

TÜRKİYE KÜRDİSTANINDA İNSAN HAKLARININ ÇİĞNENDİĞİNE DAİR
BU RAPOR, DARBENİN 8.YILDÖNÜMÜNDE 9-10-11 EYLÜL 1988 GÜN-
LERİ TOPLANACAK OLAN "12 EYLÜL REJİMİNE KARŞI ULUSLARARASI
MAHKEME" YE TBKP ADINA SUNULMAK ÜZERE HAZIRLANMIŞTIR.

TEMMUZ 1988

Tarih boyunca aynı topraklar üzerinde yaşamış,kendisine ait bir dili ve kültürü olan ve Türkiye'de toplam nüfusun beşte birinden fazlasını oluşturan Kürt ulusu bütün ulusal demokratik haklarından ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmıştır.Kürt ulusu bütün hak ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmış olduğu gibi,varlığı bile tanınmamakta,Kürt dili ve kültürünün doğal gelişmesi bile engellenmekte,yasak altında tutulup yokedilmek için her türlü yola başvurulmaktadır.Kürt dili olan Kürtçe'vi yasaklayan 2932 sayılı yasa Generallerin iktidarda olduğu 1983 yılında çıkarılmış ve halen yürürlükte bulunmaktadır.

Kürt ulusu 12 Eylül 1980'de Generallerin iktidara el koymasından bu yana geçen 8 yıl boyunca baskının,zorbalığın,zulüm ve barbarlığın her çeşidini yaşadı,yaşamaya devam ediyor.Bunun yüzlerce,hatta binlerce örneği bulunuyor.Buna rağmen Kürt halkına yapılan barbarlığın önemli bir bölümü hala aydınlatılabilmiş değildir.Son iki,ikibuçuk yılı saymazsak geriye kalan yıllar boyunca basın resmi basın konumundan ileri gidememiştir.Sadece resmi devlet yetkililerinin açıklamaları hiçbir yorum ve izlenim katılmadan,bunlar da çoğunlukla devlet yetkililerinin istediği biçimde basında yer almıştır.Bu gerçeği basın mensupları da dile getiriyor.İşte bu nedenle 12 Eylül 1980'den sonra ölümle sonuçlanan kimi işkence uygulamaları dışında kalan bütün işkenceler ve insan hakları ihlallerinin önemli bir bölümü hala karanlıkta duruyor.

Türkiye'deki işkencelerle,insan hakları ihlalleriyle ilgilenen dürüst vazar ve gazeteciler,Türkiye Kürdistan'ındaki insanlık dışı uygulamaların gerçek boyutlarıyla ortaya çıkması halinde yeni "Auschwitz"lerin ortaya çıkacağını belirtiyorlar. Son birkaç yılda ortaya çıkarılan bilgi ve belgelere bakıldığında bu septamanın ne kadar gerçekçi olduğu daha iyi anlaşılabilir.

12 Eylöl rejimi,Türkiye Kürdistan'ında hiçbir kanun ve yasa tanınamış,kendi çıkardığı kanun ve yasaları bile en kaba bir şekilde çiğnemekten çekinmemiştir.Bu dönemde onbinlerce Kürt yurttaş,kadın, çocuk,yaşlı,hasta demeden gözaltına alınmış,gözaltına alınanların tamamına vakını korkunç işkencelerden geçirilmiştir.Diyarbakır'da bu dönemde yapılan bütün yargılamalar bunun açık delilidir.Bu bölgede insanlar,12 Eylöl hukukunca yasal sayılan 90,45,30 ve 15 günlük gözaltı sürelerini bile kat kat aşan sürelerle gözaltında tutulmuş,Gözaltına alınan onbinlerce insan hakkında herhangi bir dava bile açılmadan"Bölücü,ayrılıkçı terörist" denilerek devletin radyo ve televizyonundan,basından suçlu ilan edilmişlerdir.

Sıkıyönetim komutanları tarafından "Yakala ve öldür emirleri çıkarılmış,hiçbir hukuk devletinde olmayan bu uygulama sonucu onlarca insan devletin polis ve askeri güçleri tarafından vurularak öldürülmüş,öldürülen insanların cesetleri bile ailelerine verilmeden,dirtören bile yapılmadan dozerlerin,belediye görevlilerinin rastgele açtıkları çukurlara gömülmüşlerdir.İşkence sonucu yaşamını yitiren,güvenlik kuvvetleri tarafından öldürülen insanların kesin sayısını bilmek oldukça güçtür.

Köyler askeri kuşatma altına alınmış,kadın,çocuk,yaşlı,hasta demeden bütün Kürt köylüleri köy meydanlarında toplanarak toplu işkencelerden geçirilmişlerdir.Kürt kadınları ve kızları askerler tarafından çırılçıplak soyularak vüzkızartıcı uygulamalara tabi tutulmuş,kimi zaman bu uygulama Kürt erkeklerine de yapılmıştır.

Aranan insanların kafasına ödülleri konulmuş,bunun sonucu olarak özendirilen kelle avcılığı insanların kafalarının kesilmesine kadar yükselen boyutlara ulaşmıştır.

Dersim isyanı'ndan bu yana uygulanmayan"zorunlu iskan" yasası bu dönemde veniden uygulamaya sokulmuş,Kürt köylüleri zorunlu iskanla tabii tutulmuştur.Onlarca Kürt köyü ve yüzlerce Kürt mezraası boşal

tilmiş,boşaltılan köy ve mezralar kolluk kuvvetleri tarafından doz-
lerle,balvozlarla vıktırılmış,kimi zaman ateşe verilerek yakılmıştır.
Kürt köylülerinin tapulu topraklarına bile devlet zorla el koymuş,
tapu iptal davaları açılmıştır.

Bölgede herhangi bir suçtan dolayı aranan insanların yakınla-
rına inanılmaz baskılar yapılmış,işkenceler yapılmış,yakınları ara-
nan Kürt kadınlarına "Cinsel temas kontrolü" gibi aşağılayıcı,yüz-
kızartıcı uygulamalar yapılmıştır.

Türkiye Kürdistan'ında görevli Kürt memurlar sürgüne gönderil-
miş,verlerine Kürt olmayan memurlar atanmıştır.Seçilmiş köy muhtar-
ları görevlerinden alınarak sürgüne gönderilmiştir.

Kürt köylüleri ve aşiretleri tek tek fişlenmiş,ayırımca uygu-
lamalara hedef olmuştur.

Aşiretlerin ve köy korucularının silahlandırılmasıyla Kürdü
Kürde kıldırmanın planları yürürlüğe sokulmuş,bu uygulamalarla
sönmeve yüz tutmuş kan davaları yeniden başlatılmış,kan davaları
önemli ölçüde artırılmıştır.

İnsan isimleriyle birlikte Türkiye Kürdistan'ındaki bütün
Kürt köylerinin isimleri Türkçe isimlerle değiştirilmiştir.

8,5 yılı aşkın bir süre Türkiye Kürdistan'ında sıkıyönetim
sürdürülmüş,görünüşte sıkıyönetim kaldırılmış olmasına rağmen sıkı-
yönetim uygulamaları bütünüyle sürdürülmektedir.50 bin kişilik özel
bir kolordu,binlerce özel yetiştirilmiş terör timi,çok sayıda komar-
do birliği,ordunun büyük bir bölümü,polis ve gizli istihbarat örgüt
MİT mensupları hiç aralıksız operasyonlarına devam etmektedirler.

12 Eylül rejimi Türkiye Kürdistan'ında Kürt halkına yaptığı
barbarlıkla yetinmemiş,barbarlığını Irak Kürdistan'ındaki Kürt
halkına karşı gerçekleştirdiği sınır ötesi askeri imha operasyonla-
rıyla bütün dünyaya göstermiştir.

Cezaevlerine doldurulan onbinlerce Kürt, Saygon zindanlarını ve Hitler'in toplama kamplarını aratmayacak ölçüdeki insanlıkdışı uygulamalar altında tutulmuş, bunun sonucu olarak onlarca Kürt yurtsever başta Diyarbakır cezaevi olmak üzere çeşitli cezaevlerinde işkenceler sonucu gencecik yaşlarda yaşamlarını yitirmiştir. Bu cezaevlerinde hala yaşayanlar ve sağ olarak dışarı çıkabilenler ise bulaşıcı ve ağır hastalıklara tutulmuş, uzun süre yaşayamayacak duruma getirilmiştir.

Bütün bu savılanlar 12 Eylül'den bu yana Kürt halkına uygulanan baskı, zorbalık ve devlet terörünün hangi boyutlarda olduğunu açıkça gösteriyor. Bu uygulamaların hiçbirisi uydurulmuş, imal edilmiş şeyler değildir. Bütünüyle basına ve kamuoyuna yansımış gerçeklerdir.

"YAKALA VE ÖLDÜR" EMİRLERİ

12 Eylül'den sonra Sıkıyönetim komutanları tarafından verilen bu emirlerden birisi Türkiye'de yasal olarak yayınlanan haftalık 2000'e Doğru dergisi tarafından ortaya çıkarıldı. Tuğgeneral Osman Çitım imzalı bu emir için bakınız EK-1

Türkiye Kürdistan'ında kolluk kuvvetleri tarafından öldürülen insanların cesetlerinin ailelerine verilmediği, rastgele açılan çukurlara gömüldüğü yolunda da pekçok belge bulunuyor. Bu gerçek sadece basın, muhalefet partileri ve kamuoyu tarafından değil, devletin resmi yetkilileri tarafından da itiraf ediliyor. Örneğin Sıddık Bilgin'in işkenceyle öldürüldükten sonra cesedinin kurşuna dizilmesi olayında talimatla ifadesi alınan tanıklardan Bingöl il jandarma Alay Komutanlığı'nda görevli Jandarma Uzman Çavuşu Ömer Arıkan mahkemeye verdiği ifadesinde şöyle diyor: "Askeri birliklerin ve jandarmasının uygulamalarına göre, vurulan teröristler kesinlikle ailelerine teslim edilmiyordu. Nerede vurulmuşsa orada gömülüydü."

27.2.1958 Milliyet.

Halen Jandarma Uzman Çavuşu olarak görev yapan Ömer Arıkan'ın bu sözleri,bölgede yıllardır öldürülen insanların nasıl gömüldüklerinin ortaya koyması dışında başka bir gerçeği de ortaya koyuyor:Bu yüzyıllardır süregelen işkenceler sonucu öldürülen insanların pekçoğunun da bu şekilde gömülüp kaybedildiğini gösteriyor.Bu gerçeği muhalefet partilerine mensup milletvekilleri de dile getiriyor. Örneğin,1987 yılı Mayıs ayında Diyarbakır'ın Lice ilçesi yöresinde incelemeler yapan SHP milletvekillerinden bir heyet,"Bölgedeki bas ve devlet terörü nedeniyle işkencede ölenlerin cesetleri bile bulunamıyor" şeklinde açıklamalarda bulundular.SHP Milletvekili Kadir Narin,"Yaptığımız inceleme sonucunda vatandaşların halini gördükten sonra kendimizden bile nefret ettik.Devlet teröründen başka bir şeye rastlamadık.Vatandaşlar put gibi olmuş.Duran ağaca bile selam veriyorlar.Kaymakam,savcı,emniyet emiri olaylar hakkında bir şey bilmiyorlar." dedi.

TOPLU İŞKENCE UYGULAMALARI

12 Eylül'den sonra istisnasız bütün Kürt köyleri enaz bir kez olmak üzere devletin kolluk kuvvetleri tarafından kuşatmaya alınmış günlerce süren bu kuşatmalarda,kadın,çocuk,yaşlı,hasta demeden bütün Kürt köylüleri köy meydanlarında toplanarak işkencelerden geçirilmiş,olağanüstü,inanılmaz ölçüde ağır baskılara tabi tutulmuştur. Kürt kadınları ve kızları,kimi zaman da erkekleri çırılçıplak soyularak teşhir edilmiş,hiçbir demokratik ülkede rastlanmayan yüz kızartıcı insanlık dışı uygulamalara tabi tutulmuşlardır.Kürt köylerinin askeri kuşatma altına alındığı,toplu işkencelerin uygulandığı yollar da son 2 yıl içinde ortaya çıkarılan belgeler bile yıllardır Kürt halkının,Kürt köylülerinin nasıl bir ortamda yaşadığının açık göstergesidir.Toplu işkence uygulamalarından bazıları şöyledir:

Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı Doğanlı köyü:

Öğretmen Sıddık Bilgin'in öldürülmesinden sonra bu köy tamamen boşaltıldı.

.Köyde yaşamakta olan Kürt köylüleri Elazığ,Bingöl ve Adana ya göçetmek zorunda kaldılar.Köyün boşaltılmasından sonra Elazığ'a 1986 Ocak ayı sonunda verlesen bir grup Doğanlı köylüsü/SHP milletvekillerinden Cüneyt Canver,Kamer Genç ve Ali İhsan Elgin'le birlikte Elazığ'da bir basın toplantısı düzenleyerek,Sıddık Eilgin'in öldürülmesi,köyün boşaltılması ve kendilerine yapılan işkenceleri anlattılar. Köylülerden Hüsnüye Bilin adındaki Kürt kadını,jandarmaların bebekleri bile sopavla dövdüklerini söyledi.

Elazığ,Bingöl ve Tunceli'de çeşitli incelemeler yapan SHP heyeti Şubat 1986 başında TBMM'nde bir basın toplantısı düzenleyerek "Bölgede yaşayan halkın korku içinde olduğunu,Doğu'da insanların sürekli izlendiğini belirterek,"Kimse yüksek sesle öksüremiyor bile dediler.SHP milletvekili Cüneyt Canver basın toplantısında,"Doğu insanı için takvim 12 Eylül 1980 saat 04.00'te durmuştur.Normal demokratik düzene geçiş Doğu'da tasarımda halinde bile değildir" dedi

Diğerbahir Merkez Harmanlar Köyü:

Köy muhtarı Mustafa Alakuş gördükleri işkenceleri şöyle anlatıyor "Bekçimizden,çocuklarımıza kadar herkese işkence yaptılar.Jandarma cinsel organımıza elektrik verdi.Köy bekçisi Abdullah Alakuş'u köy ortasında hakaret ede ede tartakladılar.Ramazan Demir'i ise Diyarbakır'daki merkeze götürüp,vücudunu dağladılar."

Bu köydeki incelemeleri yerinde görmek amacıyla yöreye giden SHP milletvekillerinden Kadir Narin de şöyle dedi:"Harmanlar'da insanlar baskıya dayanamayıp,göç etmeye başlamış.15-20 gün önce atılan dayakların izleri gitmiş değil.İşkence yok diyenleri buraya çağırıyorum.Biz bu durumda 200'e yakın işkenceyi saptadık."

Köylüler gördükleri işkencelerden kalan izleri milletvekillerine ve basın mensuplarına gösterdiler.Bu köyde Kürt köylülerinin traktörlerine bile zorla el konuldu.Kürt köylüleri,"Yüzbaşı Halis Devecioğlu,bize eziyet etmek ve mağdur duruma düşürmek için traktörü aldı,20 günden bu yana Kağıtlı karakolu bahçesinde bekle-

tivor. Askeri araçları da tarlaların üstüne sürerek ekinlere zarar verdi. Eline geçirdiği elbiseleri delik deşik etti." dediler.

Mayıs 1986

Hakkari'nin Ballı Köyü:

Köyün 7 yaşından büyük bütün erkekleri Ağustos 1986 ortalarında gözaltına alınıp yaklaşık bir ay boyunca gözaltında tutulup, işkence gördüler.

Mardin'in Köyleri:

Kasım 1986 ortalarında Mardin ve ilçelerine bağlı köylerde baskı, işkence ve insanlık dışı uygulamaların dayanılmaz boyutlara varması üzerine SHP Meclis grubu milletvekilleri Vecihi Ataklı ve Kenan Nehrozoğlu'nu Mardin yöresine gönderdi. İki milletvekili hangî köye gittilerse askerler tarafından durdurulup, kimlik kontrolünden geçtikten sonra ancak köylere girip, Kürt köylüleriyle konuşabildiler. Nehrozoğlu ve Ataklı, devlet baskısını verinde gördükten sonra "Çağdaş devlet barbar olamaz, tüm devlet yetkililerini uyarıyor ve ilişkilerle ilgilenmelerini diliyoruz" dediler. Milletvekilleri, bütün köylülerin fışıldığını, köy koruculuğu uygulamasının bölgede kan davalara artırdığını, ihbar müessesinin kurumsatırıldığını belirterek şöyle dediler: Köyler askeri kordon altına alınmış. Her köyden bir ev askerler tarafından karargah seçilmiş. Köylü üzerine yoğun baskı kurulmuş, tarlaların ekilmesi izne bağlanmış, bazılarında ise izin verilmemiş, köylü vatandaşın kimlikleri ilgili komutanca toplanıp alıkonulmuştur. Buradaki insanlar devamlı ölümle tehdit edilmektedir. Doğal anayasa haklarını kullanamaz duruma gelmişlerdediler. Milletvekilleri, Bu olayların tahkikatının zor olmadığını, herkesin gözüönünde gelişen olaylar olduğunu belirterek, "Bu olayların nedeni ve başı bizzat başbakanın kendisidir. Bu kadar büyük olayları, başbakanın bilmemesi mümkün değildir. Halk üzerindeki akıl almaz uygulamaları görmesi için Kenan Evren'i Mardin'e davet edi-

voruz" dediler. Ancak devletin hiçbir yetkilisi bu konuda kılını bile kıpırdatmadı.

Kasım-Aralık 1986

Mardin'in Gercüş ilçesine bağlı GÜzelöz köyü:

9-10 Nisan 1987 günlerinde 500 kadar jandarma köyü basarak bütün köylüleri kövdeki ilkokulun bahçesinde topladı. Bütün köylüler işkenceye geçirildi, ayrıca dört çocuğun da ağzına manyetolu bir aygıtla elektrik verildi. Hüseyin Çetin adındaki bir Kürt köylüsü ise çırılçıplak soyularak kadınlara teşhir edildi. Köylülerden bir kısmı da uzun süre gözaltında tutuldu ve işkencelere devam edildi. Köylülerin işkence görmesinden 11 gün sonra SHP'li milletvekillerinin girişimi sonucu işkence gören köylülerden bazıları doktora sevk edildi. İşkence olmanın üzerinden 11 gün geçmesine rağmen, Süleyman Kaplan, Muhittin Çetin, Hasan Tacar, Esat Çetin, Fahri Çelik ve Salih Biçer adlarındaki Kürt köylülerine 7-10 günde iyileşir şeklinde doktor raporları verildi. Bu köyde yapılan işkencelerden Aytekin İçmez adındaki bir binbaşının sorumlu olduğu, aynı binbaşı'nın daha önce de Mardin'in İdil ve Derik ilçelerine bağlı birçok köyde işkence yaptırdığı SHP'li milletvekilleri tarafından açıklandı. Yörede incelemeler yapan SHP heyeti, Gercüş'e bağlı Yassıca (Ermen), Çukuryurt (Binkelp), Sargın (Pepar), Yakutlu (Hermis) köylerinde de toplu işkenceler yapıldığını belirtti. Yöreye giden gazetecilere köylüler, "Köy koruculuğunu kabul etmedikleri için kendilerine işkence yapıldığını söylediler."

Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Doğanlı Köyü:

Doğanlı köylüleri adına basına bir açıklama yapan Necim Esat, Ahmet, İlhan ve Hasan Yıldız, Abdo ve Esat Yalçın, Hamza Acar, İbrahim Ateç ve Nuri Güneş, Kutlubey köy korucuları Salih Aldemir ve Hüseyin Moşol ile jandarmaların Doğanlı köyüne gelerek, bütün köylüleri kadın

çocuk,ihtivar demeden soyduklarını ve sıra dayafından peçirdikten sonra saatlerce vaşmur altında bekletildiklerini söylediler.Meydan dayafından sonra gördüğü işkenceler sonucu Sağlık Ocağı'na götürüle Necim Yıldız adındaki Kürt köylüsünün vücudunda ağır darp izleri bulundu ve kendisine 7 günlük doktor raporu verildi.

Nisan 1987

KELLE AVCILIĞI-KESİK BAŞA VERİLEN ÖDÜL

Türkiye Kürdistan'ında çeşitli nedenlerle aranmakta olan insanların vakalanması için arananların isimleri ve başlarına konan ödül miktarı belirtilerek basılan afişler her yerde dağıtıldı.Diyarbakır Mardin,Siirt,Hakkari ve Van illeri sıkıyönetim komutanlığı 31 kişinin isminin vazılı olduğu bir duyuru yayınlayarak,bu kişileri ihbar edenlere . 1 milyon liradan az olmamak üzere ödül verileceğini belirtti.Duyuruda"haber getirenlerin ismi kati surette gizli tutulacaktır.Bundan tam emin ol" deniyor.26.11.1986 Milli Gazete,3.2. 1987 Millivet.Avrupa baskıları.

Sıkıyönetim komutanlığının yayınladığı bu duyuru o dönemde mevcut kanunlara göre bile suç oluşturuyor.Çünkü bu duyurudan çok çok sonraları"Terör evlenlerine karışan kişileri ihbar edenlere para ödülü verilmesini içeren kanun teklifi TBMM'nde kabul edildi. 19 Haziran 1987 tarihli Hürriyet gazetesinde bu yoldaki"kanun teklifinin dün TBMM genel kurulunda kabul edildiği"belirtiliyor. Muhbire ödül verilmesi yolundaki kanun TBMM'nde kabul edilmeden çok önce bu duyurular yayınlayan sıkıyönetim komutanlığı hangi kanuna göre bu duyuruları yayınlıyor?Bu da 12 Eylül rejiminin Türkiye Kürdistan'ında hiç bir kanun ve yasa tanımadığının açık bir örneğidir.

Kaldı ki bu türden uygulamaların hukuksal çerçevesi de tartışılmalıdır.Gerçi bu duyuruda "Ölü veya diri" denilmiyor,ancak,pratikte bunun"ölü veya diri" anlamına geldiğini rahatlıkla görebiliriz.

Kasım 1986 sonlarında Mardin yöresinde incelemeler yapan SHP milletvekili Kenan Nehrozoğlu şöyle diyor: "Aptiköy'deki bir teğmen vadi vardır kaçak olan Beşir adlı bir firarinin getirilmemesi halinde, elindeki dur emrini uygulayıp, kaçarken vuruldu gibi göstererek köylülere ölümle tehdit etmiş....Yedi yıldan beri firarda olan Beşir'i istiyorlar. Köylülere "Ölü veya diri olarak siz getirin" diyorlar." 27.11.1988 Hürriyet-Avrupa baskısı

Sözü edilen Beşir Türk'ün adı biraz önce sözünü ettiğimiz Sıkıyönetim komutanlığının duyurusunda da bulunuyor. Böylece askeri yetkililerin arananları ölü veya diri istediklerini görebiliriz. Ayrıca teğmen'in sözlerinden yıllardır sıkıyönetim ve öteki resmi yetkililer tarafından yapılan "Dur ihtarına uymadı, kaçarken vuruldu" volundaki onlarca, hatta yüzlerce açıklamanın pek çoğunun da gerçekleri vansıtmadığını söyleyebiliriz.

Türkiye'de vassal olarak yayınlanan, ancak ekonomik nedenlerle vavin vassasına son veren Haftalık Yeni Gündem dergisi 7-13 Nisan tarihli sayısında, "Siirt'te bir korucunun öldürdüğü PKK'lının kafasını kesip şehre indirdiğini ve 1 milyon liralık ödülü alıp gittiğini Ağaçyurdu köylülerinin duyduğunu" yazdı.

Batı Avrupa'da yayınlanan Berxweden gazetesinin Haziran 1987 tarihli sayısında da, "Telka köyünden Yusuf adlı bir yurtsever köylünün kafası kesilip, Siirt vali'sinin de bulunduğu bir açık hava toplantısında libret için halka teşhir" edildiği yazıldı.

Yine bu konuyla ilgili olarak Hollanda'dan Türkçe yayın yapan Hilversum Radyosu'nun 29 Ekim 1987 tarihli haber bültenlerinde şöyle bir haber verildi: "Hükümetin Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na kişisel başvuru hakkı tanımamasından sonra, Hakkari'nin Uludere ilçesine bağlı Şenoba köyünde oturan Ömer Gün, kardeşinin iki yıl önce öldürülmesi olayıyla ilgili olarak yetkili makamlara verdikleri soru dilekçe'den de tatmin edici bir sonuç alamadıkları takdirde Avrupa

İnsan Hakları Komisyonu'na gideceğini bildirdi.Ömer Gün adlı yurttaş,1985 yılının Eylül ayında öldürülen kardeşi Yusuf Gün'ün katilleri hakkında yasal bir işlem yapılmaması ve kardeşine ait olduğun savunduğu kesik başlı bir cesedin kendilerine teslim edilmemesi sonucu bu kararı aldığını söyledi."

Vahşetin,barbarlığın hangi boyutlarda olduğunun bundan daha açık örneği olur mu?Üstelik bu vahşi uygulama Özal hükümeti tarafından "Demokrasiye geçtik" vullu açıklamaların yapıldığı bir dönemde meydana gelmiştir.Türkiye dışında dünyanın hangi ülkesinde insanların kafaları kesilerek,kafalarına konan ödüller veriliyor?

Görüldüğü gibi Muhbirlere ödül verilmesi yolundaki kanun dolaştırılmadan çok önceleri,insanların kafası kesilmiş ve ödüller verilmiştir.

ZORLA BOŞALTILAN KÖYLER-ZORUNLU İSKAN-SÜRGÜN

12 Eylül 1980'den bu yana onlarca Kürt köyü ve mezraası kolluk kuvvetleri tarafından zorla boşaltılmıştır."Teröristlerin uğrak yeri olduğu","Teröristlere yardım ettikleri" gerekçesiyle zorla boşaltılan köyler ve mezraalar buldozerlerle,balyozlarla yıktırılmış,kimi zaman ise kolluk kuvvetleri tarafından ateşe verilmiştir.Bu türden uygulamalar basında da yer almıştır.

Eruh ilçesine bağlı Ebubekra mezrası boşaltıldıktan sonra buldozerlerle yıkıldı.18.6.1986 Milliyet Avrupa baskısı.

Siirt'in Şirnak ilçesine bağlı 5 köy ve 6 mezrada oturan yurttaşlar" Can ve mal güvenlikleri kalmadığı" gerekçesiyle köy ve mezralarını tamamen boşaltarak batı'daki büyük şehirlere göç ettiler. Buralarda yaşayan Ermeni yurttaşlar ise yurt dışına çıkmak zorunda kaldılar.Boşaltılan bu köylerin isimleri şöyle:Bağpınar,Tekçınar,Burunkaya,Kırkuyu ve Kızılsu köyleri ile bu köylere bağlı 6 mezra.

13 Kasım 1986 Milliyet

Şirnak ilçesine bağlı Boyunyaka,Tekçınar,Toptepe köyüne bağlı Sarıdähle ile Kemerli köyüne bağlı Nevakara mezralarının tamamen,

Kırkuyu ve Seslice köylerinin ise bir bölümünün boşaltıldığı, tılan köylerdeki konutların bir kısmının güvenlik kuvvetleri korucuları tarafından balyozla yıktırıldığı, bir kısmının ise verildiği basında da yeraldı. 4 Ağustos 1987 Cumhuriyet

"Bu bölgeden göç ederek gittikleri yeri hiç kimseye söyletilen ailelerin sayısının 3 bine, toplam nüfusun ise 15 bine yakla Mardin'deki köylerin havalet verleşim birimine döndü. Ü bel

12 Temmuz 1987 Milliyet Avrupa baskı

"Siirt'in Eruh ilçesine bağlı Milan, Erdurdu, Akmeşe, Pay Garsanahabeş mezralarıyla, Kavakdüzü, Çetinkaya, Bulmuşlar, Tün ve Dadaklı köyleri tamamen boşaldı. Yağızoymak köyü ve bağlı lar da boşalmış bulunuyor... Eruh ilçesinin nüfusunda da örnekte azalma olduğu belirtiliyor. Eruh merkezinden, köy ve me dan göç edenlerin genellikle Adana, Mersin illeri ve ilçeleri gittikleri gözleniyor." 21.4.1988 Milliyet Avrupa baskısı

"Diyarbakır'ın Hani ilçesine bağlı 120 nüfuslu Sürmeli tamamen boşaltıldı."

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Serince, Duru ve Güçlerinin birçok hanesi köyü terketmiş durumda. Arıklı'da ise kövde kalanlar özellikle geceleri dışarı çıkmamaya çalışıyor. Faal erkek nüfusunun çoğunluğunun terkettiği Dicle'nin Kurşun ise her çamaşır yıkandığında, "mesaj gönderdikleri" gerekçesiyle baskınlarla karşılaşılıyor. Kayı, Kırkpınar, Kurudere ve Boğaz köy de benzer baskılar var. SHP Diyarbakır milletvekili Fuat Atale

2000'e Doğu 17-23 Ocak 198

Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Köy boşaltma uygulamaları e bu kadarla bitmiyor. Daha onlarca, yüzlerce örnek bul nuyor. Örne Türkiye-Irak sınırındaki tüm yaylalar boşaltılmış durumdadır. T li'nin nüfusu zorla boşaltılan köyler ve korkunç devlet baskısı nedeniyle doğum oranı yüksek olmasına rağmen hızla azalmaktadır

Devletin Kürt halkına baskıları sadece zorla köy boşaltmalarla da sınırlı değil.Rejim Kürt köylülerinin tapulu topraklarına bile zor el koyuyor.Eski başbakanlardan Bülent Ecevit de bu gerçeği belirtiyor ve şöyle diyor:"Sınır yakınındaki birçok köylülerin yıllardır vergisini ödedikleri halde tapulu topraklarına hukuk dışı yollarla devletçe el konuluyor.Bu köylüler perişan duruma düşürülüyor."

21.4.1987 Milliyet

Avnı konuda DSP eski genel başkanı Rahşan Ecevit de "Köylüler uzun yıllardır vergilerini ödedikleri tapulu topraklarına devlet zorla el koymaktadır" diyor.Rahşan Ecevit,arazisine el konulan köylünün hakkını araması halinde de tehdit ve baskıyla karşılaşacağını,Hazine tarafından"Tapu iptal davaları" açıldığını belirtiyor.

22.4.1987 Milliyet

Kürt köylerinin boşaltılması,Kürt köylülerinin batı illerine sürgüne gönderilmesi ve toplu köyler oluşturulması projeleri yürürlükte tutulmaya devam ediyor.1987 yılı Şubat ayı ortalarında açıklanan ve 9,5 milyon kişiyi kapsadığı belirtilen Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük göç planı Kürt halkını yoketmek için hazırlanan planların uzun vadeli olduğunu gösteriyor.Bu plan 12 Eylül darbesiyle birlikte adım adım uygulamaya sokulan Kürt halkını yoketmeye Türk nüfus içinde eritmeye yönelik planların en büyüğüdür.

Bu planla Kürt köylülerinin batı şehirlerine sürülerek Türk nüfus içinde eritilmeleri,aynı zamanda da batıdaki Türk köylülerini Türkiye Kürdistan'ına yerleştirilmesiyle bu bölgede her zaman çoğunluğu oluşturan Kürt halkının azınlık durumuna düşürülmesi,giderek Türk nüfus içinde eritilmesi amaçlanıyor.Tercüman gazetesinde yer alan şu satırlar 12 Eylülcülerin amaçlarını açıkça ortaya koyuyor:

"Urfa 2000 yılında 3,5 milyon nüfusuyla Türkiye'nin üçüncü büyük şehri olacak.Bölgenin sanayi ve ticaret merkezi olacak.Tarımda "patlama" derecesinde gelişmeler kaydedilirken,ticaret ve sanayi de

hızla gelişecek. Bugüne kadar iş bulmak amacıyla Doğu'dan Batı'ya gerçekleşen iç göç, bu defa bütün bölgelerimizden Doğu'ya ve Güneydoğu'ya yönelecek. Bölgede nüfus yoğunluğunun artışıyla birlikte yeni bir nüfus yapısı oluşacak." 7.2.1987 Tercüman

Görüldüğü gibi 12 Eylül rejimi 2000'li yıllarda Türkiye Kürdistan'ındaki nüfus yapısını tamamen değiştirerek, varlığını kabul etmediği Kürt halkını tamamen ortadan kaldırmak istemektedir. Çağımızda insanlık böylesine büyük çaplı bir sürgüne daha tanık olmuş mudur?

Iraklı Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki Soveto'lar benzeri Toplu Köyler'in Türkiye Kürdistan'ında da yapılması uygulamasına geçilmiş bulunuyor. Bölgede Siirt, Mardin, Hakkari, Tunceli ve Van illerinde Toplu köyler oluşturulması çalışmalarının başlatıldığını rejim yetkilileri açıklamış bulunuyor.

Tunceli'de yapılacak Toplu Köyler Projesi ise 1987 yılında onaylanmış ve yürürlüğe girmiş bulunuyor. Bu konuda Milliyet gazetesi sunları vardı: "Başbakan Turgut Özal'dan sonra Cumhurbaşkanı Kenan Evren'den de onay alan ve resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Tunceli'deki "Toplu Köyler Projesi" ile ilgili son incelemelere başlandı. Tunceli valisi Kenan Güven'in (emekli general, 1986 yılında Kırklareli valiliği'ne atandı) bizzat hazırladığı ve gerçekleştirilmesi amacıyla uzun süre çaba harcadığı projeyle, kente bağlı 434 köy ile bu köylere bağlı 1064 yerleşim ünitesi sayısının enaz düzeye indirilmesi hedefleniyor... 3 yıl içinde tamamlanması öngörülen proje ile 2 bin 500 dolayında aile yer değiştirmek zorunda kalacak."

6.5.1987 Milliyet

ARANANLARIN YAKINLARINA YAPILAN BASKILAR

Türkiye Kürdistan'ında herhangi bir suçtan dolayı kolluk kuvvetlerince aranmakta olan yurttaşların aile ve yakınlarına akıl almaz ölçüde barbarca baskılar ve işkenceler yapılıyor. Bu konuda yüzlerce örnek basına da yansdı, hatta meclis gündemine de getirildi.

1986 yılında Mardin yöresinde halk üzerindeki baskıları araştırmak üzere bulunan SHP'li Milletvekilleri Kenan Nehrozoğlu ve Vecihi Ataklı, Abdurrahman Motor adlı kaçağın bulunabilmesi için ailesine ve dokuz köyün ileri gelenlerine yoğun baskılar uygulandığını söylediler. Milletvekilleri, 9 köyden 25 kişinin, 23 gündür sabah 08.00'den akşam 18.00'e kadar karakolda gözaltında bulundurulduğunu, kendilerinden Abdurrahman Motor'un bulunması ya da ailesinin köyden kovulmasının istendiğini belirttiler. Milletvekilleri, İdil Jandarma komuter yüzbaşı Kemal Öztürk'ün köylü yurttaşlara, "Ya kaçağı bulursunuz, ya da ailesini köyden zorla kovarsınız. Aksi halde hepinizi evlerinizden sürdürüp verlerinize silahlı kişiler getiririm" dediğini söylediler. Nehrozoğlu ve Ataklı, aranmakta olan Abdurrahman Motor'un eşi Hediye Motor'un son günlerde eşiyle cinsel ilişkide bulunup bulunmadığını saptamak üzere doktora götürülüp, "Cinsel temas kontrolü"nden geçirildiğini ve daha sonra da "Yediemin" olarak İdil belediye başkanına teslim edildiğini açıkladılar. SHP milletvekilleri, Abdurrahman Motor'un babası Ramazan Motor'un perişan durumda olduğunu, kendisinin defalarca gözaltına alınarak işkence edildiğini, iki yıl önce de evinin yıkıldığını belirterek, Motor ailesi üzerine devlet baskısı uygulandığını söylediler. 2.12.1986 Hürriyet

Kuskuşuz bu türden insanlıkdışı baskılar sadece Motor ailesi üzerinde değil, bölgede şu veya bu nedenle aranmakta olan tüm insanların aile ve yakınları üzerinde çeşitli biçimlerde sürüyor.

Tunceli'de aranmakta olan Mehmet Yüce'nin eşi Necla Yüce ve ailesi üzerinde ~~de~~ sürdürülen baskılar, devlet terörü de Motor ailesinde farklı değil. Necla Yüce iki kez "Cinsel temas kontrolünden" geçirildi. Yaşlı babasına işkence yapıldı. Kocasından boşanması için askeri yetkililer tarafından ~~xxxx~~ yazılan "Boşanma dilekçesi"ni okuma yazması olmadığı halde zorla imzalamak zorunda bırakıldı. Tunceli eski valisi emekli general Kenan Güven, "Bana olay ters gelmedi. Hukuki bilgim dahilinde ters değil" dedi. Tunceli savcısı da, "Bizim şimdiye

kadar ki uygulamalarımızda bu olağan bir şeydir" dedi.

Yeni Gündem 14-20 Eylül 1986 yıl 3 sayı 28

Necle Yüce'inin uğradığı yüzkızartıcı uygulama iki kez SHP'li milletvekilleri tarafından meclis gündemine getirildi. Sorumluların cezalandırılması istendi. Ne var ki diğer olaylarda olduğu gibi bu olayda da sorumluların cezalandırılması için en ufak bir şey yapılmadı. Tunceli valisi Kenan Güven, Necle Yüce'ye yapılan bu insanlık-dışı yüzkızartıcı uygulamanın yeni olmadığını, daha önce de yine Tunceli'de birkaç kadın ve kıza yapıldığını söyledi. 3 Eylül 1986 Cumhuriyet.

Bu türden uygulamaların oldukça yaygın olduğu verilen örneklerden de anlaşılıyor. SHP genel başkanı Erdal İnönü de, "Siirt'in Dargeçit bucağında aranan insanların eşleriyle birlikte bir araya gelip gelmediklerini anlamak için onları muayene ettikleri" ni söyledi.

30.12.1986 Milliyet.

27 yıllık bir öğretmen olan Tunceli'li İlyas Yıldız ise aranmakta olan çocuklarından dolayı 55 kez evi basılarak türlü işkencelerden geçirilmiş. Hücrelerde geçirdiği günler sırasında gözlerine katarakt inmiş. İki kez zorla göç ettirilmiş. Köyünü, tarlasını bırakıp Tunceli'de kirada oturmak zorunda bırakılmış. "Ben kızımın öldüğünü ispatlayana kadar bana yapmadıklarını bırakmamışlardı" diyor. SHP Tunceli milletvekili Rıdvan Yıldırım İlyas Yıldız'la konuşarak başına gelenleri dinledi. Yeni Gündem 14-20 Eylül 1986

Aranmakta olan insanların aile ve yakınlarına 12 Eylül'den bu yana yapılan işkenceleri, baskıları, insanlık dışı uygulamaları saymakla bitirilmez. Ancak şunu belirtmekte yarar var. Bu uygulamalar hala sürüyor ve insanlar işkenceden geçirilmeye devam ediyor. Bu satırların yazıldığı sırada, Diyarbakır'da 13 yaşındaki ortaokul öğrencisi Özgür Cem Taş'a aranan iki yakınının yerini söylemesi için işkence yapıldığı haberi basında yer aldı. 30 Haziran 1988 günü gözal-

tına elinen Özgür Cem Taş adındaki 13 yaşındaki çocuğun ailesi işkencilerin cezalandırılması için yetkililere başvurdu. Çocuğa yapılan işkencelerden kalan izler basına gösterildi ve basında yayınlandı.

4 Temmuz 1988 Cumhuriyet.

SÜRGÜN UYGULAMALARI

12 Eylül'den bu yana binlerce insan sürgüne gönderilmiştir.

Türkiye Kürdistan'ındaki yerli Kürt memurların batı'daki illere sürgüne gönderilmesi uygulamalarını resmi yöneticiler de kabul etmektedir. Tunceli'deki hemen tüm Kürt memurların Batı illerine sürgüne gönderildiği herkes tarafından biliniyor. Bunu Tunceli eski valisi Kenan Güven de kabul ediyor. Nokta dergisinin kendisiyle yaptığı bir söyleşide, Nokta dergisi muhabirinin, "Neden Tunceli'yi halleç pamuğu gibi attınız? Tayin etmediğiniz öğretmen, devlet memuru kalmamış" şeklindeki sorusuna Vali Kenan Güven şu yanıtı veriyor:

"Ben yerli memura karşıyım. Tunceli'de iddia ediyorum, fraksiyonların etkisi dışında kalmış tek görevli yoktur."

Soru: Sürgünü bunun için mi yapıyorsunuz?

Güven: Yerli memura karşı olduğum için tayin ediyorum.

Soru: Ne kadar yerli memur sürdünüz?

Güven: Açık açık söylüyorum. Geldiğimde çalışan memurların oranı yüzde 98'di. Ben bunların oranını yüzde 25-30'a düşürdüm. Tunceli'de Tunceli memur sayısını düşürdüm. Başka yere de gitsem aynı şeyi yapardım."

Haftalık Nokta Dergisi 26 Ekim 1986

Sürgün uygulamaları sadece Tunceli eski valisi Kenan Güven'in yerli memurları batı illerine sürgüne göndermesiyle sınırlı değildi. Aynı vali Ocak 1986 yılı sonlarında "Tunceli'de 9 yurttaşı zararlı faaliyetlerde bulundukları" gerekçesiyle başka illerde zorunlu sürgün gönderdi. Tunceli'deki 46 muhtar da görevlerinden alındı. SHP milletvekilleri Cüneyt Canver ise Şubat 1986 başlarında yaptığı bir açıklamada, "Bugüne kadar 27 kişinin sürgüne gönderildiğini, 49 muhta-

vali tarafından istifaya zorlandığını ve şehirde tam bir devlet terörünün hakim olduğunu" söyledi.

Sürgün uygulamaları 12 Eylül'den bu yana aralıksız olarak sürüyor. Bu politika 12 Eylülcülerin değişmez politikalarından biridir. Rejim yetkilileri bu politikayı gizlemeye bile gerek görmüyor. Devlet yetkililerinin hazırladığı raporlarda da sürgün uygulamasının devam etmesi gerektiği belirtiliyor. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanan bir raporda, "Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, öğrencilerin bölücü propogandadan korunması için öncelikli bazı illerde varolan dil meselesinin en kısa sürede çözülmesi isteniyor." Raporda, "Bu bölgelerde aynı il doğumlu ve aynı özellikler taşıyan öğretmenler görevlendirilmemeli, yapı itibarıyla hassas illere yerli doğumlu yönetici atanmamalıdır. Dil meselesi olan bölgelere atanan memurlar da Türkçe öğretim kurslarından geçirilmelidir." diyor. 1.7.1986 Tercüman

Aynı raporda Kürt dili olan Kürtçe'nin adı belirtilmeden, dil sorunu olan bölgelerde bu sorunu çözmek için "acil olarak ana sınıfları açılması" öneriliyor, daha bir çok istekte bulunuluyor. Kaşınma da öncelikli illerin dil meselelerinin halledilmesi için hiçbir fedakarlıktan kaçınılmamalıdır" diyor.

Bu rapor hem Türkiye Kürdistan'ındaki Kürt memurların bazı illerine sürgün edilmesi için devletin resmi bir politikasının var olduğunu, hem de devletin Kürt dili olan Kürtçe'yi yoketmek için sürdürdüğü asimilasyon politikasını açıkça gösteriyor.

12 Eylül rejimi Kürt halkının dilini yoketmek için azgın bir saldırı yürüttü, bu saldırı hala da en ağır bir biçimde sürdürülüyor. Gerek sürgünler, gerek köy boşaltma uygulamaları, zorunlu göçler ve gerekse Kürtçe üzerindeki asimilasyon politikası ve bölgedeki insanlık dışı baskı ve işkenceler birbirine bağlı olarak sürdürülen tek bir planın ayrı ayrı parçalarıdır. Bütün bunlarla varlığı inkar edilen Kürt halkının diliyle, kültürüyle, varlığıyla yok edilmesi

amaçlanıyor. Sürgün uygulamalarının hala sürdüğünü gazeteler de vazıyor. 15 Temmuz 1988 Tarihli Cumhuriyet gazetesinde, "Sürgünler başladı" başlığıyla verilen haberde aynen şunlar yazılmıştır:

"Olağanüstü Hal Bölgesi'ne giren illerde öğretmenler başta olmak üzere bazı kamu görevlilerinin, bir süre önce çıkarılan, "285 sayılı vasa gücündeki kararname"ye dayanılarak "sakıncalı" bulundukları gerekçesiyle sınır dışına sürülmeye başlandıkları öğrenildi.

İlk sürgün olayları Diyarbakırda gerçekleşti. (Bunların ilk olmadığını daha önceki örneklerden biliyoruz. Burada kastedilen 285 sayılı vasa gücündeki kararnamenin çıkmasından sonraki ilk sürgünlerdir.) Yasa gücündeki kararnamenin yürürlüğe girmesinden sonra Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin 3'ü Ergani Lisesi'nde toplam 9 öğretmen'in bölge dışına sürülmesi yolundaki istemi Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na uygun görüldü. Olağanüstü hal bölge valiliği'nin istemiyle, bugüne değin hiçbir soruşturma geçirmeyen 9 öğretmen gerekçe de gösterilmeksizin başka illere sürüldü."

Bu örnekte görülen sürgün uygulaması daha önce Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı'na hazırlanmış olan raporun yürürlüğe girdiğinin de kanıtıdır.

FİŞLEME UYGULAMALARI

Kürt köylülerinin, esiretlerinin, Kürt halkının fişlenmesi uygulamaları yeni değildir. Ancak 12 Eylül'den sonra yeniden düzenlenen fişleme uygulamaları sistemli ve planlı bir hale getirilmiş, yürürlüğe sokulmuştur. Fişleme uygulamalarının birçok çeşidinin bulunduğu gerek vasal muhalefet partileri tarafından, gerekse çeşitli basın organları tarafından dile getirildi. Bu uygulamalar sonucu Kürt halkı devlet vanlısı, "veya" Devlet karşıtı, "Hain" veya "Yandaş" şeklinde uygulamalara tabi tutuluyor. Kürt köylülerinin nasıl fişlendiklerini görmek için birkaç örnek vermek gerekiyor: "Jandarma karakolunda

bir çizelge.İlk sütunda köylerin eski isimleri yazılı.Belli ki bütün köylerin ismi enaz bir kez değiştirilmiş.Sonraki sütunlarda kövlerin din haritası var.Kimi köy sünni,kimi köy şafii.Ve çizelgenin en sonunda iki hane.Hanelerden biri "DY" ya da "DK" harfleriy-le doldurulmuş.Bu harflerin anlamı,"Devletten yana" ve "Devlete Karşı".Yani jandarma,kövleri ikiye ayırmış durumda.

23 Temmuz 1987 Cumhuriyet.

Türkiye Kürdistan'ındaki bütün aşiretlerin"hain"ve"yandaş"olarak fişlenmiş oldukları,bu fişlerin dört kategoride yapılmış olduğu belgelerivle birlikte haftalık 2000'e Doğru dergisi'nin 13-17 Aralık 1987 tarihli sayısında yayınlandı.

Nisan 1986 yılında Urfa yöresinde incelemeler yapan o dönemde SHP genel başkan yardımcısı olan Vecihi Ataklı fişlemelerin nasıl yapıldığını şöyle anlatıyor:"Kırsal kesimde evlere giren sivil fotoğrafçılara jandarma desteğinde tek tek fotoğraf çektilerilerek köylü yurttaşlar fişlenmektedir.Hatta bazen silenin de fotoğrafını çektilirip dosvalamaktadır.Bunun da anında sıkıyönetim'e bildirilmesi sonucunda hiçbir günahı olmayan vatandaşlarımız vesal haklarından yararlanamaz duruma getirilmektedir."

29 Nisan 1986 Cumhuriyet.

DEVLET YANLISI AŞİRETLERİN SİLAHLANDIRILMASI VE KÖY KORUCULUĞU UYGULAMALARIYLA KÜRT HALKININ BİRBİRİNE KIRDIRILMASI

Fişleme sonucu "Devlet yanlısı" olarak tespit edilmiş olan aşiret ve köylüler silahlandırılmış,Fişlemeler sonucunda "Devlet karşıtı" olarak tespit edilen Kürt köylüleri ve aşiretleri ise tamamen silahsızlandırılarak bunlar üzerinde yoğun bir devlet baskısı uygulanmıştır.Özal hükümetinin eski içişleri bakanı ve şimdiki Meclis başkanı Yıldırım Akbulut Erzincan'da yaptığı bir konuşmada, "Anarşiyle mücadelede bölgedeki aşiret ağalarına da büyük görevler düşmektedir.Bunun için gerekli düzenlemeler yapılmaktadır" dedi

13 Ağustos 1987 Günaydın

Günaydın gazetesinde yer alan bir yazı, hükümetin Kürt aşiretlerin kullanarak, Kürt halkını birbirine kırdırmak istediğini açık olarak ortaya koyuyor. "Aşiretler Devrede" başlıklı yazıda şunlar belirtiliyor: "Bölge valisinin yetkileri resmi gazetede yayınlandı. Bir de yayınlanmaması gereken önlemler var: Misal, "Aşiretlere güç verilmesi gibi. Hükümet eşkiyaya karşı aşiretleri kullanmayı düşünüyor. Başbakan'a gelen bilgilere göre, aşiretlere fazla birşey vermeye gerek yok. Onların "Onore edilmesi" silahlanmalarına göz yumulması yeterli olacak. Yine gelen bilgilere göre, tüm bölgeyi kapsayacak şekilde 200'ün üzerinde aşiret var. Bunların istihbaratları devletin istihbaratından güçlü. Kendi bölgelerini de avuçlarının içi gibi biliyorlar. Aşiret reisleriyle temas kurup, onları eşkiyaya karşı harekete geçirmek işi valilere verilecek... Anlaşılan iş yine kaldı ata yöntemlerine." 16 Temmuz 1987 Günaydın

Görüldüğü gibi rejim Kürt aşiretlerini silahlandırarak Kürt halkını birbirine kırdırmak istiyor. Bu konuda rejimin yaptığı planlar yürürlüğe girmiş bulunuyor. Çıkarılan 299 sayılı bir yasayla bölgede aşiretlerin silahlanmasına yasal olanak tanınmıştır. Bu şekli de silahlanan bazı aşiretlerin dağlara çıkarıldığı yolundaki haberler basında da yer almıştır.

Kürt halkını birbirine kırdırmaya yönelik planın bir parçası olarak Köy koruculuğu uygulaması yürürlükte tutuluyor. Yasal muhalefet partilerinden SHP, DYP ve DSP köy koruculuğu uygulamasının kan davalarını artırdığını defalarca belirttiler ve kaldırılması gerektiğini belirttiler. Ancak rejim bu uygulamayı bütün tepkilere rağmen sürdürüyor. Bölge valisinin açıkladığına göre 1988 Temmuz'unda bölgede 11 bin kişiyi aşkın sayıda korucu bulunuyor. Bunlar içinde köy koruculuğunu gönüllü olarak yapan çok az sayıda insan bulunuyor. Çoğunlukla zorla bu görevi yapmak zorunda bırakılmışlardır. Basında ve muhalefet partileri temsilcilerinin pek çok açıklamasında bu gerçeği görmek mümkündür. Ayrıca köy korucularının kendilerine tanı-

geniş yetkiler sonucu çok sayıda masum yurttaşı öldürdükleri vasel muhalefet parti yöneticileri tarafından da pekçok kez dile getirilmiştir. SHP genel başkanı Erdel İnönü bu konuda şöyle diyor: "Köy koruyuculuk uygulaması çok tehlikeli boyutlara ulaşmıştır. Küllenmiş kan davaları bazı sorumsuz koruyucuların davranışlarıyla yeniden başlamaktadır. Kısa bir eğitimden sonra kendilerine silah verilen ve şüphe üzerine ateş açma yetkilerine sahip olan koruyucuların masum insanların canına kıydıklarına rastlanmaktadır."

30.12.1986 Milliyet

Köy korucularının bu görevi gönüllü yapmadıklarına, kolluk kuvvelerinin baskıları sonucu zorunlu olarak köy koruculuğu görevini yaptıklarına ilişkin pekçok örnek bulunmaktadır. Bunlardan bazıları ekte dir. Bakınız Ek- 2.

KÜRTÇE İSİMLER TÜRKÇE İSİMLERLE DEĞİŞTİRİLDİ

Kürt halkı çocuklarına Kürtçe isimler veremiyor. Doğal soyadını kullanamıyor. Daha önceden varolan Kürtçe isimler de nüfus kütükleri taranarak Türkçe isimlerle değiştirildi. Türkiye Kürdistan'ındaki bütün köylerin adlarının en az bir kez Türkçe adlarla değiştirilmiş olduğunu herkes biliyor. Bunun için bakınız Ek- 3

SIKIYÖNETİMSİZ SIKIYÖNETİM

Türkiye Kürdistan'ında 8,5 yılı aşkın bir süre uygulanan sıkıyönetim 19 Temmuz 1987 tarihinde kaldırıldı. Bunun en önemli nedeni ise Avrupa demokratik kamuoyunda "Türkiye'nin demokrasiye geçtiği" şeklinde yanlış bir izlenim yaratılmasıydı. Oysa sıkıyönetimin kaldırılmasıyla gerçekte sıkıyönetim kalkmadı. Tam tersine, 4 ilde uygulanan sıkıyönetimin kaldırılmasıyla birlikte aynı gün Türkiye Kürdistan'ındaki 8 ilde Olağanüstü Hal Bölge valiliği oluşturuldu. Bölge valiliği daha yayınladığı ilk açıklamada sıkıyönetim döneminde uygulanan tüm yasakların geçerli olduğunu duyurdu. Sıkıyönetim komutanlarına tanınan yetkilerden daha fazlası Bölge valisine verildi.

Bakınız Ek- 4

Türkiye Kürdistan'ındaki 8 ili kapsayarak oluşturulan bölge valiliğinin kapsamı daha aradan bir ay bile geçmeden genişletildi ve 11 ile çıkarıldı. Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kapsamında bulunan Türkiye Kürdistan'ındaki iller şunlar: Bölge valiliği'nin merkezi Diyarbakır, Mardin, Siirt, Hakkari, Bingöl, Tunceli, Elazığ, Van, Bitlis, Muş, Adıyaman.

Bölge valiliğine bağlı olarak 25 bin kişiden oluşan özel bir kolordu 20 Ağustos 1987 tarihinde göreve başladı. Ayrıca şefleri Federal Almanya ve ABD'de eğitilen özel yetiştirilmiş binlerce teröristi, çok sayıda komando birliği de bölgeye gönderildi ve bölge valisinin emrine verildi. Özel timlerin bölgeye aktarılmasına devam ediliyor. Özel kolordu birlikleri, özel timler ve özel komando birlikleri panzerler, puma tipi zırhlı helikopterler, M-16, A-2 gibi modern silahlarla ve Federal Almanya'dan getirtilmiş 60 kelime Almanca anlayan Kurt köpekleriyle donatılmışlardır. Bu kurt köpekleri geceleri sokağa çıkma vasağının olmadığı yörelerde serbest bırakılıyor ve Kürt vatandaşlar bu köpekler nedeniyle geceleri sokağa çıkamıyorlar. Bingöl'ün Kışi ilçesinde geceleri sokağa salınan bu kurt köpekleri nedeniyle vatandaşların sokağa çıkamadığını, hastalık durumunda bile güneşin doğmasını beklediklerini, Bingöl'ün Genç ilçesinde de durumun farklı olmadığını Cumhuriyet gazetesi yazdı. 17.9.1986

Ayrıca 25 bin kişiden oluşturulan özel kolordu'nun sayısının aradan 1 yıl bile geçmeden 50 bine çıkarıldığını basın yazdı.

Hürriyet 17 Temmuz 1988

Bütün bu özel güçlerin yanısıra ordunun önemli bir bölümü de Türkiye Kürdistan'ında bulunuyor. Ayrıca polis ve gizli istihbarat örgütü MIT mensuplarının tam sayısı da kesin olarak bilinmiyor. Bütün bu güçler de Bölge valisinin emrinde sürekli olarak operasyonlar yürütüyor. Şu örnekler Türkiye Kürdistan'ındaki durumun nasıl olduğu konusunda bir fikir verebilir:

Şubat 1986 başında Tunceli yöresinde incelemeler yapan SHP milletvekilleri Cüneyt Canver, "Tunceli Türkiye'nin en büyük cezaevidir" dedi. Canver, Tunceli'nin tüm giriş ve çıkışlarının polis tarafından ablukaya alındığını, şehirde normal seyreden araçlardan çok askeri ve emniyet otolarının görüldüğünü, kentte açıkça ilan edilmemiş sokağa çıkma yasağı bulunduğunu, gece saat 23.00'ten sonra kimsenin sokağa çıkamadığını söyledi. Kişi başına 3 polis düştüğünü belirten Cüneyt Canver, gittikleri her yerde peşlerinde 5-10 polisin bulunduğunu söyledi.

Cumhuriyet gazetesi muhabirlerinden Celal Başlangıç ise sunları yazdı: "Hakkari'yi görmek gerekliydi. Kent tam anlamıyla bir kısırları andırıyordu ya da polis eğitim merkezini. Yolda 3 kişiden ates istesəniz bunlardan birisi mutlaka polis oluyordu. Toplu halde kahvelerde ve meyhanelerde dolaşıyordu sivil olanları. Resmi olan asker ve polisler ise kentin giriş ve çıkışını tutmuşlar, Hakkari'nin sokaklarında devriye dolaşıyorlardı. Hakkari'nin kent merkezinde gezinirken, çevre yollarda beş dakikada bir kimlik göstermek durumuna kalırken, insan güvenden çok yakın bir güvensizliğe kapılıyor..."

25 Temmuz 1987

SINIR ÖTESİ OPERASYONLAR

Siyonist İsrail ve ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti yönetimlerini kendi sınırları dışında giriştikleri askeri operasyonlar 12 Eylül rejimi tarafından da pek çok kez yapıldı. İlk kez 1983 yılının 27 Mayıs günü Dışişleri bakanlığınca Irak içlerinde yapıldığı resmen açıklandı. Karadan Türk ordu birliklerinin Irak Kürdistan'ına girerek yaptığı operasyon sonucu Irak Kürdistan'ından gözaltına alınan çok sayıda Iraklı ve Kürt villarca Diyarbakır cezaevinde tutuldular. İlk operasyon öncesinde dönemin dışişleri bakanı İlder Türkmen Irak'a giderek Irak yönetimiyle operasyonlar konusunda sözlü anlaşmaya vardı. Bu konudaki anlaşma ise 1984 yılı Ekim ayında Üzal'ın

içisleri bakanı olan Ali Tanrıyar'ın Bağdat ziyareti sırasında daha ayrıntılı olarak düzenlendi. Bu ziyaret sırasında "Sınır Güvenliği" konusunda 5 maddelik vazılı bir anlaşma imzalandı. Söz konusu anlaşma ile iki ülkenin güvenlik kuvvetlerinin "Ayrılıkçı unsurların" sızmasına karşı sınırda etkin işbirliği yapılmasını öngörüyordu. Her iki yönetim aynı anlaşmayla "ayrılıkçı çete" olarak niteledikleri Kürt gruplarının sınırı geçmesi halinde bunları takip eden güvenlik kuvvetlerinin diğer ülkenin toprakları içinde 5 km'lik bir derinlikte operasyon yapabileceklerini hükme bağlıyordu. Bu anlaşmanın yürürlük süresi ise 1985 ilkbaharında Büyükelçi Necdet Tezel'in Bağdat'a yaptığı ziyaret sırasında uzatıldı.

Bu anlaşmaya dayanarak gerek Türkiye, gerekse de Irak pek çok kez birbirlerinin topraklarında, doğru deyimle Irak ve Türkiye Kürdistan'ı topraklarında askeri operasyonlar düzenlediler. Gerek havadan gerekse karadan yapılan bu askeri operasyonlarda masum Kürt köylüleri, kadın, çocuk demeden bombalandı. Türk savaş uçakları tarafından yapılan hava operasyonlarında Türk yetkilileri gururla "Tonlarca bomba yağdırıldığını" söylemekten çekinmediler.

Özel hükümeti 1986 yılı Eylül ayında çıkardığı "Sınır Ötesi operasyon kararnamesi"yle bu türden saldırıların her zaman yapılabilirliğini vasallaştırdı. Bu kararname hala iptal edilmiş değildir.

Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Oktay Akbal, söz konusu kararın hem 1961 anayasasına, hem de 1982 anayasasına bile aykırı olduğunu yazdı. 5 Eylül 1986 Cumhuriyet

Yine Cumhuriyet gazetesi yazarlarından Yalçın Doğan, "Komşular Sıcak Takipte" başlıklı bir yazısında hükümetin bu türden askeri operasyonlarını "Sıcak takip kuralına" dayandığını belirtebilir ve bunu eleştiriyor, şöyle diyor: "Böyle bir kural uluslararası hukukta yok. Böyle bir kural BM kararlarında yok. Böyle bir kural

uluslararası hukuku düzenleyen hiçbir metinde, tüzükte, bildiride, sözleşmede, içtihatla, teamülde, yazılı ve sözlü hiçbir yerde yok. Ama ANA Hükümetinin "icadında" var. Uluslararası hukukta bunun tek adı var: SALDIRGANLIK. Tek bir sonucu var: SAVAŞ İLANI"4 Eylül 1986 Cumhuriyet Görüldüğü gibi 12 Eylül rejimi ve onun uzantısı olan Üzal hükümeti hiçbir hukuk kuralını tanımıyorlar. Gerek uluslararası hukuku gerekse kendilerinin koyduğu hukuku bile çiğnemekten çekinmiyorlar.

İNSANLARI YOKEDEN ZİNDANLAR

Türkiye Kürdistan'ındaki zindanlar üstüne özellikle de Diyarbakır zindanı üzerine çok şeyler yazıldı, söylendi, hala da söyleniyor. Bu zindanlarda ölüm tercih edilir hale geldi. Onlarca insan bu zindanlarda yaşamını yitirdi.

"Elazığ cezaevinde yapılan deneyler sonucunda birçok kişi yapılan bu insanlıkdışı deneylerden sonra bütün zihni melekelerini kaybetmiş, vasıvan ölümler haline getirilirler."

Kürşat İstanbullu Gözaltında Kaybolanlar sayfa 145
Zindanlar için fazla söze ne gerek var. Bakınız Ek-⁵-6.7.8.9.

YARGILAMALAR

Türkiye Kürdistan'ında 12 Eylül'den sonra gözaltına alınan onbinlerce insan hiçbir hukuk kuralı tanınmadan yargılandı. 3 ayı aşkın sürelerle iskence gören binlerce insan işkence altında alınan uydurma ifadeler kanıt diye gösterilerek idam cezasına varan cezalarla çarptırıldı. Diyarbakır'da verilen onlarca idam cezası bulunuyor. Sıkıyönetim ve Devlet Güvenlik Mahkemeleri hergeçen gün yeni idam cezaları vermeye devam ediyor. Türkiye'nin

AET'ye üye olmak için başvurduğu koşullarda hala insanların savunma hakları bile zorla ellerinden alınmakta, uydurma ifadelerle ağır hapis cezaları verilmektedir. Sadece Diyarbakır'daki yargılama-

lar sırasında kendi anadilleri Kürtçe'yle savunma yapmak istedikleri için basta Diyarbakır eski belediye başkanı Mehdi Zana olmak üzere onlarca Kürt yurtseverinin savunma hakları ellerinden alınmış durumdadır. Bu uygulama 21 Mart 1988 tarihinden beri sürdürülmektedir.

Savunma yapmak isteyen Kürt yurtseverleri yargıçların emriyle ağızları kapatılarak zorla mahkeme salonlarından dışarı çıkartılmakta, sadece Kürtçe savunma yapmak istedikleri için savunma haklarının ellerinden alınmasının yanı sıra haklarında yeni yeni davalar açılmaktadır. Gerek normal duruşmalarda yapılan savunmalardan, gerekse duruşma sırasında slogan attıkları gerekçesiyle onlarca yıla varan ağır hapis cezaları verilmektedir. Sadece Diyarbakır'daki duruşmalar da değil, vergitay aşamasındaki duruşmalarda da yapılan savunmalardan dolayı çok sayıda Kürt yurtseveri ağır hapis cezalarına çarptırılmıştır.

Bu uygulamalar 1983 yılının Ekim-Kasım aylarından bu yana sürekli olarak yapılmaktadır. Daha önceleri ise yani 1980-1983 yılları arasındaki dönemde yapılan savunmalardan dolayı korkunç işkenceler yapıldığını Diyarbakır'da yargılanan herkes bilir.

Belki inanılır gibi değil ama gerçektir, insanlar savunmalarını savunmalarından dolayı ağır hapis cezalarına çarptırılmıştır.

Bu cezalardan amacın ceza değil, insanların imha edilmesi olduğu cezaevlerinde öldürülen onlarca insana bakıldığında daha iyi anlaşılabacaktır.

12 EYLÜL REJİMİNİN KÜRT HALKINA KARŞI İŞLEDİĞİ CİNAYETLER:

12 Eylül rejiminin Kürt halkına karşı işlediği cinayetlerin haddi hesabı yok. 12 Eylül'den bu yana gerek Türkiye'de gerekse Türkiye Kürdistan'ında yüzlerce insan öldürüldü. 12 Eylül ile birlikte çalışmaya başlayan işkence çarkları onlarca Kürt yurtseverini azgınca ortadan kaldırdı. Bu işkence çarkları bugünde çalışmaya devam ediyor ve her geçen gün yeni canlar alıyor. İşkenceye karşı Avrupa Konseyi'nin hazırladığı sözleşmeyi ve BM işkence sözleşmelerini uzun süre imzalamayan Türkiye'deki rejim, Türkiye ve dünya demokratik kamuoyunun tepkileri sonucu bu sözleşmeleri imzalamak zorunda kaldı, ama bütün insanlığın suç saydığı işkence ayıbını silemedi. İşkence çarkları durdurulmadan, işkenceye öldürülen onlarca insanın hesabı sorulmadan, işkenceci cellatlar cezalandırılmadan da insanlık suçu olan işkence lekesi Türkiye'deki rejim tarafından silinemez, buna izin verilmemelidir.

Şimdiye kadar 12 Eylül rejimi tarafından öldürülen Türk-Kürt tüm insanların isimleri aynı listelerde yer aldı. Biz, bu listemizde sadece Türkiye Kürdistan'ında 12 Eylül rejiminin kurduğu işkence çarklarında öldürülen, kötü yaşam koşullarına, baskıya, her türlü insanlık dışı uygulamaya baş kaldırarak yaşamına son veren Kürt yurtseverlerinin, polis, jandarma, özel terör timlerinin kurşunlarına hedef olan Kürt köylülerinin isimlerini vereceğiz. Elbette bu liste eksiktir, tamam değildir. 12 Eylül rejiminin kurbanları sadece bunlar değildir. Bu listede Diyarbakır Devegeçidi barajının sularına gömülen Kürt yurtseverlerinin isimleri yoktur. Bu listede, evinin kapısına çıktığında öldürülen Kürt köylünün isimleri yoktur. Bu liste'de dağ başlarında vurularak, korkunç işkenceler sonucu öldürülen ve gizlice gömülen Kürt yurtseverlerinin isimleri yoktur.

Bu listede yer alan isimler İnsan Hakları Derneği genel başkanı Avukat Nevzat Helvacı, SHP eski Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın

açıkladığı listelerle, bu listelerin açıklanmasından sonra ortaya çıkan isimler bulunuyor. Ayrıca sınırlı sayıda da olsa illegal basın dan derlediğimiz isimler bulunuyor. Yasal basın ve illegal basından derlenen isimlerin kaynağı belirtilmiştir. Gerek yasal basının hepsinin takip edilmesindeki güçlükler, gerekse de illegal basının hepsinin takip edilmesindeki güçlükler nedeniyle bu listenin önemli eksiklikler taşıdığını, tam olamayacağını takdirlerinize sunuyoruz.

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Avukat Nevzat Helvacı'nın listesinde yer alan ve Türkiye Kürdistan'ında işkenceyle öldürülen insanların isimleri şöyle:

1-VEYSEL YILDIZ : 1.4.1981. Malatya'da gözaltında iken intihar ettiği açıklandı.

2-ABDULLAH PAKSOYLU : Diş Hekimi. Adıyaman-Pesni ilçesinden. 16.2. 1982'de öldü. Resmi açıklama: İntihar.

3-MAZLUM DOĞAN : 21.3.1982 Tarihinde Diyarbakır cezaevindeki uygulamaları protesto amacıyla yaşamına son verdi.

4-FERHAT KURTAY :

5-NECMİ ÖNER :

6-ESREF ANYIK :

7-MAHMUT ZENGİN : 17.5.1982 tarihinde Diyarbakır cezaevi'ndeki işkenceleri ve kötü muameleleri protesto etmek üzere kendilerini yakarak yaşamlarına son verdiler.

8-SUPHİ ÇEVİRİCİ : 29.6.1986 günü, Diyarbakır cezaevi'nde "Halkıma yaptığım ihanetten sonra, halkımın karşısına çıkmam" diye bir not bırakarak yaşamına son verdi.

9-GAZAL.....? : Mardin veya Diyarbakır'da gözaltına alındığı iddi ediliyor. Bir daha kendisinden haber alınamadı.

"Listede bu isimler, resmi makamlarca gözaltına alındıktan sonra ölüm nedenleri intihar olarak açıklanan kişiler" olarak geçiyor. Son isim ise "Cesedi kaybedilenler" listesind

CESEDİ AİLESİNE TESLİM EDİLENLER YA DA GİZLİCE GOMULDUGU ORTAYA
ÇIKARILANLAR:

10-ALİ KILIÇ :Diyarbakır askeri cezaevinde öldürüldü.1.Nolu asker mahkeme'de görülen 14 sanıklı PKK Hilvan-Siverek davasının 7.2.1986 tarihli duruşmasında suç duyurusun bulunuldu.

11-ALİ ÇİÇEK : 4 Kasım 1982'de Diyarbakır cezaevi'nde öldü.

12-ALİ ÖZBEY :27.8.1982'de Diyarbakır'da ölü olarak bulundu.

13-BEDİİ TAN :14.8.1982'de Diyarbakır'da cezaevi'nde dövülerek öldürüldü.

14-BOZAN ÇİMEN :Gaziantep Emniyet Müdürlüğü ekipleri tarafından 10.2.1981 günü kardeşleri Ömer ve Bekir ile birlik gözaltına alındı.2.4.1981 günü kardeşinin kolunda kelepçeli iken yapılan sorgu sırasında,polis tarafından kafasına tabanca ile ateş edilerek öldürüldü. Ailesince ilgili makamlara birçok kere yazılı olarak başvurulmasına karşın herhangi bir soruşturma açılmadı.

15-HULUSİ DALAK: 14.1.1981'de Gaziantep'te çalıştığı fabrikadan polilerce gözaltına alındı.13.2.1981'de öldü.Ölüm neder olarak iki farklı rapor var.Raporun birinde,"astım" hastalığından öldüğü ileri sürülürken,diğer raporda kalp yetmezliğinden öldüğü,20.4.1981 tarihli Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'nün yazısında ise,Hulusi Dalak'a kötü muamelede bulunan görevliler hakkında soruşturma açıldığı ve dosyanın Adana Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönderildiği ileri sürülüyor.

16-CABBAR DEMİROK :8.3.1982'de Diyarbakır Lice'de işkence ile öldürüldüğü söylendi.

17-CUMA ÖZASLAN : Gaziantep Emniyet Müdürlüğü'nde gözaltında iken 25.11.1980'de öldü.

18-CENNET DEĞİRMENCİ : 22.5.1982'de Gaziantep'teki evinden alındı. Daha sonra işkence edilerek öldürüldü. Polis memuru Sedat Caner ve iki arkadaşı bu suçtan hapis cezasına çarptırıldı.

19-NECMETTİN BÜYÜKKAYA: Diyarbakır askeri cezaevi'nde dövülerek öldürüldü. Genelkurmay başkanlığının 2.4.1984 tarihli açıklamasında, ölümün beyin kanamasından olduğu söylendi. Necmettin, ölümünden birkaç gün önce, yaralı olduğu mahkemede öldürüleceğini açıklamıştı.

20-MEHMET KAZGAN : Binbaşı Ömer Usta tarafından Malatya'da Mart 1981 yılında işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

21-VEYİSİ ŞİMŞEK : 24.25.4.1986 günleri Diyarbakır Cezaevi'nde atılan dayak sonucu kafa travmasından öldü. Soruşturma açılmadı.

22-İBRAHİM POLAT : Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Kutlubey köyünden. Ölüm tarihi 1 Ekim 1985. 7. Kolordu komutanlığı çatışmada öldüğünü, jandarma bölük komutanlığı ise intihar ettiğini iddia ediyor. Eşi İne Polat ise kocasının işkenceyle öldürüldüğünü söylüyor.

23-MAZLUM GÜDER : Tarsus'ta tutuklandı. Elazığ Cezaevi'ne gönderildi. (Nisan 1981) Yargılama sonunda beraat etmesine karşın serbest bırakılmadı. Cezaevinde Üsteğmen Fahri tarafından dövülerek öldürüldüğü iddia ediliyor.

Tanıklar:

1) Hüseyin Yıldız

- 2-İrfan Matoroğlu,
- 3-Aydın Gündoğdu
- 4-Cemil Gündoğan
- 5-Hüseyin Elmas
- 6-Ahmet Akkaya
- 7-Seyit Çubuk
- 8-Fethi Özün
- 9-Şerafettin Gül
- 10-Cemal Aktaş
- 11-Ayhan Tural
- 12- Lütü Topal

24-HAYDAR SÜNMEZ: Tunceli'nin Mazgirt ilçesinde 20.1.1982 tarihinde evinden alınıp götürüldüğü Tunceli Emniyet Müdürlüğü'nde gördüğü ağır işkenceler sonucu böbrek kanaması geçirdi.Önce Tunceli devlet hastanesi ne,daha sonra Elazığ Askeri Hastanesi'ne kaldırıldı 6.3.1982'de öldü.

25-SÜLEYMAN ÖLMİZ :Tunceli'de 7.11.1980 günü gözaltına alındı.Tunceli Merkez Karakolu'nda 8.12.1980 günü öldürüldü.

26-SÜKRÜ GEDİK :Elazığ-Karakoçan'da 12.11.1980'de gözaltına alındı Birkaç gün sonra da öldü.

27-HASAN KILIC :Tunceli'nin Merkez Koyluca köyüne kayıtlı.1.1.1981 tarihinde öldürüldü.Jandarma Yüzbaşı Muammer Yazıcı Polis memuru Ahmet Malkaç ve Nedim Kaynar tarafından işkenceyle öldürüldüğü iddiası var.

28-HAYDAR YAĞMUR: Tunceli'li.Yargılandığı mahkemece adli tıbbı gönderildiği sırada Bayrampaşa cezaevinde misafir olarak kalmaktayken gördüğü işkence sonucu revire kaldırılırken öldü.SHP Tunceli Milletvekili Kamer Genç,olayı meclise getirdi.

29-İBRAHİM ULAĞ : Diyarbakır DSİ'de çalışıyordu.17 Ekim 1983'te gözaltına alındı.3 Kasım 1983'te öldü.Eşi Cemil Ulağ,kocasının gözaltına alındıktan 15 gün son césedinin kendilerine teslim edildiğini,8 çocuğunun yetim kaldığını belirterek,"Sorumlular cezalarını çeksinler" dedi.Eşinin sağlık yönünden hiçbir şikayeti olmadığını belirten Cemile Ulağ,dedilerki"Kocan kalpten ölmüş" niye evde ölmedi?Hastalığı yoktu,suçu da yoktu.Herhangi bir örgütle ilişkisi yoktu.Köyde imamlık yapardı.Suçlular cezalandırılınsın" dedi.

30-İSMAİL KIRAN : KASIM 1983' te Diyarbakır Emniyet MÜDÜRLÜĞÜ'nde işkence ile öldürüldü.Polis Memuru.Pol-Der Merkez Yürütme Kurulu Üyesiydi.

31-MEHMET CİZRELİ :Mardin'in İdil ilçesinde TÖB-DER şube başkanı. 1981 yılı Ocak ayında Mardin Emniyet MÜDÜRLÜĞÜ'nde işkence ile öldürüldü.SHP genel sekreteri Fikri Sağlar'ın listesinde ölüm tarihi 6 Ekim 1980 olarak belirtiliyor.

32-MUSTAFA SAHİN :26.12.1981'de Elazığ'da gözaltına alındı.2 gün sonra 28.12.1981'de cesedi Peri Çayı'nda bulundu.Cesedin kolu kırık ve çeşitli darp izleri var.

33-SİDDİK BİLGİN :Bingöl'ün Genç ilçesine bağlı Doğanlı köyünde öğretmendi.İşkence'de öldürüldükten sonra "kaçan ken öldü"süsü vermek için cesedi kurşuna dizildi ve karakol bahçesine gömüldü.Ailesinin ve SHP'li milletvekillerinin uzun çabaları sonucu ceset karakol bahçesinden çıkarılarak ailesine verildi.Sıddık Bilgin'i kurşuna dizen askeri birlikte görevli çavuş ve 'erler terhis olduktan sonra Sıddık Bilgin'in yüzbaşı Ali Şahin tarafından

Öldürüldükten sonra kurşuna dizildiğini anlattılar. Bu olayla ilgili dava Ankara'da sürüyor. Yüzbaşı Al Şahin daha önce Muğla'da bir aileye işkence yapmak-
tan suçlu bulunarak 10 ay hapis cezasına çarptırıl-
masına rağmen halen Erzurum'da görev yapıyor. Sıddık
Bilgin'i işkenceyle öldürmekten yargılanan subaylar-
dan biri de daha önce birliğindeki iki askere tec-
vüz etmek suçundan 19 yıl ağır hapis cezasına
çarptırılmış bulunuyor.

34-ALAETTİN GÜLMÜŞ : Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü'nde öldürüldü.

35-MENAN KILIC : Mardin'li. Ankara'da gözaltına alındı. 1982-
1983 yıllarında Diyarbakır'da cezaevi'nde
dövülerek öldürüldü.

36-CEMAL KILIC : Urfa'lı. Yaşlı olan ve hiç Türçe bilmeyen bu
kişi 1981 yılında Diyarbakır Cezaevi'nde dövü-
lerek öldürüldü.

37-İSMET KARAK : Urfa'nın Suruç ilçesinden. 16 yaşında. 1982
yılında Diyarbakır cezaevi'nde B-35. koğuştaki
bulunan diğer tutukluların gözünününde başı
betona vurularak öldürüldü. Raporla kanserden
öldüğü iddia edildi.

38-ALİ EREK : 20.4.1981 tarihinde Diyarbakır Cezaevi'nde
açlık grevindeyken Emniyete götürüldü. İşkence
ye tabi tutuldu. Tekrar cezaevi'ne gönderildi.
Ölüm orucuna devam etmekteyken zorla ağzına
kuru ekmek verilerek, yemeye zorlanması sonucu
boğazı yırtılarak öldürüldü.

39-İBİŞ URAL : 33 yaşında. Diyarbakır cezaevi'nde yken muhbirlik
yapması için baskı yapıldı. Kabul etmeyince dövü-
ldü. Askeri hastaneye kaldırıldı, 2 gün sonra öldü.
15-20.12.1981

Fikri Sağlar'ın listesinde İbiş Vural'ın ölüm tarihi 27.12.1981 olarak belirtiliyor.

40-REMZİ YALVAÇ :1979 yılı Temmuz,Ağustos aylarında Diyarbakır Emniyet MÜDÜRLÜĞÜ'nde işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

41-ABDÜLKADİR TAPTI : 1980 yılı Temmuz,Ağustos aylarında Mardin Emniyet MÜDÜRLÜĞÜ'nde gözaltına alındığı,daha sonra bir arabanın arkasına bağlanarak Mardin-Siirt yolunda sürüklenerek öldürüldüğü ve cesedinin uçurumdan aşağı atıldığı iddia ediliyor.

42-SAİT SİMŞEK :1980 yılında Gaziantep Emniyet MÜDÜRLÜĞÜ'nde işkence ile öldürüldüğü iddia ediliyor.

43-ALİ SARIBAL :Diyarbakır askeri cezaevi'nde 1981 yılı Ekim ayında dövülerek öldürüldü.Resmi açıklamada, eceli ile öldüğü açıklandı.(Bu isim Ali Sarıbağ olarak listede yer almış)

44-AZİZ ÖZBAY : Diyarbakır Askeri Cezaevi'nde 23.8.1982'de dövülerek öldürüldü.

Resmi açıklamada,siroz nedeni ile öldüğü açıklandı.(Fikri Sağlar'ın listesinde ölüm tarihi 23.2.1982 olarak belirtilmiş)

45-ABDURRAHMAN ÇEÇEN :Diyarbakır askeri cezaevi'nde 27.4.1981'de dövülerek öldürüldü.Resmi açıklamada,eceli ile öldüğü açıklandı.(Fikri Sağlar'ın listesinde ölüm tarihi Şubat 1981 olarak belirtilmiş)

46-AZİZ BÜYÜKERTAC : 22.12.1982'de Diyarbakır cezaevi'nde dövülerek öldürüldü.

47- ORUÇ KORKMAZ :Kars emniyet müdürlüğü'nde 1981 yılında işkence ile öldürüldü.Başkomiser Kemal Kartay,Oruç Korkmaz işkence ile öldürme suçundan 5 yıl 4 ay hapse mahkum oldu.Mahkumiyet kararı kesinleşti.

CEZAEVİNDEKİ KÖTÜ KOŞULLARI VE İNSAN ONURUNA YAKIŞMAYAN
UYGULAMALARI PROTESTO AMACIYLA BAŞLATTIKLARI ÖLÜM ORUCU

SONUCU ÖLEN KİŞİLER:

48-AKİF YILMAZ :15.9.1982 Diyarbakır askeri cezaevindeki işkenceyi protesto etmek için başlatılan ölüm orucunda yaşamını kaybetti. Resmi ölüm tarihi 4.11.1982

49-KEMAL PİR :Resmi ölüm tarihi 4.10.1982.Cezaevindeki işkencele-
ri ve insanlık dışı uygulamaları protesto etmek için
yapılan ölüm orucu sonucunda Diyarbakır cezaevinde
yaşamını kaybetti.

50-MEHMET HAYRİ DURMUŞ :Resmi ölüm tarihi 11.11.1982.Diyarbakır askeri
cezaevindeki işkenceleri ve insanlık dışı uygu-
lamaları protesto etmek için yapılan ölüm orucu
sonucunda yaşamını kaybetti.Ölüm orucu süresin-
ce beton zeminde yatırıldı.Cezaevi doktoru ve
askeri hastane psikiyatristi gözetiminde
psikolojik işkence yapıldı.

51-ALİ ÇİÇEK :Resmi ölüm tarihi 4.11.1982.Diyarbakır askeri
cezaevindeki işkenceleri ve insanlık dışı uygulama-
ları protesto etmek için yapılan ölüm orucunda
yaşamını kaybetti.

52-ORHAN KESKİN :Resmi ölüm tarihi 4.5.1984.

53-CEMAL ARAT :Resmi ölüm tarihi 15.5.1984.Diyarbakır askeri
cezaevindeki işkence ve baskıları protesto etmek
için ölüm orucuna girdiler.Ölüm orucunda iken

idarenin baskı ve işkenceyi sürdürmesi sonucu yaşamlarını kaybettiler.

SHP ESKİ GENEL SEKRETERİ FİKRİ SAĞLAR'IN AÇIKLADIĞI LİSTEDE
YERALAN İSİMLER

İŞKENCEDE ÖLDÜRÜLENLER(HAKLARINDA RESMİ SORUŞTURMA AÇILANLAR)

- 54-EYÜP AKKURT :Eylül 1980 Gaziantep
55-ÖMER AKTAŞ :1 Ekim 1980 Diyarbakır
56-METİN AKSOY :24 Ekim 1980 Ağrı
57-CEMİL KIRBAYIR :Ekim 1980 Kars
58-KENAN GÜRSOY :3.12.1980 Diyarbakır
59-AHMET DEMİR :2.1981 Diyarbakır
60-FEYZULLAH BİNGÖL :25.11.1982 Muş
61-HAMZA TİTAN veya TUTAN :Hakkari'ye bağlı Yüksekova ilçesinde babasına ait Doğu Palas Oteli'nden 8.11.1985 günü saat 16.00 sıralarında Narkotik bürodan gelen biri kadın 6 emniyet görevlisi tarafından gözaltına alındı.Hamza Titan emniyet görevlileri ile birlikte götürülürken kendisine"Annene sıcak bir merhaba söyle son görüşün olacak" denildi.Saat 21.00 sıralarında annesi Binevş Titan evinden alınarak emniyete götürüldü.Burada emniyet görevlileri kendisine,"Bak bakal oğlunu tanıyacak mısın" diyerek oğlunun cesedini kendisine gösterdiler.Oğlunun cesedini gören kadın kendini kaybediyor evine bırakılıyor.Saat 24.00 sıralarında ise Hamza Titan'ın cesedi emniyet görevlileri tarafından eve bırakıldı.

62-ENVER ŞAHAN

:Gaziantep'in Kilis ilçesinden.12 Kasım 1983 günü gözaltına alındı.Aynı gün Gaziantep Devlet Hastanesi'ne,bir gün sonra da Ankara Trafik Hastanesi'ne getirildi.13 Kasımda öldü. Bu cinayetten sorumlu olan sanık Komiser İbrahim Erdoğan'ın soruşturma dosyasının kayıp olduğu öne sürüldü.Ama bunun doğru olup olmadığı da şimdiye dek açıklanmadı.

63-ŞÜKRÜ BAĞ

: Malatya (Ölüm tarihi listede belirtilmemiş)

64-RAMAZAN GÜRCÜ

: Tunceli/Pötürge(Ölüm tarihi belirtilmemiş)

Soyadı Güncü'de olabilir.Öyleyse 1984.

Bundan sonraki isimler işkence sonucu, vurularak veya çeşitli nedenlerle yaşamını yitiren isimlerdir:

65-ÖNDER DEMİROK

:Resmî açıklama: Eceliyle ölüm.8.3.1982"

İhbarcılığı kabul etmediği için sürekli işkence yapıldı.Her tarafı yara bere içindeydi.Olay gecesi koğuş gardiyanı Mehmet Özer tarafından koğuştan alındı.Bir süre koğuş koridorundan çığlıkları duyuldu.Daha sonra baygın bir halde koğuşa getirilerek yatağına yatırıldı.ve koğuştaki diğer hükümlülerin kalkmasına izin verilmedi.Sabah yatağında ölü bulundu.(18.Koğuş)

66-HASAN AKAN

:Siirt/Şırnak 14.4.1985 Erbil Tuşalp'in "Artık Demokrasi isteyin" adlı kitabında"Hasan Akan İdil Sulakyurt köyü Nisan 1985" yazılıdır.Aynı kişi olabilir,işim benzerliği de olabilir.

67-EMİN ALKAN

: Siirt 4.10.1980

68-FUAT GÜRBÜZ

:Malatya 6.11.1980

69-MAHMUT KAYA

:Erzurum 25.12.1980

70-HASAN KELÇE

:Tunceli 1.1980

- 71-MEHMET ALİ ERBAY :Adıyaman 16.3.1981
- 72-TURHAN SAĞLAM :Kars ..3.1981
- 73-SÜLEYMAN ŞEKER :Urfa/Bozova ..2.1982
- 74-ADNAN ZİNCİRKIRAN :Urfa ...9.1982
- 75-AZİZ ERTAŞ :Urfa/Halfeti ..12.1982
- 76-SELAHATTİN KUNDUZ :Diyarbakır Cezaevi'nde yaşamını kaybetti.
Resmi açıklama:İntihar.17.6.1981
- 77-HÜSEYİN EROL :Vurulurak öldürüldü.Mardin 14.5.1981
- 78-MEHMET AKPINAR :Diyarbakır cezaevi'nde yaşamını yitirdi.
Resmi açıklama:Normal ölüm.25.1.1983
Mehmet Emin Akpınar olması muhtemel.Değil başke biri var demektir.Mehmet Emin Akpınar: Türkçe bilmemesi nedeniyle marş söyleyemediğinden her gün kendisine işkence yapılıyordu.Olağünü "fırfır baba" lakaplı bir çavuşun kalaslı ve tekmeli saldırısından sonra bayılarak hastaneye kaldırıldı.İki gün sonra hastanede öldü.(16.Koğuş)
- 79-MEDET ÖZBADEM :Tedaviye ihtiyacı olduğu halde hastaneye gönderilmedi.Bu durumda iken cezaevi yönetimi tarafından aç-sussuz bırakma,sürekli eğitim gibi cezalara çarptırıldı.Dayak sonucu komaya girdikten sonra götürüldüğü hastanede öldü
Resmi açıklama:Verem sonucu ölüm.20.5.1983
Diyarbakır cezaevi.
- 80-YILMAZ DEMİR :Diyarbakır cezaevi'nde idarenin,kalmakta olduğu 10.koğuşta yaptığı toplu işkence sırasında yaralandı.Daha sonra tüm koğuşlarda sırayla toplu işkencelerin sürmesi üzerine bu uygulamayı protesto etmek için kendini asare intihar etti.Resmi açıklama:intihar 20.1.198

81-REMZİ AYTÜRK

:Diyarbakır Cezaevi'nde Necmettin Büyükkaya'nın ölüm haberini alınca,cezaevindeki işkenceleri protesto etmek için kendini asarak intihar ett. Resmi açıklama:İntihar.1.2.1984

82-HÜSEYİN YÜCE

:Diyarbakır cezaevinde 23.koğuşta kalıyordu.18 Ocak 1984 günü gardiyanların bu koğuşa yaptıkları saldırıda kafasından bir darbe alarak şuurunu yitirdi.Hastaneye kaldırılmadığından durumu giderek ağırlaştı.1984 Mayıs'ında tedavisini engelleyen cezaevi yönetimini protesto etmek için kendini astı,ancak ölmedi.Bu olay sonucu omiriliği koptuğundan hastaneye kaldırıldı.Hastanede beş gün bitkisel hayatta kaldıktan sonra yaşamı yitirdi.Resmi açıklama :Eceliyle ölüm.1984

SHP eski genel sekreteri Fikri Sağlar'ın listesinde,

"Haklarında kesin bilgi edinilemeyen kayıp kişiler:

83-BENLİ COŞKUN :Nizip?84-GARABET DEMİRCİ :Diyarbakır 21.3.198285-MEHMET DİRERCİ :Diyarbakır 21.3.198286-MEHMET ALİ.....? :Diyarbakır 21.3.198287-ŞABAN? :Diyarbakır 21.3.1982

88-MEHMET ALİ ERASLAN :Diyarbakır cezaevi'nde kaldığı 7.koğuşta gardiyanların coplu saldırısı sonucu yaşamını yitirdi.Resmi açıklama:Eceliyle ölüm.9.6.1982

89-CEMAL ZENGİN :Diyarbakır 21.3.198290-EŞREF MİLLİ :Diyarbakır 21.3.198291-HASAN AKAR :Urfa/Bozova?

"Yukarıdaki 6 kişinin ölüm tarihleri dikkat çekicidir.

21 Mart Kürt halkının ulusal bayramı Newroz'dur.Şayet bu tarihler doğruysa toplu mezarlık olasılığı yüksektir."

AŞAĞIDAKİ İSİMLER YASAL BASINDAN DERLENMİŞTİR

92-YUSUF GÜN

:1985 yılının Eylül ayında öldürüldükten sonra kafası kesilerek,kafasına konan ödül verildi.

Bakınız:Rapor,sayfa 10,11.

93-İBRAHİM SAVAŞ

:Ağabeyi Cemil Savaş Siirt'in Şırnak Cumhuriyet

savcılığı'na başvurarak,kardeşi İbrahim Savaş'ın işkence ile öldürüldüğünü,daha sonra"kaçarken ölme süsü verilmek için cesedinin kurşuna dizildiğini

belirterek,sorumluların cezalandırılmasını istedi
Cumhuriyet 25.5.1987

94-MAHMUT ŞİRİN KARAĞAÇ

:Tunceli'li.SHP Milletvekilleri Cüneyt Canver

A.İhsan Elgin ve Kamer Genç'in Ocak 1986'da SHP Pertek ilçe binasında düzenlediği bir basın toplantısı sırasında konuşan Yusuf Karağaç adındaki emekli öğretmen,oğlu Mahmut Şirin Karağaç'ın askerler tarafından vurularak öldürüldüğünü ve kendisinin de 45 gün boyunca işkence gördüğünü söyledi.

95-HÜSEYİN SERTKAYA

:Bingöl'e bağlı Kığı ilçesinin Kabaçallı köyünden.19 Kasım 1982'de Bingöl'de gözaltına alındı.Arınmakta olan yegeninden dolayı yoğun işkence gördü.21 Kasım günü yaşamını yitirdi.Olayın soruşturulmasını engellemek için ailesi ve bütün köy yoğun bir baskı altında tutuluyor.

2000'e Doğru yıl.1.Sayı 32 Ekim

96-MÜSLÜM YAĞMUR

:Tunceli'nin Hozat ilçesi Aliören köyü Güzözü mezrasından.Jandarmalar tarafından klavuzluk yapması için amcası Özgür Yağmur ile birlikte alındı.

Orhan adındaki bir astsubay tarafından kurşunla
narak öldürüldü.Olayın tanığı Özgür Yağmur ise
yaralandı.

2000'e Doğru yıl 1.sayı:19.

97-KAZIM DEMİRTAŞ

:Elazığ'ın Akçakiraz köyünden.Hayvan satınal-
mak için gittiği Karakoçan'ın Feraç köyünden
(Köyün adı Akdivan olarak değiştirilmiş)

2.12.1986 günü sabahı ayrılırken jandarmalar
tarafından vurularak öldürüldü.TRT aynı ak-
şam verdiği haberde,"Tunceli'nin Mazgirt
ilçesinde çıkan silahlı çatışmada dört terö-
ristin ölü olarak ele geçirildiğini"duyurdu.
Bunlardan biri de Kazım Demirtaş'tı.Olaydan
8 ay sonra Erzincan DGM,Kazım Demirtaş'ın
terörist olmadığına karar verdi.Bunun Üzerin
babası Hüseyin Demirtaş,devlet aleyhine 30
milyonluk tazminat davası açtı.SHP milletvek-
li Cüneyt Canver,bu olaydan dolayı belirli
bir tazminatın ailesine verildiğini belirtti
Ama az.Aynı olayda Kamber Sürücü ise yaralan-
dı. 2000'e Doğru yıl 1.sayı:43

98-ZÜLFİKAR BAYRAM

:Diyarbakır'a bağlı Piriçlik köyünden.Aran-
makta olan oğlundan dolayı bütün ailesiyle
birlikte 19 Şubat 1987 günü gözaltına alındı.
Eşi 63 yaşındaki Esme Bayram,karakolda bütün
ailenin dipçiklenip,dövüldüğünü,kocası Zül-
fekar Bayram'ın kendisiyle birlikte ağır
yaralı olarak hastaneye sevk edildiğini ve
önceki gün öldüğünü,öteki yakınlarının ise
halen gözaltında tutulduğunu söyledi.Otopsi
raporunda da darp izleri tespit edildi.SHP'li

milletvekilleri olayı yerinde incelediler ve Zülfikar Bayram'ın işkence sonucu öldüğünü söylediler.Olayla ilgili 4 asker tutuklandı,ancak işkencelerden sorumlu olduğu belirtilen Piringçlik Jendarma karakol komutanı Mustafa Hastürk tutuklanmadı.24.25.26 Şubat 1987 Gazeteler.

99-ADNAN TİVSİZ veya TÜYSÜZ :Urfa Ceylanpınar'da kendiliğinden gidip karakola teslim olduktan sonra işkence ile öldürölüp cesedi mayınlı araziye bırakıldı.Kendisiyle birlikte karakolda gözaltında tutulanlar,birkaç kişinin desteğiyle yürüyebildiğini söylediler. Resmi açıklama:"Mayınlı araziye kaçıp öldü."DSP'den üç milletvekili olayı yeri de inceledi ve olayla ilgili kuşkulu noktaları açıkladı.

22.2.1987 Hürriyet

100-HASAN KAYA :65 yaşındaydı.Gercüş'te "Bölücü eşkiya" diye vurularak öldürölldü.Eşi Fahriye Kaya,"Helikopterden inen askerler kocamı tarlada çalışırken öldürdüler" dedi.Olaydan sonra,çatışmada öldü süsü vermek için izlerin askerler tarafından silindiğini belirtti.Kocasının öldürölmesinden sonra Gercüş'te devlet yetkililerine derdini anlatma cesareti bulamadığını,bu nedenle korkarak Batman'a geldiğini belirterek,buradan başbakan,içişleri bakanı ve bölge valisine birer dilekçe yazarak sorumluların cezalandırılmasını istediğini söyledi. 4.9.1987 Cumhuriyet

101-MUSTAFA ERDAL

:Hakkari'nin Çukurca ilçesinde gözaltına alındıktan sonra,"Dağdan aşağı atlayıp intihar etti" şeklinde açıklama yapıldı.Bu açıklama tedirgin söylentilere yolaçtı.

Yeni Gündem 21-27 Eylül 1986

102-FEYYAD ALKAN

: 18 Ağustos 1985'te yapılan Ağrı Dağı operasyonu sırasında yaralı olarak yaralandığı yolunda Televizyon'da haber çıktı.Bir daha da kendisinden haber alınamadı.Ailesi,ogullarının bulunmasını istedi,olay meclis gündemine getirildi.Sonuç alınamadı. Yeni Gündem 19-25 Mayıs 1986

103-İBRAHİM ÇAKABAY

:Bu iki Kürt köylüsü Bingöl'ün Gökçekanet köyünde

104-MUSTAFA ÇAKAS

:kendilerine "terörist" süsü veren özel timler tarafından öldürüldü.Olay MDP'li milletvekilleri tarafından meclise getirildi.(Aralık 1985)

Yeni Gündem 31 Mart 1986 yıl.2.sayı:4

105-AHMET ESENDEMİR

:"Şeyh Osman Dağı'nın tepesine doğru keşfe çıkan 3 asker,yolda karşılaştıkları Ahmet Esendemir ve iki torununa çantalarını yükleyerek birlikte götürdüler.Tepedeki üçgen pusuda askerlerle çocuklar öldürüldü.70 yaşındaki Ahmet Esendemir ise yaralandı.Ancak askeri doktorun"öncelik sırasında" gerilerde olduğu için kan kaybından öldü.Yeni Gündem 7-13 Nisan 1986

106-SABRİ KARATAY

:Mardin'in Kızıltepe ilçesine bağlı Akdoğan köyünün Büyükboğaz'ı mezrasına operasyon düzenleyen sivil giyimli özel timleri tanımayarak av tüfeğiyle ateş açtığı gerekçesiyle vurularak öldürüldü.Olaydan sonra 2 oğlu ve 5 yakın gözaltına alındı.40 yaşlarında.

4.9.1987 Cumhuriyet

- 107-ŞEHMUZ BEGEÇ :Diyarbakır Ocak 1984
- 108-ŞAH İSMAİL SÜT :Kars Ocak 1986 (Bk iki isim "Artık Demokrasi isteyin" adlı kitaptan alınmıştır.Sayfa 101. Dost yayınları.
- 109-CEVHER YAŞAR :Tunceli'nin Mazgirt ilçesine bağlı Pulan(Otluka-
kaya)köyünden.Tecavüz edilip işkencede öldürüldü
Bak.Ek-1 11
- 110-RAMAZAN YAYAN :Diyarbakır cezaevi'nde dayak sonucu komaya gir-
dikten sonra kaldırıldığı hastanede yaşamını
yitirdi.13,1.1983.Resmi açıklama:1983 Normal
ölüm.
- 111-İBRAHİM HALİL BATURALP:Diyarbakır cezaevi'nde kaldığı 39.koğuşta
gardiyanların boynuna kalasla vurması
sonucu 3 gün süreyle 3.koğuşta yarı baygı
vaziyette kaldı,yemek yiyemiyordu.3 gün
sonra kaldırıldığı hastanede 27.4.1983'te
yaşamını yitirdi.Resmi açıklama:Eceliyle
ölüm.
- 112-SEYFETTİN SAK :Diyarbakır Cezaevi'nde kaldığı koğuşta
gardiyanlar tarafından kalaslarla dövüldük-
ten sonra kaldırıldığı hastanede yaşamı
yitirdi.
- 113-KENAN ÇİFTÇİ :Diyarbakır cezaevi'nde kaldığı 9.koğuşta
sürekli işkence yapılıyordu.Gardiyanlar
tarafından kırılan sol bacağı sakatlandı.
Koğuşta bulunan diğer kişilere,"ranzadan
düşerek ayağını kırıdığını" dair birer tuta-
nak imzalatıldı.~~Şiş~~ Olay günü"Vehbi" takma
adlı görevliAhmet Şahin tarafından işkence
yapıldı.Koğuştakilere havalandırma-

den döndüklerinde ölüsünü buldular.Gardiyanlar, "hep atıp öldüğünü" söyleyip koğuştakilere tutanak imzelattılar.

114-MEHMET KALKAN :Diyarbakır cezaevi'nden Ali Bozkurt adındaki bir başka tutukluyla birlikte polisler tarafından soruşturma için götürüldü.Mehmet Kalkan soruşturmada işkenceyle yaşamını yitirdi.Ali Bozkurt ise,tanıklığının önlenmesi amacıyla ölümle tehdit edilerek itirafçıların bulunduğu koğuşa konuldu .Haziran 1987

Diyarbakır cezaevi'ndeki ölümler için bak.Ek-6

115-MEHMET EMİN YAVUZ : 9 Şubat 1988 günü görüşmelerde Kürtçe'nin serbestçe konuşulabilmesi ve insanlıkdışı yaşamkoşullarına karşı Diyarbakır cezaevi'nde başlatılan ölüm orucunun 12.ve son günü yaşamını yitirdi.Resmi yetkililer tutuklu Kürt yurtseverlerinin istemlerini kabul etmek için Mehmet Emin Yavuz'un yaşamını yitirmesini beklediler.

116-MEHMET EMİN COŞKUN :Mardin'in Derik ilçesine bağlı Alandı köyünde çobanlık yapıyordu.37 yaşındaki M.Emin Coşkun, jandarmalar tarafından sorguya alındıktan iki gün sonra,okuma-yazma bilmeyen eşi Fatma Coşkuna,kocasının parkasının ipiyle kendisini boğara intihar ettiği" söylendi.Olay ANAP milletvekil Nurettin Yılmaz tarafından meclise getirildi. Mazıdağı'nda belediyeden alınan dozerle ceset alelacele gömüldü."Boğazında ameliyat izine benzer izler vardı.Kafatası arkadan açılmıştı. Sirtında boydan boya çapraz yırtıklar,vücudunda değişik yerlerinde morartılar vardı."Cesedi gören Coşkun'un kayınpederi Hamit Eser.

29.3.1988 Milliyet

BU İLLERDEKİ İSİMLER ÇOK SIĞIRLI KAYITLARI İLLEGAL TASINDAN

BİRLİKTEYDİ:

118-K HAN ALAS

:Ağrı'lı.1 Aralık 1983 günü polis ve jandarmalar tarafından gizlice öldürüldü.Cesedi Ağrı şehir merkezine 5 kilometre uzaklıkta bulundu.12 Eylül'den sonra tutuklanarak işkence görmüş ve polis takibinden kurtulamazdı.TÖB-DEM merkezinde de yer alıyordu.
Riya Azadi yıl 2. sayı 16-17

119-ALAN KAYA

:Ağrı'lı.Metin Aksoy'un işkenceler sonucu öldürülmesinin tanısıydı.Uzun süre işkence gördükten sonra serbest bırakıldı.Ancak bırakıldıktan hemen sonra kayboldu.Ailesi ve arkadaşları tarafından yapılan tüm aramalara rağmen bulunamadı.Aylarca sonra Ankara'da bir sokakta cesedi bulundu.Olaya trafik kazası şüphesi verilmişti.Metin Aksoy'un işkence öldürülmesinin tanısı olduğu için polis tarafından öldürüldüğü sanılıyor.

Riya Azadi.yıl 2.sayı 16-17

120-ALAN KAYA

:Bitlis çayında balık tutarken jandarmaların suya yükecek akımlı elektrik vermesi sonucu yaşa mini vitirdi.Aynı yazıda,Bitlis'in Hasan köyünden Halilîadındaki bir kört köylüsüyle eşinin jandarmalar tarafından kurşuna dizildiği,yeni doğan bebeklerinin ise ezilerek öldürüldüğü belirtiliyor.

Riya Azadi Kasım 1985 yıl 4.sayı 41

121-ALAN KAYA

:5.7.1984 gece yarısı sınırı geçmeye çalışırken çıkan bir çatışmada yaralı olarak yakalandı.Tedavi edilmeden,kendisine yapılan yoğun işkencelerden sonra kafası ezilerek öldürüldü.Mardin'in Cizre ilçesinde.

Pişeng.25.8.1984 sayı 21

122- ALAN YILAR

:Diyarbakır'ın Lâilvan ilçesinden.13 yaşındaydı.

16.7.1985 günü bulunduğu kahvede bir jandarma
terafından G-3 tüfekle taranarak öldürüldü.

Pêşeng 25.7.1985 sayı 34

123- ALAN YILAR:12.11.1980'de özaltına alındı.Diyarbakır ceza-
evi'nde kendisine yapılan yolsuz işkenceler
sonucu yaşamını yitirdi.18.11.1980

Pêşeng 15.9.1985 sayı 34

124- ALAN YILAR

:Ocak 1982'de Diyarbakır cezaevi'nde öldürüldü.

Pêşeng sayı 34

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV ARAŞTIRMA

125-KENAN ÖZÇAKMAK:Adıyaman'ın Çamlıca köyünden.Doğuştan çolak oldu-

ğu için "askerliğe elverişli olmadığı" nedeniyle

askere alınmadığı halde, 26.3.1988 günü

Çamlıca köyünde güvenlik kuvvetlerince çatışmada

öldürüldüğü Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nce

açıklandı.Çamlıca köy korucuları ise Kenan Özçak-

mak'ı kendilerinin öldürdüğünü söylediler.Korucu-

lar,"Dur çektik.Durdu,bize döndü.Biz de şarjörü

boşalttık" dediler.Kenan Özçakmak'ı öldüren köy

korucularına il jandarma Alay komutanlığınca

1,6 milyon lira ödül verildi.SHP Malatya millet-

vekili İbrahim Aksoy olayı meclise getirdi ve

Kenan Özçakmak'ın bacaklarında satır izlerinin

olduğunun ailesi tarafından görüldüğünü söyledi.

Aksoy,Özçakmak'ı öldürenlerin korucular mı,yoksa

güvenlik kuvvetleri mi olduğunu da başbakan Özal'a

sordu." 2.8.1988 Günaydın.

126 - Halil ÜLKÜ: 14 Temmuz 1988 günü evinde bir çavuş ve iki jandarma eri tarafından vurularak öldürüldü. Olay 4 gün gizli kaldıktan sonra Cumhuriyet savcılığına bildirildi. Öldürülen Halil Ülkü'nün ağabeyleri Halef ve Hüsnü Ülkü, dayısı Mehmet Yiğittekin ve Yeniyaydın köyü muhtarı Mahmut Güneş SHP il başkanı (Siirt) Zübeyir Aydar'a olayı şöyle anlattılar: "14 Temmuz 1988 günü saat 16.00 sıralarında mezrada bazı gençler arasında güvercin avı yüzünden tartışma çıktı. Olay üzerine köyde bulunan jandarma timi MG-3 ağır makineliyi damın üzerine kurarak görevli astsubay Handi Aydın'ın emriyle ateşe başladı. Halk uyarılarak evlere sokuldu. Arama yapılacağı bildirildi. Bir çavuş ve iki er Halil Ülkü'nün evine girdiler. Halil ekinden yeni dönmüş, yat-günde dinleniyordu. "Ne var" diye sormaya kalmadan bir er Halil'i kurşunladı. Kanlar içinde yatağına yığıldı. Olayın failleri ortada olmasına karşın ifadeleri bile alınmadı.

5 Ağustos 1988 Cumhuriyet

Siirt'in Yeniyaydın köyü içnelli mezrasında öldürülen Halil Ülkü olayıyla ilgili soruşturma sürüyor. Olağanüstü hal bölge valiliğinin konuya ilişkin açıklaması. 13 Eylül 1988 Cumhuriyet.

127 - BİLAL KURT: Mardin'in Nusaybin ilçesine bağlı Odabaşı köyü yakınlarında tarla sürerken, sınır boyunda ~~gözetim~~ pusuda olan jandarmaları etkilediği ateş sonucu yaşamını yitirdi. 2 veya 3 Ağustos 1988 tarihinde meydana gelen olay şöyle gelişti: Gece saat 21.00 sıralarında traktör sürücüsü Bilal Kurt, paruk tarlasını gece sürmek için Yusuf Can sınır karakoluna giderek kıralığını bırakıp izin aldı. Daha sonra gittiği Paruk tarlasında çift sürerken traktörün farlarının sönmüş yanması üzerine Suriye tarafından iz mermisi atıldı. Bunun üzerine sınırdaki görevli jandarma onbaşı Muharrem Özdemir ile jandarma erleri Mustafa Dereli ve İsaet Bendi rastgele ateş açtılar. Rastgele ateş sonucu Bilal Kurt yaşamını yitirdi. 5 Ağustos 1988 Cumhuriyet.

128- HAYDAR TALAY: Van Çarşı karakoluna sapaşaglam giren fırıncı Haydar

Talay ölü çıktı.Otopside,"Siroz başlangıcı olabilir" denildi.Nüfus idaresine "Alkol zehirlenmesi" diye yazıldı.Babası İbrahim Talay,Van cumhuriyet savcılığından,başbakanlığa kadar her yere dilekçe vererek oğlunun işkenceyle öldürüldüğünü ve sorumluların cezalandırılmasını istedi.İsrarlı başvurular sonucunda cesetten çeşitli organlar Adli Tıp'a gönderildi.Sonuç henüz bilinmiyor.

Tempo yıl 1 sayı 41 11-17 Eylül 1988

129- BAHRİ ASLAN:Siirt-Şırnak Kırkkuyu köyünden.Askerlik dönüşü güvenlik kuvvetlerine yardım etmeye başladı.Eline silah alıp operasyonlara katılıyordu.Bir gün basırları "teröristlere yemek verdi" diye suçladılar kendisini.Şırnak sıkıyönetim komutanlığına götürüldü.3 gün sonra bir traktör römorkunda cesedi geldi köye.Hiçbir şey söylemedi cesedi getirenler.Nerede,nasıl ölmüştü?Kimse cevap vermedi.Şırnak cumhuriyet savcılığı bu konudaki başvuruları görevsizlik kararıyla Diyarbakır askeri mahkemesine havale etti.Aradan 3 yıl geçti,hiçbir ses yok." Age.

(92-YUSUF K GÜN:Balveren köyü Talgamezrasında çobandı.Bir gece evinden bazı kişiler tarafından,"Bize Balveren'in yerini göster" denilerek alındı.Ailesi ertesi gün cesedini Balveren karakolunda buldu.Ama cesedin başı yoktu.Açıklamaya göre başsız ceset,teröristlerle çatışma sonucuele geçirilmişti,cesedin başını ise teröristler götürmüştü.Yakınlarının ısrarı sonuç vermedi,ceset "kimliği belirsiz" işlemi gördü.Üzerindeki giysilerle,vücudundaki ~~ixixix~~ bazı izlerin teşhis edilmesi dikkate alınmadı.Yusuf Gün nüfus kayıtlarında hala sağ olarak geçiyor." Age.Rapor sayfa 10-11 ek.

DERVİŞ

(132)

~~MEHMET~~ SAVGAT: Urfa'nın Viranşehir ilçesinin Yukarıkoşanlar köyünde gözaltına alındıktan ~~xxxxx~~ 8 gün sonra ailesine ölü olarak teslim edildi. Derik Cumhuriyet savcılığınca yapılan otopside, Savgat'ın beynine iki kurşun girdiği, ayak bileklerinin de el bombası atılması sonucu parçalandığı bildirilmişti. Viranşehir Cumhuriyet savcılığının cesedi mezardan çıkararak yaptırdığı ikinci otopside ise, "Kafatasında, boyunda ve çenede kırık, kol, bacak, göğüs ve sırtta yoğun ekimotik alan, sağ ve sol bacaklarda kırık olduğu, kurşun izine rastlanmadığı" belirtildi.

Savgat'ın kardeşi Kasım Savgat, Viranşehir Cumhuriyet savcılığına başvurarak, emniyet görevlileri hakkında suç duyurusunda bulundu. Kasım Savgat ayrıca, öldürülen ağabeyinin üzerindeki 4 bin Mark, 2 milyon TL ile çek ve senetlerin kaybolduğunu belirtti.

Otopsi raporları üzerine, Derviş Savgat'ın kesinlikle işkenceyle öldürüldüğünün görüldüğünü söyleyen SHP Adana milletvekili Mahmut Keçeli: "Türkiye'de işkence devlet politikası haline gelmiştir. Konu TBMM'de görüşülecektir" dedi. İHD Adana şubesi genel kurulunda konuşan SHP Adana milletvekili Sedat Doğan da, Derviş Savgat'ın işkenceyle öldürüldüğü otopsi raporuyla anlaşılmıştır Türkiye'de hala Sıddık Bilgin olayları sürmektedir" dedi. İHD Diyarbakır Şube başkanı Mehmet Vural, Mehmet Savgat'ın işkenceyle öldürülmesini şiddetle kınadıklarını söyledi.

Derik cumhuriyet savcılığı 2 Eylül 1988 tarihinde cesede otopsi yapıldı. 12 Eylül 1988, 9 Eylül 1988 Cumhuriyet

130- Süleyman Kardeş: Mardin Gercüş'te 4.5.1987 tarihinde etrağı askerlerle çevrildi. Akıl sağlığı yerinde olmayan Süleyman Kardeş korkuya kapılıp kaçmaya başladı. Silahsız olduğu görülüp, kaçamayacağı anlaşılmınca, yetkili binbaşıya ne yapacaklarını soran güvenlik kuvvetleri "öldürün" emrini alarak öldürdüler.

23 Ekim 1988 Nöktä yıl 6 sayı 42

(Ayrıntılı bilgi SHP Mardin il milletvekili Adnan Ekmen'den alınabilir.

131- 50 yaşında bir kadın: Geçtiğimiz aylarda Diyarbakır'ın Hani ilçesinde

50 yaşlarında kimsesiz bir kadın yurttaşımız, bir güvenlik biriminin kullandığı binanın yakınından geçerken, dur ikazını duymadığı için alnından tek kurşunla öldürülüyor. Sorumluları ellerini kollarını sallayarak dolaşıyorlar. (Age.) Diyarbakır SHP milletvekili Fuat Atalay'ın anlatımından.

132- Derviş Savgat: Urfa-Viranşehir Yukarıkoşanlar köyünden Derviş Savgat,

25.8.1988 tarihinde özel tim tarafından evinden alınıyor ve ailesine 2.9.1988 tarihinde PKK örgütü tarafından öldürüldüğü bildirildi. Fakat vücudunda kurşun izi bulunamadı. SHP Adana milletvekili Mahmut Keçeli olayı meclise getirdi ve PKK nasıl olur da bir kişiyi gözaltında öldürebilir" diye sordu.

Age. Ayrıntı için bk. 2000'e Doğru yıl 2. sayı 42
9 Ekim 1988

133- Halil Ülkü: Siirt-Pervari ilçesi Yeniyaydın köyüne bağlı İğneli mezrasında 14.7.1988 tarihinde arama yapan jandarmalar, Halil Ülkü'nün evine girerek öldürdüler. Fakat sonradan yapılan açıklamada bu şahsın askerlerin açtığı ihtar ateşi sırasında öldüğü söylendi. Fuat Atalay içişleri bakanına olayla ilgili yazılı soru önergesi verdi.

Age

134-135 - Adları Belirlenemeyen iki kaçakçı:1988 yılı içinde Doğubeyazıt Yay-
gınyurtta sınırı geçen bir kaçakçı ekibi güvenlik kuvvetlerince
kurşun yağmuruna tutuldu.Kaçmayı başaran kaçakçılar,bu kez köylerinin
girişinde kurulan pusudan kurtulamadılar.Silahsız olan kaçakçılar,
yakalanacakları yerde kurşunlanarak ikisi de öldürüldü.

Nokta.23 Ekim 1988 yıl 6 sayı 42.SHP Mardin milletvekili
Adnan Ekmen'in anlatımından.Olayla ilgili olarak kendisinden ayrıntı-
lı bilgi alınabilir.

136 - RAMAZAN DAĞ:13 yaşındaydı.30 Haziran 1988'de Hakkari'nin Çukurca
ilçesi Uzundere köyünde jandarmalar tarafından kurşunlanarak öldürüldü.
Olay SHP Hakkari milletvekili Cukhur Keskin tarafından meclise
getirildi.İçişleri bakanı Yr Mustafa Kalemli konuyla ilgili olarak
yaptığı açıklamada,Ramazan Dağ'ın yanlışlıkla vurulduğunu kabul etti,
olayın Hakkari Ağır ceza mahkemesine intikal ettirildiğini,13 yaşın-
daki çocuğu öldüren jandarma timi komutanı Astsubay çavuş Nurettin
Yantır ile 25 er hakkında "Kasten adam öldürmek" suçundan dava
açılacağını söyledi.

17 Ekim 1988 Cumhuriyet.

SADIK ÇELEBİ :İstanbul'da inşaat işçiliği yapan Sadık Çelebi 30 yaşındaydı.14 Kasım 1988 günü Midyat'a bağlı Dargeçit kasabasındaki ailesini ziyarete geldi.Jandarmalar tarafından arandığını öğrenince 16 Kasım'da jandarmalara teslim oldu.Kendisiyle birlikte gözaltına alınan amcasının oğlu Ali Çelebi ve araç şoförü Hasan Doğan 21 Kasım'da ~~serbest~~ bırakıldılar.Gözaltına alınma olayından 10 gün sonra 26 Kasım günü Dargeçit Jandarma Krarakol Komutanlığı,Çelebi ailesine Sadık Çelebi'nin Gercüş'teki çatışmada öldürüldüğünü bildirerek Mardin devlet hastanesindeki cesedinin alınmasını istedi.Sadık Çelebi'nin ailesi, Sadık Çelebi'nin çatışmada öldürüldüğünü belirterek,27 Kasım'da Mardin cumhuriyet savcılığına,28 Kasım'da ~~Gercüş~~ iki ayrı dilekçeyle bir kez daha Mardin Cumhuriyet savcılığına ve ayrıca Gercüş savcılığına başvurarak,"Cenaze gömülmeden ve özelliğini kaybetmeden belirtilen organların alınarak Adli tıp kurumuna gönderilmesini ve bu arada tarafsız tabipler kanalıyla otopsi yaptırmak suretiyle gerçek ölüm nedeninin belirlenmesini istedi.

Ancak tüm başvurular sonuçsuz kaldı.Çelebi ailesi,ikinci otopsi için girişimlerini sürdürürken,Dargeçit jandarma komutanlığından bir yetkili tarafından cenazeyi gömmeleri konusunda tehdit edildi.Yetkilinin cenazeyi bugün 28 Kasım) gömün.Gömmesenez siz bilirsiniz.Yapacak başka şeyleriniz de olur" denesi üzerine cenazeyi saat 16 sıralarında gömmek zorunda kaldı.

1 Aralık 1988 Cumhuriyet.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Türkei-Konferenz am 5. Jahrestag des Militärputsches „Für Menschenrechte und Demokratie in der Türkei“

**12. September 1985, 11 Uhr
Bonn - Tulpenfeld**

**Prof. Dr. Martin Hirsch — Eröffnung der Pressekonferenz
Prof. Dr. Server Tanilli — Über die Verfassung der Generäle
Heinz O. Vetter, MdEP — Erklärung zur Situation in der Türkei
René Böll — Verfolgung der Friedensbewegung
Günter Wallraff — Demokratische Opposition im Ausland
Jürgen Roth — Die Lage der kurdischen Bevölkerung
Reinhard Hocker, GEW Köln — Über die Prozesse vor den Militärgerichten
amnesty international — Kurzbericht über die Folterpraxis
Prof. Dr. Klaus Liebe-Harkort — Eindrücke einer Türkeireise**

Eine Gruppe von Wissenschaftlern, Künstlern und Politikern haben sich zusammengefunden, um die Öffentlichkeit auf die derzeitige Situation in der Türkei aufmerksam zu machen. Trotz gegenteiliger Behauptungen werden in diesem Land Tausende von Demokraten; Gewerkschafter, Intellektuelle, Künstler und Schriftsteller, nach wie vor verfolgt.

Eine geplante Amnestie soll gerade diejenigen ausschließen, die aufgrund ihrer politischen oder gewerkschaftlichen Betätigung seit Jahren in den Gefängnissen sitzen.

Mit unserer Pressekonferenz wollen wir zur Aufklärung über die andauernden Menschenrechtsverletzungen in diesem Land beitragen. Angesichts der brutalen Unterdrückung der demokratischen Opposition in der Türkei betrachten wir es als ein Gebot der Stunde, unsere Solidarität mit den Demokraten dieses Landes zu bekunden.

Dieser Aufruf wird unterstützt von:

**Gustav-Heinemann-Initiative, Die Friedensliste, Komitee für Grundrechte und Demokratie,
Aktion Kirche von Unten, Naturfreundejugend, BAP und Bläck Fööss**

**Hans Aberle, Wolfgang Bächler, Senta Berger-Verhoeven, Antje Berneker, Prof. Dr. Kurt Beutler,
Horst Bingel, Dr. Walter Bittner, Anke Blank, Herbert Borghoff, Emmi Böck, Carin Braun, Arnold
Bruns, Carl Dietrich Carls, Manfred Coppik, Renan Demirkan, Prof. Reiner Diederich, Herbert Die-
fenthaler, Volker Donath, Bruno Donus, Andreas Dress, Hartmut und Fredeke Drewes, Prof. Dr. Inge-
borg Drewitz, Sybille und Lothar Drude, Dr. Heinz Düx, Wilfried Elfers, Ute Erb, Volker Erhardt,**

Prof. D. Kreck, Michael Krüger, Prof. Dr. Reinhard Kühnl, Klaus Künkel, Prof. Dr. H. Lamparter, Prof. Dr. G. Landmesser, Prof. Dr. Hellmuth Lange, Prof. Dr. Bodo Lecke, Albert Lehmann, Otmar Leist, Prof. Dr.-Ing. Jacques Loeckx, Christoph Machart, Walter Maurer, Prof. K. Mävers, Dr. Herbert Mochalski, Hans Joachim Oeffler, Prof. Dr. Klaus Potthoff, Horst Pukallus, Prof. Dr. Uta Ranke-Heinemann, M. Rogée-Karakandas, Prof. Dr. med. Michael Regus, Prof. Wolfgang Richter, Werner Riedel, Prof. Dr. H. J. Sandkühler, Karl-Ludwig Sauer, Jörg Scheuffele, Heinrich Schirmbeck, Maria Schlüter, Swami Alok Chinmayo, Erasmus Schöfer, Ursula Schumm-Garling, Dr. Peter Schütt, Ernst-Deutsch-Theater GmbH, Erich Schwarz, Prof. Dr. Gert Sommer, Prof. Dr. Richard Sorg, Ernst Späth, Dr. Alfons Spielhoff, Dr. Wolfgang Spielvogel, Prof. Dr. Gerhard Stuby, C. und F. Stutzinger, Dieter Süverkrüp, Horst Symanowski, Rolf Thetard, Prof. Dr. Jürgen Thöming, Michael Tonfeld, Reinhard Truckenmüller, Gisela Tuchtenhagen, Martin Ulbricht, Prof. Dr. Roderich Wahsner, Heidi Waitz, Beate Wassermann, Jürgen Wilkewitz, Dr. Ludwig Zollitsch.

Lorenz Knorr, Klaus Thüsing, Dr. Heinrich Vormweg, Prof. Dr. Wolfgang Piepenstock, Prof. Dr. C. Schminck-Gustavus, Prof. Dr. Dieter Wöhrle, Rolf Schübel, Peter Kleinert, Jörg Gfrörer, Claudia Markquardt, H. W. Kühn, Barbara Keisker, Albrecht Groll, Prof. Dr. Ludger Rensing, Dr. Elsebea Rohrmann, Prof. Dr. Wolfgang Jantzen.

Bitte ausfüllen und einsenden an:

RA R. Oetter, Kardinal-Galen-Str. 28, 4100 Duisburg 1, Tel. 0203 / 33 05 06 oder 33 22 56

- ☐ Ich unterstütze den Aufruf der Initiative
- ☐ Ich möchte über weitere Aktivitäten informiert werden
- ☐ Ich bin mit der Veröffentlichung meines Namens einverstanden.

Vor- und Zuname:

Beruf/Funktion:

Anschrift:

Telefon:

BİRLİK YOLU-DİBAF-FİDEF-GERÇEK ADK-KOMKAR

Kontaktadresse: KOMKAR, Burgunder Str. 35 - 37, 5000 Köln 1, Tel.: 0221/21 19 32

TURKEI UND T. KURDISTAN Bundesweite AKTIONSWOCHE

FÜR MENSCHENRECHTE, DEMOKRATIE UND FRIEDEN

9-14. September 1985

An die Öffentlichkeit, Personen und Institutionen !

Der Putsch vom 12. September 1980 Jährt sich zum fünftenmal. Wo sind wir in diesen fünf Jahren angekommen? Die Antwort dieser Frage liegt auf der Hand.

MENSCHENRECHTE, GRUNDRECHTE UND FREIHEITEN WERDEN ZERTRETEN

Die die Grundprinzipien der Demokratie nicht beinhaltende Verfassung des faschistischen Regimes von 1982 legitimiert die Gewalt. Nachdem die Verfassung von 1982 in einer antidemokratischen Atmosphäre durch Bajonettgewalt erzwungen wurde, wurden weitere Gesetze erlassen: über politischen Parteien, Gewerkschaften und das Arbeitsleben, über die Presse, Vereine, Berufskammern, Versammlungs- und Demonstrationsrecht und zuletzt ein Gesetz über die Pflichten und Befugnisse der Polizei, die den Gebrauch der Menschenrechte und Freiheiten unmöglich machen.

Seit fünf Jahren werden Unterdrückung, Folter und der Terror vom Staat aus systematisch praktiziert und institutionalisiert. Die genaue Zahl der seit dem 12. September 1980 Festgenommenen ist nicht festzustellen. Quellen im In- und Ausland schätzen die Zahl auf über 300 Tausend. Wie hoch die Anzahl auch sein mag, es steht eins fest, dass nach dem Putsch vom 12. September hunderttausende Menschen seitens der Sicherheitskräfte verfolgt, gefoltert und zum Teil ermordet wurden. Auch ein wichtiges Faktum ist, dass die Dauer der Untersuchungen willkürlich praktiziert wird und die Festnahmepraktiken qualitativ geändert wurden. Die spezielle Festnahmeräume sind: dunkel, kalt, schmutzig, stinkig und beinhalten alle möglichen Parasiten. Den Gefangenen werden nicht genügend Lebensmittel, Wasser, Medikamente und Schlaf belassen, wodurch ihre psychische und physische Kraft bewußt zerstört wird. Kurzum wurden die Gefängnisse mit dem Putsch vom 12. September in Folterstätten verwandelt.

FOLTERPRAKTIKEN, TODESSTRAFEN UND FESTNAHMEN WERDEN WEITERGEFÜHRT

Es ist eine im In- und Ausland bekannte Tatsache, daß die verbreitete Folterpraxis seit dem Putsch vom 12. September 1980 zum Wesen der verwaltungsmäßigen, politischen, juristischen,

moralischen, Praktiken des faschistischen Regimes geworden ist. Die Folter ist bis zum heutigen Tag der wesentliche Bestandteil des staatlichen Vorgehens geblieben.

Die Folterfälle sind keine Einzelfälle, die durch Übergriff einiger Sicherheitskräfte vorkommen. Im Gegenteil, die Folterpraxis wird systematisch unter Berücksichtigung der Eigenschaften einzelner Personen zielgerecht ausgeübt. Die Aussagen der Gefangenen haben es deutlich gemacht, daß sehr verschiedene Foltermethoden angewandt werden. Im allgemeinen zielt die Folter auf zwei sich ergänzende Zwecke, nämlich physische und psychische.

Ziel der physischen Folter ist die Erregung starker Schmerzen im Körper des Opfers. Bastonade, elektrischer Schock, Schläge auf den Kopf, kalte Dusche in Wintermonaten, Knüppel in den After oder Vagina schieben sind einige der auch internationalen Organisationen bekannten Methoden. Psychische Folter ist eine in der letzten Zeit hauptsächlich verwendete Methode. Der Grund dafür ist, daß die Wirkung der psychischen Folter sehr schwer heilt. Die Hauptsache bei diesem Foltertyp ist die Erregung der Todesangst bei dem Opfer. Dieses Gefühl kann stärkere Schmerzen als physische verbreiten. Aus dem Grund wird das Opfer gleich am Anfang in Ungewißheit gestürzt, seine Gefühle verwirrt, wodurch es mit der Zeit in Panik gerät. Folterausübung an Familienangehörigen oder Bekannten vor den Augen der Gefangenen; Hören-lernen der Geschreie der gefolterten Menschen; Vorspiegelung von Exekutionen; Androhung vom Fensterstürzen, sind bekannte psychische Foltermethoden.

Im allgemeinen ist die Anzahl der Foltertoten viel höher als geschätzt. Da die Foltertoten nicht an ihre Familien ausgehändigt werden, werden sie als verschwunden angestommen. Die Erfahrungen zeigen, daß ein wesentlicher Teil der Verschwundenen durch Folter ermordet wurden. Daß nach dem 12. September 1980 die "Verschwundenen"-Anzeigen in den Tageszeitungen zugenommen haben, ist besorgniserregend. Auf der anderen Seite werden weiterhin auf der Basis erfolgter Aussagen hohe Freiheits- und Todesstrafen verhängt. Die "öffentliche Gerichtsbarkeit" ist zur Zeit ohne die Folter undenkbar.

Zu Irreführung der Weltöffentlichkeit konnte die Junta nicht umhin ca. 150 Prozesse gegen Folterer durchzuführen. Die hierbei Angeklagten werden entweder freigesprochen, oder bekommen Scheinstrafen.

Die Lage der Gefangenen in den Sonder-Militärhaft- und -zuchthäuser ist lebensbedrohend. Die Sonder- Militärgefängnisse sind häufig alte, verwahrloste und von primitivsten Sanitäreinrichtungen entblößte Kasernen. Der schlechte Ruf der Sonder-Militärgefängnissen von Diyarbakir, Ankara-Mamak, Istanbul-Metris, Mersin und Erzurum ist auch im Ausland bekannt. Militärgefängnisverwalter können sogar öffentlich aussagen, daß das juristische Grundprinzip wonach "bis zum Schuldbeweis der Angeklagte als unschuldig zu betrachten ist" nicht existiert.

Die im Jahre 1984 in Diyarbakir, Istanbul und in den anderen Militärgefängnissen stattgefundenen Hungerstreiks und die Forderungen der Gefangenen haben deutlich gezeigt, in welcher Lage die Gefangenen leben. Die Gefangenen griffen zu dem Mittel des Hungerstreiks als der letzten Möglichkeit um folgende Forderungen zu stellen: genügend Essen, Wasser, frische Luft, Reinigungsmittel, Zeitung, Schreibpapier für Briefe und Verteidigungsschriften, Schreibzeug, für jeden Gefangenen ein Bett, Sprecherlaubnis mit ihren Anwälten, u.a. Die Ergebnisse des Hungerstreiks sind bekannt. Allein in Militärgefängnissen Istanbul kamen 21 Jugendliche in Lebensgefahr. Fünf davon starben den Hungertod. Die Aussagen zehntausende von Menschen über die Sonder-Militärgefängnissen zeigen, daß sie den Konzentrationslagern ähneln.

Seit dem 12. September 1980 wurden 50 Gefangenen gehängt. Die Todesstrafen von Hidir Aslan und Ilyas Has wurden von dem aus der Wahl von 6. November 1983 hervorgegangenen "Parlament" bestätigt. Dem Parlament liegen weitere 65 Todesurteile zur Bestätigung vor. Auch diese Todesurteile stützen sich auf Aussagen, die unter Folter erpreßt wurden.

Der Militärstaatsanwalt fordert für die zur Zeit vor Gericht stehenden 78 DISK-Funktionäre der Mitglieder des Friedens-Komitees, der angeklagten Intellektuellen, der weiteren politischen Gefangenen Todesstrafe. Wie ernst ihr Leben in Gefahr ist, zeigt die Ermordung des Gewerkschafter Hidir Aslan, der im Zusammenhang mit einem Streik von einem Militärgericht zum Tode verurteilt wurde, und dessen Todesurteil durch das aus den Wahlen vom 6. November hervorgegangene "Parlament" bestätigt wurde. Innerhalb der letzten sechs Jahren wurden 578 Menschen durch Folter erpreßte Aussagen zum Tode verurteilt. Von Tag zu Tag erhöht sich die Zahl der zum Tode Verurteilten. Außerdem stehen weitere 6250 Gefangene vor Gericht, für die die Todesstrafe gefordert wird.

Eine andere Praxis, wodurch die Grundrechte und Freiheiten zertreten werden, ist der "Operation" genannte Staatsterror. Die "Operationen" finden unter der direkten Kontrolle des faschistischen Regimes statt. "Operationen-Hinrichtungen an Ort und Stelle ohne Zeit zu verlieren" sind ein noch wirksameres Vernichtungsmittel als Militärgerichtsurteile. Unmittelbar nach dem 12. September sagte Juntaschef Kenan Evren "laßt Polizisten an eure Türen klopfen statt Terroristen", womit er den praktizierten Staatsterror eingesteht. Die Anzahl derer, die "Tod erfaßt wurden", "auf der Flucht erschossen", in den Polizeicentern "sich von oberen Stockwerken herunterstürzten" oder auf andere Art und Weise "Selbstmord" beginnen belaufen sich auf über 400. Diese sind Opfer der "Operation" genannten direkten Hinrichtungsmethode des faschistischen Regimes.

DER GEGEN DAS KURDISCHE VOLK NICHT ERKLÄRTE KRIEG WIRD WEITERGEFÜHRT

Die Angriffe gegen das kurdische Volk erreichten seit dem 12. September qualitativ und quantitativ unübertroffene Ausmaße. Das kurdische Volk wurde seit dem 12. September dem Ermessen der Sonder-Armee-Einheiten unterstellt. Laut Pressenachrichten werden in den "Operationen" sogar die Staatsgrenzen überschritten und ins Innere des Irak- und Iran-Kurdistan vorgedrungen.

Die am 15. August 1984 angefangene "Gemüt-Operation" wird heute noch fortgeführt. Das Ziel dieser "Operationen" ist nicht nur die Festnahme der politisch aktiven Kurden. Im Gegenteil sind es sich zu Völkermord ausdehnende Praktiken gegen das kurdische Volk. Ein einstündiger Dokumentarfilm des BBC-Fernsehens beweist, daß die Sonder-Armee-Einheiten gegen das kurdische Volk Kriegsmaterialien wie: Panzer, schwere Geschütze, Hubschrauber, u.a. gnadenlos einsetzen.

Laut offiziellen Angaben wurden bei dem "Gemüt-Operation" genannten Angriff 1415 Kurden festgenommen. Gegen 84 wurde vor dem Kriegsrechtgericht in Diyarbakir ein Prozeß eingeleitet. Gegen 30 Kurden wird die Todesstrafe gefordert und wird versucht den Prozeß schleunigst abzuschließen. Die Worte von Kenan Evren "sollen wir die Verräter weiter verpflegen anstatt sie zu hängen" zeigen deutlich, daß die Hinrichtungen so schnell wie möglich vollzogen werden sollen.

Die Lage in Türkei-Kurdistan ist zweifellos sehr viel schlimmer als in den offiziellen Angaben. Ob Frau oder Mann, Alt oder Jung tausende von unschuldigen Menschen stehen unter Beleidigungen, Flüchen, Schlägen und Folterungen. Die kurdischen Bewohner sind vertrieben, ihrer Lebensmittel und ihrer Tiere beraubt. Es wurde bekannt, daß in der Grenzregion dutzende kurdische Dörfer evakuiert wurden, um militärische Sperrgebiete zu errichten.

Wissenschaftlichen und geschichtlichen Tatsachen zum Trotz wird von der faschistischen Diktatur die Existenz des kurdischen Volkes geleugnet. Die Diktatur gibt Gesetze und Erlasse heraus, die es den Kurden verbieten, selbst unter sich ihre eigene Sprache zu sprechen. Sie unterläßt nichts, um die kurdische Kultur und Traditionen zu unterbinden. Lieder, die kurdische Wörter beinhalten werden verboten. Kurdische Namen werden geändert. Der Paragraph 3 des Grundgesetzes, daß die Veröffentlichungen nicht türkischer Sprache betrifft, lautet:

"Paragraph 3) Die Muttersprache der türkischen Staatsangehörigen ist türkisch. Es ist verboten: jegliche Betätigungen zur Benutzung und Verbreitung einer anderen Sprache außer Türkisch als Muttersprache; das Tragen von Plakaten, Transparenten, Losungen, Schildern in den Versammlungen und Demonstrationen und ähnliches, Senden von Stimme, Schallplatten und Bildstreifen und sonstigen Ausdrucksmittel."

Seit Frühling 1985 erscheint auch in der Presse, daß an der Grenzregion Türkei zu Irak die Sonder-Kommando- und Gendarmarie-Einheiten sich konzentrieren, daß mit Kriegsfugzeugen schwer bewaffnete Militäreinheiten des öfteren ins irakische Territorium eindringen. Kurzum, auch wie von Innenminister Akbulut eingestanden, wird gegen das kurdische Volk ein nicht erklärter "Guerilla-Krieg" geführt.

5 Eylül - 1985 - Duisburg besim toplantısı.

665871

FİDEF-KOMKAR-Gerçek ADK.

Duisburg

Hagen

Mitteilung:

TÜRKEI UND T. KURDISTAN Bundesweite

AKTIONSWOCHE

FÜR MENSCHENRECHTE, DEMOKRATIE UND FRIEDEN

9-14. September 1985

Anlässlich des 5. Jahrestags des faschistischen Militärputsches am 12. September 1980 in der Türkei führen wir demokratische Organisationen der türkischen und kurdischen Arbeiter vom 9. bis 14. September 1985 eine bundesweite Aktionswoche Türkei und Türkisch-Kurdistan durch.

Unter dem Motto. FÜR MENSCHENRECHTE – DEMOKRATIE UND FRIEDEN wird im Rahmen dieser Woche mit vielfältigen Aktionen wie Informationsveranstaltungen und Protestkundgebungen auf die Situation in der Türkei und Türkisch-Kurdistan aufmerksam gemacht und für Solidarität geworben.

Seit dem Putsch sind 5 Jahre verstrichen, die durch Terror, Folter, Hinrichtungen und Unterdrückung gekennzeichnet sind. Daran hat sich heute, trotz der Demagogie um die "Rückkehr zur Demokratie" nichts geändert. Nichts deutet auf einen Demokratisierungsprozeß hin. Im Gegenteil, die Situation hat sich verschärft. Tausende von Menschen sitzen nach wie vor im Kerker, neue Verfolgung und Verhaftungswellen sind im Gange. Gegen das kurdische Volk wird ein offener Krieg geführt. Mit dem vor kurzem verabschiedeten Polizeigesetz, das der Polizei uneingeschränkte Machtbefugnisse gibt und praktisch das bestehende Kriegsrecht ersetzen soll, wird die nicht vorhandene Unabhängigkeit der Gerichte zum Gesetz erhoben. Dies ist ein erneuter Beweis dafür, daß die "Rückkehr zur Demokratie" eine Farce ist.. Die Völker der Türkei und Türkisch-Kurdistans brauchen Menschenrechte, Demokratie und Frieden. Sie brauchen die Solidarität aller Demokraten in der Welt.

Wir Möchten mit unserer Aktionswoche ein Stück dazu beitragen und appellieren an Presse, Medien, alle fortschrittlichen Organisationen und Menschen, uns zu unterstützen.

Unsere Forderungen:

- Abschaffung von Folter und Hinrichtungen
- Freiheit für die politischen Gefangenen - Generalamnestie
- Schluß mit dem Krieg und nationalen Unterdrückung des kurdischen Volkes
- Keine Militär- und Wirtschaftshilfe an die Türkei
- Solidarität mit den Demokraten in der Türkei und Türkisch-Kurdistan

01.08.1985

BİRLİK YOLU DİBAF FİDEF GERÇEK ADK KOMKAR KKDK

Kontaktadresse: KOMKAR, Burgunder Str. 35 - 37, 5000 Köln 1, Tel.: 0221/21 19 32

FÜR MENSCHENRECHTE -DEMOKRATIE UND FRIEDEN

Als demokratische Organisationen der Türkei und T.Kurdistan führen wir anlässlich 5.Jahrestages des faschistischen Putsches eine Aktionswoche von 9.bis 14.Sept.1985 durch.

Wir rufen alle demokratische Organisationen und Persönlichkeiten auf, an den Protestaktionen in dieser Woche teilzunehmen bzw.sich zu solidarisieren.

Am 5.9.1985 findet eine "Presseerklärung" statt.

Ort: Vereinslokal, Tersteegenstr.9,41 DU.1 (Hochfeld)

Uhrzeit: um 11.00

Wir führen innerhalb der Aktionswoche von 9.bis 14.Sept. folgende Aktionen durch:

<u>Aktion</u>	<u>Datum</u>	<u>Uhrzeit</u>	<u>Ort</u>
Infotisch	9.9.1985	13.00-18.30	zwischen Karstadt und Nordsee
Infotisch	10.9.1985	9.30-13.00	Markplatz Hamborn
Mahnwache der Politischen Asylanten	12.9.1985	13.00-18.00	zwischen Karstadt und Nordsee
Podiumsdiskussion	12.9.1985	19.00	Intern.Zentrum Niederstr.5, DU.1
Demonstration	14.9.1985	11.00	Treffpunkt vor dem Averdunkzent. (Kundgebung in der Münzstr.vor Quelle

Kontaktadressen:

Arbeiterverein der Türkei im Raume Duisburg e.V.(FIDEF)
Tersteegenstr.9,41 DU.1 Tel:665871

Kurdische Arbeiterverein e.V.(KOMKAR)
Grillostr.6,41 DU.11 Tel:409908

Arbeiter Kulturverein e.V.(GERCEK ADK)
Oberstr. ,41 DU.1

MIT DEN LÜGEN "RÜCKKEHR ZUR DEMOKRATIE" WIRD VERSUCHT DEN FASCHISMUS ZU VERDECKEN

Das faschistische Regime versucht den Anschein zu erwecken, daß in der Türkei bezüglich "Rückkehr zur Demokratie" einige Schritte gemacht worden sei. Und benutzt dafür die Verfassung von 1982, die allgemeine Wahlen vom 6. November 83 und die Kommunalwahlen vom 25. März 84 als vorwand. Zunehmend breitere Kreise fordern die Änderung der Verfassung von 1982 mit immer größerem Nachdruck. Weil es in der Praxis erkennbar wird, daß die von der Junta durch Bajonettgewalt erzwungene Verfassung von 1982 die Grundprinzipien der Demokratie die Bürgerrechte, die gewerkschaftlichen Rechte und -Freiheiten desavouiert hat, wächst der Widerstand dagegen ständig.

Die Verfassung von 1982 verbietet die Organisation der Arbeiterklasse der Werktätigen und des kurdischen Volkes. Die Junta verbot nicht nur aller vor dem 12. September 1980 existierende politische Parteien*, sie hat außerdem seit dem Putsch 23 tausend 677 Vereine untersagt. Zur Zeit haben 400 Tausend Menschen, die von der Junta als "bedenklich" empfunden werden Ausreiseverbot. Ein großer Teil der Reisefreiheit beraubten Personen werden nicht juristisch verfolgt. Die in den letzten vier Jahren ausgesprochenen Freiheitsstrafen gegen Journalisten, Schriftsteller, Drehbuchautoren und Künstler machen eine Summe von 318 Jahren 4 Monaten und 20 Tagen aus. Der gegen 56 der 1256 Intellektuellen wegen des Gebrauchs des Petitionsrechts eingeleitet Prozeß wird fortgeführt. Kurzum die unter Bajonetten erzwungene Verfassung von 1982 ist kein Schritt in Richtung "Rückkehr zur Demokratie" gewesen. Die Juntaverfassung von 1982 ist keine Verfassung, die die Grundprinzipien der Demokratie beinhaltet, sondern eine "Kasernenhofvorschrift", eine Kriegserklärung des Kapitals gegen die Arbeit.

Die faschistischen Regime als "zweit wichtigster Schritt" für die "Rückkehr zur Demokratie" proklamierte Allgemein-"Wahlen" vom 6. November 1983 ist eine Wahl gewesen, die von vorn herein als Scheinwahl erkannt und auf internationaler Ebene nicht ernst genommen wurde. An diesen Wahlen nahmen nur die von dem Generälen genehmigte drei Parteien teil (ANAP -Ana Vatan Partisi- Vaterlandspartei der Ministerpräsident Özal; MDP - Milliyetçi Demokrasi Partisi -Partei der Nationalen-Demokratie; HP -Halkçı Parti- Volkstümliche Partei). Die Kandidaten dürften an dieser antidemokratischen "Wahl" nur in dem Maße teilnehmen, in dem sie die "Veto"-Hürde passieren konnten.

Als ein anderer Anzeiger der "Rückkehr zur Demokratie" dargebotene Kommunalwahlen vom 25. März 1984 ist mit großen stimmungverluste zu ungunsten der Junta Parteien ausgegangen. Daß trotz alle Hindernisse der Junta noch weitere drei Parteien (SODEP -Sozial Demokrasi Partisi- - Sozial Demokratische Partei; DYP -Dogru Yol Partisi- -Partei des rechten Weges, RP -Refah Partisi -Wohlfahrtspartei) an den Wahlen teilnahmen beseitigt die Tatsache nicht, daß selbst die demokratischen Organisationen der Arbeiterklasse, der Werktätigen und des kurdischen Volkes verboten sind. Desweiteren stellen die fortgesetzte Repressalien gegen die gegründete Parteien und die Tatsache, daß die abgegebenen Stimmen in den kommunalwahlen vom 25. März das "Parlament" nicht widerspiegeln, das Regime bloß. Die Gewaltgesetze, die anstatt Kriegrecht den Polizeistaat erzwingen, sind Anzeigen der Institutionalisierung des Faschismus in der Türkei statt dem Rückkehr zur Demokratie".

DIE EVREN-ÖZAL- FÜHRUNG BEDROHT DEN FRIEDEN IN DER WELT UND IN DER REGION

Die Evren-Özal-Führung verfolgt eine von Imperialismus, vorrangig vom US-Imperialismus, abhängige Außenpolitik. Sie führt bedingungslos die US-Konfrontationspolitik aus, die auf Stärke und Nuklearerpressung baut, macht somit die Türkei, zu einem Land, das den Frieden in der Welt und in der Region bedroht. Durch das mit der Türkei geschlossenen Abkommen über die Verteidigung und Zusammenarbeit verschafft sich die USA die Möglichkeit, sich in die Angelegenheiten der Türkei einzumischen und die Türkei für eigene aggressive Absichten im Nahen Osten auszunutzen.

Die Türkei und Türkei-Kurdistan werden mit Angriffs- und Spionagestützpunkten der USA und der NATO überzogen. Daß die Schnelle-Eigreiff-Truppen, AWACS-Spionageflugzeuge, nukleare Waffenlager der USA sich in unserem Territorium befinden, ist eine vorrangig gegen die Sowjet-Union und andere sozialistische Nachbarstaaten, gegen andere Teile Kurdistans und gegen den nationalen und sozialen Befreiungskampf der Völker in Nahen Osten gerichtete Bedrohung.

Die Aggression gegen das kurdische Volk, die kilometerweit bis nach Irak-undIran-Kurdistan hineingetragen wird; die Bombardierung der zivilen Bevölkerung in Libanon durch die US-Kriegsflugzeuge, die in der Türkei stationiert sind; Augen zu drücken vor den Spionageflügen gegen Sowjet Union; die grobe antikommunistische Kampagne gegen Bulgarien; fortgesetzte Spannungspolitik gegen Griechenland, die Aufrechterhaltung der Besatzung auf Zypern und die Schritte zur Aufteilung der Insel zeigen deutlich, wie gefährlich die Türkei für den Frieden in der Region und in der Welt ist.

Zu jeder Gelegenheit zeigt die Evren-Özal-Führung ihre Abhängigkeit vom Imperialismus. Die Türkei ist das erste NATO-Land, das das Projekt "Krieg der Sterne" der USA bestätigt hat. Das ein erheblicher Teil des Etats für aggressive militärische Ziele ausgehende faschistische Regime einigte sich über die Montage der F-16 Kriegsflugzeuge mit der USA. Somit werden Schritte zur Militarisierung der Landeswirtschaft getan. Diese Politik zwingt unsere Völkern die Unterdrückung, Tyrannei, Folter, Hunger und Armut auf.

DIE WIRTSCHAFTLICHE LAGE DER TÜRKEI IST EIN VOLLSTÄNDIGER BANKROTT

Die "Wirtschaftsbeschlüsse vom 24. Januar 1980", die die Interessen der imperialistischen Kreise und der heimischen Monopole bewahren, führen die Wirtschaft der Türkei dem völligen Zusammenbruch entgegen. Die Diktatoren und die heutige Führung, die am 12. September 1980 vorgaben, die Inflation zu senken; die Investitionen zu erhöhen; die Arbeitslosigkeit zu mindern, u.a. versprochen hatten, haben keines der wirtschaftlichen Probleme anpacken können, im Gegenteil hat sich die Lage weiter verschlimmert. Die "Wirtschaftsbeschlüsse vom 24. Januar" haben den ökonomischen, sozialen und kulturellen Lebensstandard der Bevölkerung erheblich verschlechtert, die Arbeitslosigkeit erhöht und die einseitige und ungleiche Verteilung des nationalen Einkommens verursacht. Konkrete Zahlen, die jeden weiteren Kommentar überflüssig machen, zeigen die wirtschaftliche Lage in ihrer vollen Wirklichkeit.

Die Inflationsrate schwankt um 53%. Die Preise wurden zwischen den Jahren 1980-84 um 598% erhöht. Zwischen den Jahren 1977-84 haben die Arbeiter 57%, die Angestellten und die Beamten 60% ihrer realen Kaufkraft verloren. Der Anteil der gesamten Investitionen am nationalen Einkommen wurde seit dem 12. September ständig gesenkt. Das Prokopfeinkommen gleicht dem des Jahres 1978. Die Wirtschaft der Türkei ist in diesen Jahren nicht gewachsen.

Laufte offiziellen Angaben ist die Arbeitslosigkeit von 1980 bis 1984 von 2 Mio. 651 Tausend auf 3 Mio. 851 Tausend angewachsen. Der Arbeitskräfteüberschuß stieg vom Jahr 1980 bis 1984 von 15,4% auf 20,4%. Heutzutage sind außerhalb der Landwirtschaft von 100 Personen 34 arbeitslos.

Das durchschnittliche Außenhandelsdefizit von 1980-84 beträgt 3 Milliarden 887 Mio. US-Dollar. Im Jahre 1985 soll die Türkei 3,5 Milliarden Dollar Auslandsschulden bezahlen. Diese Zahl ist sechsmal so hoch wie vor dem 12. Sept. Die Auslandsschulden der Türkei steigen schwindelerregend, betrugen sie im Jahre 1977 12 Milliarden Dollar, so werden sie bis zum Ende 1985 mit 32 Milliarden Dollar errechnet. Der Wert der Türkischen Lira sinkt stetig. Im Juli 1985 war ein US-Dollar 529 Türkische Lira. In den letzten fünf Jahren hat die Türkische Lira 14 Fach an Wert verloren.

Gibt es keine Gewinner bei so viel Verlust? Natürlich; laut des im Jahre 1984 erschienenen Bankenberichts haben sich die Profitraten der Banken im letzten Jahr um das fünf Fache erhöht. Wenn wir die Holdingsgesellschaften, die multinationalen Monopole und die Handelsbourgeoisie dazu zählen, dann kann man den eigentlichen Auftrag und die politischen und wirtschaftlichen Gründe der barbarischen Machenschaften der Evren-Özal-Führung erkennen. An diejenigen, die von einer solchen Führung Schritte für die "Rückkehr zur Demokratie" erwarten, haben die Friedens- und Demokratiekräfte keine Worte zu verlieren.

KÄMPFEN WIR GEMEINSAM FÜR EINE STÄRKERE INTERNATIONALE SOLIDARITÄT

Wir versuchten kurz auszudrücken; es ist eine nicht zu leugnende Wahrheit, daß die Grundmenschrechte und -Freiheiten in der Türkei und Türkei-Kurdistan seit 12 September 1980 mit Füßen getreten werden. Diese Tatsachen werden auch von internationalen Institutionen erkannt und eingesehen. Von dem heutigen den Schutz des Lebens verachtenden Regime erwartet niemand, daß es Meinungs- Gedanken-, Gewissens- und Überzeugungsfreiheiten achtet. Trotzdem ist

nicht zu übersehen, daß die Machenschaften solche Ausmaße annehmen, daß selbst die optimistischsten und geduldeten Beobachtern die Geduld verlieren und daß die Behauptungen über "Rückkehr zur Demokratie" unglaublich sind. Aus diesem Grund ist unsere erste Bitte an die demokratische Öffentlichkeit: erhöht eure Bemühungen, um die Lüge "Rückkehr zur Demokratie" zu entlarven.

Es ist in der Türkei und Türkei-Kurdistan zu beobachten, daß der Kampf um die Demokratie sich durch die Teilnahme von breiteren Gesellschaftsteilen verstärkt. Er richtet sich gegen die Institutionalisierung des Faschismus, gegen den Statthalter der wirtschaftlichen und politischen Interessen der inneren und äußeren Reaktion. Aller Repressalien zum Trotz werden folgende Forderungen immer stärker gestellt: die Änderung der von Junta durch Bajonetten-gewalt erzwungenen Verfassung von 1982; die Freilassung der politischen Gefangenen; Generalamnestie; Schluß mit den Hinrichtungen und Folterungen; Schluß mit den Wirtschaftsbeschlüssen vom 24. Januar, die die Bevölkerung zu Hunger und Armut führen.

Außerdem haben sechs politische Parteien in der Türkei und Türkei-Kurdistan im Dezember 1984 deklariert, daß sie um den unmittelbaren Forderungen unserer Völker nachzugehen und den Faschismus so bald wie möglich zu stürzen, eine "LINKE-EINHEIT" gegründet haben. Dieser positive Schritt verstärkt die gegen den Faschismus kämpfende Arbeiterklasse und werktätige Bevölkerung, gibt Kampfgeist. Wir haben völliges Vertrauen zur "LINKE-EINHEIT", die die Interessen der Arbeiterklasse und ob Türke oder Kurde und der werktätigen Bevölkerung vertritt. Wir achten sie voll und unterstützen sie mit aller Kraft.

Die Wichtigkeit der internationalen Solidarität haben wir in unserer Praxis oftmals zu spüren bekommen. Zuversichtlich verlassen wir uns darauf, daß die bislang geleistete Solidarität auch in Zukunft fortbesteht. Aus diesem Grund rufen wir voller Vertrauen die demokratische Öffentlichkeit auf, den in der Türkei und Türkei-Kurdistan geführten, gerechten und ehrenvollen Kampf zu unterstützen, und an der Aktionswoche für Menschenrechte, Frieden und Demokratie Interesse zu zeigen und an ihr teilzunehmen.

- Aufhebung der Hinrichtungen und Folterungen !
- Freiheit für die politischen Gefangenen; Generalamnestie!
- Schluß mit dem Krieg gegen das kurdische Volk und der nationalen Unterdrückung!
- Schluß mit den militärischen und wirtschaftlichen Hilfe an die Türkei !
- Hoch die internationale Solidarität !

UNTERSTÜTZER

Folgende Organisationen und Personen haben uns schriftlich mitgeteilt, daß Sie unsere Aktionswoche unterstützen.

* Deutsche Friedens Union-Bundesgeschäftsstelle * GEW-Stadtverband Köln * Verband Griechischer Gemeinden in BRD/ WB * SDAJ Bundesvorstand * Initiative Solidarität mit den Demokraten der Türkei * Gesellschaft für bedrohte Völker * Demokratische Sozialisten -Bundesverband * AI-Lübeck * DKP- Gumersbach * Friedensappell-Holland * Arbeiterverein Kurdistan in Holland * Gültekin Gazioglu - Vorsitzender der TÖB-DER * Brigitte Heinrich - MdEP- Grüne * Jürgen Roth- Journalist / Schriftsteller * Prof. Dr. Ingeborg Drewitz * Reinhard Hocker -Vorsitzender GEW-Stadtverband Köln * Prof. Dr. Jens Rohwer * Reiner Reibold, Claudia Beintner, Sabine Reibold, Ingo Lehmann * Axel Kollbach / Erich Mika / Ludwig Müller- Rechtsanwälte * Peter Schütt - Schriftsteller * Holmer Gertz- Pastor * Manfred Coppik - Rechtsanwalt * Prof. Dr. W. F. Haug, Herausgeber der Zeitschrifts das Argument * Krack Rolf - DKP Kreisvorsitzender Stuttgart * Gerherd Melzer- Pleines Pfarrer * Walter Brehm- Pfarrer * Jürgen Reents, ex MdB Grünen * Rolf Noetzel, Monika Orth * Wehret den Anfängen- Die Kölner Gruppe gegen Ausländerfeindlichkeit * Günter Vogel - Pastor * Die FALKEN- Bundesvorstand * Verband der fortschrittlichen Demokratische Assyrer in Schweden * Petra Kelly MdB- Die Grünen * Sanar Yurdatapan -Komponist * Demokratische Sozialisten-Oberhausen * Kemal Daysal- Mitglied der Exekutive vom DISK * Heinz Lang, DKP Parteivorstand * MSB- Bundesvorstand * Die Grünen - Oberhausen * Circolo Culturale "Rinascita" * Otto Wagner- DKP Kreisvorsitzender Frankfurt

İNSAN HAKLARI - DEMOKRASİ BARIŞ

Eylem Haftası Programı

Basın Toplantısı

5.9.1985

Saat 14.00
Alman Sendikalar Birliği DGB-Haus
Willi-Bleicher-Str. 20
7000 Stuttgart 1

Enformasyon Masaları

9.9.1985
10.9.1985

Stuttgart - Königstraße
Saat 15.00 - 18.00

11.9.1985

Ludwigsburg

12.9.1985

Backnang

Açık Oturum

11.9.1985

Saat 19.00 da DGB-Haus
Willi-Bleicher-Str. 20
7000 Stuttgart 1

YÜRÜYÜŞ

14.9.1985

Toplanma yeri Stuttgart-Marienplatz
Saat 10.00
Miting Stuttgart-Schloßplatz

DAYANIŞMA GECESİ

14.9.1985

Enternasyonal Program
Saat 18.00
Yer: Sängershalle Stuttgart-Untertürkheim
Linsenschulstr. 29

DUYURU:

İNSANHAKLARI – DEMOKRASİ VE BARIŞ İÇİN TÜRKİYE VE TÜRKİYE KÜRDİSTANI EYLEM HAFTASI 9 - 14 Eylül 1985

12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinin 5. yılı nedeniyle bizler, Türk ve Kürt işçilerinin demokratik örgütleri 9-14 Eylül 1985 tarihlerinde Federal Almanya çapında Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Eylem Haftası düzenliyoruz.

'İNSANHAKLARI-DEMOKRASİ VE BARIŞ' şiarı altında yapılacak olan bu hafta boyunca değişik eylemlerle; enformasyon toplantıları ve protesto gösterileriyle Türkiye ve Kürdistan'daki duruma dikkat çekilecek, dayanışma sağlanmaya çalışılacak.

Darbeden bu yana terör, işkence, idam ve baskıların aralıksız sürdüğü 5 yıl geçti. "Demokrasiye dönüş" demagojilerine karşılık bu durum bugünde değişmiş değil. Demokratikleşme yönünde herhangi bir işaret yok. Aksine durum daha da kötüleşti. Binlerce insan zindanlarda tutuklu, yeni tutuklama operasyonları sürüyor. Kürt halkına karşı açık bir savaş sürdürülüyor. Yargının bağımsızlığını yasal olarak ortadan kaldıran, Sıkıyönetimin yerini alacak şekilde polise geniş yetkiler veren Polis yasasının yürürlüğü sokulması, demokrasiye dönüş vaatlerinin bir sahtekarlık olduğunu bir kez daha gösterdi.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı halkları İNSANHAKLARI, DEMOKRASİ VE BARIŞ istiyor. Onların dünyadaki tüm demokratların dayanışmasına ihtiyacı var. Bizler, Eylem Haftasıyla bu yönde katkıda bulunmak istiyoruz.

Basın, yayın organlarını, tüm ilerici örgüt ve kişileri bu eylemi duyurmaya, desteklemeye çağırıyoruz.

- İdam ve işkenceler kaldırılсын !
- Politik tutuklulara özgürlük-Genel af !
- Kürt halkına karşı sürdürülen savaşa ve ulusal baskıya son !
- Türkiye'ye yapılan askeri ve ekonomik yardımlar durdurulsun !
- Türkiye ve Türkiye Kürdistanı demokratlarıyla dayanışma!

01.08.1985

BİRLİK YOLU DİBAF FİDEF GERÇEK ADK KOMKAR KKDK

Yazışma adresi: KOMKAR, Burgunder Str. 35-37, 5000 Köln 1, Tel.: 0221/21 19 32

MENSCHENRECHTE DEMOKRATIE – FRIEDEN

Programm der Aktionswoche

5.9.1985

PRESSEKONFERENZ um 14.00 Uhr
im DGB-Haus

Informationsstände

9.9.85

10.9.85

in Stuttgart auf der Königstraße

11.9.85

in Ludwigsburg

12.9.85

in Backnang

Podiumsdiskussion

11.9.85

19.00 Uhr im DGB-Haus
Willi-Bleicher-Str. 20
7000 Stuttgart 1

DEMONSTRATION

14.9.85

Treffpunkt um 10.00 Uhr am Marienplatz
Kundgebung am Schloßplatz ca. 12.00 Uhr

SOLIDARITÄTSVERANSTALTUNG

14.9.85

mit internationalem Kulturprogramm um 18.00 Uhr
Sängerhalle Untertürkheim, Linsenschulstr. 29

Mitteilung:

TÜRKEI UND T. KURDISTAN
Bundesweite
AKTIONSWOCHEN
FÜR MENSCHENRECHTE, DEMOKRATIE UND FRIEDEN
9.-14. September 1985

Anlässlich des 5. Jahrestags des faschistischen Militärputsches am 12. September 1980 in der Türkei führen wir demokratische Organisationen der türkischen und kurdischen Arbeiter vom 9. bis 14. September 1985 eine bundesweite Aktionswoche Türkei und Türkisch-Kurdistan durch.

Unter dem Motto. FÜR MENSCHENRECHTE – DEMOKRATIE UND FRIEDEN wird im Rahmen dieser Woche mit vielfältigen Aktionen wie Informationsveranstaltungen und Protestkundgebungen auf die Situation in der Türkei und Türkisch-Kurdistan aufmerksam gemacht und für Solidarität geworben.

Seit dem Putsch sind 5 Jahre verstrichen, die durch Terror, Folter, Hinrichtungen und Unterdrückung gekennzeichnet sind. Daran hat sich heute, trotz der Demagogie um die "Rückkehr zur Demokratie" nichts geändert. Nichts deutet auf einen Demokratisierungsprozeß hin. Im Gegenteil, die Situation hat sich verschärft. Tausende von Menschen sitzen nach wie vor im Kerker, neue Verfolgung und Verhaftungswellen sind im Gange. Gegen das kurdische Volk wird ein offener Krieg geführt. Mit dem vor kurzem verabschiedeten Polizeigesetz, das der Polizei uneingeschränkte Machtbefugnisse gibt und praktisch das bestehende Kriegsrecht ersetzen soll, wird die nicht vorhandene Unabhängigkeit der Gerichte zum Gesetz erhoben. Dies ist ein erneuter Beweis dafür, daß die "Rückkehr zur Demokratie" eine Farce ist.. Die Völker der Türkei und Türkisch-Kurdistans brauchen Menschenrechte, Demokratie und Frieden. Sie brauchen die Solidarität aller Demokraten in der Welt.

Wir möchten mit unserer Aktionswoche ein Stück dazu beitragen und appellieren an Presse, Medien, alle fortschrittlichen Organisationen und Menschen, uns zu unterstützen.

Unsere Forderungen:

- Abschaffung von Folter und Hinrichtungen
- Freiheit für die politischen Gefangenen - Generalamnestie
- Schluß mit dem Krieg und nationalen Unterdrückung des kurdischen Volkes
- Keine Militär- und Wirtschaftshilfe an die Türkei
- Solidarität mit den Demokraten in der Türkei und Türkisch-Kurdistan

01.08.1985

BİRLİK YOLU DİBAF FİDEF GERÇEK ADK KOMKAR KKDK

Kontaktadresse: KOMKAR, Burgunder Str. 35 - 37, 5000 Köln 1, Tel.: 0221/21 19 32

Mekori - Barın Arik

ÖZGÜRLÜĞÜ KAZANACAĞIZ

BİRLİK YOLU • DİBAF • FİDEF
GERÇEK ADK • KKDK • KOMKAR

12 Eylül 1980'de faşist Kenan Evren şefliğinde gerçekleştirilen darbeden bu yana beş yıl geçti. Cunta'nın geliş amacı, içeride, Türkiye işçi sınıfının, Türk ve Kürt halklarının yükselen ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini bastırmak, her türlü toplumsal muhalefeti ezmek, dışarıda ise Amerikan emperyalizminin ve uluslararası gericiğin bölgemizdeki askeri, siyasi ve ekonomik emellerine uygun planlara Türkiye'yi daha kolay angaje edebilmektir. Halklarımızın devrimci, ilerici, demokratik ve yurtsever mücadelelerinin geriletilmesiyle, bir yandan tekelleri Türk burjuvazisi kendisinin neden olduğu ekonomik bunalımın yükünü emekçi halklarımızın sırtına daha fazla yükleyebilecek, öte yandan Amerikan emperyalizmi toplumsal muhalefeti sindirilmiş bir Türkiye'yi kendi emellerine daha fazla alet edebilecektir.

Kısacası, 12 Eylül Cuntası'nın iki tane esas patronu vardı; birisi IMF ve onun dümen suyundaki Türkiye tekelleri sermayesi, diğeri ise Beyaz Saray yönetimi ve Pentagon militarizmi idi.

12 Eylül 1980'den bu yana beş yıldır yaşanan ekonomik, politik olaylar bu yörengede yürüdü. Siyasal planda tüm insan hakları yokedildi ve durumu sürekli kılmak için siyasal ve hukuksal düzenlemeler yapıldı. 150 binden fazla devrimci, ilerici, yurtsever insan tutuklandı. Onbinlerce insan işkenceden geçirildi, askeri toplama kamplarına dolduruldu. Korkunç bir zulüm çarkı aralıksız döndürüldü. Ekonomik planda, zengini daha zengin yoksulu daha yoksul yapacak IMF reçeteleri uygulandı. Pahalılık, işsizlik, yoksulluk ve açlık dayanılmaz boyutlara ulaştı. Geniş emekçi kitlelerin beli daha da büküldü. Askeri planda Pentagon'un bölgemizdeki isteklerine uygun hazırlıklar aldı yürüdü.

Bugün 12 Eylül darbesinin beşinci yılında, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı faşist devlet terörünün, zulmün ve asker-polis zorbalığının kol gezdiği, milyonlarca işsiz, yüzbinlerce aç ya da gıdasız insanın yaşadığı 50 milyonluk bir toplama kampı durumundadır. Faşist rejim, yeni polis kanunuyla, pişmanlık yasasıyla, Kürt halkına karşı sürdürdüğü ilan edilmemiş savaşla zorbalığını daha da şiddetlendirmektedir.

Ne var ki, faşist diktatörlük her türlü gayretine rağmen istediği ve öngördüğü "dikensiz gül bahçesi"ni yaratamamıştır. Halklarımızın fedakâr evlatları azgın devlet terörüne rağmen biran olsun yılmıyıp, ümitsizliğe kapılmadan mücadeleyi azimle, inançla sürdürmektedirler. Bunun en güzel kanıtlarından bir tanesini geçen yıl Kenan Evren'in yaptığı bir açıklamada görmek mümkün. Faşist diktatör yaptığı bir konuşmada; "son bir yıl içinde tutuklanan beş bini aşkın kişinin 12 Eylül 1980'den sonra sıkıyönetim tarafından gözaltına alınmış, sorguya çekilmiş, tutuklanmış, daha sonra da dışarı çıkmış kişiler" olduğunu söylemişti. Sadece bu örnek bile göstermektedir ki, halklarımızın yiğit, fedakâr ve kararlı evlatları bir kez faşizmin yakasına yapışmışlardır ve diktatörlük yakasını onların elinden asla kurtaramayacaktır.

Tersine, faşizme karşı verdiğimiz mücadele şu anda yaşadığı birikim evresinde etki alanını daha da geliştirecektir. Giderek daha geniş yığınlar anti-faşist mücadeleye katılacaklardır. Bugüne değin verilen mücadeleler ve kitlelerin yükselen hoşnutsuzluğu henüz kitle hareketlerine dönüşmeden bile diktatörlüğe geri adımlar attırabilmektedir. Faşist rejim kendisine yeni dengeler aramak ve bu dengeler içinde kendisini garantiye almak için çabalayıp durmaktadır.

Hiç kimsenin kuşkusu olmasın ki, halklarımızın özgürlük mücadelesi önümüzdeki dönemde giderek genişleyecek ve büyüyecektir. Ve bu mücadeleyi hiç kimsenin durdurmaya gücü yetmeyecektir. Faşizmi yıkacak ve özgürlüğü kazanacak olan asıl güçler, halk güçlerimiz olduğuna göre, daha geniş kitleleri mücadeleye seferber edebildiğimiz oranda, daha geniş katmanları harekete katabilmeyi başarabildiğimiz ölçüde faşizmin kaçınılmaz akıbeti de o denli yakınlaşacaktır.

F. Almanya'da yaşayan tüm ilerici, demokrat ve yurtsever güçleri 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinin 5. yılı nedeniyle 9-14 Eylül tarihleri arasında düzenlediğimiz "İNSAN HAKLARI-DEMOKRASİ ve BARIŞ İÇİN TÜRKİYE ve TÜRKİYE KÜRDİSTANI EYLEM HAFTASI" etkinliklerine katılmaya çağırıyoruz.

- * İDAM ve İŞKENCELER KALDIRILSIN !
- * POLİTİK TUTUKLULARA ÖZGÜRLÜK-GENEL AF !
- * KÜRT HALKINA KARŞI SÜRDÜRÜLEN SAVAŞA ve ULUSAL BASKIYA SON !
- * ZAFER ÖZGÜRLÜK İÇİN MÜCADELE EDEN HALKLARIMIZIN OLACAKTIR !
- * KAHROLSUN FAŞİZM, EMPERYALİZM ve ŞOVENİZM !
- * YAŞASIN HALKLARIMIZIN ULUSAL VE SOSYAL KURTULUŞ MÜCADELESİ !

İNSAN HAKLARI -DEMOKRASİ VE BARIŞ İÇİN

Faşist Cunta'nın 5.yılında aşağıda imzaları olan demokratik örgütler olarak, Duisburg'da bir hafta boyunca (9-14 Eylül 1985) protesto eylemleri düzenliyoruz.

Tüm demokrat kişi ve kuruluşları,düzenlediğimiz bu "eylem haftası" boyunca bizimle dayanışma içine girmeye çağırıyoruz.

5.9.1985 tarihinde "Basın Toplantısı"

yer:Duisburg Türkiye İşçi Derneği-Tersteegenstr.9,4I Duisburg I

Saat:II.00'de

Düzenlenen eylemler:

<u>Eylem</u>	<u>Tarih</u>	<u>Saat</u>	<u>Yer</u>
Bilgilendirme masası	9.9.1985	13.00-18.30	Karstadt-Nordsee arası
Bilgilendirme masası	10.9.1985	9.30-13.00	Marktplatz.Hamborn
Uyarı nöbeti	12.9.1985	13.00-18.00	Karstadt-Nordsee arası
Açık Oturum	12.9.1985	19.00	Intern.Zentrum Niederstr.5,4I Du.I
Yürüyüş ve Miting	14.9.1985	11.00	Buluşma yeri Averdunkzentrum'un önü (Miting Münzstr. üzeri,Quelle'nin önünde yapılacak.)

Bağlantı adresleri:

Duisburg Türkiye İşçi Derneği e.V.(FİDEF)
Tersteegenstr.9,4I DU.I Tel:66587I

Kürdistan İşçi Derneği e.V.(KOMKAR)
Grillostr.6,4I DU.II Tel:409908

Duisburg İşçi Kültür Derneği (GERÇEK ADK)
Oberstr. ,4I DU.I

İşçiler , Emekçiler :

Faşist diktatörlük altında bir yıl daha geride kaldı. İktidara el koydukları günden buyana,Türkiye'de yükselen devrimci kabarışı önlemek,ABD patentli yağma ve sömürüye dayalı ekonomik politikalarını uygulamak için işçi sınıfına,yoksul köylülere,emekçilere veKürt Ulusuna karşı barbarca saldırdılar. Emekçi halkımızın bağrından yetiştirdiği en yiğit evlatlarının,devrimcilerin,ilericilerin yurtseverlerin yüzbinlercesini haislere attılar,öldürdüler,işkence ettiler. Türkiye Kürdistanında soykırım uyguladılar,kan döktüler,döküyorlar. Cinayetleriyle Türkiye'yi bir kan gölüne çevirdiler,gene de kana doymadılar.

İşçilerin,emekçilerin tüm politik,demokratik,sendikal örgütleri kapatıldı. Onlar sermayenin azgın saldırısı karşısında savunmasız bırakılmak istendi. Grev hakkı,örgütlenme hakkı, v.b ellerinden alındı. Açlık sınırının da gerisinde yaşamaya mahkum edildiler.

Yaşama umutlarıyla Avrupa'ya göçetmek zorunda kalan milyonlarca vatandaşımız ise rejimin onları sadece birer döviz makinesi olarak görüp haklarını döviz karşılığı Emperyalistlere satmasıyla yaban ellere terkedildiler.

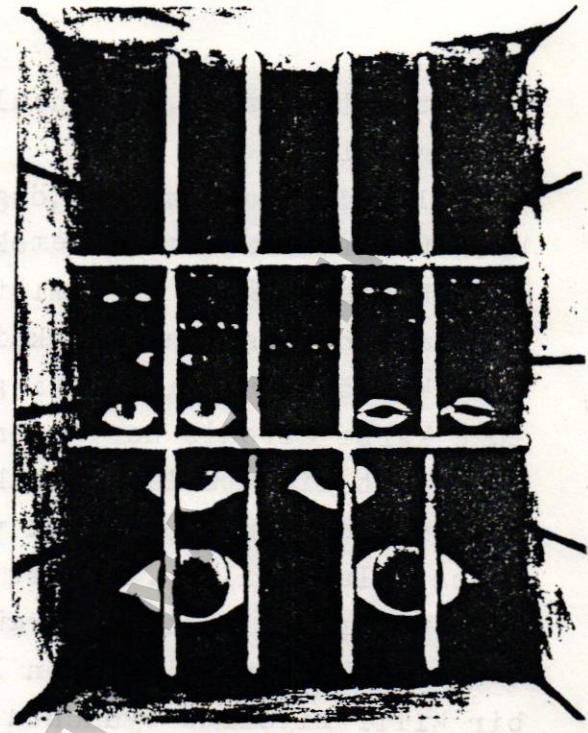
Devlet köylüye olan borcunu ödemeyerek açıkca ürünlerine el koydu. Üniversiteler kışlaya döndürüldü. En çağdışı bilgiler,en çağdışı yöntemlerle öğrencilere dayatıldı. Darwin'i bile yasaklayan faşist diktatörlük, Einstein'ın kitaplarını yaktıran Hitler Almanyasını aratır oldu.

Barışı savunanlara bile ağır hapis cezaları verildi.

Türkiye Kürdistan'ında emekçi,yurtsever Kürt köylülerini Güney Afrika ırkçılarının örneğiyle göçe zorlayan faşist diktatörlük baskı,asimilasyon ve yoketme politikası sonucu binlerce Kürt devrimcisini,yurtseverini kurşunladı. Köylere helikopterlerle baskınlar yaparak,Kürt köylülerini yaşlı,kadın,çocuk demeden işkenceden geçirdi. Tür. Kürdistanındaki cinayetleriyle yetinmeyip kanlı ellerini İran,Irak ve Suriye Kürdistanınada uzattı.

Sırtını savaş kundakçısı ABD Emperyalizmine dayayan Evren-Özal çetesi bölgemizde barış ve güvenlik için bir tehdit durumundadır.

Onlar,Türkiye topraklarının emperyalistlere köşk,casusluk üssü,v.b olarak satılmasından aldıkları dolarları ve yurtdışındaki işçi arkadaşlarımızın alınteri tasarruflarını Tayland'larda seks partilerinde yiyorlar.

Rüşvet,ahlâksızlık,soygunculuk faşist diktatörlüğün resmi politikası haline geldi.

Yıllardır bağımsızlık,özgürlük ve demokrasi özlemi çeken Türk ve Kürt halklarının insanlık ve emekçidüşmanı bu faşist rejim altında bir gün daha sabredecek gücü kalmamıştır.

Şimdi her işçi,her emekçi iş için,ekmek için,özgürlük ve demokrasi için bu diktatörlüğün yıkılması gerektiğini daha iyi görüyor. Faşist diktatörlüğe karşı direniş her geçen gün biraz daha genişliyor.

Faşist diktatörlük kendikendine gitmeyecektir. Demokrasi için seçim sonuçlarını beklemek,umudu şu veya bu partinin hükümet olmasına bağlamak kuruluş yolu değildir. Faşist diktatörlük,bağımsızlık ve demokrasi isteyen Kürt ve Türk halklarının örgütlü ve birleşik savaşıyla yıkılacaktır.Faşist diktatörlüğün partileri en liberal görünümde dahi olsa baskı rejimine sivil bir kılıf giydirme oyununun birer kuklasıdır.

Bizlerin gerçek kurtuluşu demokratik halk devrimiyle olacaktır. Faşist diktatörlüğü yıkıp,demokratik halk iktidarı için görev başına...

YAŞASIN BAĞIMSIZLIK , DEMOKRASİ VE SOSYALİZM MÜCADELESİ....

KAHROLSUN ABD EMPERYALİZMİ VE ONUN UŞAĞI FAŞİST DİKTATÖRLÜK....

KÜRT ULUSU ÜZERİNDEKİ BASKI VE SOYKIRIM POLİTİKASINA SON

TÜM POLİTİK TUTUKLULARA ÖZGÜRLÜK , GENEL AF

FAŞİZME KARŞI OMUZ OMUZA

Av.Dev-Genç
Sempatizanları

Av.Gerçek-Dayanışma

Dev-işçi
Viyana taraftarları

DİBAF Viyana
Çalışma grubu

İlerici İşçiler

BESE QETLIAMÊN LI KURDISTANA TIRKIYÊ, ÎRAN û IRAQÊ !

Rejimê diktatorê Tirkîyê, Îran û Iraqê dî van demê dawî da, bî alîkariya hevdu, êrişên xwe li ser gelê Kurd zêdetir kirin.

Tirkîyê û Iraqê dî 17 Oktobra 1984 a da li hember gelê Kurd peyman girêdan.

Her usa ji rejimê Tirkîyê û Îranê diji tekoşîna Kurdên Îranê dî nav xwe da hevkarîyek pêkani.

Leşkerê Tirkîyê ku dî sinorê Tirkîyê, Îran û Iraqê da jî bo êrişê xwe amade kiriye, li ser vê peymanê dî 17 Oktobrê da kete Kurdistanê Iraqê.

Her sê rejimê kewneperest, li hember gelê Kurd, nakokîyê nav xwe didin alî û digên hev.

Ev her sê rejimê kewneperest dîzanin ku serketîna gelê Kurd dî beşekî Kurdistanê da, wê rejimên wan bihêjîne û riya pêştaçunê veke. Jî bo weyê tîrsa wan û ew jî bo vê yekê diçin hevkarîya hev. Sedemê hevkarîya wan eve, jî alî dîna va ev tê xuyakirin ku van peymana dî bin baskê NATO'yê da roj bî roj pêşva diçe.

Tirkîyê, ku endamê NATO'ye, dî van rojê dawî da, çend car têkili Kurdistanê Îran û Iraqê bû.

Li Kurdistanê Tirkîyê ; dewleta Tirk li hember gelê Kurd şereki nû destpêkîr. Bî hezaran welatparêz kirin zindana, bî dehan welatparêz kuştin, gund hatin xalîkirin. Rejim, jî bo temirandîna gelê Kurd, dixwaze navçê sinor bike bingehe leşkerî û hêzê diji gelî pêkbîne.

Lê ev rejima diktator bî van êrişî xwe yê hov li ser Kurdistanê Tirkîyê nasekîne û jî bo cibecikîrîna armancên yekdest ên imperyalîst, erkê cendermerîya xwe bî ci tine û li Kurdistanê Îran û Iraqê jî xwin dirêje.

Li Kurdistanê Iraqê ; jî sinorê mîntîqa Bahdînan ku heta digê sinorê Îranê, eskerê Tirk û Iraqê hêzê xwe kom kirine. Dixwazîna hêzê çektarê Kurd û hêzê pêşkevîyê Iraqê vî navçeyî têk bîvin. Leşkerê Iraqê jî alîki-va gundê Kurda dîde ber bomba û jî alî dînva bî dehan Kurd û militanên pêşkevî li ber idamê ne.

L1 İranê ji ; şerê. İranê û Iraqê ku bû sedemê 300 hezar kuştî û 500 hezar brindaran dom dike û êrişên rejîma kewneperesta Tahrânê ya xwînî l1 ser gelê Kurd zêdetir dive. D1 van êrişên xwînxwar da 20 hezar Kurd hatin kuştin, 100 hezar j1 brindar bûn. J1 alî dinva rejîm dixwaze, gelê Kurd b1 zorê j1 cî warê wan derxe, j1 welatê wan durxe. Van şer û qirkirinan, firsend da hêzên kewneperestê ku j1 nû va digel welatê imperyalîst pêwendîya. D1 warê politîqayê da hêzên şoreşger-demokratîk d1 bîn fişarê kî giran dane.

Ev her sê rejîm, ku gelê Kurd b1 hovîtî qirdîkîn, l1 ser hêzên şoreşger-pêşkevî, gelên kêmasî û gelên zehmetkeş j1 zordarîkî bê hempa dajon.

J1 ber vê yekê, ev her sê welat j1 pêwîste d1 navnetewîda b1 dijminê mafên mirov bê pesend kirin.

Em, j1 hemû hêzên demokratîk, asîtixwaz, parêzgerê mafên mirovayetî daxwaz dikin ku, gelê Kurdêra ku bo tayinkirina qedera xwe têdikoşe, alîkari nîşan bîdîn û diji qirkirin û fişarê van her sê rejîmê diktator rawestî.

Komiteyê Rawestandîna Îdam, Skence û Qirkirin l1 Tirkîyê û Kurdistanê da : (ATT, Anadolu-Der, Birlik Yolu, Gerçek, İşçi Gerçeği, Dengê Komal, KURD-KOM, FTİB, Ala Rızgari, KOMKAR, Proleter Dayanışma, Kurtuluş) Partizan Yolu, Fırtrf. KAWA, KOÇ-KAK, KİP-GBK,

- Alîgirên Yekîtîyê Nîştîmanê Kurdistan
- Komelê Xwendekarên Iraqê
- Komelê Nivîskar û Hunermendên Iraqê
- Alîgirên Tudeh l1 Frensê
- Fedayîn (Ekseriyet)
- Komiteyê Pêşvazîyê l1 Penaberên İran
- Komiteyê Dîjî Tedayê l1 İran

Rêxistîna Pîştgir :

- Partiya Komünîsta Frensê
- Partiya Sosyalîsta Yekbûyî (PSU)
- CGT
- Komünîstên Cewan
- CGT - France Terre d'Asile

AYDIN GÜRKAN AÇIKLIYOR, TİM KOMUTANI ANLATIYOR

Yakala ve öldür emri

Pusuya giden komando tim komutanlarına verilen yazılı emri tebellüğ eden Atg'm. Ümit yaşadığı olayları bütün insani yönleriyle 2000'e Doğru'ya anlattı. Yetkili makamlar, fotoğrafları yayınlanan emirlerin, yasal dayanağını açıklamak durumunda.

Antalya milletvekili ve Elazığ SHP milletvekili adayı Aydın Güven Gürkan, 2000'e Doğru'ya verdiği özel demeci yazdırırken, sözcükleri tane tane vurguluyordu:

— Bu belgede Sıkıyönetim Komutanlığı, ilgililere örgüt elemanlarının "yakalanıp ve öldürülmesi" için emir çıkartmaktadır. Emir, açıkça "yakala ve

öldür" diyor. Yakalanıp öldürülecek olan da, "bölücü ve yıkıcı örgüt elemanları..." Böyle bir durumda birçok masum ve suçsuz insanın bölücü ve yıkıcı örgüt elemanı sanılarak "yakalanması ve öldürülmesi" adeta kaçınılmaz bir "kaza" haline geliyor. Ne yazık ki, bu tür "yanlışlıklara" çok rastlanmaktadır. "Yakala ve öldür" emri, bir iddia değildir. Havaya dağılıp gitmiş sözlü bir

emir de değildi. Yazılı bir emir. Ma Komando Tugay Komutanı Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı'nı yazarak imzalamıştı. Bu emir de değil iki adetti. Daktilo ile yazılmış bir emir formu vardı. Bir diğeri doldurulmuş, tarih ve saat, komando birliği, emri veren, emre edenin imzaları vardı.

Aynen şu satırlar okunuyordu:

"2. VAZİFE:

"TUNCELİ Sıkıyönetim Komutanlığı; bölücü ve yıkıcı örgüt elemanlarının üzerindeki baskıyı artırmak ve öldürmek maksadıyla 1986'dan itibaren AK (Tunceli) bölgesinde keşif ve idare edecektir.

"3. İCRA:

"a. Harekât tasarısı:

"Bölücü ve yıkıcı örgüt elemanlarını yakalamak ve öldürmek maksadıyla (01.00-07.00) 6 saat süreyle faaliyetleri icra edilecek. 5.nci 1 Komando Bölükünden 1 tim icra edilecektir.

YORUM YOK

Emir devam edip gidiyordu. 1986 tarihini taşıyan diğer emirlerde, aynı formüller kullanılmak ve öldürmek maksadıyla hem "Vazife", hem "İcra" bölümlerinde aynen böyle yazılıyordu.

Ve tebellüğ belgesi... Tunceli Sıkıyönetim Komutanı Ümit Ertay Zileli.

Komando timi komutanı Ümit Zileli, Tunceli'deki 2000'e Doğru için yazdı:

"Dördüncü bölüğe gelişinde ilk görev emrim çıkıyordu. Bölücü eşiğinin faaliyet gösterdiği Dördüncü bölük iki nolu timi teğmen Ümit Zileli komutasında yolunu takip ettirmek ve yok etmekle yükümlüydüm...

► Yazılı emirlerin tebellüğ belgeleri

TEBELLÜĞ BELGESİ

...1986 tarih ve sayılı ...
aldım. Buir mahteviyatına göre hareket edeceğine dair, işbu tebellüğ belgesi tarafımdan imza altına alındı. ...

TEBELLÜĞ EDEN
Osman ÇİTİLİ
Tuğgeneral
J.Komd.Tugay K.ve
S.Y.N.T.K.Yardımcısı

Tarih-Saat
...
Ümit Ertay Zileli

3. nolu bölge
Çiğ mahallen
4.5 km.

TEBELLÜĞ EDEN
Osman ÇİTİLİ
Tuğgeneral
J.Komd.Tugay K.ve
S.Y.N.T.K.Yardımcısı

yakalamak ve öldürmek maksadıyla

2. VAZİFE :

TUNCELİ Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı; bölücü ve yıkıcı örgüt elemanlarının faaliyetlerini tesbit ve takip etmek, örgüt elemanları üzerindeki baskıyı sürdürmek, yakala ve öldürmek maksadıyla; .11.01.86...1985'ten itibaren..... bölgesinde keşif ve pusu faaliyeti icra edecektir.

3. İCRA :

a. Harekat tasarısı :

Bölücü ve yıkıcı örgüt elemanlarını yakalamak ve öldürmek maksadıyla .(01.01.86-01.01.86)... süreli keşif ve pusu faaliyeti icra edilecektir. İcra edilecek pusu harekatı için; 1 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 2 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 3 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 4 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 5 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde keşif edecektir.

Pusu görevinde bulunacak timler

Osman ÇİTİM

Tuğgeneral

J.Komd.Tugay K.ve

SYNT.K.Yardımcısı

2. VAZİFE :

TUNCELİ Sıkıyönetim Komutan Yardımcılığı; bölücü ve yıkıcı örgüt elemanlarının üzerindeki baskıyı sürdürmek, yakalamak ve öldürmek maksadıyla .1.1.86...1986 dan itibaren bölgesinde keşif ve pusu faaliyeti icra edecektir.

3. İCRA :

a. Harekat tasarısı :

Bölücü ve yıkıcı örgüt elemanlarını yakalamak ve öldürmek maksadıyla .(01.01.86-01.01.86)... süreli keşif ve pusu faaliyeti icra edilecektir. İcra edilecek pusu harekatı için; 1 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 2 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 3 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 4 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde, 5 nci Jandar teşkil edilen bölgesinde keşif edecektir.

Pusu görevinde bulunacak timler 1986'da kendi kışlalarından hareketle bölgelerine intikal edecek ve... den Birlik Merkezine girmek üzere görev yerlerinden ayrılacak.

b. Koordinasyon :

(1) Pusu atılırken, belirli yol ve patikaların tutulması, arazi yapısı bakımından ilerlemeye imkan vermeyen, su kaynağına yiyecek temin edebilecekleri bir kaç hanelik yerleşim yerleri...

Osman ÇİTİM

Tuğgeneral

Tugay Komutanı

11 Ocak 1986 ve 17 Şubat 1986 tarihli emirlerin ilgili bölümleri ve imza

"Görev emri, boş yerleri tükenmez kalem ile doldurulmuş bir teksirden ibaretti. Tabii en yüksek amirin imzasıyla... İlk tepkim, tebliğ edilen kâğıda uzun uzadıya bakmak olmuştu. Sonra da hazırlıklara başlamıştım. Hakkında en ufak bir fikre sahip olmadığım bir görevin hazırlıklarına!"

2000'e Doğru gene sınırın ötesindeki

haberi arıyordu. Doğu ve Güneydoğu bölgesinde, dağda, patikalarda yürüyen köylü, koyun otlatan çoban, çeşme başında su dolduran genç kız, komando veya jandarma ateşiyle karşılaşabiliyordu. İnsanlar çok kolay vurulabiliyordu. Sıradan insanlar öldürüldükten sonra televizyondan "yıkıcı ve bölücü örgüt mensubu" ilan ediliyor ve

devletin başarı hanesine bir rakam daha ekleniyordu.

2000'e Doğru, konuyu araştırmaya ve bütün yönleriyle açıklığa kavuşturmaya karar verdi. Ve şimdi bulguları gene yorumsuz olarak kamuoyunun bilgisine sunuyor.

Burada sözü, hiçbir yorum yapmadan, 1985-86 yıllarında Tunceli'de Ko-

İKİBİNE DOĞRU • 15-21 KASIM 1987 • 9

mando Tim Komutanlığı yapan, gazeteci Ümit Zileli'ye bırakıyoruz.

İLK OPERASYON

Komutan olmak pek de fena bir şey değildi galiba! Komando Tugayı kapısının mavi bereli esas duruşa geçince bir an kasıldım. Sonra sert bir selamla karşılık verdim. Asteğmen olarak ilk selamımı!..

Aydın Gürkan:

Bu belgede sıkıyönetim komutanlığı, ilgililere örgüt elemanlarının "yakalanıp ve öldürülmesi" için emir çıkartmaktadır. ...Böyle bir durumda birçok masum insanın bölücü ve yıkıcı örgüt elemanı sanılarak "yakalanması ve öldürülmesi" adeta kaçınılmaz "kaza" haline geliyor.

Belki sizlere tuhaf gelecek ama, ben-
ce her asteğmen ilk günler kendini ge-
neral filan zanneder!.. Bu çok garip,
zevki ancak tehlikeli bir duygudur. Ne
bileyim, sorgusuz, sualsiz, koşulsuz bir
yönetme duygusu sarar insanı.

Askeri literatürde "operasyon", gün-
lük dilde "terörist avcılığı" adı verilen ilk
görevim bir gece vakti başladı. Büyük bir
olasılıkla İkinci Dünya Savaşı'ndan, da-
ha iyimser bir tahminle Kore Harbi'nden
kalma üstü açık "Unimog"lar sessizli-
ğin içinde hafif homurtularla ilerliyordu.
Heyecan, bilinmeyenin verdiği rahatsız-
lık ve korku, bir yumru olmuş boğazıma
oturmuştu. Gidiyorduk, ama nereye!..

► Bir ev aramasında arayanların objektifinden arananlar

İlk görev her zaman korkutucudur.
Hele tim komutanıysanız!.. Her çıkırtı bir
tehlike, her çalının altı bir terörist sığı-
nağı gibi gelir. Sanki, her adımda bir pu-
su kurmuşlar sanırsınız! Kendinizden
başka yirmi kişinin sorumluluğu da
omuzlarınızdadır. Birakın korkmayı, he-
yecanlandığınızı bile belli edemezsiniz.
Yoksa, "İmamla cemaat" misali, erat en
ufak bir şey hissetti mi donar kalır!.. Ona
göre komutan korkmaz, heyecanlan-
maz, gerilemez. Hep en önde yürümek
zorundasınızdır.

SEVGİLİ ARSIZ ÖLÜM

Aşağı Torunoba köyüne ulaştığımız-
da vakit geceyarısını geçmişti. Karakol
komutanı genç astsubay güler yüzle kar-
şıladı ekibimizi. Çay ikram etti. Dikkati-
mi çekmişti: "Teröristlerin" saldırı liste-
sinde ilk sıralarda olduğu söylenen ka-
rakolun elektriği yoktu! Astsubayla bir-
birimize ısınınca, gaz lambasının altın-
da hemen önümüzden akan Munzur su-
yunun hızını hesaplayıp, elektrik elde et-
menin yollarını aramaya başladık!.. Ha-
reket saatine kadar, az bir masrafla
elektrik sağlanabileceğine oybirliği ile
Karar vermiştik. Sabaha karşı saat üç sı-
ralarında, tekrar yola koyulmuştuk.

Önce evi gördük. Tepenin üzerine ku-
rulmuş, yanında küçük tarlasıyla
tezek-toprak karışımı tek başına bir ev.
Sonra da kızı gördük. O da bizi gör-
müştü. Bir an kaçmak istedi. Sonra ne-
dense vazgeçti. Rahat bir tavırla yaklaştı
yanımıza:

— Çay içer misiniz?

Sabahın köründe, ıssız bir dağ başın-
da, gri önlüklü, kocaman gözlü bir kızın
sorduğu bu soru son derece komik gel-
mişti bana. Kendimi tutmaya çalışarak,
sert olduğunu sandığım bir sesle
sordum:

► Komando Tim Komutanı Atışm. Ümit

— Allahın ayazında ne arıyorsun di-
şarda kızım?

— Okula gideceğim de... Geç kalır-
sam minübüsü kaçırmam!..

Okul?, minübüs? Bir an ne diyeceği-
mi şaşırdım. Allah'ın dağında, bu saat-
te ne okuydu ki bu?!.. Pek öyle ilko-
kul çağında da değildi. Şüphayle bak-
tım yüzüne;

— Nerede okuyorsun sen?

— Tunceli Kız Meslek Lisesi'nde!

Kız Meslek Lisesi'nde... Ve de Tun-
celi'de. Anayola çıktıktan sonra arabayla
bir saat mesafede. Eh, anayola çıkmak
için de en az iki saat yürümek gerek. Bir
de bunun geri dönüşü var. Kaba bir he-
sapla her gün altı saat yol katetmek ge-
reliyor. Niçin? Okumak için.
İnanmadım!

Çaylarımızı içerken dinledim Sema'-
nın okuma savaşını. Bu kocaman gözlü
kız lise üçüncü sınıftaydı. Babası on se-
neye yakın Almanya'daydı. Annesi, ağa-
beyleri, iki küçük kızkardeşiyle beraber
oturuyordu. Ve de tam altı senedir, orta
birden bu yana o yolu katederek okula
gidiyordu. Peki ya sonra, lise bitince ne
olacaktı?

— Edebiyat Fakültesi'ne gitmek isti-
yorum, dedi Sema, "Hani Ankara'daki
Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'ne, ede-
biyat bölümüne." Ama başkası olursa
ona da razıydı. Ankara'da okumak
şartıyla.

— Orada dayım var. Etlik'te. Bakkal
dükkânı var. Onun yanında kalırım!..

O an gördüm ders kitaplarının arasın-

Olağanüstü Hal Kurulu toplantısı öncesinde "bölge"de durum

Korucuya silah bıraktırılmıyor

"İyi oldu, iyi oldu. Yetki konusundaki tereddütler ortadan kalkmış oldu. Zaten pazar günü (16 Ağustos) toplantıda bu konular halledilecekti. Erken bir karar oldu." Devlet Bakanı Kazım Oksay, ferahlamış bir edayla konuşuyordu ama, atlatılan gerilim pek de hafifsenecek gibi değildi. Doğu ve güneydoğudaki sekiz ilin başına bir "super vali" atanmasından bu yana, Olağanüstü Hal Kurulu'na kimin başkanlık edeceği tartışma konusuydu. Daha önce Başbakan adına Oksay kurul toplantılarına başkanlık ediyordu. Oksay bu yetkisine dayanarak, 16 Ağustos'ta Diyarbakır'da yapılacak bir toplantı için dururda bulunmuştu. İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut ise özel yasa gereği bu toplantıya kendisinin başkanlık et-

mesi gerektiğini açıklamıştı.

"Super Vali" Hayri Kozakçıoğlu, hazırlıklarında İçişleri Bakanı'nı muhatap alıyordu. Nitekim geçtiğimiz hafta Ankara'ya geldiğinde İçişleri Bakanı ile görüşmüş, ancak bu görüşmelere Oksay alınmamıştı. Sonunda iki Bakan arasındaki gerilime Oksay aleyhine nokta kondu. Olağanüstü Hal Kurul toplantısı aynı tarihte, fakat Ankara'da yapılacaktı. Toplantıya İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut başkanlık yapacaktı. İki Bakan arasındaki gerilime nokta konmuş ama, kurul toplantısı öncesinde "bölgede" gerginlik had safhadaydı.

Hâkî çözüm

Diyarbakır'ın merkezinde, eski surların burcunda, Atatürk'ün "Diyar-

bakırli, Vanlı, Erzurumlu, Trabzonlu, İstanbullu, Trakyalı, Makedonyalı hep bir irkin evlatları aynı cevherin damarlarıdır" sözleri yazılı. Diyarbakırlılar, Mardinliler, Hakkari'li ya da Siirtliler ve diğerleri "aynı kanın damarları" kabul edilmelerine rağmen, bir şeylerin kendilerine "akmasından"; güneydoğu sorununa çözümler tartışılırken hemen herkesin "ekonomik sosyal yardım" tezini benimsediğini ifade etmesine rağmen varolan "çözüm"lerin "hâkî rengi" muhafaza ettiğinden yakınıyorlar.

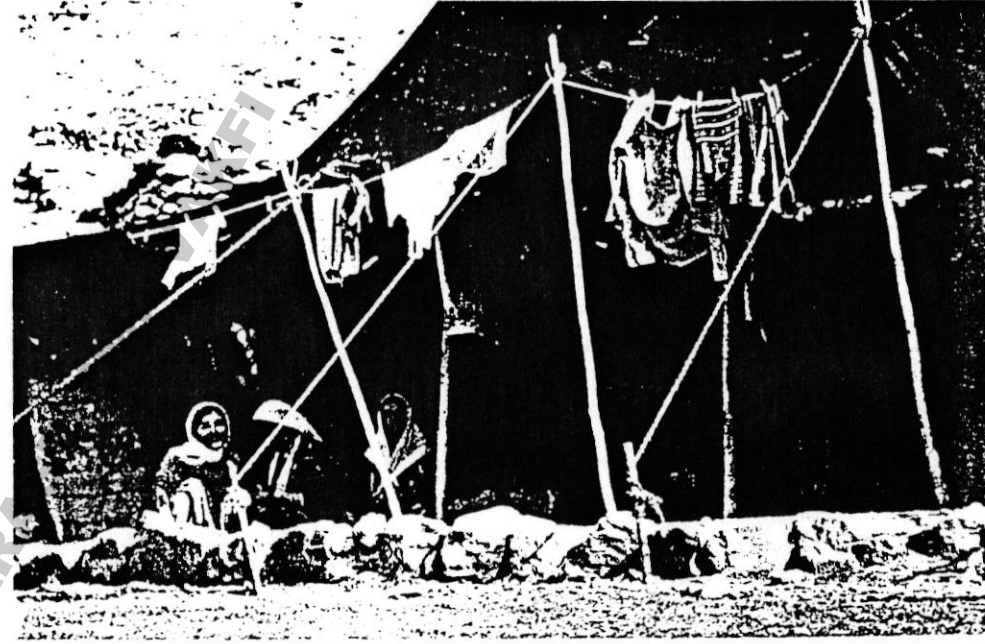
Mardin çevresinin önemli aşiretlerinden Türk aşiretinin etkili isimlerinden Sükrü Türk, "Gül erken koparılmalıdır" diyor, "sıkıyönetim bu kadar sürmemeliydi, askeri çözüme bu kadar bel bağlanmamalıydı." Midyat SHP İlçe Başkanı Muzaffer Arkan, "Hiçbir şey vermeden almayı istemek olmaz" diyor. Cizre Belediye Başkanı Tahir Vesek, "Şimdiye kadar kazanılamayan güven kazanılmalı" Hakkari'nin Sesi gazetesinin sahibi Abdurrahman Keskin'e göre ise "Hükümetin ekonomik, sosyal ve kültürel yardım vaatleri havada kalyor..."

"Ankara'dakilerle" bölgede yaşayanlar arasında "söz" düzeyinde üzerinde anlaşılabilen tek konu, sorunun sadece PKK ile mücadeleyle indirgenemeyeceği.

Olağanüstü Hal Koordinasyon Kurulu'nun 16 Ağustos'ta Ankara'da yapacağı ilk önemli toplantıda, "yeni" renklerle boyanmaya çalışılacak tablonun bugünkü haline tedirginlik egemen. Korucu olmaya zorlanan köylüler, silahlarını bırakma istekleri geri çevrilen korucular, "PKK fobisi" içinde askerler ve PKK'ya karşı "güvenilir" aşiretlerin silahlandırılıp, diğerlerinin açıkça "güvenilmez" ilan edilmesiyle oluşan karanlık bir görüntü...

Zorla koruculuk

Mardin, Siirt, Hakkari üçgeni içinde kalan köylerde son günlerde giderek yaygınlaşan bir uygulama "korucu açığının" zorla kapatılmaya çalışılması. Koruculuk, bugün saldırıların başlıca hedefi olma özelliğiyle eski çekiciliğini yitirmiş halde. Oysa güneydoğu politikasında önemli bir yeri olan koruculuğun, İçişleri Bakanlığı rapor-

Göçerler — Uludere-Hakkari arasında dağlık bölgede çatışmanın ortasında, ama kimse dokunmuyor...

larında 11.221 olarak belirtilen mevcut kadrosunun daha da artırılması çalışılıyor. Yalnızca Mardin'de 1000, Hakkari'de 500, Bingöl'de 200 yeni korucu istendiği belirtiliyor raporlarda.

Mardin SHP İl Başkanı Yılmaz Ölcen "Köy korucuları silahlarını teslim etmek istiyor, ama devlet geri almıyor silahları ve yeni korucular toplamak için baskı yapıyor" diyor. Köylülerin "devlet niçin bizi gözden çıkartıyor" diye yakındıklarını söylüyor.

Baskı kimi yerlerde açık tehdide dönüşüyor. Cizre köylüleri askerlerin köylere gidip, "10 kişi korucu olacak yoksa tutuklarız" diye tehdit ettiklerini anlatıyorlar.

Hakkari köylerindeki bir uygulama "boyu posu yerinde olanların toplanıp birer dilekçe imzalatılarak" korucu yapılması. Kazzara okuma yazma bilen çıkar da itiraz edecek olursa Çukurca'nın Çağlayan köyünde 10 kişiye yapıldığı gibi, önce gözaltı, sonra dayak izliyor karşı çıkışı. İtiraz sürerse "sen Apocusun köyünde herhangi bir olay olursa faili bil ki sensin" diye tehdit ediliyor köylüler.

Siirt'in Kurtalan ilçesinin Bağlıca

köyünde beş korucunun silah bırakma isteği kabul edilmiyor. Birbuçuk yıl görev yapmış eski korucu Yusuf, "Korucuların çoğu silahlarını bırakmak istiyor ama artık kabul etmiyorlar" diye anlatıyor, "daha önce emir geldiği halde istemeyenler olabiliyordu, ama şimdi herkes mecbur yapıyor".

Siirt'in Uludere ilçesi Taşdelen kö-

Vali Turhan — "Güvendiklerimize silah."

yünde korucu Abdülkerim Çetin, görevi kabul edip köyüne gittiğinde, bir korucunun öldürüldüğünü öğrenen karısının karşı çıkmasıyla, silahı ve görevi iade etmeye karar veriyor. Abdülkerim Çetin isteği kabul edilmeyince çareyi, doktordan gece körlüğü raporu almakta buluyor. Raporla rağmen isteği reddedilip, elleri "dolu" geri dönüyor. Karısının yalvarmalarını üzerine korucu olmasından vazgeçilmiyor ama, bu kez de köyün jandarma karakolu komutanı, Abdülkerim'i köyüne, evine sokmuyor 1.5 ay boyunca. Abdülkerim, Şenoba Tabur Komutanlığı'na, 20.6.1987 tarihli dilekçeyle başvuruyor, "haksız uygulamanın düzeltilmesini" istiyor.

Güven meselesi...

Mardin Valisi Alaaddin Turhan "zorla koruculuk" uygulamasının kesinlikle olmadığını söylüyor. Vali Turhan, "Kimse koruculuktan vazgeçmiyor, aksine daha yeni 70 korucu kaydettim" diye anlatıyor. Mardin Valisi koruculuk uygulamasında, zorla koruculuktan çok daha ciddi bir politikanın altını çiziyor: "Koruculuk kurumu aşiretler arası çatışmaya neden oluyor. Bir grup silah alınca, kar-

Aynı ama — Aynı irkin evlatları, cevher de aynı ama uygulama farklı.

Neden yok — "Kimseyi ihbar etmedik, PKK'dan korkmuyoruz."

şı grup sırf inatından silah istemiyor. Sonra da yaygara yapıyorlar, silahları bize karşı kullanacaklar diye. Aslında iki tarafın silahlandırılması doğru değil. Koruculuk bir güven meselesidir. Devlet burada denge politikası gütmeyi değil, güven politikasını esas almalıdır." Sorun böylece "güvenilen" aşiretlerin silahlandırılması, diğerlerinin de doğrudan "güvenilmez" ilan edilerek karşıya alınmasına dönüşüyor, tıpkı koruculu köylerin "devlet yanlısı", korucusuzların "devlet karşıtı" köyler olarak ilanı gibi. Böylece "güvenilen" aşiretler ya da tek tek köylüler saldırıların hede-

fi haline geliyor ve "devlete güven" politikası güvensizliğe yolaçıyor: Sonuç iflas eden koruculuğun zorla ayakta tutulmaya çalışılması, boşalan köyler, körüklenen aşiret çatışmaları.

Koruculuk kurumunun iflasının bir göstergesi de olaylı köylerin boşalması. Yılmaz Ölçen, Pınarcık, Yuvalı, Pecenek "köylerinin giderek boşaldığını" anlatıyor: "Arazi yok, tarla yok. Korucu olmak da artık çok tehlikeli. Yani büyük kentlere ya da ilçelere, iş bulunabilecek yerlere göç son umut." Ölçen, yörede eskiden beri mevsimlik işçi göçü olduğunu, özellikle pamuk işçiliği için Çukurova'ya

gidildiğini anlatıyor. "Ama göç bu kez işçilik için değil. Köylünün evini tümüyle taşıdığı, canını kurtarmak için yaptığı bir göç."

Midyat SHP İlçe Başkanı Muzaffer Arıkan, "Pecenek köyü nüfusunun yüzde 60'ının İdil ilçesine göçtüğünü, Yuvalı'nın kısmen boşaldığını, bir kısmının çalışmak amacıyla, çoğunun da korkudan göçtüğünü" söylüyor.

Cizre Belediye Başkanı Tahir Vesek, çevredeki dağ köylerin ilçeye göçtüğünü, son iki yılda Cizre nüfusunun 3 kat arttığını anlatıyor.

Balkanlardan PKK

Güneydoğuda korku içinde olanlar yalnızca korucu ya da köylüler değil. Jandarma da, hele Mardin-Hakkari arasında, Uludere'den başlayıp Hakkari'nin Çukurca ilçesine kadar uzanan çorak ve uçsuz bucaksız sarp kayalardan oluşan bölgenin askerleri de büyük korku içinde. Uludere'nin Uzungöçit köyünde köprü başını tutmuş bir onbaşı ve iki er kimlik kontrolünden sonra "sakin mi buralar?" sorusunu duyunca birbiri ardına telaşla konuşuyorlar: "PKK her tarafı sarmış. Dünyanın her tarafında PKK var. Balkanlardan giriyormuş PKK'lılar."

Uludere'den Hakkari'ye döne döne, ine çıkı uzanan toprak yol boyunca, yalnızca ardarda yükselen dik tepeler, dağınık köyler, arada bir kıl çadırı göçer Kürt yerleşimleri ve birbirinden kilometrelerce uzak küçük jandarma karakolları görünür. Güneş batmaya yüz tutunca karakolların önünde yakılan ateşler kimlik kontrollerinin hava kararınca kadar sürmesini sağlıyor. Karanlık iyice bastırınca askerler sıkı sıkı kapatılmış pencere ve kapılarla kendilerini karakollara hapsediyorlar.

Uludere-Hakkari yolu boyunca rastlanan köylüler bölgede ufak tefek, basına yansımayan birçok olaydan bahsediyorlar. Özellikle yukarılarda, yaylalarda silahların, sürülerin ya da çocukların kaçırılması günlük olaylar halinde sürüp gidiyor.

Yaylalarda konuşabildiğimiz kıl çadır sakinleri, "huzurlarının yerinde olduğunu" anlatıyor. Çatışmanın en yoğun olduğu yörede yaşamalarına rağmen, kimsenin kendilerini rahatsız etmediğini anlatıyorlar; korktuklarından mı, güvensizlikten mi yoksa gerçekten böyle yaşadıkları için mi

kestirmek oldukça zor.

Uludere civarında bir dağda otan bir grup köylüye, "tarafsız" oldukları için rahat olduklarını anlatıyorlar: "Askerler gelip kimlik soruyorlar. Gösteriyoruz. Bazen kimseyi görüp gormediğimizi soruyorlar. Hayır diyoruz. Zaten kimseyi görmediğimiz de yok. PKK'dan da korkmuyoruz. Kimseyi alıp veremediğimiz yok. Kimseyi ihbar etmedik. PKK adam öldürünce mutlaka kendilerine göre bir nedeni var. Bize saldırımları içinse bir neden yok."

Hakkari'de savaş manzaraları

Mardin'de, Siirt'te ya da ilçelerde köşeleri tutan elleri telsizli "cevik kuvvet" ya da alışveriş yapan bir subayı jipte elleri tetikte koruyan askerler, bölgenin hali düşünüldüğünde

"normal" görüntüler olarak kabul ediliyor. Hakkari'deyse bu görüntüler oldukça abartılı. Sokaklarda halktan çok resmi ve sivil polis, devriye geçen askeri panzerler... Hakkari, geceleri kimlik kontrollerinden bıkmış halkın evlerine kapanmayı, sokakları resmi güçlere terk etmeyi tercih ettiği bir kent görünümünde.

40 kişiye bir resmi polisin düştüğü Hakkari'de özel timlerin de özel giysileriyle sıkça görüldüğü, ama daha çok kent çevresindeki dağlık bölgede görev yaptıkları anlatılıyor.

Hakkari'nin Sesi gazetesinin sahibi Abdurrahman Keskin bu görüntüye çocukluklarından beri alışık olduklarını söylüyor. Keskin'e göre, güvenlik güçlerinin varlığından daha önemli bir sorun, devletin izlediği politika Hakkari'de son 3.5 yılda "yatırım"

denilebilecek tek girişimin askeri amaçlı yollar, askeri binalar ve polis lojmanları olması, "vaadlerin havada kaldığının" bir göstergesi. Keskin, yapılması mümkün yatırımları sıralıyor: "1978 yılında DPT'nin Zap Şu-yu üzerine yapılmasını onordduğu etüdü yapılmış 7 baraj askıda. 1979 yılında başlayan şehir sulama kanalı inşaatı 3 yıldır terkedilmiş halde. Turizmde hayvan kaçakçılığının önlenmesine kadar birçok ekonomik tedbir kolayca alınabilirken, yatırımlar yalnızca askeri-polisiye tedbirler üzerinde yoğunlaşıyor."

Hakkari tüm bu özellikleriyle, soylenenler ve yapılanlar arasındaki farkın net olarak görüldüğü, nelerin yapılması gerektiği konusunda dersler çıkartılabilecek bir kent niteliğinde. —

SELAHATTİN ERKANLI

Eski korucunun öyküsü

'Emrettiler korucu olduk'

Siirt'in Kurtalan ilçesinin Ağaçlıpınar Köyünden eski korucu Yusuf, nasıl köy korucusu olduğunu, neler yaptıklarını ve görevden alındıktan sonra neler hissettiğini anlattı:

İki yıl kadar önce her köyden 15'er kişilik listeler istediler. Sonra 5'er kişiyi korucu olarak seçtiklerini söylediler. 6 ay hiç para vermediler. Sonra bazı korucular para kazanmak için işe gitmeye başladı. Devlet de 30 bin aylık verdi. 150 bin toptan verdiler, sonra aylıklar 50'ye, 55'e çıktı. Korucuların bazıları fakirdir. Sırf para için yapıyorlar bu işi.

Korucu olmak askerlik gibiydi. Her sabah köyün jandarma karakoluna gidip görünüyorduk. Karakol çağırıldığında hemen gitmek zorundaydık. Karakol bizden sabahın akşama kadar köy etrafında nöbet tutmamızı, giren çıkanların isimlerini deftere yazmamızı istiyordu. Arabaların da plakalarını kaydediyorduk. Bir misafirimiz, akrabamız gelse ya da köyden biri işe gitse ismini yazıp karakola bildirmek zorundaydık. Bazen listeler bir iki metreyi bulurdu. Bütün bunları hoşlandığım için değil, emir verildiği için yapıyordum. Koruculuktan birşey anlamadık yani. Emir gelmeseydi korucu olmazdım."

di isteğimle korucu olmazdım. Koruculuğu istemiyorduk ama devlet isteyince yaptık mecburen. 1.5 yıl koruculuk yaptıktan sonra geçen yılbaşında İçişleri Bakanlığı'ndan yeni listeler geldi. Olaysız köylerde

korucuya ihtiyaç yokmuş. Bizim de silahlarımızı geri aldılar. Şimdi halimden memnunuz. Madem onlar bizi istemedi, biz de onları istemeyiz. Ama devlettir emir gelirse yeniden oluruz mecburen.

Daha önce emir geldiği halde korucu olmak istemeyenler yapmıyordu. Ama şimdi herkes mecbur yapıyor. Silahlarını bırakmak isteyenleri de artık kabul etmiyorlar. □

Korucu Yusuf — "Bütün bunları hoşlandığım için değil, emir verildiği için yapıyordum. Emir gelmeseydi korucu olmazdım."

Diyarbakır SHP'ye sığınan 60 köylüyle
ilgilenen Milletvekili Bahçeci:

"Korucu olmak istemeyen köyüne dönemiyor"

Köylüler SHP binasından bile çıkmaya korkuyorlar.

SHP İl Başkanlığı'na sığınan ve zorla korucu yapılmak istediklerini öne süren 60 köylü Diyarbakır'dan ayrılmıyor. Milletvekili Şehmus Bahçeci köylülerin karakollara götürüldüğünü ve işkence gördüklerini söylerken, Olağanüstü Hal Bölge Valiliği iddiaları yalanlayarak baskı yapılmadığını sadece form dağıtıldığını açıkladı.

(Yazısı orta sayfada)

TÜRKİYE S

SHP, korucuları Avrupa'ya şikâyet edecek!

Baskı yapıyor

31.3.988
Tercü.
SHP Diyarbakır milletvekili Fuat Atalay, 60 köylüye imzalattığı bir tutanakta "zorla köy korucusu yapılmak istendiğini" ileri sürdü. Atalay, bu konuda köylülere baskı yapıldığını da iddia etti

DİYARBAKIR, (Tercüman) -SHP milletvekili Fuat Atalay, dün düzenlediği basın toplantısında, vatandaşlara zorla köy koruculuğu yaptırıldığını ileri sürerek ilgilileri "demokratik hukuk prensipleri" içinde davranmaya çağırdı. Altay, konuyu, önce TBMM'ye daha sonra da Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na götüreceklərini söyledi.

Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Aşağıduru, Kavacık, Daralan ve Arıklı köylerinde yaptığı incelemeleri anlatan Fuat Atalay şöyle dedi:

"24 Mart günü Komando Birliği Komutanı Yüzbaşı Aydın Bacık, Jandarma Komutanı Üsteğmen Murat Odabaşı Aşağıduru, Arıfbey ve Kavacık köylerine giderek 18 yaşından büyük tüm erkekleri, 10 saat toplu halde, zaman zaman diz üstü çöktürüp dörtlül sıralar halinde bekletmiş. Köy korucusu olmaları gerektiğini,

başka çıkar yolu olmadığını, gerekirse kendilerinin terörist kılıfına girerek bilinmeyen bir gece evleri basacaklarını ve yiyecek yardımında bulunulacağını ertesi gün tutuklanacağını söylemiş. 21 kişiyi köy korucusu olarak tayin ettiğini, 28 Mart Pazartesi günü gelerek silâh dağıtacağını belirtmiş. Bu olay üzerine sayıları 50'yi aşan yurttaş bu köyleri terketmiş, Diyarbakır veya başka illerde oturmaya başlamıştır."

Atalay, köylü vatandaşlardan 60'ının haksız baskı ve uygulamaları anlatan bir tutanağı imzaladığını belirterek, "SHP olarak köy koruyuculuğunun toplumumuzun bünyesine uygun olmadığını, toplumun güvenliğini devletin resmi güvenlik kuvvetlerinin yerine getirmesinin doğru olduğunu ayrıca bu uygulamanın Anayasa'nın 10. Maddesi'nde zikredilen eşitlik ilkesine aykırı olduğunu belirtiyoruz" dedi.

TÜRKİYE SOSYAL HAKLAR ARAŞTIRMA VAKFI

GÜNEYDOĞU

Köylüler ihbarcılığa zorlanıyor

İşkenceli sorgulamaları Mardin Emniyet Müdürü Aydın Genç ve Lice Jandarma Komutanı Murat Odabaşı'nın yürüttüğü bildiriliyor. Köylüler şikayetlerini, çeşitli dilekçelerle yetkili makamlara ilettiler. SHP Diyarbakır milletvekili Fuat Atalay olayları Meclis kürsüsünde anlattı

ak
getirdiler.

İ gelmeye çağırıldılar. Toplan-
Karadeniz Teknik Üniversite-
lerinden gelen bir bildiri de
tlandı.

Kİİ ÜNİVERSİTE

1985'den bu yana dernekler
ilginç bir tablo yaşıyor. Bir
ncilerin kurduğu, bir yanda
mal Gürüz'ün "Çalışkan
le" oluşturduğu iki öğrenci
Öğrencilerin 11 Mart
Valiliği'ne yapmış ol-
başvurusu ancak 28 Ka-
tülzel kişiliği kavuşmuş, iş-
yül 1987 günü tamamlana-
ğrencilerin başvurusundan
isonra Rektör Kemal Gürüz,
dernek kurma konusunda
yorum" diyerek yeni bir der-
muştur. Ve 25 Temmuz
ıkları başvuru ile tüzel kişi-
en kazanıvermişlerdir. Gü-
tüm olanaklarını seferber
eğ büro ve büro malzeme-
Çalışkan öğrencilere de
raz... Bunların seslerini çı-
n yüzünüzden" sözleriyle
arşı karşıya getirme niyeti-
muştur.

ndi inisiyatifli dışında kuru-
lupik bir komünist örgüt ol-
rneği tanımadığını açıkla-
Burada olduğum müddet-
leninist komünist ilkelerini
çalışanlar borularını öltüre-
k Bunları üniversitede ba-
bacağım" demiştir. Nitekim
da açılmış olan dernek
zon Emniyet Müdürlüğü
ziran 1987 tarihinde gerek-
ken kapatılmıştır.

nnı arama çabasındaki öğ-
niliğe yaptığı başvuru-
urulan rektör derne-
nasını istemiştir. Valiliğin
e, rektör derneği yasaldır,
üye olmanızda sakınca
ştur.

SHP Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay geçtiğimiz günlerde seçim bölgesinde yaptığı incelemelerin sonuçlarını, Perşembe günü TBMM kürsüsünden dile getirdi: Güneydoğu'da halk önemli baskı ve haksız uygulamalarla karşı karşıya. Bölgenin "güvenlik ve huzurunu sağlamak" iddiasıyla kurulan Olağanüstü Bölge Valiliği'ne bağlı görevlilerin keyfi davranışları sonucunda bir kısım köyler toplu göçe zorlanıyor. Atalay, köy koruculuğu sisteminin bazı köylerde başarıya ulaşamaması ve köy halkının korucu olmayı reddetmesinin, baskıların yönünü değiştirdiği görüşünde. Köylüler artık korucu olmaları için değil ihbarcılık yapmaları için

MUSTAFA ÖZÇELİK.
Lice'de koruculuk yapması için
jandarma komutanı Murat Odabaşı
tarafından işkence gördü.

zorlanıyorlar. Çeşitli sebeplerle gözaltına alınan vatandaşların işkenceli sorgulamalarda karşılaştıkları yeni tehdit, "ya ajanlık yaparsın, ya da aileni dağıtırız" biçiminde.

İLÇE BAŞKANINA TEHDİT

SHP Mardin Kızıltepe İlçe Başkanı Senanik Öner, 4 Aralık 1987'de evine yapılan baskın sonucunda gözaltına alındı. Kızıltepe Emniyet Amirliği'nden Mardin Siyasi Şube'ye götürülen Senanik ve Ali Öner burada kaldıkları 20 gün boyunca yoğun biçimde işkence gördüler.

Fuat Atalay 2000'e Doğru'ya Senanik Öner'in yazdığı mektubu verdi. Senanik Öner bu mektubu cezaevinde gördüğünü Atalay ile SHP Genel Merkezi'ne yollamıştı.

Öner'e yöneltilen ilk sorular, seçim dönemindeki Kızıltepe mitinginde işkence-den söz etmesi ve Ahmet Türk'ün adaylığını desteklemesiyle ilgiliydi. Daha sonra sıra PKK ile ne gibi ilişkileri olduğuna gelmişti. Öner mektubunda anlatıyor: "İlk altı gün sürekli işkence yaptılar. Daha sonra, 'belki bizimle konuşmak istemiyorsun, genel komutanımız seninle konuşacak' dediler. Daha sonra da 'genel komutan' olduğumu iddia eden bir kişi, 'şu anda elimizde esirsin, iki yol var. İki bize sığınmak yani samimi itirafçı olmak. Senin her türlü ihtiyacını ve güvenliğini sağlarız. Konuşmazsan da, 15 yıl yatacağın gibi bir ifade hazırlayıp imzalattıracağız. Evinin avlusuna yasak yayın ve patlayıcı koyup üzerine atacağız' diye tehdit etti." Öner mektubunda, kendisini "genel komutan" olarak tanıtan kişinin Mardin Emniyet Müdürü Aydın Genç olduğunu bildiriyor.

Tehditler gerçekleşmeye başlamıştı. Öner, bir gece şubeden alınarak gözleri bağlı biçimde evine götürüldüğünü, burada görevlilerin bahçede yeni açılmış bir çukura bir miktar patlayıcı madde ve yasak yayın yerleştirdiklerini anlatıyor. Üstelik, Kızıltepe Cumhuriyet Savcılığı'na götürüldüğünde daha önce hiçbir belge imzalamadığı halde, savcının kendisine bazı ifadelerden sözciklerini de belirten Öner SHP Genel Merkezi'nin kendisine sahip çıkmasını istiyor.

SORGUCU ÜSTEGMEN

Diyarbakır'ın Lice ilçesinde oturan Abdurrahman Akdemir 7.11.1988 tarihinde Lice Jandarma Komutanlığı tarafından tutuklanmış. Akdemir, Olağanüstü Bölge Valiliği'ne gönderdiği 11.1.1988 tarihli dilekçesinde Lice Jandarma Komutanı Üstegmen Murat Odabaşı'nın işkenceli sorgulama sırasında kendisine zorla muhbirlik yapmayı teklif ettiğini, aksi halde yeniden gözaltına alınacağını söylediğini bildiriyor.

Bölgenin yetkili makamlarına iletilen şikayet dilekçelerinin hemen hepsi benzer baskıları dile getiriyor. 7 Ocak 1988'de Lice'de gözaltına alınan Kamil Taşdemir'de 9 Ocak tarihli Diyarbakır Cumhuriyet Savcılığı'na verdiği dilekçe-şinde gördüğü işkenceyi dile getiriyor. "Seslerden soruşturmayı yürütenin Jandarma Üstegmeni Murat Odabaşı olduğunu anladım. Bana neden köy koruculuğunu kabul etmiyorsun, taksit şoförlüğü yapıyorsun, bize sürekli bilgi getireceksin, ihbarcılık yapacaksın. Yoksa yeniden gözaltına alırsın" deyip serbest bırakıldılar."

GÖÇEN KÖYLER

Fuat Atalay incelemeleri sonucunda Lice ve Dicle ilçelerindeki birçok köyün baskı altında olduğunu ve bazı köylerden göçün sürdüğünü bildiriyor. Lice'ye bağlı Serince, Duru ve Güçlü köylerinin birçok hanesi köyü terk etmiş durumda. Arıklı'da ise henüz köyde kalanlar, özellikle geceleri dışarıya çıkmamaya çalışıyorlar. Faal erkek nüfusunun çoğunluğunun terk ettiği Dicle'nin Kurşunlu köyü ise her çamaşır yıkandığında, "mesaj gönderdikleri" gerekçesiyle baskınlarla karşılaşıyor. Kayı, Kırkpınar Kurudere ve Boğaz köylerinde de benzer baskılar var.

Fuat Atalay 2000'e Doğru'ya yaptığı açıklamada şunları belirtiyor: "Bugün bu bölgede bazı güvenlik kuvvetlerinin başında bulunan görevlilerin keyfi uygulamaları vatandaşları önemli baskılar altında tutuyor." Atalay ayrıca, kanun hükmünde kararname ile kaynağı sorulmaksızın ateşli silahlara ruhsat verilmesinin bölgede kaçakçılığı teşvik ettiğini vurguluyor.

TÜRKİYE'de sayıları 34 bin 957'ye ulaşan köylerden 12 bin 861'inin adlarının değiştirilerek her üç köyden birine yeni isim konulduğu saptandı. İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılan "Türkiye Mülki İdare Bölümleri" adlı yayından derlenen bilgilere göre, 1 Kasım 1985 tarihi itibarıyla 881 bucaktan 271'inin, 580 ilçeden de 4'ünün adları değiştirildi. Adları değiştirilen bucakların oranı da yüzde 30.76'ya ulaştı. Ad değiştirmede rekor yüzde 80.65 ile Güneydoğu Anadolu'da görülürken Marmara yöresinde de bu oran yüzde 13.39'da kaldı.

«Huzur ve güven» veren isimler getirildi Her üç köyden birinin ^{22.5.86} adı değiştirildi ^{Terz}

Rekor Güneydoğu'da. Her beş köyden 4'üne yeni isim verildi. Mardin'de köylerin tamamının ismi değişti

Değişen isimlerden bazıları şöyle: Kiliseköy (Yeşildere), Kızıluşağı (Yenisu), Kızılhisar (Güzelhisar)

ANKARA, (Anka)- Türkiye'de sayıları 34 bin 957'ye ulaşan köylerden 12 bin 861'inin adlarının değiştirilerek, her üç köyden birine yeni isim konulduğu tesbit edildi.

Anka muhabirinin İçişleri Bakanlığı'nca çıkarılan "Türkiye Mülki İdare Bölümleri" adlı yayınından derlediği bilgilere göre, 1 Kasım 1985 tarihi itibarıyla 881 bucaktan 271'inin 580 ilçeden de 4'ünün adları değiştirildi. Adları değiştirilen bucakların oranı da, yüzde 30.76'ya ulaşıyor.

Ad değiştirmede rekor, yüzde 80.65 ile Güneydoğu Anadolu'da görülürken, Marmara bölgesinde de bu oran yüzde 13.39 olarak kaldı.

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Adıyaman, Gaziantep, Urfa, Mardin, Siirt ve Diyarbakır illerindeki toplam 3 bin 524 köyün, 2 bin 842'sinin adı değiştirildi. Böylece, yöredeki 6 ilde bulunan her beş köyden 4'üne,

yeni ad konuldu. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki Mardin'de ise, 714 köyden 658'inin adları değiştirilirken, yeni ad verilen köylerin oranı yüzde 92.16 olarak tesbit edildi.

Marmara Bölgesi'nde ise, 11 ile bağlı 4 bin 138 köyden yüzde 13.39'unu oluşturan 554'üne yeni ad verildi. En az oranda köylerinin adları değiştirilen il ise, yüzde 6.25 ile Edirne oldu. Edirne'de bugüne kadar 256 köyden 16'sına yeni ad verildi.

İçişleri Bakanlığı'nca gerçekleştirilen uygulamalar sonucu ad değiştirmelerinden bazı örnekler şöyle:

Çerkezbalıca (Ballica), Alıkan (Uluköy), Kızılabalı (Abalı), Kürtler (Yazıbaşı), Kürt (Sarıdemir), Kurtlarla (Çobandurağı), Hasuklu (Çiğdemlik), Kızılhisar (Güzelhisar), Kaltaklı (Ataköy), Zelhidir (Sarıbaşak), Kılıruşağı (Üçpınar), Kiliseköy (Yeşildere), Kurtköy (Çamdil), Kadabela (Güngören), Kızıluşağı (Yenisu)

Muzır köy isimleri değiştirildi

Adı değişen köylerden bazıları ve yeni adları:

Eski adı:	Yeni adı:	İli:
Arkezbalıca.....	Balıca.....	Bolu
Arkan.....	Uluköy.....	Malatya
Azılobalı.....	Abalı.....	Sinop
Birtle.....	Yazıbaşı.....	Sinop
Birt.....	Sarıdemir.....	Sivas
Birtlarla.....	Çobandurağı.....	Sivas
Asuklu.....	Çiğdemlik.....	Elazığ
Azılıhsar.....	Güzelhisar.....	Ankara
Altaklı.....	Ataköy.....	Ankara
Alhidir.....	Sarıbaşak.....	Elazığ
Alıruşağı.....	Üçpınar.....	Elazığ
Aliseköy.....	Yeşildere.....	Elazığ
Arteköy.....	Çamdibi.....	Kocaeli
Adabela.....	Güngören.....	Malatya
Azılıuşağı.....	Yenisu.....	Malatya
Azılıuşağı.....	Bölünmez.....	Malatya
Üveçli.....	Güvenli.....	Tekirdağ
Azılveren.....	Uğurludağ.....	Çorum
Anlıosman.....	Şanlıosman.....	Çorum
Azıldere.....	Ataköy.....	Tokat
Örcü.....	Köprüalan.....	Çorum
Akıllıse.....	Özanca.....	Gümüşhane
Onqol.....	Sevimli.....	Trabzon
Onoy.....	Akmescit.....	Trabzon
Oldov.....	Sevinç.....	Trabzon
Orlakova.....	Yüceyurt.....	Trabzon
Ortalı.....	Tarlacık.....	Trabzon
Orus.....	Çiçekli.....	Tunceli
Öğmen / Dersim.....	Ardıç.....	Tunceli
Ah.....	Çağlayan.....	Mardin
Azıl.....	Boyaklı.....	Mardin
İrkefsin.....	Pecenek.....	Mardin
Emmoka.....	Tanrıverdi.....	Mardin
Arkezb / Çetmi.....	Yeniçepni.....	Bilecik
Aceldere.....	Yeşildere.....	Sakarya
Alaksız.....	Evrenköy.....	Sakarya
Arapurçek.....	Akpurçek.....	Sakarya
Örtülü.....	Belçpınar.....	Sakarya
Anos.....	Güven.....	Sakarya

23.5.86 gün:

★ Türkiye 'deki toplam 34 bin 857 köyden 12 bin 861'ine yeni isim verildi

Geçtiğimiz yılın kasım ayından itibaren Türkiye'deki toplam 34 bin 957 köyden 12 bin 861'inin, 881 bu caktan 271'inin ve 580 ilçeden de dördünün isimleri "Muzır" oldukları gerekçesiyle değiştirildi.

İsim değişiklikleri, İçişleri Bakanlığı bünyesinde kurulan bir komisyon tarafından gerçekleştirildi. Komisyon isimleri değiştirirken, adların

yanlış anlam çıkartılabilecek şekilde olanları ile yabancı kökenlileri göz önünde bulundurdu. İsim değişikliğinin de yüzde 80.65 ile Güneydoğu reko kırarken, Marmara Bölgesi'nde bu oran yüzde 13.39'da kaldı.

İsimleri değiştirilen yerleşik bölgelerindeki vatandaşlar yaşadıkları yerlerin yeni isimlerini benimz yemediklerini belirttiler.

700 KÖYÜN ADI DEĞİŞTİ

İstanbul Ankara unutulmuş

Elazığ ve Tunceli'de 700'den fazla köyün adı değiştirilmiş. Eski isimlerin çoğu Kürtçe ya da Ermenice. Aslında büyük şehirlerimizin adları da yabancı dil kökenli. İstanbul, Yunanca Astanbulin'den, Ankara Frigyalıların Angora'sından geliyor.

Elazığ'da 400 bucak ve köyün, Tunceli'de ise 314'ünün adı değiştirildi. 1962'den bu yana değiştirilen yer adları bölgenin eski kültürünü yansıtıyordu. Büyük kısmı Kürtçe ya da Ermenice sözcüklerdi. Yabancı kökenli yer adları yalnızca Elazığ'ın ve Tunceli'nin köyleri, bucakları değil. Örneğin, İstanbul'un eski adı Astanbulin ve Yunanlardan geliyor. Ankara'nın ilk adını Frigyalılar koymuşlar, Ankyra ya da Angora. İzmir Homeros'un İliada'sında Smyrna olarak geçiyor. Bursa'nın isim babası Hannibal, onun önerisiyle Bitinya kralı tarafından Prusias olarak konmuş bu yeşil şehrimizin adı. Kayseri yani Caesarea, Roma imparatoru Tiberius'un aklına gelmiş. Adana, adını bir tanrının, Uranos'un oğlu Adanus'tan alıyor. Trabzon'u Milet'li göçmenler yörenin şeklinden esinlenerek koymuşlar, Trapezus. Bolu, Claudiopolis'in polisinden geliyor. Yunancada şehir anlamına gelen polis bizde ve birçok batı dilinde düzen beğçisinin de genel adı olmuş. İzmit, Yunanca Nikomedia'dan, Samsun Amisos'tan geliyor. Liste'daha da uzayıp gidiyor.

Ancak önemli bir problem var. Yalnız şehir adlarını değiştirerek "kökü dışarda" költürden kurtulamıyoruz. Balık adlarının çoğu da başka költürden geliyor. İzmit Yunanca "Smarida" dan, levrek, "labraki" den, istavrit "stavridi" den köken almış. Tatlısu balıkları da Talarcadan, sazan, turna, yayın. Ya yemek adlarına ne demeli, zeytinyağlıların önemli bir kısmı Batı Anadolu'nun eski sahibi zeytin yetiştirmeyi bize öğreten İyonlardan kalmış. Pilaki, fava, barbunya...

Giresun, Romalıların Kerasus'undan geliyor. Kulaklara küpe kiraz da ilk bu yörede yetiştirilmiş ve dünyaya yayılmış. Alımanca, Kirsche, İngilizcede cherry, Fransızca cerise.

Ne yaparsak yapalım, Anadolu birçok uygarlığın izini taşıyor. Şu anda yaşadığımız topraklarda binlerce yıldır çok değişik halklar eserlerini bırakmışlar. Bu özelliğiyle ülkemiz bir költür cenneti.

Sahip çıkmamız, özünç duyacağımız bir zenginliği, ad değiştirerek yok saymak bir devekuşu politikası değil mi? Evet, ne yaparsanız yapın bu miras resmi yasak tanımıyor.

ELAZIĞ

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

TUNCELİ

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

Eski İsim

Yeni İsim

ROCK

ÇIKTI, I

ARMO
FLAK
VE KA
Unkapanı Cad. N
Unkapanı/İSTANB
Tel. 522 03 81

Her dört köyde birinin ismi değiştirildi

**Adını bilmesek de
bizim köyümüzdür**

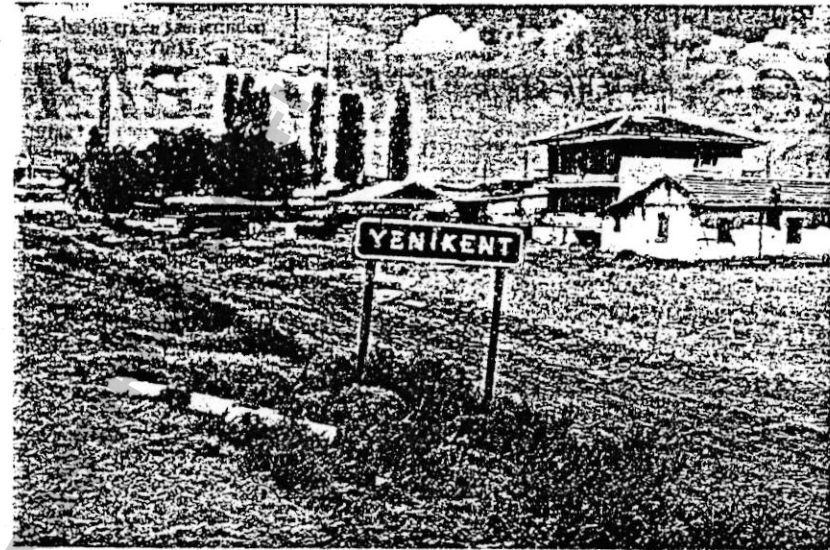
Türkiye'de, bulgarian ve fily bir gecede Ivan yapma anı gini bir deçime oimaru tu. Mahal bürlerin de giştirilmesi. Cumhuriyet'i. bas ağıda an bu yana, en cümle isimleri: bu- naya yönelik bir şirç (aşağı) me. mek- tedir. " Eski Marcin Vahid ve istihbar- at uzmanı Ergaz Boddentis (çişleri Bakanlığı nın kly adı Çeçişirme " ip- tila " sını önye anlatıyor. Bu, cyle bir ipitila ki, çişleri Bakanlığı'nı " Kasını 1985 durumunu gösteren Mülki İdare Bölümleri raporuna göre, Cumhuriyet arihi boyunca toplam 46.618 köyün- ün 12.422'sinin adının değiştirilmesi- ne çalışmış! Köylerimizin yüzde 27.8- i'de, Varlı her dört köyden birinin adı

değiştirme... Özden'in vâilik yaptığı Mardin'de, 92'inci oranın... Överideki tereddütse tamamen adının... eğitilmeiği olarak başı çekiyor. Ger... Çökerek, "sizin değiştirmelerin Du... gu ya has olduğunu, isparta'lem Ya... ve'ında bûe yapıldığını" söylüyor... ama, Doğu illerindeki değiştirme oran... anı Batı'dakilerle karşılaştırma gibi de... gi.

İşin ilginç yönü, Türkiye'de köy isimlerinin değiştirilmesi kararlarının verilmesinde, yerli halkın hiç söz hakkının bulunmaması oldu. Prosedüre göre, valilik memurlarından oluşan il idare kurulların verdiği karar üzerine, vali, değişmesini istediği köy ismini İçişleri bakanlığı İl İdaresi Genel Müdürlüğüne teklif ediyor. Genel Müdürlük'teki ilgili komisyon kabul eterse de-

gizlilik gerçeğidir. Vali ve kaymakamlar, önerilerini güvenirlilik için çoğu durumda sby mühteriminden "değişiklik dilekçesi" de istiyorlar. Asla "böyle" diye ismi ni olurm" diyen bir vali, her zaman değişiklik yapma olanağına sahip bulunuyor.

Bu sonsuz değişim- ağa-şının yo-
gunlaştığı dönemler de vardı kuşkusuz
Cumhuriyet'te. İl' yılından itibaren
mayan birçok mahal isminin değişti-
ği görüldü. En büyük değişikli- dal-
ga ise 27 Mayıs'tan sonra oldu. Bu dö-
nemde, özellikle "gerici" ve "dün istis-
maları kokuşu" zeren "Şeh. İl", "Şeyn"
li köy adları üzerinde duruluyordu. Pa-
zı köy isimleri adı bir aydınlanma sı-
recinin, geçitler; Örneğin Adana'nın
Şehimhmet köyüne Kışeşer Adına So-
fular köyünün adı Aydınlık oldu.

60 yılda üç isim
— Büyük
İstanos'du Zir
oldu, Zir'di
Yenikent oldu
(soldaj. Zir piknik
yeri bu isimle
tarihe karıştı
(altta).

70'lerde, İkinci Milliyetçi Cephe döneminde de, isminde "Kızı" geçen köylerin adlarının değiştirilmesi adettendi. Bir büyük değişiklik dalgası da 12 Eylül'den sonra yaşandı. Bu değişiklik sezonunun tipik örneklerinden biri de,

Mahir Çayan ve arkadaşlarının öldürüldüğü 'Tokat'ın Kızıldere'sinin "Ataköy" olarak değiştirilmesi oldu.

Peki isimler niye değişiyordu? Bazı durumlar gerçekten köylüler "bizim buranın adını değiştirin" diye basıyordu. Örneğin, Elazığ'ın Yalancı köyünde yaşayan yurttaşların değişiklik istemek için 60'den fazla imza topladı. Tahmin edilebiliirdi. Aynı şekilde, Cadı (Afyon), Azrail (Amasya), Aptallı (Ankara), Omulan (Antalya), Köleler (Burma), Leliler (Çanakkale), Kuduzlar (Çorum), Şeytan, Hırt (Erzurum), İcnek (Gaziantep), Zirva (Kayseri), Çakal (Samsun), Küttüköy (Yozgat) köylüleri her yerde kasabanın pazarında "hangi köydensin?" sorularına artık yüzleri kızarmadan cevap vermek istemiyorlardı.

Fakat Gökdeniz, asıl önemli bir başka deyişle kallemi ni daha açıklıyor: "Birçok Kürtçe, Arapa çok adı var. Mesela biz Mardin'deyken bunlara Selçuklu'dan esinlenerek in uyumlu isimli bulmaya çalışmışızdır..." Başka dillerde olan isimlerin yansıma, adında bir etnik grubun ya da ulusun adı geçen köylerin giriş, çıkış levhalarını da değiştirildiği gözleniyordu. Adında "Arap" geçen 70, "Kürt" geçen 78 köyü de değiştirildi. Böylece, adında "Arap" geçen 6 köy, Kayseri, Kahramanmaraş, Hatay, Çarş, Sincip, Mardin, 7 köyü de adında "Çerkes" geçen 6 köy yinelen kalmaktadı. Bu köylerin isimleri, köy sakinleri de

va: Macar (Antalya), Arnavut (Edirne), Çzbek (İzmir), Gürcü (Çorum), Hımsakköy (Kastamonu), Acomerli (Kütahya), Tatarlar (iki köy, Kırklareli), Rumcuk (Sivas) İsrail (iki köy, Giresun). Bir başka kategori olarak, "İlile" sözcüğünü içeren 65 köyün de adının değiştiği eklenebilir.

44.609 köyümüzün adı değişti.
12.422'si içinde en anlamlı mesajı, Af-
yon'un Dinar ilçesine bağlı Beleviran
köyünün eski adı veriyor: "Değişir!"
TANIL BİRİS

Godük - "Atatürk doğumumuz."

Büyük İstanos Zir-Yenikent

Birkaç kere isim değiştiren

Ankara'da, Sütcü'nü ayağı (7-ni) adıyla Yenikent köyüne 500 sene içinde ilk isim değişikliği yasaması, Burası Ankara'nın en eski yerleşim yerlerinden biri; Toprak sahibi zengin Ermenilerin yaşadığı, İran'ı ihraç eden "celim" otuyla, tiftik kılıncın dokunan ve gece oluncu renk değiştiren "sof" kumaysıyla ünlü tu beldir. Cumhuriyet Türkiye'si'ne "Büyük İstans" adıyla mülkiyet. Ailesi Kümelil'ne göçüp kendisi burada doğmuş, yaş 70'i geçkin, Hasan'ı Codi'lik'ni deyişiyor. "Atatürk Ermeni ismi olduğu için benimsemiş, buraya ad aramış". Büyük İstans'un adı, iki sıra kayışın cıltındaki yeşil vadiye yer alan cıltın konununcaz esinlenilerek "Zir" olarak saptanmış. Farsça "asağı" demek olan Zir, Farsça "yüksek" anlamına gelen Ankara'nın Pala İpeysiyi birlikte anılır olurus, benimsenmiş. Zir'in Zir olarak ünlenmesini ası

sebebi ise, Balkan göçmenlerinin yöreye getirdikleri sebzecilik, meyvecilik olmuş. Zir çayının buz gibi suyuyla yetiştir ürün, Ankara'nın pazarında pek makbûlmüş. Bahçıvan Hasan Gedik, pazarda insanları "Hakkaketen Zir 'ü mevesi mi?" diye baktırınca ya kadar soruşturduklarını anlatıyor. 1950'lerin sonunda, Zir'in başına "cograf" kırılmadan kaynaklanan büyük bir afet gelmiş, yuvarlanan kayalar, kütün öf kilesinden sapağa kadar sonuncusu da yıkılmış sonra da toplan edilmiş. Ziralet, toprak ve toprak bakanlığı'nın uğraşıyla güdüğü yeni yerleşimle taşınarak, "hükümet" ye ni ismi düşünmeye başlamış. Önce Uluköy düşünülmüş, sonra Yeniköy" te karar kalmış. Köylüler bu köyü değişiklikleri kendilerine yakıştırmıyeyu bir olay olarak yaşamışları, sonradaki bir zaten nice aşığı (ölümüne) diye içlerini anladıklarını. Zirle biris-

köyler

te civardaki Zir Peçenek, Zir Cimsit ve Zirkay'ın adı da değişmiş; köylüler hâlâ değişikliklere pek inatçı edebilmiş değiller.

A.Ü.Ü. K.Ö.Ö. giden minibüsler "Yenikent" diye kalıyor ama, emekçi öğretmen Hasan Baykan "İlimiz alışmadı bir kere" diyor: "Artık şuurlu müz, kiralık şartlanmasındır.." A.Ü.Ü.'nin bazı pazarlarının da hâli "Zih'in sebzeleri, meyveleri" arayanlara çatılıyor.

Yenikentlilerin Büyük İstanbul Zirre ve Yenikent'e ad değişikliği sürecini arızalandırabildikleri ve eski adları unuttularını kölelaştırdı. "Büyük" diyorlar var. Zirre adı, Osmanlı'da ve Balkan göçmenlerinin Büyük İstanbul gurt cümlesi de denir oluyordu; Yenikent de kıl ve taşınmış. Aca ismi de gencecik gencecik kılın kılınla bence, bu adın değişmesi de...

Koordinatör vali, Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Hakkâri, Mar
Siirt ve Van'da görev yapacak

Süper yetkili v

CÜNEYT ARCA YÜREK yazıyor

Kararnamenin Perde Arkası

"Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" kararnamesi, Cumhurbaşkanlığı ile Başbakanlığın ortak ürünü olarak İstanbul'da hazırlandı, teleksle Ankara'ya geçildi. Olağanüstü hal döneminde güneydoğuda asker-sivil işbirliğinin nasıl yürütüleceği, Genelkurmay'la İçişleri Bakanlığı arasında "protokol"e bağlandı. 1. Ordu Komutanı Org. Recep Ergun'un, 30 ağustosta ordudaki görevi sona erince "bölge valiliği"ne atanacağı söyleniyor.

ANKARA — Koordinatör, genel vali derken güneydoğu için alınan son önlem isim değiştirdi, "Olağanüstü Hal Bölge Valiliği" ile ilgili yasa hükmündeki kararname, beraberinde yeni tartışmalar, geleceğe dönük olumlu olumsuz varsayımlarla dün yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Bölge valiliği kararnamesinin içeriğini başkentte arayanlar dün sabah yanıldıklarını anladılar. Kararname İstanbul'da hazırlandı. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürü Şahver Koba, Cumhurbaşkanlığı hukuk müşavirleriyle yapılan çalışmalardan sonra hazırlanan metni, önceki gün teleksle Ankara'ya geçti. Kararname Resmi Gazete'ye ulaştırıldı.

Cumhurbaşkanlığıyla Başbakanlığın ortak ürünü olan kararnameyle atanması beklenen bölge valisi -daha (Arkası Sa. 13, Sü. 5'te)

YETKİLER

Görev alanındaki kamu kuruluşlarından istediği tesis, bina, araç-gereç ve personeli alabilecek.

Bölgedeki bütün özel ve genel kolluk kuvvetleri emrinde olacak. Güvenlik güçlerinin yerlerini sürekli veya geçici olarak değiştirebilecek.

Bölgedeki MİT, koordinatör valiye bağlanacak.

Bölgedeki askeri kuvvetlerden yardım isteyebilecek.

Hâkim ve savcılarla jandarma dışındaki askeri personel hariç, herkesi görevden alabilecek, görev yerini değiştirebilecek.

Köy ve mezraların yerini değiştirebilecek, bunları birleştirebilecek, gerekirse resen kamulaştırma yapabilecek.

Emrindeki kuvvetleri, gerekirse mücavir illerde harekâtın takibi amacıyla görevlendirebilecek.

Yaptığı harcamalar, ihale ve Sayıştay kanunlarının kapsamı dışında olacak.

Emrinde çalışanlara, en yüksek devlet memuru maaşının yüzde 10'u ile yüzde 25'i arasında bir miktar tazminat verebilecek.

Bu yetkilerini kullandığı için Danıştay'da iptal davası açılmayacak.

Emrindeki herkes için sicil tutacak.

Evren, yeni rektörleri atadı

Mimar Sinan, İTÜ, Ankara, Gazi, ODTÜ, Dokuz Eylül ve Erciyes Üniversitesi rektörleri değişti. Akdeniz Üniversitesi Rektörü, Gazi Üniversitesi Rektörü oldu. 13 rektörün görev süreleri uzatılırken, 7 rektöre görev verilmedi.

Mardin, Tunceli, vali

**ANKARA (Cumhuriyet Büro-
rosu)** — Bingöl, Diyarbakır,
Elazığ, Hakkâri, Mardin, Siirt,
Tunceli ve Van illerini kapsa-
mak üzere Olağanüstü Hal
Bölge Valiliği kurulmasını ön-
gören kanun hükmünde karar-
name, Cumhurbaşkanı Kenan
Evren tarafından onaylanarak,
dünkü Resmi Gazete'de yayımlan-
dı. Olağanüstü hal bölge valisine geniş yetkiler tanıyan kararname, sıkıyönetimin sona ereceği 19 Temmuz 1987 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek. Yetkilerini kullanması ile ilgili, hakkında idari iptal davası açılmayacak olan olağanüstü hal bölge valisinin, yardım ve destek talepleri askeri birliklerce "zamanında yerine getirilecek". Bölge valisi, ayrıca jandarma birlikleri de dahil genel güvenlik, asayiş ve kamu düzeni bakımından çalışmalarında sakınca bulduğu kamu görevlilerinin yerlerini değiştirebilecek. Köy, kom, mezra gi-
(Arkası Sa. 13, Sü. 5'te)

Notlar

Tunceli'de ne oldu?

Önce iki el silah sesi geldi, sonra iki üç bin mermi birden yakıldı. Evlerin camları kırıldı, televizyonlar delindi, buzdolaplarına mermiler saplandı, elektrik direkleri kevgire döndü. Ama önce kimin ateş ettiği ve kenti birilerinin basıp basmadığı bir türlü anlaşılamadı.

CELAL BAŞLANGIÇ'ın yazısı 7. Sayfada

İzlenimler

Bizim çocuk

Diyarbakır'da bir berber. Konuşkan mı konuşkan. Sohbet, bölge insanının geçim yolları üstüne.

HASAN UYSAL'ın yazısı 7. Sayfada

Güneydoğ Kö ku

Saldırı: Türkiye Alman Köprüsü düşük patlayıcı meydana getirdi. önemli bir geçid teröristlerin, Ortamaçladıkları bir basan teröristler, muhtarının 89 ya

Çatışma: Gerçek teröristler arasında 1 terörist yaralandı.

Meclis: TBMM Karaduman, TBMM toplantıya çağırdı. görüşecek.

Özal: Başbakan'ın abartan basın, teröristler, "Onları öldürmek suretiyle reklamını yapmak"

Özal'ın bugün başlayacak güvenliği ve su sorunu ko

Şam'la pa

Başbakan Özal, 113 kişilik bir heyetle bugün Şam'a gidiyor. Özal'ın beraberinde İçişleri Bakanı Akbulut'un yanı sıra Emniyet Genel Müdürü Bedük ile MİT Müsteşar Yardımcısı Hiram Abbas da Suriye'ye gidiyorlar. Özal, 17 yıldan bu yana Suriye'ye giden ilk Türk Başbakanı.

Türkiye il.

ışmalarını sürdürdü. İkmal bu film için ağır belirti. Guy in 5 yetler Bir- a izin veremeyince, verdik. Sinop yer ışımayı rahatlıkla

Kilise ambar oldu Nevşehir'in Derinkuyu ilçesinde 1770 yılında yorede yaşayan Rumlar tarafından yapı- tırılan tarihi Ayasozori Kilisesi, belediye ambarı olarak kullanılıyor. Duvarlarında İsa ve havarilere ait figürlerin bulunduğu kilisenin daha önce de değirmen olarak kullanıldığını belirten yöre sakinleri, şimdi de kilisenin belediye tarafından ambar olarak kullanılmasının üzücü olduğunu belirttiler. Adının açıklanmasını istemeyen bir Derinkuyulu, "Kilisenin bu halde olması, içler acısı bir durum. Ancak belediye, bu tutumunu devam ettireceğe benziyor. Kilisenin bir an evvel turizmin hizmetine açılmasını istiyoruz" şeklinde konuştu.

ulaşım için çok az enerji har- canacaktır.

Süper iletkenliğin en önemli faydası da, güneş enerjisinin de- polanma problemini ortadan kaldırarak, uzun ömürlü ve çok az kayıpla güneş enerjisi sağla- nabilmesidir."

İN DEVAMI

Süper yetkili vali

(Başarafa 1. Sayfada)

bi yerleşim birimlerini boşalttırıp naklettirebilecek. Ayrıca emrindeki kottuk kuvvetlerinin amir ve komutanları hakkında ek sicil düzenleye- bilecek. Bu kuvvetler, hareketin takibi amacıyla mücavir illere girebi- lecekler. Bölge valisi, gerekli tedbir- lerin alınmasını mücavir il valilerin- den isteyebilecek. "Acil ve zaruri ihtiyaçları" Geliştirme ve Destekle- me Fonu'ndan karşılanacak olan böl- ge valisinin görev alanındaki ihtilafları çözmeye Bakanlar Kurulu yetkili kılınıyor.

Olağanüstü hal bölge valiliği ku- rulması hakkındaki kanunhükümün- karname aynen şöyle:

Olağanüstü hal bölge valiliği ih- dası, anayasanın 121. maddesi ile 25.10.1983 tarih ve 2935 sayılı kanu- nun 4. maddesinin verdiği yetkiye da- yanılarak, Cumhurbaşkanının baş- kanlığında toplanan Bakanlar Kurulu'nca 10.7.1987 tarihinde ka- rarlaştırılmıştır.

Olağanüstü Hal Bölge Valiliği: MADDE 1 — Anayasanın 121. maddesi ile Olağanüstü Hal Kanu- nu'nun 3. maddesinin (B) bendinde belirtilen hususlarla sınırlı olarak Bingöl, Diyarbakır, Elazığ, Hakkâ- ri, Mardin, Siirt, Tunceli ve Van ille- rini kapsamak üzere Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ihdas edilmiştir.

MADDE 2 — Olağanüstü Hal Bölge Valiliğine, valilik sıfatı ve un- vanı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun değişik 59. maddesine göre, Bakanlar Kurulu'na atama ya- pılır. Bunlardan emekli olanların emekli aylığı kesilmez.

Olağanüstü hal bölge valisi, İçiş- leri Bakanı'na bağlı olarak görev ya-

Bakanlar Kurulu'nca Olağanüstü Hal Bölge Valiliği kaldırılabilir veya sınırları değiştirilebilir.

Teşkilat

MADDE 3 — Olağanüstü Hal Bölge Valiliği ihdas edilen illerde, ola- ganüstü hal bölge valisi ihtiyaca gö- re gerekli teşkilatı kurmaya ve hizme- tin gerektirdiği bina, tesis, araç, ge- reç, personel ve diğer her türlü hiz-

Olağanüstü Hal Bölge Valisi, Türkiye'nin güneydoğu bölgesinde 8 ili yönetecek ve Diyarbakır'da oturacak.

meti kamu kurum ve kuruluşların- dan sağlamaya yetkilidir.

Bu konudaki talepleri ilgili kuru- luşlar derhal yerine getirmekle yükümlüdür.

Mahallinden temini mümkün ol- mayan araç, gereç, personel ve mali destek talepleri İçişleri Bakanı ara- cılığıyla ilgili kuruluşların merkez teş- kilatınca sağlanır. Bakan gerektiğin- de bu konuda bakanlık müsteşarını veya müsteşar yardımcılarını görev- lendirebilir.

Bu amaçla, gerek olağanüstü hal bölge valisinin, gerekse diğer kuru- luşların yapacakları her türlü harca- malar 1050 sayılı Muhasebe-i Umu- miye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İha- le Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Ka- nunu'na tabi olmadığı gibi her türlü vergi, resim, harç ve Katma Değer Vergisinden de muaftır.

Görev ve yetkiler

MADDE 4 — Olağanüstü hal böl- ge valisi, görev alanına giren illerde, İl İdaresi Kanunu, Ceza Mahkeme- leri Usulü Kanunu ve diğer kanun- larla valilere tanınmış bulunan görev ve yetkilerle 2935 Sayılı Kanunla il valilerine verilen yetkilerden, bu ka- nun hükmünde kararnamenin 1. maddesinde belirtilen hususlarla il- gili olanlarını kullanmaya yetkilidir.

Ayrıca, gerektiği hallerde aşağıda yazılı ilave yetkileri de kullanır.

A) Bölgedeki iller arasında koor- dinasyonu ve işbirliğini sağlar,

B) Özel ve genel kolluk kuvvetleri olağanüstü hal bölge valisinin emir ve komutası altındadır. Vali bunlar- dan hangilerinin il valilerinin kont- rolunda, hangilerinin doğrudan ken- di kontrolünde olacağını tespit eder.

C) Olağanüstü hal bölge valisi, bölgesi içinde özel ve genel kolluk kuvvetlerinin yerlerini sürekli veya geçici olarak değiştirebilir.

D) Olağanüstü hal bölge valisi, jandarma asayiş komutanlığına, bu kanun hükmünde kararnamenin 1. maddesi doğrultusunda görev verir.

E) Olağanüstü Hal Bölge Valiliği- nin görev alanında bulunan Milli İstihbarat Teşkilatı, bu kanun hük- münde kararnamenin 1. maddesin- de belirtilen hususlarla sınırlı olmak kaydıyla, olağanüstü hal bölge vali- sine karşı sorumludur.

F) Görev alanına giren illerde, as- kerî birliklerce olağanüstü hal bölge valilerine sağlanacak yardım ve des- teğin şekli ve miktarı önceden plan- lanır. Valinin bu yardım ve destek ta- lepleri mahalli komutanlarca zama- nında yerine getirilir.

G) Olağanüstü hal bölge valisi, hâ- kim ve savcı sınıfından bulunanlar ile jandarma dışındaki askerî personel hariç olmak üzere, görev alanı içi- deki illerde genel güvenlik, asayiş ve kamu düzeni bakımından çalışmal- rında sakınca görülen veya hizme- tlerinden yararlanamayan kamu per- sonelinin yer değiştirmesini veya gö- rev alanı dışında geçici veya sürekli görevlendirilmesini ilgili kurum ve-

ya kuruluşlardan isteyebilir. Bu istek- ler derhal yerine getirilir.

H) Olağanüstü hal bölge valisi, gü- venlik yönünden gerekli düzenleme- leri yapabilmek için geçici veya süre- klî olarak görev alanı içinde bulunan köy, mezra, kom ve benzeri yerleşim birimlerini boşalttırabilir, yerlerini değiştirebilir, birleştirebilir ve bu maksatla gereken kamulaştırma ve diğer işlemleri resen ve ivedilikle ya- pabilir.

I) Olağanüstü hal bölge valisinin emrinde bulunan güvenlik kuvvetleri hakkında bu görevlerinden ötürü Memurin Muhakematı Hakkında Kanun'a göre işlem yapılır.

J) Olağanüstü hal bölge valisi, em- rindeki kuvvetleri gereğinde mücavir illerde hareketin takibi maksadıyla görevlendirebilir. Gerekli tedbirlerin alınmasını mücavir il valilerinden ist- eyebilir, bu istekler ilgili valiler ta- rafından derhal yerine getirilir.

Mücavir iller, olağanüstü hal böl- ge valisinin talebi, İçişleri Bakanı'nın teklifi ve başbakanın onayı ile belirlenir.

Olağanüstü hal bölge valisi, bu yetkilerden gerekli gördüklerini gö- rev alanındaki illerin valilerine ve jan- darma asayiş komutanına devredebil- ir.

İçişleri Bakanı bu yetkilerden ge- rekli gördüklerini resen kullanabile- ceği gibi bölgede görevli sorumlular hakkında usulüne göre soruşturma açmak, açtırmak ve görevden uzak- laştırmak yetkisine de sahiptir.

MADDE 5 — Olağanüstü hal böl- ge valisi emrinde görevlendirilen per- sonelin özlük vesair mali hakları ku- rumlarına bağlı olarak devam eder. Vali, emrinde görevlendirilen per- sonelin sicil ve disiplin amiridir. Vali, diğer kamu personeli ile kolluk kuv- vetleri amir ve komutanları hakkın- da da ek sicil düzenlemeye yetkilidir.

Olağanüstü Hal Bölge Valiliği'nin harcamaları için, İçişleri Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konulur.

Ayrıca, Olağanüstü Hal Bölge Va- lililiği'nin acil ve zaruri ihtiyaçları için, Geliştirme ve Destekleme Fonu'ndan da yeterli miktarda para verilir.

Üçüncü maddeye göre, görevlen- dirilenler de 281 Sayılı Kanun Hük- münde Kararname'nin altıncı mad- desinin ikinci fıkrasında öngörülen ek tazminattan yararlandırılırlar.

Bölgeve dahil iller de dördüncü

CÜNEYT ARCA YÜREK yazıyor

DİYARBAKIR CEZAEVİNDEN BİR TANIK

Son altı yıl, üzerinde yaşadığımız topraklardaki insanları çok değişik boyutlarda etkiledi. Toplumun değişik kesimleri birbirinden çok farklı özelliklerde son altı yılın gerçeğinden. "nasip"lerini aldılar. Bu çok boyutlu gerçeğin önemli bir parçasını da "cezaevleri gerçeği" oluşturunca. Ve bu gerçek, bir kuşağa, tüm kuşaklara "ibret" olacak acılarla yaşatıldı.

Toplumun geniş kesimlerinin soruna duyarlılıkla yaklaşması, basında "cezaevleri gerçeği"ni anlatan pek çok somut örneğin yer alması ileriye dönük yeni bir sürecin başlangıcı oldu. Sorun çok boyutlu, çözüm ise uzun bir çabalar sürecini gerektiriyor. Bu sürecin ilk aşamalarından biri de "yaşatılanların, acıların" bir bir anlatılması. Bu amaçla hazırlanan Temmuz sayımızda, bazı cezaevleri savunma ve tutanaklardan yaptığımız alıntılarla değişik yönleriyle anlatılıyordu. Bir sonraki sayımızda ise, Diyarbakır Özel Askeri ve Tutukevi'nde beş yılını geçirmiş bir tanığın yaşadıkları yereldi. Heriki sayımızda çok geniş bir ilgiyle karşılandı. Bu ilgi, yalnızca toplumun soruna duyarlılığını

göstermekle sınırlı değildir. Daha da önemlisi, duyarlılığın giderek bir sahiplenmeye dönüşmesidir. Söz konusu sayılarımızın gazete bayilerinin pek çoğunda tükenmesinin yanında soruna ilişkin pek çok da mektup aldık. Mektuplarla birlikte bürolarımıza da pek çok okuyucu geldi. Mektupların ve büro ziyaretçilerinin bir bölümünü de "cezaevleri gerçeğini yaşayanlar oluşturunca. Yeni mektuplar ve ziyaretçiler" yeni "tanıklarımız" oldular. Bu sayımızda da yeni tanıklıklardan ikisine yervereceğiz. Geçen sayıdaki tanığımız, "yeni diyarbakırlar olmasın, bunun için de gerçekler herkese ulaşmalı, herkes bu gerçekleri kavramalı" diyerek söze başlamıştı. Yeni tanıklarımız Samsun'dan. 11 Eylül 1980 günü "içeri" alınan Celal Özkan sözlerine şöyle başlıyor: "Sizlere 12 Eylül'den bu yana yaşamın yarısını alan ve uzunca sayılan cezaevi anılarını anlatacağım. İstedimki bu anılar tüm dostlarca bilinsin, istedikimki dostlar birkaç cezaevi koşullarını birlikte öğrensin" Evet, her yeni tanık ile aynı ses bir kez daha yükseliyor: "Yeni Diyarbakırlar Olmasın..."

"yeni diyarbakır'lar olmasın"

... Koğuşun birinden lağım kanalları geçiyordu. Üzerinde demir parmaklıklar vardı. Parmaklıklar kaldırıldığında insan göğsüne dek bu kanala soku-luyordu. Gardiyanlar dayakla, cezayla, arkadaş-ların kafalarını kanala batırıyorlardı. Kanaldan çıktuktan sonra yıkanma olanağı da yoktu. Hav-luyla ya da kağıtla kurularak temizlenebili-yordu. Eğer iki bidon su gelmişse bir-iki sürahi ayırma olanağı varsa (ki çok ender koşullardır bunlar) o zaman yıkanabiliyordu. Yalnız gardi-yan emir vermeden yıkanılmazdı. Bazen güldü-ren olaylar da oluyordu. Birgün bir koğuşta gar-diyan bütün koğuşun kafalarını tek tek lağım çukuruna batırmış. Bir arkadaş kontrolden ka-çabilirim düşüncesiyle kafasını lağıma sokmamış. Gardiyan, merdiven çıkarken 'içerde sayım düzeni-ne geçin, gelip kontrol edeceğim, eğer kafasını batırmayan varsa cezasını vereceğim' demiş. Kafanın lağıma batırılması demek pisliklerin ku-laktan, burundan damlaması demekti. Gardiyan, 5-6 gardiyan daha alarak geliyor. İşlerin kötü gi-deceğini anlayan arkadaş yanındaki kafasın-dan pislikleri alıp kendi yüzüne başına sürmü-ş. Diğerleri de büyük bir tepki ile bağırıyor "Ulan bo-kumu bırak, o bok benim." İşte böyle bir olay bizi güldürüyordu.

Havalandırmada bir de turnak sökme yöntemi vardı. Gardiyanlar uyguluyorlar. Özel copları var-

dı. Copların içinde tel vardı, diğerlerinden daha büyük coplar ve tersi tırtıklıydı. Bu coplar daha çok can yakıyordu. Gardiyan elimizi parmak uç-larımız birbirine değecek şekilde mun duruşu tutturuyor ve vuruyordu. Ta kemiğe kadar işli-yordu acısı. Tırnaklar morarıyordu, düşmezse tırtıklı kısmı vurup bir de sürterek çekiyordu. Bir arkadaşın tüm tırnak uçları iltihaplanmıştı. Dolma olmuştu. 6-7 ay böyle çekti ve revire bile çıkartılmadı. Bu arkadaş bir kez daha dayak yemişti ve diğerlerinden kan süzülüyordu, bu şekilde eğitime çıktı. Zaten uzun süre iyileşme-melerinin nedeni buydu. Eğitim yaparken kolları-nı sallıyor, kan hücum ediyor ve çok fazla kana-ma oluyordu. Havayla ve pislikle sürekli temas halinde. Havalandırmadan dönerken sanki orada horoz kesmişsin ve sürüklemişsin gibi bir kan gölü ve ince bir çizgi vardı.

Başka özel yöntemler de vardı. Galip Baydan diye bir arkadaş vardı. Onca dayakla karşı ah demiyordu. Artık gardiyan dövmeekten yoruldu, yardımcısı dövdü, adamdan tek ah çıkmıyordu.

Gardiyan içerden bir demlik çay istedi. 50 bardak çay alan bir demlik çıkarıldı. İçinde çay var. Galip'i yatırdılar. 50 bardak çayı zorla içir-diler. Daha sonra çayları da kaşıkla yedirdiler. Çocuğun bağırsaklarına mutlaka bir şey oldu ama sesini çıkarmadı. O anda mideni bağırsığını düşünemiyorsun zaten.

Tuvalet gitme yasağı döneminde yatağına ya da havalandırmaya işeyen arkadaşlar vardı. Pa-çasından pislik akarak eğitim yapan arkadaşlar vardı. Düşünsenize alet ranzada yatıyorsunuz ve üs-tünüze şıp şıp bir şey damlıyor.

...Jopla, kalasla dayak yedikten sonra o eli bir-kaç gün hiç kullanamıyorduk. Ertesi gün tekrar dayak yerken diydük ki o el patladı patlayacak Ama patlamıyor.. Kabarıyor, pasta gibi oluyor, morarıyordu. Kışın soğukta dayak yemek çok çok acı bir olaydı. Ele vurulduğu zaman en da-yanıklı olanlar bile kısa sürede çok etkileniyorlar-dı. Diyarbakır'ın kışını, '82 kışını düşünün. Ko-ğuşlarda o kadar insan yatmamıza rağmen, her tarafın kapalı olmasına rağmen pencerelerimiz-den bir karış buz sarkıyordu.

El o durumda olunca yemek yiyemiyorduk, yani kaşık tutamıyorduk. Bu durumda olanlara yemeğini sağlam olanlar yedirdiyordu. Kaşığı baskıyağımızla tutup, ellerimizi batırıp yiyebi-liydük. Öyle ki sağlam olanlar da bir dönem yar-

dım edebiliyorlar, çünkü bir dönem sonra onlar da aynı duruma düşüyorlardı.

— Hiç böylesi durumlarda mahkemeye çıktığınız olmadı mı?

Oldu Mahkemeye çıkıp kınıcı gösteren de oldu. Morlukları işkence izlerini. Ancak bunlar zabıtlara geçmiyordu. Cezaevlerine dönüştürdükten sonra şikayette bulunanlara yapılan uygulamalar yüzünden bu tür girişimlerde bulunan insan sayısı giderek azalıyordu.

... Bir de tutanaklar var. Cezaevine gelen her insan hakkında bir tutanak tutuluyordu. Bir sağlık durumu tutanağı bu. Tutanaktır başlığıyla yazmaya başlanıyordu: Falan tarihte koğuşumuza gelen falan arkadaş şu tarihte şu tür bir hastalık geçirdiğini veya burasından sakat olduğunu beyan etmiştir. Koğuşta olmayan birisi ve koğuştan üç veya beş kişi imzalıyordu bunu. Önce biz tedirgin olduk, neyin peşindeler, bu tutanakları birkaçımıza ölüm gerekçesi olarak mı kullanacaklar diye. Daha sonra anladık ki, gardiyanları rahatlatıp bizim üzerimize daha rahat saldırtabilecek için yapıyorlardı. Gardiyan, benim elimde kaldı demeyecek yani. Böyle olunca biz de tutanağı kendimize göre tutmaya başladık. Mesela hiçbir zaman ölümcül şeyler yazılmadı. Adam diyorsa sana kalp hastasıdır, yazmak zorundasın. Ama çocukluğunda kızamık geçirmiştir, yemektan sonra midesinde ekşime olmaktadır, sol ağrısının bilmem hangi kemiginde acı duymaktadır şeklinde tutanaklar veriyorduk.

Bir de iğne yapma olayı vardı. Diyelim koğuşta bir tane hasta var. Zaman zaman revirden gelen ahihiyeler koğuşun kapısını açar iğneyi vurup giderlerdi. Zaman zaman da hastayı gözetleme deliğinin önüne getirmemizi isterlerdi. Biz birkaç kişi hastayı kaldırıp, küçükük gözetleme deliğinin önüne hastanın kınıcı getirecek şekilde yaklaştırdık. Onlar da dışardan iğne yaparlardı.

... Ölüm orucuna başladığımızda gözetleme deliği açıldı, dışardan küçük bir kızın sesi geliyordu. Ağ bisine sesleniyordu: "ağbi sen ölecek misin? Seni bir daha göremeyecek miyim?" diyordu. Ağbisi yaşadıklarını anlatmaya çalışıyor ama dinletemiyordu. Çocuk sürekli tekrarlıyordu "ağbi sen ölecek misin? Seni bir daha göremeyecek miyim?"

Ölüm orucu sürerken idare ile görüşmeler oluyordu. İdare birinci koğuştan başlayarak baskınlar yapıyordu. Gardiyanları değiştirirdiler, komandolar getirildi. Komando yüzbaşı "biz hakkımızı (...) alırsız diyenler bu tarafa, idare kurallarına uyanlar şu tarafa geçsin" diye girdiği her koğuşta bağıyordu. Bir ayrışma oluyormuş gibi. 8. koğuşa kadar böyle gelinmiş. 8. koğuşta olay çıkmış. Ölüm orucunda olan bir arkadaşın kaşı kalaslarla vurulması sonucu yanılmış. Beş dikiz atılmış. 8. Koğuşun kapısına gelmişlerdi komandolar. Koğuştaki arkadaşlar kapıdan giriyorlar diye bize haber verirdiler. Komandolar içeri girince pencereleri kapatmışlar. Bütün koğuşu yere yatırmışlar. Dayak atmaya başlamışlar. Bir anda cezaevinden "insanlık onurumuz işkenceyi yenecektir" sloganı yükseldi. Diyarbakır'ın uzak semtlerinden bile duyulduğu söyleniyordu. Yüzbaşı bizimle konuşmak istedi. Dayak atmama garantisine sloganı kestik. Yüzbaşı 18. koğuşa girdi, aynı soruyu onlara da sormuş. Koğuştakiler kol kola girmişler. Yüzbaşı "biz hakkımızı (...) alırsız" diyenler şu tarafa geçsinler dediğinde bütün koğuş o tarafa geçmiş. Bu durum bir kaç kez yinelenmiş. Yüzbaşı sonra bizim koğuşa geldi. Gözetleme deliğini açtı, biz bu koğuşa gireceğiz dedi. Ölüm orucunda olan üç arkadaş kapıya gitti. Arkadaşın birisi kafasını kapıdan uzattı, "Al kafamı kes, bir kişi etkilenir görüşünü değiştirirse gel gir içeri" dedi. Kapıya giden arkadaşla konuşan Yüzbaşı bizim koğuşa girmekten vaz geçti. Kurduğumuz barikat ve arkadaşlarımızın kararlı olması onu caydırmıştı. Çünkü bazı arkadaşlar ölümü göze almışlardı. Bir arkadaşımız eğer koğuşa girese kendisini öldüreceğini açıklamıştı. Komandolar kapıya geldiğinde iki parmağının arasına jileti almış sürekli volta atıyordu. Diğer koğuşlarda ise arkadaşlar komandolar kapıya geldiklerinde koğuşun ortasına döşekleri yığmışlar ve üzerine zeytinyağı döktük içeri girilirse yakacaklarını söyleyerek beklemişler.

Ölüm orucuna girenleri idare koğuşlardan toplamaya başlamıştı. Koğuşlardan belirli sayıda insan ölüm orucuna girmişti. Ölüm orucuna herke-

“Bütün koğuşu yere yatırmışlar. Dayak atmaya başlamışlar. Bir anda cezaevinden "insanlık onurumuz işkenceyi yenecektir" sloganı yükseldi. Diyarbakır'ın uzak semtlerinden bile duyulduğu söyleniyordu.”

sin girmemesi için de karar almıştık. Ölüm orucuna giren arkadaşları 17. koğuşa götürdüler. Çok sıkışık bir koğuştu, iki kişiye bir yatak düşüyordu. Gardiyanlar hergün üç öğün karavana-yı getirip koğuşun ortasına bırakıyorlar, kendi isteğimizle yemediğimiz ilişkin tutanak tutuyorlardı. Kolordudan heyetler geliyor, isteklerimizi soruyor ve ölüm orucunu bırakmamız doğrultusunda çağrı yapıyorlardı.

Birgün doktorlar gelmişti. Biz doktorlardan hepimize bir yatak verilmesi için girişimde bulunmalarını istedik. Bunu idareye belirteceklerini söylediler. Başlarında bir yarbay vardı. O sırada cezaevinin binbaşısı geldi. İsteğimizi binbaşısı söyledi. Binbaşısı onlara "tamam çözeriz" dedikten sonra bize bağırmağa başladı. "Size iki yıldır su getirmeye, çatal, bıçak getirmeye çalışıyorum, siz böyle yapıyorsunuz" dedi (cezaevinde yemekler tahta kasıkla yeniyordu. Grubun sözcüsü binbaşısı ile biraz tartıştı. Birbirlerine girdiler. Çünkü adam eski mantığını sürdürüyordu. Araya girdiler, binbaşısı dışarı çıkardılar. O sırada yedek subaylığını yapan bir doktor kendini kaybetti. Her halde koşullarımızı gördü ve dayanamadı. Biz onun bağırması ile kendimize geldik. Bizi daha sonra "kör hücre" denilen karanlık bir koğuşa götürdüler. Buranın koşulları daha kötüydü. Hücre ışıksız almyor ve bir yatağa 3-4 kişi düşüyordu. Nöbetleşe yatıyorduk. Tuvalet için tenekte veriyorlardı ya da belli saatlerde tuvalete götürüyorlardı.

Ölüm orucu sonucunda bizim seçtiğimiz arkadaşlar idare ile konuştular ve anlaşma sağlandı. Yaklaşık 20 kişi hastaneye kaldırıldı. Orada çok kötü durumda olan arkadaşlar vardı. Bir arkadaş mide hastasıydı. Bir süre sonra ölecekti. Açlık grevinin etkileri uzun süre silinmiyor. Özellikle beyin hücrelerinde yıllar sonra da kendini gösterebiliyor.

(...) 5 Eylül'den sonra idare her attığı adımda Ocak direnişini hazırladı. Aslında Ocak'ta direniş yoktu. Mesela 5 gün yemek vermiyor ama kolorduya rapor verirken, açıklama yaparken bizim yemek almadığımızı söylüyordu. Bir koğuş havalandır-

maya çıkmıyor, tüm koğuşlar havalandırmaya çıkmadı deniyordu. Bazı koğuşlar dayak yiyeceksek havalandırmaya çıkmayalım diyor, idare karşı tavırını genelleştirerek bunu yaygınlaştırmıyordu. Daha sonra hoparlör yerleştirildi. Sesi sonuna kadar açılıp Hasan Mutlucan'ın kasetleri çalındı. Tek tip elbise giymek konusu da böyle gelişti, biz elbise giymeyi kabul ettik, ancak insanca yaşam koşullarımıza dokunulmaması koşuluyla. Direniş bu yüzden oldu. Elbiseyi bahane edip eski duruma döndürmeye çalıştılar. Beş kişinin ölmesiyle bunu gerçekleştiremeyeceklerini anladılar. Necmettin Büyükkaya dövülerek öldürüldü, Orhan Keskin ölüm orucunda öldü. Cemal Arat ölüm orucunda öldü, Remzi arkadaş intihar etti. Bu isimler savcılık tarafından da açıklandı. Ancak dövülerek öldürülen arkadaş için akciğer antizeli dendi. Diğerleri için de doğru açıklamalar yapılmadı.

Koğuşların nasıl basıldığını da anlatayım. Önce bizim üst koğuşa baskın yaptılar. Koğuşun önünde barikatlar kurulmuştu. 45 dakika kadar uğraştılar. Daha sonra koğuşa girdiler ve içerde kileri sürükleyerek ve döverek götürdüler. Biz gardiyanın gözetleme deliğinden olanları gördük. Daha sonra bizim koğuşa geldiler. Koğuş sorumlusu arkadaşları çağırıldı. Yüzbaşı koğuşu açarsak kimseye dokunmayacağına ilişkin namus sözü verdi. Arkadaş bunu koğuşla tartışması gerektiğini söyledi. İçerde tartıştık, en az zayıfla atlatmanın yolu kapıyı açmaktır. Ancak koridoru kol kola geçmeye karar aldık. Daha kararımızı açıklama fırsatı bulamadan bizi dinledikleri için koğuşa girdiler. Askerlerin ellerinde çelik kalkanlar ve kalaslar vardı. Biz de kolkola girip slogan atmaya başladık. Kafamıza coplar kalaslar inmeye başladı. Koridorda iki sıra asker dizilmişti. Onların arasından ara koridora geçmek zorundaydık. Yüzbaşı dayak atmayla dediyse de askerler dinlemediler. Dayak yiyerek geçtik. Önce hep birlikte dayak yedik, sonra sinema salonu denen yerde tek tek dayak atıldılar. Bu beş kişinin intikamıydı altında. İdare hak alınmaz, biz istersek veriz diyordu.

Daha sonra tümüyle eski koğuşlara döndümedik. Herkes, ölüm orucunda olanlar da dahil tek tip elbise giydiler. 40 küsuruncü gününde anlaşma sağlandı ve ölüm orucu bitti. Doktor, bir arkadaş için bir kaç günde ölür raporu vermiş. Bu etkili oldu. O arkadaş öldü nitekim. Anlaşmadan sonra ölenlerde oldu.

“Öldürür, intihar etti deriz”

Durmadan dipçikle vuruyordu başçavuş. Kan içinde kalmıştı Hüseyin. Yarım saat sonra cesedi geldi. Sürükleyerek tuvalete götürdüler. Başçavuş seslendi: “Kemerini getirin”

HÜSEYİN SERTKAYA
Ölümden beş yıl sonra, sıkıyönetim ailesine bir yazı gönderdi: “Köyü hemen terk edin!”

“**S**en kendini ölmüş bil, sen artık yaşamıyorsun. Hüseyin Sertkaya ölmüştür. Artık öyle birisi mazide kaldı.”

Hüseyin Sertkaya'nın 21 Kasım 1982 günü Bingöl Jandarma Karakolu'nda biten öyküsü, yeğeni İlhami Sertkaya'nın jandarma tarafından aranmasıyla başlıyordu. İlhami Sertkaya, ismi bir öldürme olayına karıştığı gerekçesiyle 1980'den beri aranılıyordu. Amcası Hüseyin Sertkaya ise sık sık gözaltına alınıyordu.

Kığı'nın Kabaçalı köyünde, özellikle hedeflenen yalnızca Hüseyin Sertkaya değildi. Asker kaçağı olarak aranan Nedim Serinyel'in babası Resul Serinyel de sürekli jandarma baskısına uğruyordu. “Bize oğlunu teslim edecek-sin. Getirmezsen başına gelecekleri sen düşün” diyorlardı.

Bir defasında, 1980 yılında, jandarmalar köyü basmışlar, tüm köy halkını meydanda toplamışlardı. Başta Hüseyin Sertkaya ve Resul Serinyel olmak üzere bütün erkekleri anadan doğma soyarak, bayıltıncaya kadar dövmüşlerdi. Kadınları, erkeklerin önünde ırzlarına geçmekle tehdit etmişlerdi. İlhami'nin nerede olduğunu bilmeyen Hüseyin Sertkaya'yı öldüreceklerini söylemişler, köy halkını falaka ve coptan geçirmişlerdi.

Dayak ve tehditten yılan köylüler, İlhami Sertkaya'yı aramak için zorla dağlarda dolandırılıyordu. Bu baskılar

daha da yoğunlaşarak 1982 yılına kadar sürdü. 19 Kasım 1982 günü, kışlık ihtiyaçlarını karşılamak için Bingöl'e gelen Hüseyin Sertkaya, Zeki Sertkaya, Ağa Serindağ, Fevzi Serindağ ve Şevket Emekçi gözaltına alınıyordu. Gereke haklarında ihbar olmasıydı. Üstlerinde bulunan gözlük, kemer, ayakkabı bağı gibi eşyaları alınarak hücreye konuyorlardı.

Sürekli işkence yapılıyor

Hüseyin Sertkaya, 19 Kasım'da gözaltına alınıyor, 21 Kasım'da karakoldan cesedi çıkıyordu. Olayın görgü tanığı olan ve soruşturma açıldığında tanıklık yapacağını belirten G.H., Hüseyin Sertkaya'nın ölümünü şöyle anlattı:

BİNGÖL'DE DURUM

"Hüseyin Sertkaya'yı benim bulduğum hücreye getirdiler. İki saat kadar benimle kaldıktan sonra yukarı götürdüler. Gece saat 23.00'te tekrar yanıma getirdiler. İşkence gördüğü belliydi. Bitkin bir hali vardı. Konuşmaktan çekiniyordu. Beni de polis sanıyordu."

Hüseyin Sertkaya ertesi gün sabah saat sekizde tekrar yukarı alınıyordu. Kendisine akşamın yedisine kadar işkence yapılıyordu. H.G. devam ediyor:

"Akşam hücreye getirildiğinde eklemek yiyemiyordum. Sadece su içti. Bir yandan da 'Benim yedi çocuğum var, hiçbir şeyle ilgim yok. Benim ne suçum vardı ki bu hale getirdiler? İlla İlhami'nin yerini söylememi istiyorlar, beni vatan hainliğiyle suçluyorlar' diye ağlıyordu. Sırtüstü uzanmak istedi, uzanamadı. Olduğu yerde yığıldı kaldı. Uyudu mu, bayıldı mı bilmiyorum."

Sabah olduğunda, tuvalete gitmek için hücrenin kapısını açtıran H.G., Hüseyin'in vücudundaki şişkinlikleri fark ettiğini söylüyor. Sağ kolu şişmişti, bacağı oynatamıyordu.

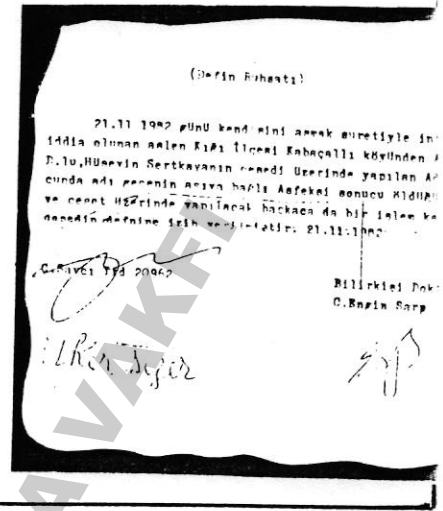
Hüseyin Sertkaya, o sabah tekrar yukarı alınıyor ve iki saat sürekli işkence görüyordu:

"Getirdiklerinde kafasında çok büyük bir yara vardı. Kaburga kemiği kırıldı, sağ bacağına şişlik vardı. Bacağından tutup çekerek Ağa Serindağ'ın yanına götürdüler. Hücreler çok yakın olduğu için konuşmaları duyuyordum. Hüseyin boğuk bir sesle, 'Beni kesin öldürecekler. Çocuklara aldığım eşyaları köye sen götür' diyordu."

Bir tayine imza

Defin ruhsatını tamamlayacak doktor bulamıyorlar. Bütün doktorlar reddediyor. Sadece C. Engin Sarp, kendisine Bingöl'den tayin edileceği sözü verilince ruhsatı imzalıyor.

Gerçekten de C.Engin Sarp, 21.11.1982 tarihinde ruhsatı imzaldıktan üç gün sonra, İstanbul'a tayin ediliyor.

"Kemerini getirin"

Hüseyin Sertkaya yarım saat sonra tekrar H.G.'nin yanına getiriliyor.

"Başçavuş durmadan, 'Seni elimizden kimse alamaz. Sen kendini ölmüş bil, artık yaşamıyorsun. Hüseyin Sertkaya artık ölmüştür, öyle biri artık mazide kaldı' diyordu. Bir yandan da tekme atıyor, copla vuruyordu. Sanki kana susamıştı. Bir ara yanımdan aldılar. Yirmi dakika sonra geri getirdiler. Hüseyin Sertkaya ölmüştü. İki buçuk saat kadar elektrikleri kestiler. Hüseyin'in cesedini sürükleyerek tuvalete götürdüler. Başçavuşun seslendiğini duydum. 'Hüseyin'in kemerini getirin' diye bağıyordu. Herhalde intihar süsü vermek istiyordu."

"Biz devletiz"

Hüseyin öldükten sonra, başçavuş hücrede bulunanları toplayarak şöyle diyordu:

"Eğer size Hüseyin'i soran olursa şöyle diyeceksiniz: 'Yanıma geldiğinde bunalımdaydı, sürekli küfür ediyordu. Ne yaptığını bilmiyordu. Tuvalete gitti, yarım saat gelmedi. Merak ettim. Gidip baktığımızda kendisini asmıştı. Neyle astığını soran olursa, 'kemerini' diyeceksiniz. İyice düşünün taşının karar verin. Eğer gördüklerinizi anlatırsanız, sizi de öldürürüz. Biz devletiz. Bize kimse karışamaz, ama biz istediğimizi yaparız. Bizim elimizde yetki var."

"Seni de öldürürüz"

Hüseyin Sertkaya'nın o sırada Bingöl'de olan yeğeni Ali Ekber Sertkaya da karakola çağırılıp, amcasının intihar ettiği söyleniyordu. Ali Ekber Sertkaya anlatıyor:

"Jandarma karakoluna gittik. Yüzbaşı alaylı bir sesle, 'amcam öldü, intihar etmiş' dedi. Ben bağırıp çağırmaya başladım. 'Amcamı siz öldürdünüz, pis katiller' dedim. Yüzbaşı, 'gel sana amcamın intihar ettiği yeri göstereyim' dedi. Tuvalete gittik. İnanır mısınız, tuvalete bir plastik boru dışında hiçbir şey yoktu. Boyu çok ufaktı, içine girdiğim zaman başımı eğmek zorunda kaldım. Yüzbaşıya, 'kendini burada mı astı?' diye sordum. Gülererek, 'evet' dedi."

Ali Ekber Sertkaya amcasının cesedini görmek istiyor, fakat yüzbaşının itirazıyla karşılaşılıyor.

"Görüp de ne yapacaksın? İntikam mı almak istiyorsun? Ben devletim, bana bir şey yapamazsın."

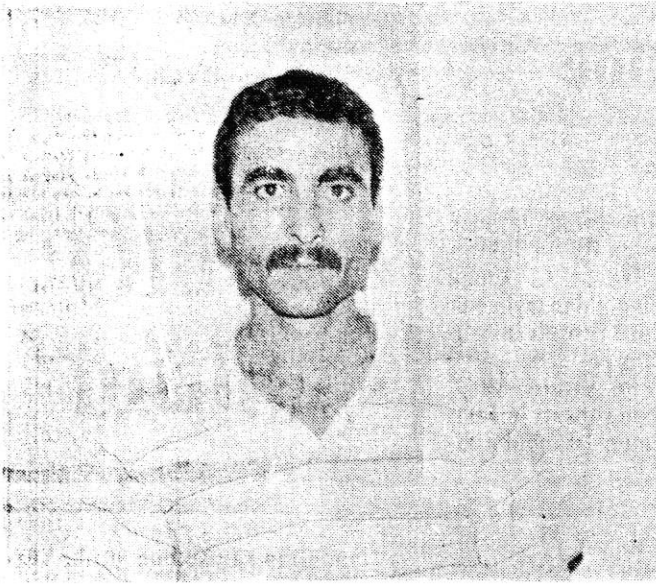
Yüzbaşı daha sonra, önceden tehdit ettiği Zeki Sertkaya'yı getiriyordu. Ali Ekber, Zeki Sertkaya ile karşılaşmasını şöyle anlatıyordu:

"Zeki hazırola geçmişti, Tır tır titriyordu. Yüzbaşı Zeki'ye, 'kardeşinin kendisini nasıl astığını anlat şuna' dedi. Birkaç şey ezberletmişlerdi, belliydi. Onları anlatıp duruyordu. Ben de, 'sus' dedim. 'Korkak herif, amcamı kesin öldürdüler. Bu sefer yüzbaşı bana döndü, 'Eğer yaşamak istiyorsan sus. Yoksa Hüseyin gibi seni de öldürürüz' dedi."

Ceset paramparça

Hüseyin'in cesedini bir yakınına yıkatmışlardı. A.S. aynı zamanda bir kadındı. Şunları anlatıyordu:

"Cesedi ben yıkadım. Sağ bacağına şişlik vardı. Göğsünün üstü ise simsiyahtı. Kafasında çok büyük bir yara vardı. Kolu bükülmüştü, bir türlü midisinin üstüne getiremedim. Midesinden, kulağının arkasına kadar yarmışlardı. Boynunda hiç siyahlık yoktu. Vücudu yara bere içindeydi, ayakları mosmordu."

HALİT ŞAHİN

Hüseyin Sertkaya haberini araştırırken 2000'e Doğru muhabiri Halit Şahin'in başına gelmedik kalmadı. Haber peşinde koşmak bile başbaşa haber oldu. Halit Şahin iki kez gözaltına alındı. Fotoğraf makinesi kırıldı. Ve haberdan vazgeçmesi için tehdit edildi.

A.S. ayrıca Hüseyin'in elbiselerinin kan içinde ve yırtık olduğunu söylüyor. Elbiseler, Kığı'ya gönderilip, yıkılmış, daha sonra çöpe atılmıştı.

Durmadan kan akıyor

Hüseyin Sertkaya'nın cesedi, karde-

şi Aziz sertkaya'ya veriliyor ve gömül-
mek üzere köye yollanıyordu. Ali Ek-
ber Sertkaya, Hüseyin'in gömülüşünü
şöyle anlattı:

"Köy ile mezarlık arası bir kilomet-
re kadardır. Mezarlığa kadar cesetten
tabuta durmadan kan akmış. Mezarın
yanında tabutu yarım saat bekletiler.

Olayın peşindeyiz

Hüseyin Sertkaya 1982 yılında öldürülmüş. Bu-
nu yakınları, köylüler, devlet görevlileri, herkes
biliyor. Fakat insanlar susmuş. Babalarının, oğulla-
rının, kızlarının öldürülüşünü sineye çekmişler. Çün-
kü korkutmuşlar; çünkü susturulmuşlar. Ve acıları-
nı beş yıl içlerinde saklamışlar.

Yıl 1987. İşte Hüseyin Sertkaya cinayeti gün ışığı-
na çıkıyor. Baskı ve korku sürüyor. Ama insanlar ar-
tık susamayacaklarının farkında.

Hüseyin'in yakınları olayı ayrıntılarına dek anlat-
mak istiyorlar. Ancak jandarmanın tehditlerine kar-
şı güvence bekliyorlar. Haberin çıkmasından sonra
jandarmanın mutlaka köye geleceğini ve baskısını yo-
ğunlaştıracaklarını belirtiyorlar ve basının kendilerini
yalnız bırakmamasını diliyorlar.

Hüseyin Sertkaya cinayetinin sorumluları bellidir.
İş, devletin olayı soruşturmasına kalmıştır. 2000'e
Doğru, haberin dergide çıkmasından sonra gelebile-
cek baskıları yakından izleyecek ve olayın peşini bı-
rakmayacaktır. □

İnanın bulunduğu yer kan gölü olmuş-
tu."

Mezarlıktaki jandarmalar, ailesinin
Hüseyin'in cesedini görmesine izin ver-
medi. Ali Ekber Sertkaya tabutu aç-
mak isteyince, jandarma tarafından
gözaltına alınıyordu. Ancak mezar ka-
patıldıktan sonra serbest bırakıldı.

Otopsi raporu verilmiyor

Sertkaya ailesinin otopsi isteği de ge-
ri çevrildi. Otopsi raporu yerine ver-
ilen defin kâğıdında ise Hüseyin'in 'ası-
ya bağlı asfiksi sonucu' öldüğü yazı-
lıydı. Hüseyin'in ailesi ceset üzerinde
heyet inceleme yapılmasını istiyorlar,
ancak dertlerini kimseye
anlatamıyorlardı.

"Biz otopsi raporunu istedik, defin
kâğıdı verdiler. Daha sonra 'Bingöl
Cumhuriyet Savcılığı size otopsi rapo-
ru verir' dediler. Oraya başvurduk.
'Elazığ Cumhuriyet Savcısı'na gidin'
dediler. Oysa Elazığ Cumhuriyet Sav-
cısı olay yerine bile gelmedi. Otopsi ra-
poru da verilmedi."

Köyü hemen terk edin

Otopsi raporu verilmemişti. Tanıklara
baskı ve tehditler sürüyordu. Hüse-
yin ile birlikte gözaltına alınanlardan
Zeki Sertkaya hâlâ, her ay Kığı Jandar-
ma Karakolu'na gidip, olayı baskala-
rına anlatmadığına dair imza
veriyordu.

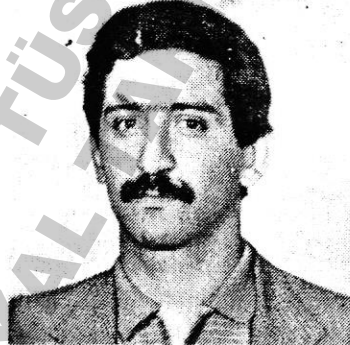
Sertkaya ailesi ise 1987 yılı içinde
Bingöl Sıkıyönetim Komutanlığı'ndan
ilginç bir emir alıyordu: "Köyü hemen
terk edin." □

HALİT ŞAHİN

ALİ EKBER SERTKAYA

'Suçum neydi?'

1 983 yılında adliye sınavlarına gi-
rip kazandım. Maalesef soruştur-
mam sonucu görev yapmam sakin-
calı görülüp, bu durum bana bildi-
rildi. Bunun üzerine aklıma gelen
tüm yetkili makamlara başvurdum.
Bana bir zaman şüpheli şahıs olarak
tutuklandığımı söylediler. Ancak İz-
mir Sıkıyönetim Komutanlığı'na baş-
vurup durumu izah ettim, temiz kâ-
ğıdımı da götürdüm. Adalet Komis-
yonu Başkanlığı'na gösterdim. Beni
Sıkıyönetim Komutanlığı'na gönder-
diler. Sıkıyönetim ise yeniden soruş-
turma yapacağını söyledi. Maalesef
üç-dört yıl oldu, soruşturma bitme-
di. Zaten bu gidişle benim ömrüm
soruşturmanın bitmesine yetmez. So-
ruşturma sürdükçe mağduriyetim de-
vam ediyor. İki oğlum var. Bunun ya-
nında yaşlı babama bakmakla yü-
kümlüyüm. Hiçbir gelirim olmadığı
için bir hayli mağdur oldum. Yeniden
yetkili makamlara başvurdum. Hiç-
bir suçum olmadığını anlattım ama

ALİ EKBER SERTKAYA. Tek suç
İlhami Sertkaya ile akraba oluşu.

beyler anlamıyorlardı. Anlamak iş-
lerine de gelmiyordu. Şimdi bu bey-
lere soruyorum: Suçum neydi? İlha-
mi Sertkaya'nın amcaoğlu oluşum
mu? En son Sıkıyönetim Komutan-
lığı'na kadar çıktım, bana verdikleri
cevap İlhami Sertkaya'nın amcaoğ-
lu olduğum için devlet dairesinde ça-
lışmanın sakıncalı olduğuydu. Ben
de, "O zaman bana silah verin dağa
çıkayım, eşkiyalık yapayım" dedim.
1983 senesinden sonra hiçbir suçum
olmadığı halde defalarca gözaltına
alındım, aklı gelebilecek her türlü iş-
kence gördüm. Bugün hâlâ bunların
izlerini taşıyorum.

YOLDA YÜRÜYEN KÖYLÜYÜ VURDULAR

Jandarma terörist sanmış

Kâzım Demirtaş'la Kamber Sürücü, Feraç köyünden çıkarken jandarmanın yayılım ateşiyle karşılaştılar. Biri öldü, biri yaralandı. Olayın ardından savcı, "kusura bakma" diyor, ancak aynı akşam TRT, Mazgirt'te silahlı çatışma sonucu ölü olarak ele geçirilen dört terörist arasında Demirtaş da sayıyordu. Sekiz ay sonra Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi, Demirtaş'ın terörist olmadığı yönünde karar verdi. Bunun üzerine baba Hüseyin Demirtaş, devlet aleyhine 30 milyonluk tazminat davası açtı.

"Helikopter kafalarımıza deşecekmiş gibi alçaktan uçuyor, üstümüze geliyordu. Bizi yoldan çıkıp tarlaya girmeye zorluyordu. Saptık tarlaya. Bu kez 100-150 metre öteden yayılım ateşi açtılar. Ellerimizi başımızın üstüne koyduk, 'Ateş etmeyin, biz köylüyüz, biz yolcuyuz' diye bağırdık. Jandarma mevziden çıktı, bizi hiç dinlemeden üzerimize geldi. Bir yandan ateş ediyordu. Birden Kâzım'ın devrildiğini gördüm."

Elazığlı Kâzım Demirtaş'ın yaşamının son dakikaları böyle geçti. Bu anın tanığı, komşusu Kamber Sürücü, yaralı olarak kurtuldu. Kurtuldu ve yaşadı. Savcının "kusura bakma" demesini, jandarma komutanının "bir yanlışlık oldu"sunu, arkadaşının TRT haberinde terörist-

ler listesine katılmasını, sonra kendisine de terörist muamelesi yapılmasını...

"FERYAT ETTİM, AMA ATEŞ DEVAM ETTİ"

Kâzım Demirtaş, Elazığ'ın Akçakiraz köyündendi. Köy bekçisiydi. Üç aylık alacağı kalmıştı. Parası bitince köyü terkedip Kovancılar'a yerleşti. Davar ticareti yapmaya başladı. Kamber Sürücü'yle de orada komşu oldu. İş ortağıydılar. 1 Aralık 1986 günü davar almak için, Elazığ'a bağlı Karakoçan'ın eski adıyla Feraç, yeni adıyla Akdivan köyüne gitmişler. Fakat aradıklarını bulamamışlar. Geceyi orada, Kamber'in akrabası Hüseyin'in evinde geçirmişler. Sabah yola çıkacakları sırada görmüşler helikopteri. Köyün üstünde uçuyormuş. Aldırmayıp anayol-

da yürümeye başlamışlar. Sonra helikopter üstlerine gelmiş, sonra jandarma ateş açmış. Kâzım vurulmuş. "Feryat ettim" diyor Kamber Sürücü, 30 Ocak tarihli dilekçesinde, "Feryat ettim, ateş devam etti, feryadıma rağmen."

SAVCI: "KUSURA BAKMA"

Kamber, yakındaki Çelakas köprüsüne sığınmak için koşmaya başladı. Jandarma arkasından ateş etmeye devam ediyordu. Ayağından vuruldu. Yine de kaçtı. Köprünün altına saklandı. Bir süre sonra, ateş açılan yönden iki sivil geldi yanına. Biri Feraç köyü muhtarının kardeşi Ali Şen'di. 20 yaşlarında ve gözlüklü olan diğerini ise Kamber tanımıyor. O tanımadığı, "Korkma, biz seni tanıdık. Artık sana bir şey yapmazlar" dedi. Bunun

► HÜSEYİN DEMİRTAŞ (75), DİLBER DEMİRTAŞ (65)
Devlet tazminat ödeyecek mi?

► KAMBER SÜRÜCÜ

üzerine Kamber, Karakoçan Jandarma Komutanlığı'na gidip savcının karşısına çıktı. "Arkadaşım Kâzım'ı askerler öldürdü. Çocukları Kovancılar'da oturur. Şimdi ne olacak?" deyip duruyordu. Savcının dudaklarından iki sözcük döküldü: "Kusura bakma." Arkasını jandarma komutanı getirdi: "Bir yanlışlık oldu. Jandarma sizi terörist sandı."

Savcıyla jandarma komutanı, Kamber Sürücü'ye bir de dilekçe yazdırdılar: "Feraç köyünden 100-150 metre kadar ayrıldığımızda, yolda yürümekte olduğumuz bir sırada bize aniden birçok kişiler tarafından yapıldığı anlaşılan yayılım ateşi açıldı. Açılan ateşin kim tarafından yapıldığını ve nereden geldiğini bilemiyorum." Dilekçe olay gününün tarihini taşıyor: 2.12.1986. Ateş edenlerin dilekçe sahibi tarafından bilinmediği iki yerde özellikle vurgulanmıştı. "Benim adıma yazılan dilekçede olayı ihbar eden kişi durumundaydım. Arkadaşımı öldüren jandarmaların ise jandarma olup olma-

diğini bilmiyordum. Dilekçe bu doğrultuda yazılmıştı." Olup bitenleri 2000'e Doğru'ya böyle anlatıyor Kamber Sürücü.

ÖNCE ÖLDÜR, SONRA TERÖRİST İLAN ET

Aynı akşam TRT, Tunceli'nin Mazgirt ilçesinde çıkan silahlı çatışmada dört teröristin ölü olarak ele geçirildiğini duyurdu. Biri Kâzım Demirtaş'tı. Aylar sonra, 1987 Ağustos'unda Erzincan Devlet Güvenlik Mahkemesi, Demirtaş'ın terörist olmadığını karara bağlayacaktı: "... Partizan örgütü ve teröristlikle ilgili olmadığı ve inek almak için bir köyden bir köye gitmekte olduğu anlaşılmakla..." Ancak bu arada Kamber Sürücü hakkında uzun bir soruşturma açılıyor, peşine sivil polisler takılıyordu. Sonunda Kovancılar esnafı, "Kamber teröristse biz de teröristiz" diye dilekçe vermeye başladı. Baskıları, ancak DGM'nin kararıyla son buldu.

DGM kararı üzerine, Kâzım'ın babası Hüseyin Demirtaş, Malatya İdare Mahkemesi'nde 30 milyon liralık tazminat davası açtı. 74 yaşındaki baba, 2000'e Doğru muhabirinin boynuna sarıllarak anlatıyordu:

"Yaşlıyım, hastayım, muhtacım. Gelime, torunlarıma ben bakıyordum, bana da köylüler. Hiçbir şeyimiz kalmadı. Bir torunum iki yaşında. Baktım aklıktan ölecek, akrabalara gönderdim. Gelinim, beş aylık torunumla birlikte babasının yanına gitti. Köylüler dışında bir de Cüneyt Canver 20 bin lira verdi. Teröristler tarafından öldürülen köy korucularına devlet milyonlarca lira yardım yapıyor. Devlet tarafından öldürülen oğlum için kimseden yardım görmedik."

Malatya İdare Mahkemesi yetkilileri ise siyasi bir davanın söz konusu olduğu gerekçesiyle 2000'e Doğru'ya bilgi vermeyi reddettiler. Şimdi herkes bekliyor: Devlet tazminat ödeyecek mi? ☐ TEKİN ULGUR

CÜNEYT CANVER

"Devlet özür dilesin"

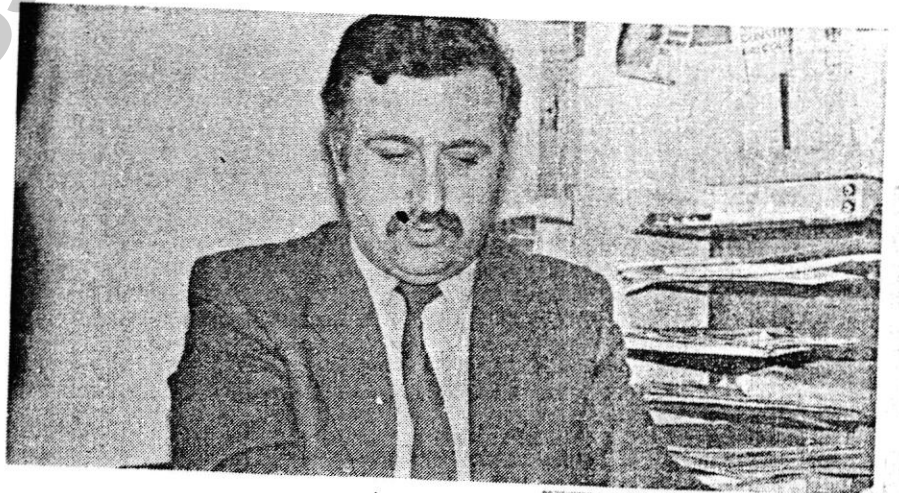
Karakoçan'dan dört kilometre sonra Çelakas Köprüsü denilen yere geldik ki burada öldürüldüklerini duymuştuk. Olayı orada bulunan muhtardan ve diğer ahaliden dinledik. Dinlediklerimizden ve bulduğumuz tanıkların ifadelerinden çıkardığımız sonuç şu oldu: Kâzım Demirtaş hayvan alım satımı için gittiği köyden dönerken başına bu olaylar geliyor. İfadeye göre, köye bir operasyon nedeniyle baskın düzenleniyor ve işte insanlar evlerinden dışarı çıkmıyor veya çıkıp saklanmak zorunda kalıyorlar. Kâzım ve Kamber de köprüye doğru koşmaya başlıyorlar. Kamber'den öğrendiğimize göre helikopterden kendilerine ateş açılıyor. Ben helikopterden diye biliyorum, yerden de ateş edilmiş olabilir. "Dur yapma, ateş açma" diye yalvarmalarına rağmen, ateşe devam ediliyor. Kâzım Demirtaş'ın vurularak yere düştüğünü söylediler. Daha sonra yapılan araştırmayla Kâzım Demirtaş'ın teröristlerle ilgisinin olmayıp, yanlışlık sonucu vurulduğu anlaşıyor. Biz Kâzım Demirtaş'ın karısının, babasının evine ve Kamber Sürücü'nün evine gittik. Anne-siyle ilk karşılaşmamız çok ilginçti. Bizi polis sanmış olacak ki "Oğlun nasıl öldü?" diye sordumuzda, "Olsun, ölmüşse ölmüş oğlum, ne var bunda?" diye bize isyan etti. "Ben kimseden davacı değilim" dedi. Bizim kim olduğumuz sonradan kendisine anlatıldığında kadın öyle bir ağlamaya başladı ki... Öyle bir korkutulmuş ki haklarını aramaktan çekiniyorlar, olur ya bizim de başımıza bir

şey gelir diye düşünüyorlar. İnandır mısınız yaşı anne-baba bir atlı arabası ve on çocuğu olan bir başka yakınlarının evine sığınmışlardı. Ağlamaya başladı yaşı adam, "Oğlum görüyorsun, parasızız, çaresiziz. O, bize bakıyordu" diyordu. Karısını da akrabaları almış İzmir'e götürmüşler. Bu aile çökmüştü. Devlet baskısını gene göstermemişti. Hep şunu düşündüm kara mizah gibi, hayali ihracatçıya altı ayda 25 milyar lira vergi iadesi ödeyen devlet, yanlışlıkla öldürdüğünü kendisinin de kabul ettiği bir insanımıza bir lira para vermemiştir. Şimdi belirli bir tazminat verilmiş diye duydum, yakını bir dava açmıştı. İşin acı yanı Kâzım Demirtaş terörist diye televizyondan

ilan edildi. Mahkeme kararı Kâzım Demirtaş'ın terörist olmadığını söyledi, ama bunu hiç kimse duymadı. Böylece TRT'nin özür dilemesi gerekiyor değil mi?

TRT'nin, devletin özür dilemesi gerekiyor. Aslında birçok örnek var, Sıddık Bilgin işkence yapılarak öldürülmüş, ancak kaçırıyordu süsü verilmiştir dediğimizde "Canım o bir PKK üyesiydi" yanıtını veren bir İçişleri Bakanı, insanlık adına bütün insanlardan özür dilemelidir.

Doğu'da adalet namunun ucunda gibi, kim kimi öldürüyor belli değil. Sonra buralara yansımıyor, ama o bölgelerde çok büyük yankıları oluyor, haksız duruma düşmemeliydi devlet.

'Kızımı işkencede öldürdüler'

Mazgirt'e bağlı Otlukaya köyü muhtarının öldürülmesi üzerine, köyün yaşlıları da dahil 15 kişi gözaltına alındı. Aralarında Mevali Yaşar adlı yurttaş ile kızları Cevher ve Nadide'de vardı. İki gün sonra Cevher'in ölüm haberi geldi. Görevli üsteğmen, Mevali Yaşar'a, kızının intihar ettiğini bildirdi. Oysa baba Yaşar, mahkeme ifadesinde kızına önce tecavüz edildiğini, sonra da öldürüldüğünü söylüyor.

Elaziğ Askeri Cezaevi'ndeki işkence iddialarını soruşturmak üzere Ankara'dan gönderilen general, tutuklu Mevali Yaşar'ın anlattıklarını duyunca "olmaz böyle şey" diyordu. Generali bu kadar hayrete düşüren olay, Mevali Yaşar'ın kızı Cevher Yaşar'ın ölümüyle ilgili anlattıklarıydı. Gözü yaşlı ihtiyar tutuklunun sözleri bitince, general, koğuştaki genç tutuklulara dönerek, "Biriniz bu ihtiyarın söylediklerini bir dilekçe biçimine sokun" diyordu. Generalin isteği üzerine yazılan 30 Eylül 1985 tarihli dilekçede ve daha sonra mahkeme Mevali Yaşar, kızı Cevher'in hiçbir suçu yokken gözaltına alındığını, işkence görüp tecavüze uğradıktan sonra öldürüldüğünü ve kendisine intihar ettiğinin söylendiğini anlatıyor.

"KIZIN İNTİHAR ETTİ."

Tunceli'nin Mazgirt ilçesine bağlı Pulan (Otlukaya) köyü muhtarı Hasan Çelikdemir, siyasi yönü olmayan bir soygun girişimi sırasında öldürülmüştü. Bu

nun üzerine aynı köyden gözaltına alınan 15 kişi, sorgu merkezi olarak kullanılan Mazgirt Bulgurcular Yatılı Bölge Okulu'na getiriliyordu. Elaziğ'dan gelen özel timin yürüttüğü sorgulamada, köylülere, "Partizan Örgütü" üyesi oldukları kabul ettirmeye çalışılıyordu. Daha sonra aynı yere, gözaltına alınan

"18 yaşındaki kıza önce tecavüz edilip, işkenceyle öldürüldüğünü duyduk. Otopsi raporları kayıp. Kızın cenazesini babasına göstermemek için savcılık kendisini bilinçli olarak bırakmadı."

köylülerden Mevali Yaşar'ın kızları 18 yaşındaki Cevher ile 23 yaşındaki Nahide de getirilmişti. Gözaltına alınanlar ertesi gün Elaziğ'a götürülüyor ve 1800

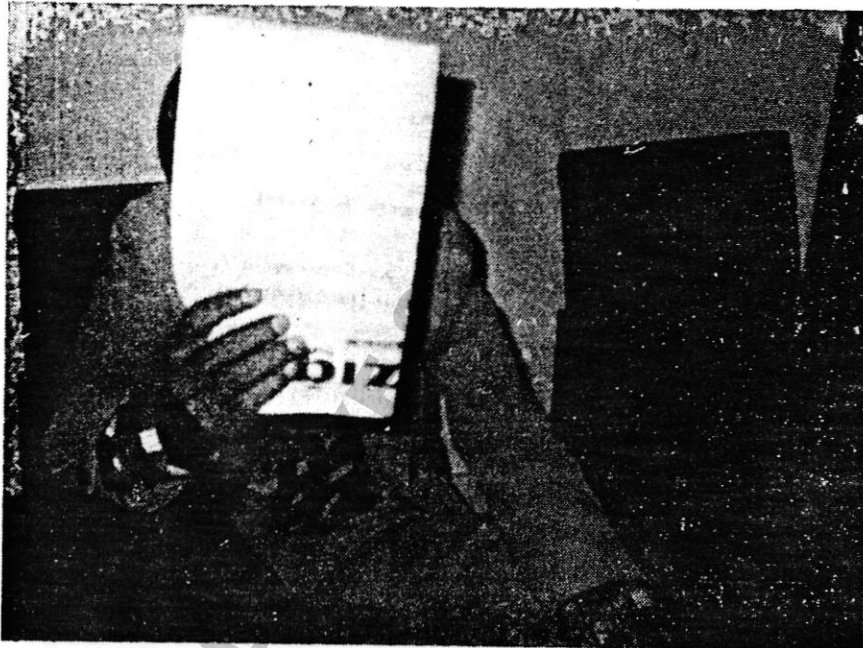
Evler bölgesinin üst kısmında bulunan, çevredeki herkesin işkence yuvası olarak adlandırdığı bir yere konuluyorlardı. Bir gün sonra Elaziğ Askeri Savcılığı'na çıkarılan Mevali Yaşar'a savcının ilk sorusu, "Gece herhangi bir ses duydu mu?" olmuştu. Yaşar'ın yanıtı ise "Kızlarımın feryatlarını dinlettirdiler bana" biçimindeydi. Bunun üzerine Mevali Yaşar, polis odasına götürülüyor, kendisine bir sigara verildikten sonra, jandarma üsteğmeni kızı Cevher'in intihar ettiğini söylüyordu.

TANIK İFADELERİ
BABAYI DOĞRULUYOR

Mevali Yaşar, mahkeme ifadesinde "Eğer kızım intihar etmek isteseydi, bunu tutuklu olarak kaldığı odada yapabilirdi. Orası daha uygundu. Cevher intihar etmedi. İşkencede tecavüz edildikten sonra öldürüldü" diyor. Cevher'in işkence edilerek öldürülmesinin bir diğer tanığı ablası Nahide: "Kızkardeşim öldürüldükten sonra, ona yüklenmek isteyen suçu bana yıkmak istediler" diyor. Kendisiyle birlikte Kibar Özbay ve Selvi Yıldız'a da yoğun işkenceler yapılmıştı. Nahide Yaşar, işkenceyle alınan ifadeyi imzalatan polislerden birini, "Uzun boylu, dolgun vücutlu, saçları dökük, esmer" olarak tanımlıyordu.

Ahmet Bayrak, bölge okulunun lojman inşaatında işçi çavuşuydu. "Bize 50 metre mesafedeki okuldan su içmemiz ve tualeht ihtiyacımız yasaklanmıştı. Çevre köylerde yapılan operasyonlardan sonra çocuk köylüler, buraya getirilirdi. Jandarmalar yanımıza geldiklerinde birbirlerine anlatırlardı. İçerde akla gelmeyecek işkenceler yapılmış. Bu olaylar kızın öldürülüşüne kadar devam etti. Bir gece korkunç bir çığlık duyduk. O gece kız işkencede öldürülmüş ve pencereden atılmıştı" diyor.

Cevher Yaşar'ın Elaziğ SHP Yönetim Kurulu üyesi eniştesi Zeki Taşdemir, "18 yaşındaki kıza önce tecavüz edilip, işkenceyle öldürüldüğünü duyduk. Otopsi raporları kayıp. Kızın cenazesini babasına göstermemek için savcılık kendisini bilinçli olarak bırakmadı. Eğer

▲ AHMET BAYRAK "O gece korkunç bir çığlık duyduk."

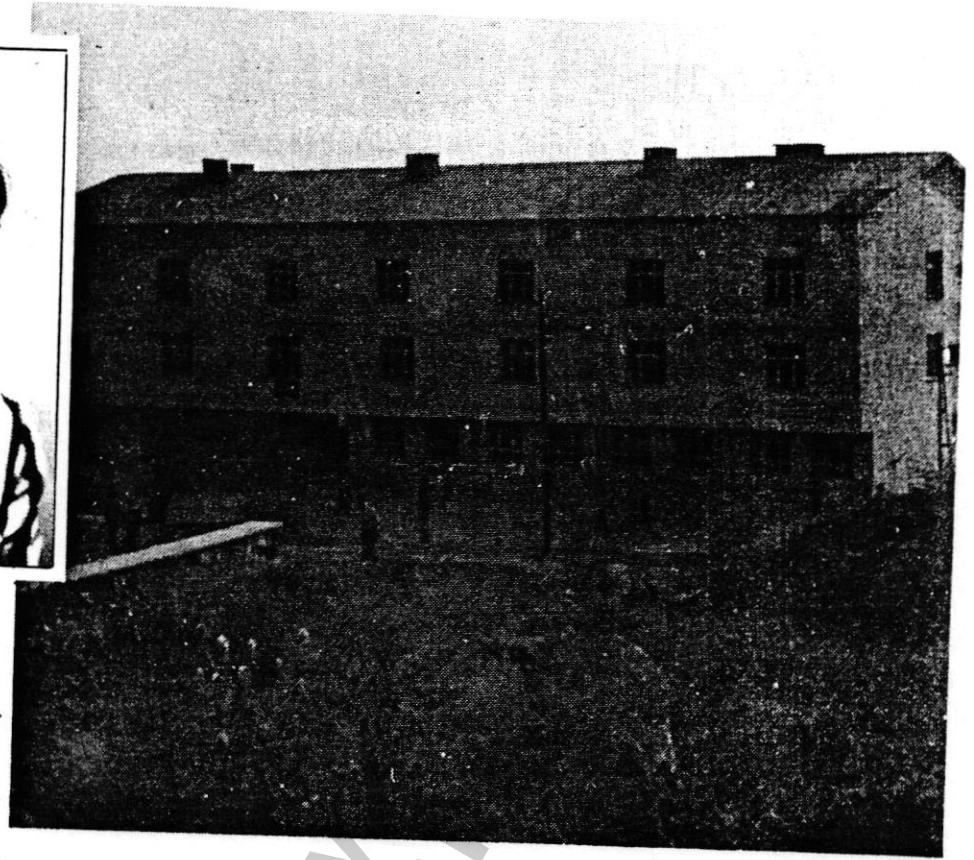

▲ CEVHER YAŞAR.

Ablası Nahide de kardeşinin işken ce sırasında öldürüldüğünü söylüyor.

**BULGURCULAR YATILI
BÖLGE OKULU**

Elazığ Polis TİM'lerince karargâh olarak kullanıldığı söyleniyor.

bu cinayet değilse, cesedini yeniden otopsiye tabi tutsunlar" diyordu.

Cevher'in öldüğü yere, Nahide Yaşar ve diğer iki kadın tutuklu Tunceli'ye götürülüyor, burada üç gün kaldıktan sonra Bulgurculara geri getiriliyorlardı. Bölge Yatılı Okulu'nda sürdürülen işkence,

"Eğer kızım intihar etmek isteseydi, bunu tutuklu olarak kaldığı odada yapabılırdı. Orası daha uygundu. Cevher intihar etmedi. İşkencede tecavüz edildikten sonra öldürüldü."

Selvi Yıldız'ın durumunun kötüleşmesi üzerine kesiliyor ve durumdan korkan polisler üçünü de serbest bırakıyorlardı.

ÖRGÜT PLANI TUTMUYOR

İşkenceli sorgu sonunda en küçüğü 57, en büyüğü 80 yaşında olan sekiz köylü hakkında "Partizan" örgütü üyesi olmak, örgüt adına adam öldürmeye azmettirmek, gizli örgüt üyelerine yardım etmek ve 6136 sayılı kanuna muhalefetten dava açılıyordu.

Otlukaya köyüne komşu köyün muhtarı olan Bahattin Günay da olayla ilgili olarak gözaltına alınanlardandı. "Bir üs-

teğmen bıyıklarımın yarısını çekerek, 'bu ne biçim bıyık olan, siz Aleviler de bıyık bırakmasanız olmaz mı?' dedi. Ben de 'bizde gelenektir, büyüklerimiz, anan gibi saç bırakacağına, baban gibi bıyık bırak' derler, diye cevapladım. Demez olsaydım" diyordu. 65 yaşındaki Günay, bu sözü üzerine düşünemeyeceği kadar bir işkenceyle karşılaşyordu. Günay, serbest bırakıldıktan sonra istifasını verdi. Köyünü terk edip İzmir'e yerleşmek istiyordu. Ancak istifası kabul edilmedi. Muhbir olması isteniyordu.

Elazığ Barosu avukatlarından Pilcan

Olcayyaşar, Otlukaya köyü muhtarının öldürülmesi ile ilgili davada müdahil avukattı. "Dava olaydan sekiz ay sonra sonuçlandı. Mevali Yaşar suçsuz bulunarak serbest bırakıldı. Müvekkilimin ismi işkencede karıştırılmıştır" diyor. Haklarında "Partizan" örgütüne üye olmaktan dava açılan sekiz köylüden, Hasan Şengezer dışındakiler serbest bırakıldı. Dava, DGM'den Tunceli Ağır Ceza Mahkemesi'ne aktarılmıştı. Bu arada olayda örgüt parmağı olduğu idiası amacına ulaşamamış, muhtar Hasan Çelikdemir'in para nedeniyle öldürüldüğü ortaya çıkmıştı.

1256 Aydınla Dayanışma Girişimi
Initiative für Solidarität mit den 1256 Intellektuellen der Türkei
Initiative for Solidarity with the 1256 Intellectuals in Turkey
Initiative de Solidarité avec 1256 Intellectuels de Turquie

Postfach 2106, D-3550 Marburg

BASIN ACIKLAMASI

12 EYLÜL 1985

"BİZLER, EĞER TÜRKİYE'DE YASASA İDİK, BİR YAZAR, SANATÇI, HUKUKÇU YA DA BİLİM ADAMI OLARAK BÜYÜK BİR OLASILIKLA PAYLAŞACAĞIMIZ 'SUÇ'LARDAN DOLAYI BAŞKIYA UĞRAYAN MESLEKTAŞLARIMIZLA TAM BİR DAYANIŞMA İÇİNDE OLDUĞUMUZU AÇIKLIYORUZ...."

12 Eylül'ün beşinci yıldönümü münasebeti ile, Avrupa'nın en seçkin aydınlarından bir bölümünün imzaladığı bildiride, böyle deniyor. Demokratik hak ve özgürlüklerin terörle mücadele gerekçesi ile tümüyle ortadan kaldırılmış olduğuna işaret edilen bildiride, tüm demokrasiye dönüş iddialarının tersine, bugün Türkiye'de demokratik bir rejimden söz etmenin olanaksız olduğu belirtiliyor. Aşağıda imzaları bulunan aydınlar, ayrıca, meslektaşlarının karşı karşıya bulundukları baskıları örten sessizlik perdesini yırtmaya kararlı olduklarını, ve bu amaçla bir Türkiye Aydınları ile Dayanışma Girişimi oluşturulması çalışmalarını desteklediklerini bildiriyorlar.

1256 Aydınla Dayanışma Girişimi adına Prof. Server Tanilli'nin yaptığı açıklamada ise, son beş yılda Türkiye'de düşün ve sanat ürünlerinin önüne dikilen engeller nedeniyle kültür alanında izlenen çölleşme eğilimine dikkat çekiliyor. Tanilli, sansüre, yasaklamalara, koğuşturma ve yasaklara karşı insanlığın ve halkımızın ortak kültürel değerlerini savunan aydınların onurlu direnişinin, yurt dışında yaşayan Türkiye aydınları için bir esin kaynağı olduğunu belirtiyor. Türkiye aydınlarının mücadelelerini, sorunlarını, taleplerini en yaygın bir biçimde duyurmak ve tüm ülkelerdeki meslektaşları ile ilişki ve dayanışmalarını geliştirmek için, 1256 Aydınla dayanışma için imza kampanyasından bu yana süren çalışmaların giderek daha sağlam ve kalıcı bir yapıya ulaştığını bildiriyor.

TÜRKİYE AYDINLARI İLE DAYANIŞMA BİLDİRİSİNİ İMZALAYANLAR:

Bibi Anderson - film artisti
Amar Bentoumi - Uluslararası Demokratik
Hukukçular Birliği Gen Sek.
Pieter Dankert - Parlamento Üyesi
Max Frisch - sanatçı
Costa Gomes - Portekiz eski Cumhurbaşkanı
Yannis Ritsos - Ozan

Antoine Sanguinetti - Amiral
Otto Schilly - Parlamento Üyesi,
(Yeşiller)
Alain Tanner - film yapımcısı
Mikis Thodorakis - besteci
Per Wästberg - Uluslararası PEN
başkanı
Jean Ziegler - Prof., sosyolog.

Türkiye Aydınları ile Dayanışma Bildirisi'nin metni, ve Prof. Server Tanilli'nin 1256 Aydınla Dayanışma Girişimi adına yaptığı açıklama, ektedir.

1256 Aydınla Dayanışma Girişimi
Initiative für Solidarität mit den 1256 Intellektuellen der Türkei
Initiative for Solidarity with the 1256 Intellectuals in Turkey
Initiative de Solidarité avec 1256 Intellectuels de Turquie

Postfach 2106, D-3550 Marburg

PRESSE ERKLÄRUNG

Bonn, den 12. September, 1985

"WIR WOLLEN MIT DIESEM AUFRUF UNSERE SOLIDARITÄT ERKLÄREN MIT DEN TÜRKISCHEN SCHRIFTSTELLERN, KÜNSTLERN, JURISTEN, UND WISSENSCHAFTLERN, DIE STRAFRECHTLICH VERFOLGT WERDEN AUF GRUND VON VERGEHEN, DIE WIR SELBER, WÜRDEN WIR IN DER TÜRKEI LEBEN, AUCH BEGEHEN WÜRDEN...."

So haben eine Gruppe prominenter Intellektuellen von verschiedenen Ländern am Jahrestag des Militärputsches in der Türkei erklärt. In der von Prof. Server Tanilli im Namen der Initiative für Solidarität mit den 1256 Intellektuellen in der Türkei bekanntgegebenen Deklaration, haben die Unterzeichner betont, daß sie sich weigern an der Verschwörung des Schweigens teilzuhaben, das sich rings um die brutale Unterdrückung ihrem Kollegen in der Türkei gelegt hat. Sie haben die Intellektuellen in der ganzen Welt aufgerufen, sich ihren Appell anzuschließen, und haben sich für die Bemühungen um die Gründung einer Initiative zur Solidarität mit den Intellektuellen in der Türkei entschieden.

In seiner Erklärung bemerkt Prof. Server Tanilli die schnelle Verwüstung des kulturellen Lebens in der Türkei, wegen Hürden, die vor geistliche und künstlerische Schaffen gestellt wurden, der Neuorganisierung des Bildungssystems und Umwandlung des Rundfunks und des Fernsehens zu Propagandamitteln der offiziellen Ideologie. Er hat das Bedürfnis einer dauerhaften und systematischen Bemühung für Solidarität mit den Intellektuellen in der Türkei betont, die angesichts Zensur, Entlassung, Ermittlungen und Prozesse, Einsperrung und sogar Folter kämpfen müssen.

UNTERZEIHNER DER DEKLARATION DER SOLIDARITÄT
MIT DEN INTELLEKTUELLEN IN DER TÜRKEI

Bibi Anderson
Amar Bentoumi
Pieter Dankert
Max Frisch
Costa Gomes
Yannis Ritsos

Antoine Sanguinetti
Otto Schilly
Alain Tanner
Mikis Theodorakis
Per Wästberg
Jean Ziegler

In der Anlage finden Sie den Text der Deklaration der Solidarität mit den Intellektuellen in der Türkei und die Erklärung des Prof. Server Tanilli im Namen der Initiative für Solidarität mit den 1256 Intellektuellen in der Türkei.

TÜRKİYE AYDINLARI İLE DAYANISMA BİLDİRİSİ

Türkiye'de 12 Eylül 1980 askeri darbesinden bu yana beş yıl geçti. Tüm "demokrasiye dönüş" iddialarının tersine, bugün bu ülkede demokratik bir rejimden söz etmek olanaksızdır.

Demokratik hak ve özgürlükler, terörle mücadele gerekçesi ile ya tümüyle ortadan kaldırılmıştır ya da sürekli tehdit altındadır. Düşün, basın ve örgütlenme özgürlükleri yok edilmiştir. Eğitim kurumları, üniversiteler kışlaya dönüştürülmüştür. Ülkenin aydınları, sahip oldukları, ya da sahip oldukları iddia edilen, düşüncelerden dolayı suçlu ilan edilerek, işlerinden uzaklaştırılmaktan hapse atılıp işkence edilmeye kadar varan yoğun baskılarla karşı karşıyadırlar. Sanatın ve bilimin karşısına ilkel, kalın duvarlar dikilmiştir.

Bizler, eğer Türkiye'de yaşasa idik, bir yazar, sanatçı, hukukçu ya da bilim adamı olarak büyük bir olasılıkla paylaşacağımız "suç"lardan dolayı baskıya uğrayan meslektaşlarımızla tam bir dayanışma içinde olduğumuzu açıklıyoruz.

Bizler, Türkiye'de düşünce ve basın "suç"larından ötürü yürütülen tüm koğuşturma ve davalara son verilmesini, bu gerekçe ile gözaltında ve tutuklu bulunanların serbest bırakılmalarını, ülkede düşün, basın ve örgütlenme özgürlüğüne konan tüm sınırlamaların ortadan kaldırılmasını talebediyoruz.

Aşağıda imzası bulunan bizler, Türkiye'de ağır baskılar altında bulunan meslektaşlarımızı saran sessizliği yırtmak gibi bir sorumluluğumuz olduğuna inanıyor, bu amaçla bir Türkiye Aydınlarıyla Dayanışma Girişiminin oluşturulması çalışmalarını olumlu karşılıyor ve destekliyoruz. Dünyanın tüm ülkelerindeki meslektaşlarımızı bu cabalara katılmaya çağırıyoruz.

DEKLARATION DER SOLIDARITÄT
MIT DEN INTELLEKTUELLEN IN DER TÜRKEI

Fünf Jahre sind vergangen, seit das Militär am 12. September 1980 die Macht in der Türkei ergriffen hat. Seither sind demokratische Grundrechte entweder vollständig aufgehoben worden, oder aber sie erfahren im Rahmen angeblicher Terrorismusbekämpfung dauernde Bedrohung.

Das Recht auf freie Meinungsäußerung, die Pressefreiheit, das Versammlungsrecht - alles wird unterdrückt. Bildungseinrichtungen, auch die Universitäten, sind umgewandelt worden in Kasernen. Intellektuelle müssen damit rechnen, allein wegen ihrer Einstellung - die sie tatsächlich haben oder die ihnen unterstellt wird - schuldig gesprochen zu werden. Das hat den Verlust der Arbeitsstelle zur Folge, Gefängnis, sogar Folter. Kunst und Wissenschaft werden in ihren Entfaltungsmöglichkeiten begrenzt durch brutale, willkürliche Maßnahmen.

Unter diesen Bedingungen kann man kaum von einem demokratischen Regime in der Türkei sprechen, allen offiziellen Verlautberungen zum Trotz!

Wir wollen mit diesem Aufruf unsere Solidarität erklären mit den türkischen Schriftstellern, Künstlern, Juristen und Wissenschaftlern, die strafrechtlich verfolgt werden auf Grund von Vergehen, die wir selber, würden wir in der Türkei leben, auch begehen würden.

Wir fordern, daß alle Verfahren, in denen den Beschuldigten Vergehen im Bereich der Meinungsäußerung bzw. Verstöße gegen das Pressegesetz vorgeworfen werden, eingestellt werden, daß alle Inhaftierten freigelassen werden, daß das Recht auf freie Meinungsäußerung, die Pressefreiheit und das Versammlungsrecht uneingeschränkt zur Geltung kommen.

Wir, die Unterzeichnenden, weigern uns, teilzuhaben an der Verschwörung des Schweigens, das sich rings um die brutale Unterdrückung unserer türkischen Kollegen gelegt hat. Wir rufen die Intellektuellen in der gesamten Welt auf, sich unserem Appell anzuschließen. Wir begrüßen und fördern die Bemühungen um die Gründung einer Initiative zur Solidarität mit den türkischen Intellektuellen.

Prof. Server Tanilli'nin, 1256 Aydınla Dayanışma Girişimi adına yaptığı açıklama:

12 Eylül darbesi ile başlayan dönem beşinci yılını doldurmuş bulunuyor. Bu beş yıl boyunca, Aydınlar Dilekçesi'nde de belirtildiği gibi, ülkemizde "demokrasinin kendi öz değer ve kurumlarına yabancılaştırılması"na, hukuk devleti kavramı ile bağdaşmayan düzenleme ve uygulamaların kural durumuna getirilişine ve "düşünceyi özgürce açıklama, geliştirme ve etrafında örgütlenme" hakkının ortadan kaldırılışına tanık olduk. Başta üniversiteler olmak üzere tüm eğitim sisteminin anti-demokratik ve bilim dışı bir anlayışla yeniden örgütlenmesi, radyo ve televizyonun resmi ideolojinin propaganda araçlarına dönüştürülmesi, düşün ve sanat ürünlerinin karşısına dikilen bir dizi hukuki, ve dahası fiili engel, kültür alanında hızlı bir çölleşme eğilimine yolaçtı.

Türkiye aydınları sansüre, yasaklamalara, koğuşturma ve yargılamalara, işsiz bırakılmaya, hapse hatta işkencelere göğüs gererek, görevlerini yerine getirmeye çalıştılar. Yazarlarımız, karikatüristlerimiz, müzik, sinema, tiyatro sanatçıları-mız, ressamlarımız, hukukçularımız, teknik elemanlarımız, öğretmenlerimiz, bilim adamlarımız, kendi etkinlik alanlarında, insanlığın ortak değerlerini, halkımızın kültür zenginliğini, aydınlığı savundular. Örgütlerinin neredeyse tümünün yasaklanmış, kapatılmış olmasına karşın, biraraya gelmenin ve seslerini yükseltmenin yollarını buldular.

Bu onurlu direniş, biz, yurtdışında yaşayan Türkiye aydınları ve tüm dünyadaki meslektaşlarımız için, sorumluluklarımızı yerine getirmede bir esin kaynağı olmaktadır. Ülkemiz aydınlarının mücadelelerini, sorunlarını, taleplerini en yaygın bir biçimde duyurmak, öteki ülkeler aydınlarının Türkiye aydınlarıyla ilişki ve dayanışmalarını geliştirmek gün geçtikçe ivedileşmektedir. Öte yandan, yurtdışında yaşayan aydınlarımızın içinde bulundukları düşün, sanat, eğitim, bilim etkinliklerinin Türkiye'de demokrasi mücadelesine daha doğrudan katkılarını sağlamak için sistemli ve sürekli bir çalışmaya duyulan gereksinim giderek büyümektedir.

Yurt dışında bulunan demokrat, yurtsever aydınlarımızla, öteki ülkelerden meslektaşlarımızı yukarıdaki hedefler etrafında birleştiren Türkiye Aydınları ile Dayanışma Girişimi, bu gereksinime cevap vermeyi amaçlamaktadır. Aydınlar Dilekçesi'ni imzalayan 1256 arkadaşımızla dayanışma için yürütülen ve 12 ülkeden 3,300 aydının desteklediği imza kampanyasından beri sürdürülen çalışmalar, giderek daha sağlam ve kalıcı bir yapıya ulaşmaktadırlar. Böylece, bir bütün olarak Türkiye Aydınları ile dayanışma, tek ve gür bir sese kavuşmuş olacaktır.

Tüm aydınlarımızı bu çalışmalara katılmaya çağırıyor ve bizimle dayanışma içinde olan dünya aydınlarına gösterdikleri dostluk ve destek için yürekten teşekkür ediyoruz.

Bonn, den 12. September 1985

Die mit dem Staatsstreich am 12. September eingeleitete Phase hat nun ihr fünftes Jahr beendet. Wie auch in der "Petition der Intellektuellen" hingewiesen wird, wurden wir in diesen fünf Jahren Zeugen der "Entfremdung der Demokratie von den, ihr eigenen Werten und Institutionen; der Institutionalisierung von Regelungen und Maßnahmen, die mit dem Rechtsstaat unvereinbar sind und der Beseitigung des Grundrechts auf Meinungsbildung und -äußerung und der Organisierung um eine gemeinsame Idee". Die Neuorganisierung des Bildungssystems, allen voran der Universitäten, nach einem anti-demokratischen und unwissenschaftlichen Ansatz, die Umwandlung des Rundfunks und des Fernsehens zu Propagandamitteln der offiziellen Ideologie, die vielen juristischen, aber auch physischen Hürden, die vor das geistige und künstlerische Schaffen gestellt wurden, ebneten den Weg zu einer schnellen Verwüstung des kulturellen Lebens.

Die Intellektuellen der Türkei versuchten angesichts der Zensur und Verbote, Ermittlungen und Prozesse, Entlassung, Einsperrung und sogar angesichts der Folter ihrer Aufgabe gerecht zu werden. Unsere Autoren, Karikaturisten, Musiker, Film- und Theaterschauspieler, Maler, Juristen, Techniker, Lehrer und Wissenschaftler haben in ihren Wirkungsbereichen das Licht gegen die Dunkelheit verteidigt. Sie fanden Mittel und Wege der Zusammenkunft und der gemeinsamen Sprache, obwohl nahezu alle ihre Organisationen verboten waren.

Dieser ehrenhafte Widerstand ist für uns, die im Ausland lebenden Intellektuellen der Türkei und für unsere Kolleginnen und Kollegen in der ganzen Welt eine Quelle der Kraft, um unserer Verantwortung zu entsprechen. Die Notwendigkeit, die Kämpfe, Probleme und Forderungen der Intellektuellen unseres Landes optimal bekanntzumachen und die Kontakte und Solidarität der Intellektuellen anderer Länder mit Intellektuellen der Türkei zu verstärken wird mit jedem Tag dringender. Andererseits verstärkt sich das Bedürfnis zu einer dauerhaften und systematischen Arbeit, um die Wirkungsmöglichkeiten unserer Intellektuellen im Ausland im geistig-kulturellen, pädagogischen und wissenschaftlichen Bereich unmittelbar zu einem Beitrag zum Kampf für die Demokratie in der Türkei werden zu lassen.

Unsere Initiative für Solidarität mit den Intellektuellen der Türkei, die uns und Intellektuelle anderer Länder unter vorgenannten Zielen vereint, hat dies zur Aufgabe gesetzt. Unsere Aktivitäten, die wir seit der Unterschriften-Kampagne für die Solidarität mit 1256 Freunden, die die "Petition der Intellektuellen" unterschrieben haben, durchführen, haben beispielsweise die Unterstützung von 3.300 Intellektuellen aus 12 Ländern nach sich gezogen. Hierdurch wird die Solidarität mit den Intellektuellen der Türkei eine einzige und kräftige Stimme erhalten.

Wir rufen all unsere Intellektuellen, sich diesen Aktivitäten anzuschließen und möchten all den Intellektuellen der Welt, die uns unterstützten, unseren herzlichen Dank für diese Freundschaft und Solidarität zum Ausdruck bringen.

6. Das Kriegsrecht muß in allen Provinzen aufgehoben werden.
· Das jüngste Kriegsgerichtsverfahren gegen ein führendes Mitglied der oppositionellen sozialdemokratischen Partei (SODEP) wegen kritischer Äußerungen in der Öffentlichkeit bestätigt in erschreckender Weise, daß die Özal-Regierung immer noch unter Oberaufsicht der Militärs steht.

Düsseldorf, 9. September 1985

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

Dikkat!
alt. çizili
kelimeler
puntoyla.

yazını/başlığı
ya da konuşmanın

Türkiye'deki Rejim ve Aydın Düşmanlığı

Prof. Dr.
Server TANILKI

Sayın konuklar, sayın basın mensupları;

Bu oturuma katılan Anayasa hukukçusu dostlarımdan müsaade ~~alın~~ alıp, bir kavramla, Anayasa kavramı ile ilgili önemli bir noktayı belirterek sözlerime başlamak istiyorum: Anayasalar, yalnız devleti örgütlemek ve organlarının yetkilerini belirlemek için değil, aynı zamanda insan haklarını siyasal iktidara karşı koruyup, güvence altına almak için ortaya çıkmışlardır. Hatta bu ikinci nokta, Anayasaların doğuşunda birincisinden daha ağır basmıştır. Bir anayasa bunu yapmazsa, o ülkede gerçek anlamıyla bir anayasanın varlığından ~~söz edilemez.~~ ~~Bir~~

Çağdaş Anayasa hukukunun temel kurallarından biri de şudur: Demokraside esas olan özgürlüktür; sınırlama istisnadır. Ayrıca, sınırlanamıyacak özgürlükler de vardır: Düşünce özgürlüğü bunların başında gelir. Düşünce özgürlüğü, bir parça sınırlamaya kalktığınızda, hemen özüne dokunduğunuz için, ortadan kaybolan, anlamsızlaşan bir özgürlüktür. Düşünce özgürlüğünün - olsa olsa - tek bir sınırı vardır: Demokratik diyaloga uymak. Düşünceler, zora, silâha, teröre başvurmadan açıklanmalı ve örgütlenmelidir; çünkü zor, silâh ve terör, demokratik diyalogu ortadan kaldıran şeylerdir, mazur görülemezler. Bunlara başvurmamak, ~~keşide~~ yani demokratik diyalogun kurallarına bağlı ~~olmak~~ ~~kalma~~ kalmak koşuluyla, her düşünce kutsaldır; serbestçe açıklanır, serbestçe örgütlenir.

İşte çağdaş demokrasilerin özgürlük anlayışı.

Çağdaş Batı demokrasilerinin ilk akla gelen ülkeleri olarak, bir İngiltere'de, bir Almanya'da, bir Fransa'da, bir İtalya'da böylesi bir özgürlük anlayışı egemendir. İlk Anayasasının üzerinden 100 yıldan fazla geçmiş bulunan Türkiye'de, böyle bir anlayışın mücadelesinin yapıldığı ülkelerden biridir. Türkiye'de, aydınların dünya görüşleri ne olursa olsun, hepsinin üzerinde birleştikleri ortak özgürlük ve demokrasi anlayışları budur. Bu anlayış, adım adım gelişerek, Anayasalarımıza da yansır. 1961 tarihli Anayasa ise, ~~bu~~ çağdaş Batılı Anayasaların içinde hakkıyla yer alabilecek bir Anayasa olmuştur. Kimi eksikliklerine karşın, o Anayasa böyle bir nitelik taşıyordu.

1980 askerî darbesinden sonra yapılan ve adına "1982 Anayasası" denen metin ise, hem çağdaş Türkiye'de özgürlük ve demokrasi mücadelesinin kazandığı mevzileri yok sayan, hem de çağdaş Batılı Anayasa ve özgürlük anlayışına sırtını çevirmiş bir metindir. Bu metinde, yürütmeye, yasama ve yargı aleyhine tanıdığı ve bizim tarihsel gelişmemize ters düşen yetkiler bir yana, özgürlüklerin yalnız adı vardır; özgürlükler, çağdaş anlayışın taşıdığı içeriklerden soyutlanmışlardır ve güvence-leri de yok edilmiştir. Düşünce özgürlüğünün ise, gerçek anlamıyla düşünce özgürlüğü ile uzaktan yakından bir ilgisi yoktur. Bir başka konferansta da belirttiğim gibi, bu ~~metin~~ üzerinde "Anayasa" yazsa da, gerçek anlamıyla bir Anayasa değil, olsa olsa bir zabıta talimatnamesi, bir kışla talimnamesidir.

Bu, devlet ve toplum için yüzkızartıcı bir belgedir. "

de

metin,

bir zaman

Bizde,

1

Siper

Türkiye'de askerî rejim, icazetli seçim ve parlamentoyu göstererek, Türkiye'de demokrasiye dönüldüğü yalanını ilân edip durmaktadır. Türkiye'de demokrasiye dönülmediğinin başta gelen göstergelerinden biri, işte bu Anayasa olduğu gibi, bu Anayasa, bir demokrasiye gidişin karşısına dikilen baş engellerden de birisidir.

Bu metni ortaya çıkaranların kendilerinin de buna inanmadıklarını gösteren tipik bir örnek vereyim size: Bundan bir yıl kadar önce, kurumlardaki tersliklere, uygulamalardaki ~~çirkinliklere~~ bakıp, Türkiye'de de çağdaş demokrasinin kurulup işletilmesi dileğiyle, 1256 aydın, yürürlükteki bu metnin kendilerine tanıdığı "dilekçe hakkı"na dayanarak, Millet Meclisi Başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığına bir dilekçe verdiler. Anayasacı meslekdaşlarını iyi bilirler; yurttaşlar, bu yolla, küfretmemek koşuluyla, kendi haklarında olduğu gibi, yurtları için yararlı gördükleri her türlü istekte bulunabilirler; hattâ mevcut anayasayı reddedip, yerine-örneğin-sosyalist bir anayasanın konulmasını bile isteyebilirler ve bir ceza kovuşturmasına da uğramazlar. Bu 1256 aydın, üstelik böyle bu denti ileri de gidiyor değillerdi; büyük bir alçakgönüllülük içinde, demokrasi istiyorlardı ve bunu Anayasanın ~~çerçevesi~~ içinde kalarak yapıyorlardı.

Bu ağırbaşlı, masum isteğe karşı, bir kaç gün sonra, Devlet Başkanı olan zat, dilekçe sahiplerini, bir konuşma yaparak, şiddetle eleştirdi ve Vatan hainliğiyle suçladı. Bu iddia, radyo ve televizyondan da tekrarlandı durdu. Böylesi ağır bir ithama karşı, bu aydınlardan kimisi yanıt vermek istedi ise de, televizyon bunu tanımadı. Bu yetmiyormuş gibi, pek kısa bir ~~süre~~ sonra, bu 1256 aydından, götürü bir hesapla 56'sı hakkında, dilekçelerinin dilekçe değil, bildiri olduğu ~~iddiasıyla~~ Sıkıyönetim Kanununu ~~çığnedikleri~~ gerekçesiyle bir dava açıldı. Türkiye'de 1980 Askerî darbesinden sonra açılan yüzlerce dava arasında, hiçbir rejimde görülmeyen, ya da ancak faşist bir rejimde görülebilecek olanlar vardır: örneğin, barış düşüncesini yaymak için kurulmuş bir derneğin davası bugün de sürmektedir ve bu derneğin başkanı ve üyeleri aylarca hapiste yatırılmıştır, kimi üyeleri bugün de hapistedir. İşte, bu davaların arasına, bir de, kendi ülkelerin de demokrasinin kurulup işletilmesini isteyen bu aydınlardan birinin davası da katılmıştır. "Aydınlardan Dilekçesi Davası" adı verilen bu davanın da şu sırada "savunmalar" aşamasına gelinmiş bulunmaktadır.

Şu anda elimde gördüğümüz "Savunma", bu davada yapılan ilk savunmadır ve ünlü Türk yazarı Aziz Nesin'e aittir. Aziz Nesin, bu savunmasında, kendilerine yöneltilen gülünç iddiaları, kandırıcı bir biçimde çürüttükten sonra, Türkiye'de 1980 askerî darbesinden sonra, nasıl bir rejimin uygulamaya konulduğunu ve bugüne değin olan bitenlerin nasıl tarihsel gelişmemize ters düştüğünü, nasıl demokrasiye, insan haklarına, temelden aykırı olduğunu, yine ağırbaşlı ve kandırıcı biçimde sergiliyor.

Bu savunmaya mahkeme yayın yasağı koymuştur; zaten o koymasaydı Sıkıyönetim koyacaktı.

Bu, sanırım sizlere birşeyler anlatır.

yalnızca bu,

çığnenişlere

bu yüzden

gibi havada; giderek gülünç bir iddiaya

95
22
26

2
de.
" Özetliyorum: Türkiye'de rejimin bütün iddialarına karşın, ne kurum olarak, ne uygulama olarak demokrasi yoktur; insan hakları ise bugün de ayaklar altındadır. Türkiye'de aydınlar, demokrasi ve insan hakları adına, bugün çetin bir mücadele veriyorlar ülkelerinde. Batılı aydınlar, bu mücadelede Türkiyeli aydınların yanında olmak zorundadırlar; çünkü onlar unutmamalıydılar ki, Türkiye'de çiğnenen değerler, aynı zamanda kendi değerleridir. Çağımız, enternasyonalizmler çağıdır; bu enternasyonalizmler içinde, en önemlilerinden biri de, aydın enternasyonalizmidir. Demokrasi ve insan hakları sözkonusu olunca, nerede olurlarsa olsunlar, bütün dünyanın aydınları çağlarından sorumlu olmanın dayanışması içindedirler; içinde olmalıydılar.

Sizleri, görevlerinin bilincinde aydınlar olarak, Türkiyeli aydınlarla dayanışmaya çağırıyorum. "

Bonn, 12 Eylül 1985

TÜSTAV
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
12 T
160

Prof. Dr. Server Tanilli

Universität Straßburg

12.9.1985

Über die "Verfassung" des Militärregimes

Ich bitte meine Kollegen, die anwesenden Verfassungsrechtler, um Ihre freundliche Genehmigung, um auf einen wichtigen Aspekt hinzuweisen: Das Grundgesetz, die Verfassung eines Staates hat nicht nur die Funktion, die Organisation des Staatsapparats festzulegen und die Kompetenzen seiner Instanzen festzuschreiben. Sie dient auch in erster Linie dazu, die Grundrechte und Freiheiten der Bürger dieses Staates gegenüber die Staatsmacht zu schützen. Wir können davon ausgehen, dass diese zweite Funktion in unserer Zeit eine größere Bedeutung hat als die erstgenannte. Das zeitgenössische Verfassungsrecht geht davon aus, daß eine Demokratie auf Freiheit basiert. Die Einschränkungen können nur eine Ausnahme bilden. Darüberhinaus gibt es Freiheiten, die nicht eingeschränkt werden können. Hier muß als erste die Gedankenfreiheit genannt werden. Denn sie kann auch nicht "nur ein wenig" eingeschränkt werden; dann hört sie auf, zu existieren. Die einzige Grenze kann darin bestehen, daß die Gedanken im Rahmen des demokratischen Dialogs zum Ausdruck gebracht werden dürfen. Um sie auszudrücken darf unter keinen Umständen zu Mitteln der Gewalt oder gar des Terrors gegriffen werden. Denn sie vernichten die Grundprinzipien eines demokratischen Staates. Innerhalb der Grundsätze eines demokratischen Dialogs muß also jeder Gedanke frei zum Ausdruck gebracht werden können. Dieses Prinzip ist die Basis der wahren Demokratien unserer Zeit.

Dieser Grundsatz gilt in den modernen westlichen Demokratien, wie in England, in der Bundesrepublik und in Frankreich uneingeschränkt. In der Türkei, wo die erste Verfassung vor etwa 100 Jahren installiert worden war,

gehen die Bestrebungen weiter, eine solche Demokratie- und Rechtsauffassung herzustellen. Die Intellektuellen unseres Landes orientieren sich, unabhängig von ihren politischen Überzeugungen, an diesem Grundsatz. Die Verfassung der Republik Türkei von 1961 bedeutete einen wichtigen Schritt, um den Anschluß an dieses moderne Demokratieverständnis zu finden.

Die sogenannte "Verfassung von 1982", die nach dem Militärputsch 1980 proklamiert wurde, ignoriert jedoch sowohl die in der Geschichte unseres Landes verankerten Erfolge der demokratischen Kräfte, als auch die Grundprinzipien jeglicher moderner Rechtsstaats- und Demokratieauffassung. Dieser Text, der als "Verfassung" tituliert wurde, räumt der Legislative, der Exekutive und der Jurislative beinahe uneingeschränkte Kompetenzen ein. Andererseits existieren in diesem Text die Freiheiten und die Grundrechte bloß ihrem Namen nach, sie sind im Kontext von ihrer Substanz abstrahiert. D.h., dieser Text, selbst wenn er beharrlich als "Grundgesetz" genannt wird, kann nichts anderes als eine Polizeiverordnung bedeuten. Dies ist ein für den Staat und für die Gesellschaft beschämender Zustand. Das Militärregime in der Türkei verbreitet mit Nachdruck, daß nach den Scheinwahlen Ende 1983 in der Türkei die Demokratie wieder errichtet worden sei. Einer der aussagekräftigsten Beweise für die Tatsache, daß von einer Rückkehr zur Demokratie keine Rede sein kann, ist eben diese sog. "Verfassung". Wir können sogar behaupten, daß diese "Verfassung" eines der Haupthindernisse auf dem Wege zu einer demokratischen Gesellschaftsordnung ist.

Daß auch die Urheber dieser "Verfassung" in keiner Weise sie ernstnehmen, kann man anhand eines Beispiels leicht belegen: als vor etwa einem Jahr 1256 Intellektuelle aufgrund himmelschreiender Ungerechtigkeiten ihrem Wunsch nach einer demokratischen Organisation der Institutionen

in der Form einer Petition Ausdruck verleihen wollten, wie dies sogar in dieser "Verfassung" verbrieft ist, und ihre Petition an den Präsidenten der Nationalversammlung und auch an den Staatspräsidenten weiterleiten wollten, wurde dieser bescheidene Versuch, ihre sehr gemäßigten Forderungen zu artikulieren, schroff abgewiesen. Der Staatspräsident versteigerte sich sogar dazu, diese Intellektuellen des Landesverrats zu bezichtigen, wie die staatlichen Hörfunk- und Fernsehanstalten über ihre Sender mehrfach verbreiteten. Diese 1256 prominenten Persönlichkeiten unseres Landes wurden sogar mit der Begründung angekalte, sie hätten keine "Petition" sondern eine "Verlautbarung" publizieren wollen; 52 willkürlich herausgegriffene Persönlichkeiten wurden sogar vor Gericht gestellt. Unter den laufenden Prozessen, die in der Türkei nach 1980 eingeleitet wurden, befinden sich solche, die in keinem anderen demokratischen Regime, höchstens in einem faschistischen Staat möglich wären. Dazu zählt sicherlich der noch andauernde Prozeß gegen die Vertreter der Friedensbewegung.

Diese Rede, die Aziz Nesin im "Intellektuellen-Prozeß" vor Gericht gehalten hat, zeigt, wie lächerlich die Anschuldigungen gegen diese Persönlichkeiten aufgebaut sind. Nesin, dieser renommierte Schriftsteller, belegt überzeugend, wie diese Unrechtsregime die Prinzipien des Rechtsstaates mit Füßen tritt.

Das Gericht hat auch umgehend die Veröffentlichung dieser Rede verboten. Zusammenfassend möchte ich anmerken, daß entgegen anderslautenden Beteuerungen das Militärregime weit davon entfernt ist, in Richtung Demokratie ernstzunehmende Schritte einzuleiten. Ich möchte Sie aufrufen, Ihre Solidarität mit den Demokraten, mit den Intellektuellen der Türkei zu verstärken.

Heinz O. Vetter

Erklärung für die Pressekonferenz am 12. 9. 1985
in Bonn

In der Türkei hat bisher noch keine Demokratisierung stattgefunden. Seit dem 12. September 1980 werden in der Türkei weiterhin Todesurteile verhängt und vollstreckt. Es finden Massenprozesse vor militärischen Sondergerichten statt, und in einigen Provinzen herrscht immer noch das Kriegsrecht.

Wir Sozialdemokraten hoffen und wünschen uns ein positives Signal aus Ankara zur Wiederherstellung von Freiheit und Demokratie auf allen Ebenen. Wir Sozialdemokraten im Europäischen Parlament sind zu einer Normalisierung des Assoziationsverhältnisses EG/Türkei nur unter folgenden Voraussetzungen bereit:

1. Die türkische Nationalversammlung muß endlich ein Gesetz zur Amnestie für politische Häftlinge verabschieden.
2. Massenprozesse vor militärischen Sondergerichten müssen eingestellt werden.
3. Der Prozeß gegen die Funktionäre der DISK-Gewerkschaft befindet sich jetzt im vierten Jahr und juristische Beobachter sagen immer noch kein Ende voraus. Wir fordern die Einstellung des Verfahrens und die Rücknahme des von der Militärstaatsanwaltschaft in Istanbul geforderte Todesurteil.
4. Todesurteile, von militärischen Sondergerichten verhängt, dürfen nicht mehr vollstreckt werden.
5. Die Zulassung aller freien Gewerkschaften und ihre freie Betätigung muß nach den Grundsätzen der Internationalen Arbeitsorganisation (ILO) in Genf gewährleistet sein.

Günter Wallraff

12.09.1985

An die "TÜRKEI-KONFERENZ"

z.H. RA Rolf Oetter

c/o Pressekonferenz 12.9.85

Liebe Freunde und Kollegen,

ich bedauere sehr, daß ich als einer der Initiatoren der "Türkei-Konferenz" nicht an der Pressekonferenz am 12. September teilnehmen kann - umso mehr, als die Demokraten aus der Türkei im Ausland, die aus politischen Gründen oder als Arbeitsemigranten ihr Land verlassen mußten, die uneingeschränkte Solidarität der demokratischen Öffentlichkeit in der Bundesrepublik verdienen.

Während die Bundesrepublik der größte Handelspartner des vor fünf Jahren durch einen Putsch etablierten Unrechtsregimes in diesem Nato-Land ist, kann man in den bundesdeutschen Medien im Hinblick auf ihre Informationspflicht über die Menschenrechtsverletzungen in der Türkei eine erschreckende Zurückhaltung beobachten.

Dies gilt auch hinsichtlich der Verfolgungen, denen sich vor allem die türkischen Gewerkschafter der verbotenen Organisationen DISC für ihre Bemühungen um eine Demokratisierung der Verhältnisse in der Türkei zunehmend ausgesetzt sehen. In der jüngsten Zeit ist zunehmend zu beobachten, daß der Arm der türkischen Behörden - durch stillschweigende Duldung und aktive Unterstützung bundesdeutscher Behörden - bei der Verfolgung türkischer Demokraten bis in die Bundesrepublik reicht. Es häufen sich die Beispiele, wo gewerkschaftlich aktiven Kollegen die Pässe entzogen werden, um sie zu regimetreuem Verhalten zu zwingen.

mit herzlichen Grüßen

EW

fr. H.

Wallraff

R. Hayes

[illegible]

Nick design - 3 + 0 129 k.m. by the 150 000 " 7984

[illegible]

- Tanilli

- H.O. Vetter

- R. Böll

Die Friedensbewegung wird seit Jahre verfolgt.

Bahman ölmünde Türkiye'de büyük bir sigara
fabrikaları var. Evetlerine terne edip okunlar.
Bu bizim için bahman onlara yolların en
önemli kriterinde biri oldu. Türkiye'de dayanış-
maya kriterlerdir.

- W. Roth : — Yerel hareket

Bir hafta önce F.A.H. dükkanı bahman
Federal Almanya'da Almanya yayınladığını
bir kopya olarak Türkiye'de bahman da
açıldığını ve İstanbul 2. Ağır ceza mahkemesi
tutuklanmasını emrettiğine bildirir.

Denktaşlıklar da neye ve olduğum bu
önem gösteriyor.

Türkiye'nin Doğu Bölgelerinde, Kerkük
yönünde olan yolların bölgede olup bitenlere
dikkati çekiyor. Burada kendilerine
korkulu korkulu diğer illerle Türk asker
birlikleri ve polis güçleri arasında çatışmalar
gidiyor. (Türk hükümeti tarafında ise kurbanlar
olarak öldürülenler) Türkler

Görülüyor ki bu kendilerine "korkulu korkulu" diğer tarafda
100'ün üzerinde asker ve sivil öldürüldü.

30.7.85 te Cusurizette şöyle bir haber vardı :

HP'de Vorf yinede dedi ki: Konakta 5 yıldır
itirafında tutulan tutuklu bir var ve bundan
bunun aklı dengesini kaybetmiş buluyor.

Davalar tuncu baysal, yehuda emirle
galvan, pretil mekeler tarafından gözetiliyor.

DISK, Barış Derneği, Aydinlar Dilekleri,

TÖN-DER ~~gi~~ davaları gibi davaların amacı

sol mekaleleri yok etmektir, sol mekaleleri

derken özellikle vaktiyle tuncu baysal aktif
mündele etmiş ~~sol mekaleleri~~ olduklarını

da belirtiyor. Bu sol mekaleleri yok

edilmesi ve işi hareketini herhangi bir

kol aygıtı aracılığıyla bir dizeye kurlan
Türkiye'deki rejimin aklını amandır.

Mahmut Dilekleri'nin savunma ~~belgesi~~

~~alt~~ uluşan barış hareketi için çok
önemli bir belge niteliğindedir.

DISK
ve TÖN-DER
gibi örgütleri

Barış Derneği
Barışhan

KÖYDE KORKU HAVASI

Yeşilyurt olayı

'Şikâyet etmedim, bekledim, ta ki insan pislîği yedirilinceye kadar'

Jandarmanın, köyün yaşlısının eliyle köy halkına insan pislîği yedirdiği iddiasıyla savcılığa başvuran Yeşilyurt köyü muhtarı Abdurrahman Müştak 'Burada dokuz yıldır baskı altındayım. Ama şimdiye kadar

devleti suçlamamak için şikâyet etmedim, baktım baskı duracak gibi değil, korkudan büyük ölüm var diye düşündüm, sonunda dilimi yazdım. Hem, bu yapılanları da devlete hiç yakışmadığı için şikâyet ettim'diyor.

CELAL BAŞLANGIÇ'ın haberi 10. Sayfada

Yeşilyurt olayı

CELAL BAŞLANGIÇ

CİZRE — "Dokuz yıldır baskı altındayım ama devleti suçlamamak için şimdiye kadar şikâyet etmedim ama baktım baskı duracak gibi değil..." diyor Yeşilyurt muhtarı Abdurrahman Müştak. Yamaca turmanan toprak yolda üç askeri araç vardı. Köyün girişine yaklaşıncı, cemselerin kasalarından elişer metre aralıklarla ikiyeşer atlayan askerler yolun iki yanını tuttu. Arkalarından milletvekilleri Fuat Atalay, Cüneyt Canver ile gazetecileri Yeşilyurt köyüne götüren iki araç gidiyordu.

Cizre ilçesinin yamaçlarına doğru çıkan beş kilometrelik toprak yol bittiğinde askerler köyün "terk edilmiş" ilkokulunun önünde durdu. Köyün çevresindeki taşlı, karasabanın güçlükle çekildiği tarlada, katırlarla çift süren köylüler endişeyle kaldırdılar motor sesine kafalarını. Köy muhtarı Abdurrahman Müştak, evinin önüne fırladı telaşa. Köyün harabeye dönmüş ilkokulunun önünde askerleri, karşısında da Adana Milletvekili Cüneyt Canver, Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay ile gazetecileri görünce belki de günler sonra yüzündeki tedirgin çizgiler yumuşadı.

Tüm köy halkı milletvekilleri ve gazetecilerin çevresini sarmıştı. Günler önce köye yapılan baskını anlatmaya hazırlanıyordu. Tam o sırada köye giren askeri araçların komutanı muhtarı yanına çağırıp "Okulun anahtarını getir" dedi. Muhtar Abdurrahman Müştak'ı yeni bir telaş sarmıştı. Milletvekillerine ve gazetecilere dönüp son bir çare olarak yakındı:

— Bakın, daha bugün sabah köy sarıldı. Köyün hoparlöründen "Kimse evden çıkmasın, sadece kimlik kontrolü yapılacak. Evler aranmayacak" duyurusu yapıldı. Daha sonra beni çağırdılar. Köyün aşağısında amcaoğlu Halil Müştak'ın evi var. On yıl önce evi boşaltıp Cizre'ye yerleşmişti. Ev viraane. Kapısı bezle bağlı evin içinde bana bir torba gösterdiler. İçinde beş tane el bombası vardı. Birkaç tane de tahrip kalıbı. Bir tutanak yapıp imzalatıldılar. Torbaların başında da fotoğrafımı çektiler. Şimdi okulun anahtarını verdim. Nereden bileyim içine bir şey bırakmayacaklarını?..

Bunun üzerine milletvekilleri Atalay ve Canver, muhtara "Gidip okula bakalım" önerisini getirdiler. Asker okulun çevresindeydi. İçeride kırk dökük sıralar, duvarlarında mevsimler şeması ve Atatürk'ün fotoğrafı vardı. Bir yıldır okulun kapısı açılmamıştı. Köyün son öğretmeni bir yıl önce gitmiş yerine de başkası gönderilmemişti. Bir süre önce muhtara bir bildirim yapılmış, okulu boşaltması, binanın karakol olarak kullanılacağı iletilmişti.

Yeşilyurt Cizre'nin merkeze bağlı en büyük köylerinden biriydi. Yedi de mezarası olan iki bin kişinin 80-100 evde yaşadığı köyde, ev sayısı giderek azalıyordu. Dokuz yıldır "çekmedikleri kalmamıştı" köylülerin anlattığına göre. Geçimleri "Taşlı tarlada karasaban sürmek, bahçecilik ve hayvancılık yapmak"tı. Geçim darlığına 12 Eylül sonrası bir de güvenlik güçlerinin "değişik uygulamaları" binmişti.

Muhtarın anlattığına göre 1982 yılında köylerden silahlar toplanırken Yeşilyurt'tan 40, mezarlarından da yirmişer tane istenmiş-

ti. Kısa süre içinde 180 silahı bulamayınca bir gün köylülerin içinde, çeşmenin başındaki dut ağacına kollarından asılıvermişti.

Dokuz yıldır süren baskılara dayanamamış ve en sonunda, iki polisin öldürülmesinden sonra 14 ve 15 ocak gecesi köye yapılan baskın muhtar Abdurrahman Müştak için dönüm noktası olmuş ve "korkudan büyük ölüm var" diyerek, o gece yapılanları bir dilekçeyle Cizre Cumhuriyet Savcılığı'na bildirip örneklerini de Cumhurbaşkanlığı'na, İçişleri Bakanlığı'na, Genelkurmay Başkanlığı'na, ANAP, SHP, DYP genel merkezlerine göndermişti.

Dilekçeden sonra muhtar beklemeye başlamış, "Bakalım kim gelecek" diye. Sonunda da dün köye gelenler olmuş. Önce saat 11.00'de köy sarılmış, on yıldır oturulmayan evde bombalı bir torba bulunmuştu. Ardından üç araçla askerler gelip okulun anahtarını istemişler, peşlerinden de milletvekilleri Cüneyt Canver ile Fuat Atalay gelmişti.

Yeşilyurt köyü muhtarı yapılanları bir türlü anlamlandıramıyordu. Her zaman devlete yardımcı olduklarını, her zaman devletten yana olduklarını ve sadece baskının durmasını istediklerini anlatıyordu. Köylüler ANAP Milletvekili Nurettin Yılmaz'a da kızgındılar. "Bize yapılanları gazete o kadar yazdı, bir aydan beri burada oturuyor, gelip halimizi sormadı. Halbuki CHP'deyken kazanması için çalıştık. Bağımsız aday oldu, yine destekledik. Bir ANAP'a geçtiğinde oy vermedik" diye hayıflanıyorlardı. Köydeki tüm oylar neredeyse SHP'ye çıkmıştı. Son referandumda da köyün 135 seçmeninden 135'i "hayır" vermiş, bir tek sandık başkanının oyu "evet" çıkmıştı.

Köyden ayrılırken Diyarbakır Milletvekili Fuat Atalay, değerlendirmesini "Yeşilyurt köyünde olanlar bugün Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da gerçekleşen olayların sadece bir örneği. İnsan dışkusunun yurttaşlara yedirilmesi, insanların sıra dayğından geçirilmesiyle devlet köyde ne yapmak istemektedir? Bize anlatılanlar dehşet verici boyutlardadır. Bölgede yeni operasyonlara senaryo hazırlamak girişiminin devam ettiğini Yeşilyurt köyünde de anladık. On yıl önce terk edilen ve oturulamaz halde bulunan evde ele geçtiği iddia edilen elbombaları ve tahrip kalıpları köylülerin anlatıklarına göre senaryo girişimlerinin sadece bir örneğini teşkil etmektedir. Siyasi iktidarı alışılmış yöntemlerden bir an önce vazgeçmesi için uyarıyor, bütün demokratik güçlerin dikkatlerini bu bölgeye yönelmelerini bekliyoruz" diyorlardı.

Adana Milletvekili Canver ise provokasyona açık Yeşilyurt köyünde her an herhangi bir isatla muhtarın tutuklanabileceğini, hatta ölebileceğini anlattıktan sonra, köye bir yıldır öğretmen dahi atanmadığını, okulun kapalı olduğunu belirterek, "Devlet baba Yeşilyurt köyüne asker değil öğretmen göndersin" isteminde bulunuyordu.

Milletvekilleri ve gazeteciler Yeşilyurt köyünden ayrılırken, geride "Şimdi ne olacak" sorusunu korkulu gözleriyle soran insanlar, okula gidemeyen çocuklar, belki de bir süre sonra karakol olacak, kapısı kilitli, camları kırık bir ilkokul binası kalıyordu.

"Cumhuriyet"
24 Ocak '89

VAKFI

TÜRKİYE SOĞUK

‘Yedirdiler’

İNÖNÜ

İnsanlık dışı uygulamaların sorumluları bulunsun

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — SHP Genel Başkanı Erdal İnönü, dün Ankara’da düzenlediği basın toplantısında gazetecilerin sorusu üzerine Cizre’deki olayları ve gelişmeleri dikkatle izlediğini, vatandaşlara pislik yedirilmesi gibi insanlık dışı uygulamaları kabul etmediklerini belirterek şöyle dedi:

“Güvenlik güçlerinin öldürülmesi olayında suçluların bulunmasını istiyoruz. Arama sırasında masum vatandaşlarımızın baskılara uğramasını, pislik yedirilmesi gibi insanlık dışı uygulamaları kabul etmediklerini belirterek şöyle dedi:

Batının gözü Cizre’de

Başta ABD olmak üzere, Batılı ülkelerin büyükelçilikleri, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde ve bu arada ‘köylülere insan dışkısu yedirildiği’ ileri sürülen Yeşilyurt köyündeki ‘insan hakları ihlalleri’ konusunda bilgi topluyor. 15. Sayfada

ÖZAL

Araştırma yapmadan yazılması üzücü

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Başbakan Turgut Özal, Yeşilyurt köyünde “pislik yedirme” olayını “Böyle bir şey yapılmışsa, gerekli cezayı görecektir. Ama yapılmamışsa, o vakit yapılan yanlışların ifade ettiği mana ne olacaktır diye bir taraftan düşünmek lazım” şeklinde değerlendirdi.

Başbakan Turgut Özal, dünkü basın toplantısında Cumhuriyet’in “pislik yedirme” olayına ilişkin sorusunu yanıtlarken, bu konularda “Tahki edilmeden haberler yazılmasına üzüldüğünü” söyledi. Özal’a Yeşilyurt’taki olay konusunda yöneltilen sorulara (Arkası Sa. 15, Sü. 2’de)

Şırnak’ta baskın

Teröristler Siirt’in Şırnak ilçesindeki kömür ocaklarını bastı, mazot dökererek iki su pompasını yaktı. Mardin’in Habur sınır kapısında çıkışı için sıra bekleyen tankerlere ateş açan militanlar, 2 tankeri yaktılar. 15. Sayfada

Cizre Cumhuriyet Savcılığı, dün Yeşilyurt köylülerinden Beşinin ifadesini aldı. Köylüler ifadelerinde, şikâyet dilekçelerinde de yer alan, jandarmanın kendilerine “insan pisliği” yedirdiği iddialarını yinelediler.

Önceki gün ifadesi alınan bir astsubayla 5 er ise, insan pisliği yedirmediklerini, sadece “yediririz” dediklerini belirttiler.

CİZRE/DİYARBAKIR (Cumhuriyet) — Cizre Savcılığı Yeşilyurt Köyü’nden 5 tanığın ifadesini aldı. Köylüler, şikâyet dilekçelerindeki iddialarını yineleyerek “Bize insan dışkısı yedirildi” dediler.

Önceki gün ifadesine başvuru 5 askerin ise “Biz insan pisliği yedirmedik. Sadece yediririz dedik” şeklinde konuşmaları öğrenildi. Savcılığa başvuran köylülerin avukatı Hasip Kaplan ise Yeşilyurtlu mağdur tanıkların can güvenliklerinin (Arkası Sa. 15, Sü. 2’de)

KORKUDAN KORKMAMAK CELAL BAŞLANGIÇ’ın notları 15. Sayfada

yinelerken Mahmut Diri adlı yurttaşın da şunları söylediği öğrenildi:

“Basmıza gelenlerin beşi doğrudur. Bundan başka köyün yamarcasına bulunan bağım da askerler tarafından tahrip edilmiştir. Bunu da burada şikâyet ediyorum. Doç yolu dediğimiz köyü yolu bir süre önce dozerler tarafından açılarak yolun kenarına büyük kayalar çıkarılmıştır. Askerler, köyü sardıktan gün bu büyük kayaları benim bağıma yuvarladılar. Şimdi bağım bozulmuş durumda. Ayrıca yeni doğum yapmış karımı da evden alarak köy meydanına getirdiler.”

Askerler: “Boku yediririz” dedik

Öte yandan önceki gün ifadesi alınan beş askere bir astsubayın da sorgulama sırasında tüm iddiaları reddettikleri, sadece, “köylülerin kullandığı tahrip edilmiş bir kırımın kırım durumuna bulunması nedeniyle çevredeki pisliği göstererek köylülere, bu konularda iddialarını yedirdik” şeklinde “boku yediririz” dedikleri öğrenildi.

Atalay’ın açıklaması

SHP Diyarbakır Milletvekili Fırat Atalay, Yeşilyurt Köyü Muhtarı Abdullah Madak’ın önceki gün gözetilme alınarak şikâyetini geri alması için ikna edilmeye çalışıldığını “Yeşilyurt olayı”nda “İkinci vahim hata” olarak nitelendirdi. Atalay, Asayiş Bölge Komodoru Komutanı Korgeneral Hulusi Sayın’ın önceki günkü basın toplantısında söylediği, “Bazı gazete muhabirleri PKK lehine, devletin aleyhine yazılar yazmayla görev almışlar sanki, bunlar belki bilmeyerek yanlış bilgiyle oluyor, ama bazılarını da özel nedenlerle yazıyor” sözlerini, “basın özgürlüğünü baskı altına alabilecek yaklaşımlar” olarak değerlendirdi. Sayın’ın görüşleri dile getirildi:

“Sayın korgeneralin gazete haberlerine ilişkin değerlendirmesi esas vericidir. Özellikle son Cizre ve Yeşilyurt olayında basına yansıtılan haberler tam anlamıyla demokraside hizmettir. İnsan hakları temel tutan bu haberlerin siyasi boyutunu tartışmak yanlış bir yaklaşım olacaktır. Bu anlamda Cumhuriyet Gazetesi, demokrasi adına örnek bir davranış göstermiştir. Basın özgürlüğü baskı altına alılabilecek bir yaklaşımlardan yetkililerin kaçınmasını istiyoruz.”

dilekçesinde şu görüşlere yer verildi:

“Müvekkillerimin sindirilmesi veya bir komplo ile tecziyeleri için bir takım gayretlerin sarfedildiği, yasadışı işlemler yapıldığı yönünde emareler bulunmaktadır. Gözdağı verilerek müşteki tanıkların etkilenmesi, masum insanların suçlu konumuna sokulması gibi ileri sürülen uygulamaların girişimleri bulunmaktadır. Böylece bir durum vatandaşın hak arama özgürlüğünü kısıtladığı gibi delilleri kararmasına çabaları da görülmektedir. Can güvenliklerinin tehlikeye atıldığına dair ciddi emareler vardır. Bu nedenle, müvekkillerimin bulunduğu Yeşilyurt Köyü ile ilgili güvenlik kuvvetlerince yapılacak soruşturmanın soruşturmacılarınla birlikte, müşteki tanıkların ile samimiyetle bir an önce dinlenerek yüzleşmelerini, sağlanmasını istiyorum. Soruşturmanın sağlıklı ve adil olarak yürütülmesi için kararlılığınızı önlemesi için samimiyetle talebimdir.”

İfade verdiler

Avukat Hasip Kaplan’ın başvurusundan sonra dün Cizre Cumhuriyet Savcılığı’na çağrılan Yeşilyurt Köyü halkından İmam Mevlüt Altunbay, Mahmut Diri, Salih Kayar, Abdullah Madak, Mehmet Salt Bozkurt ifade verdiler. Tankerlerin ifadelerinde daha önce şikâyet dilekçesinde olmayan yeni iddialarda da bulundukları öğrenildi. Savcı Mustafa Sağiroğlu’nun, “Askerlerin köye saat kaçta geldiği, köyü nasıl sardı, Muhtar Abdullah Madak’ın Müstak ile Kâmil Müstak’ın nasıl sorduğu, döşerken görüp göremedikleri, köy halkına nasıl insan pisliği yedirildiği” yolundaki sorularını yanıtlayan tanıkların, dilekçedeki iddiaları aynen yinelledikleri bildirildi.

Yeşilyurt Köyü’nün yaşlılarından Tanık Salih Kayar’ın ifadesi alınırken cebinden çıkardığı doküman doküman tesbii savcıya verirken sonra şöyle konuştuğu belirtildi:

“Savcı Bey ben bu yaşta günde beş vakit namazımın arkasından kılan bir insanım. Bu tepihli de elinden hiç düşürmem. Yapılan şikâyetlerin hepsi doğrudur. Bu yüzden sonra bana bu boku yedirtiler. Ben de şikâyetçiyim.”

“Bağımı bozdular”

Tanıklardan Abdullah Madak, Mehmet Salt Bozkurt ve Köy İmamı Mevlüt Altunbay da şikâyet dilekçesindeki iddiaları doğrulayıp

‘Yedirdiler’

(Baştarafı 1. Sayfada)

sağlanmasını, soruşturmanın bizzat savcı tarafından yürütülmesini ve Binbaşı Cafer Çağlayan’ın tutuklanmasını istedi. Savcılık, Yeşilyurt Köyü’nden beş tanığın ifadesini aldı. Köylüler şikâyet dilekçelerindeki iddialarını yinelerken ifadesi alınan 5 askerin, “insan dışkısı yedirmediklerini”, sadece “yediririz” dediklerini öğrenildi. Cizre’deki operasyonlardan gözaltına alınanlardan, aralarında bir kadın iki kişinin evinde öldürüldüğü kahveci Ramazan Öğün’ün de bulunduğu dokuz kişi dün salıverildi.

İnsan Hakları Derneği Genel Başkanı Nevzat Helvacı başkanlığındaki heyet, dün Güneydoğu’ya gelerek incelemelere başladı. SHP Milletvekili Fırat Atalay, Korgeneral Hulusi Sayın’ın, “Haberleri yazanlar PKK’ya hizmet veriyorlar” diye konuşmasını tepki gösterdi. Atalay, Yeşilyurt Köyü Muhtarı Abdullah Madak’ın, şikâyetini geri alması için ikna edilmeye çalışıldığını da “İkinci vahim hata” diye nitelendirdi.

Can güvenliği istiyorlar

Yeşilyurt olayıyla ilgili olarak beş askere bir astsubayın önceki gün ifadelerinin alınmasından sonra dün de şikâyetçi köylülere tanıkların ifadeleri alındı. İfade alınmadan önce cumhuriyet savcılığına başvuran Yeşilyurt köylülerinin avukatı Hasip Kaplan, “müvekkillerinin can güvenliğinden endişe duyduğunu” belirterek,

12 EYLÜLÜN 5. YILDÖNÜMÜ PARİS DE YAPILAN GÖSTERİLERLE PROTESTO EDİLDİ

Türk, Kürd örgütleri tarafından 7 Eylülde aynı gün farklı saatlerde üç ayrı yürüyüş yapılarak, ülkedeki rejim kınandı. Üç ayrı yürüyüş de toplam 1500 kadar katılım sağlandı.

Ala Rızgari, ATT, Birlik Yolu, Denge Komal, FTİB, İşçi Gerçeği, KİP geç Bir.Kom., KOC KAK, Komkar, Kurtuluş, Kurtuluş Yolu, Partizan Yolu, Teko şin. Örgütlerinin bir araya gelerek gerçekleştirdikleri yürüyüş öncesi birde ortak bildiri çıkartılarak Türk Kürt emekçiler yürüyüşe katılmaya çağrıldı.

Bu yürüyüşü, SOL BİRLİK Fransa Koordinasyon Komitesi kendi imzasıyla dağıttığı bildiride desteklediğini açıklıyayarak, göçmen emekçileri, demokratları Devrimcileri yürüyüşe katılmaya ve desteklemeye çağırdı.

"SOL BİRLİK" taraftarı örgütler; topluca SOL BİRLİK pankartı ardında yürüdüler. *↓ i destekleyen örgütler;*

Aynı gün, PKK, Cephe, Kuvilcım taraftarı örgütler de ayrı bir yürüyüş yaparak, tılar. Bu iki yürüyüşün dışındaki güçlerde üçüncü bir yürüyüş düzenlediler.

Birbiri ardınca yapılan yürüyüşlerde, 12 Eylül Rejimi kınanarak protesto edildi.

FTİB

Fransa Türkiyeli İşçiler Birliği
Union des Travailleurs
de Turquie en France

ÜLKEDE GENERALLER YÖNETİMİ 5. YILINI DOLDURUYOR

Bu beş sene içerisinde; Türk Kürt emekçilerinin, halklarımızın yaşamı dahada zorlaştı. "Demokrasiye geçmekten" bahseden generaller; sivil elbiselerini giydiler, kılık değiştirdiler, süngülerin gölgesinde "seçim" yaptılar. Anayasayı hazırlayıp "parlamento" kurdular... Bir avuç vurguncu, tekelci adına generaller iktidarlarını sürdürüyorlar.

Aradan geçen beş sene içerisinde,

Ceza evleri ilerici ve yurtseverlerle dolduruldu. Yüzlercesi idam ve işkence sehpalarında yaşamlarını yitirdi. Ülke bir baştan bir başa yaşaklar ve baskılarla kuşatıldı. İşçilerin sendikal özgürlükleri, grev hakları ellerinden alındı. Kürt halkına eşi görülmedik bir kırım uygulandı. "Eşkiya avı" yaygarası ile Kürt halkı ve yurtsever güçler yok edilmek isteniyor. Diktatörlük, Türkiye Kürdistanındaki baskılarla yetinmeyerek, saldırganlığını İran, Irak Kürdistanına'da taşıyor.

12 Eylülcü generaller bildiklerini okuyorlar.

"ulusal hava savunmasını güçlendirmek" den bahseden generaller ceplerini doldurdu. Bunların "demokrasiye geçtik" demesinde sahtekarlıktır. Ama, Evren "Anayasada delik açtırmam" diye bağıyor. Halka, ilericilere, diktatörlük karşıtı yurttaşlara gözdağı veriyor. Hükümetin başı Özal ise, "itibarımız arttı, başımız dik" diyerek, "aydınlık" geleceklerden bahsediyor. Ülkede ne varsa hepsini kapı kapı dolaşıp satışa çıkaran, Reagan'a kapı kulu olan Özal, hangi başı diklikten bahsediyor? Günlük gazeteler bile hergün bir vatandaşın geçim sıkıntısından intihar ettiğini yazarken; Özal hangi aydınlıklardan söz ediyor? Bir yandan Evren, "Anayasayı deldirmem" diye bağıyor, diğer yandan Özal, "zamma devam" diyor.

Evren Özal diktatörlüğü,

Halkımıza göz yaşı, acı ve yoksulluktan başka bir şey vermedi. Bunlar emekçilerin zorlu yaşamını kadermiş gibi göstermeye çalışıyorlar. Evrenler, Özallar halkımızın kaderi ve geleceği olamaz. Bunların ipleri; Washington'la, IMF'le bir avuç tekelci vurguncuyla bağlıdır... Elleri kanlı faşist generaller, ceplerini halktan gasp ettikleri parayla doldurdular.

Türk Kürt emekçiler,

Ülkemizdeki diktatörlük rejimine karşı yürütülen kavganın yanında yerini al! Destekle! Biz aşağıda imzaları bulunan örgütler, dernekler; taraftarlarımızı, üyelerimizi, tüm demokrat ve yurtseverleri, 12 Eylül'ün beşinci yılında taraftarı olduğumuz **SOL BİRLİK** pankartı altında yürüyüşe katılmaya diğer sol güçlerle birlikte yapılacak yürüyüşü desteklemeye çağırıyoruz!

Politik tutuklulara özgürlük, genel af!

Kürt halkına karşı sürdürülen savaşa ve ulusal baskıya son!

Zafer, özgürlük için mücadele eden halklarımızın olacaktır!

Gare de l'est

7 Eylül, saat 11'de

Gerçek, Birlik Yolu, FTİB, KOMKAR, KKDK-Fr. Kom.

ÇAĞRI

Bundan beş yıl önce 12 Eylül 1980'de, Ülkenin içerisine girdiği ekonomik-siyasi bunalımı egemenler adına çözmek, Türkiye'yi Ortadoğuda Emperyalizmin çıkarlarını savunmak için Cunta iktidara geldi. Türkiye ve Türkiye Kürdistanında yükselen Demokratik halk muhalefetine bastırmak, halklarımızdan yana olan tüm demokrasi odaklarını yok etmek cuntanın başlıca hedeflerinden idi. Aynı zamanda 12 Eylül cuntası 60 yıllık T.C devletinin üst yapı kurumlarını yeniden düzenleyip kurumlaştırma amacındaydı da.

Geçen beş sene içerisinde binlerce devrimci, ilerici, yurtsever işkence tezgahlarından geçirildi, yüzbinden fazla kişi cezaevlerine kapatıldı, yüzlercesi sokak ortasında, dağlarda, onlarca darağaçlarında katledildi. 12 Eylül cuntası toplumun kendisinden olmayan tüm kesimlerine karşı baskı, işkence ve terör politikasını egemen kıldı. Demokrasiye geçildiği iddia edilen bir dönemde cunta şefi Kenan Evren'in basında yer alan "Asmayıp da besleyelim mi?" sözü bu beş yıllık politikayı kendi ağzıyla iki kelimeyle özetlemesinden başka birşey değildi. Gene geçen aynı süre içerisinde uygulanan iktisadi politika sonucu başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi kesimler için ülke yaşanılmaz hale geldi. Enflasyon görülmemiş boyutlara ulaştı. Emekçilerin alım gücü her geçen gün artan hayat pahalılığı karşısında zayıfladı. Özetle cuntalı yıllar tüm emekçi halklarımıza işkence, terör ve sefaletten başka birşey vermedi.

Bugün 12 Eylül cuntasının politikaları "Demokrasiye geçiş dönemi" adı altında değişik biçimleriyle sürdürülmektedir. Bu süreçte; en sıradan demokratik talepleri içeren bir dilekçe yüzünden yüzlerce aydın yargılanıyor. İşçilerin ekonomik demokratik talepleri için sendikalaşma ve grev hakları henüz yok. Öğrenci gençlik bir başka ülkede benzerine rastlanması mümkün olmayan "YÖK" yasasıyla en basit demokratik istemleri uğruna bile örgütlenememektedir. Kürdistan'da bölücülük yapılıyor kisvesi altında Türk şovenizmi körüklenip zaman zaman büyük boyutlara varan soykırım operasyonları gündeme getiriliyor.

Cuntanın Kürdistan'daki baskıları akıl almaz boyutlara ulaştı. En temel ulusal-demokratik haklarından yoksun sürekli saldırı altında yaşayan Kürt halkı üzerindeki baskılar 12 Eylül'den sonra daha da katmerleşti. Son aylar da ise Kürt halkına karşı ilan edilmemiş bir savaş yürütülüyor. Köyler boşaltılıyor Kürt halkı yeni bir göçe zorlanıyor. Türkiye Kürdistanındaki baskıları ile yetinmeyen cunta fırsat buldukça İran ve Irak gerici rejimlerinin de onayıyla İran ve Irak Kürdistan'ına müdahale ediyor, bu parçalardaki devrimci-yurtsever hareketi ezmek istiyor.

Polis devleti özlemi ile yeni çıkartılan "Polis vazife ve selahiyetleri" yasasıyla en geri rejimlerde bile rastlanmayacak şekilde yargı gücü hiçe sayılıyor. Polisin yetkileri halka karşı kullanılmak üzere sınırsız genişletildi.

Bugün cezaevlerindeki onbinlerce kişi için "Genel Af" Parlamento'da görüşülüyor. Hazırlanan af yasası öyle bir yasa ki; bilim adamını, profesörü, aydını öldüren faşistler adı suçlu sayılıp affedilebilecek, emekçi halkları ve onların çıkarlarını savunan devrimciler, ilericiler düşüncelerinden dolayı devlete karşı olma iddiasıyla af kapsamının dışında kalacaklar. İktidardaki ANAP partisi başkanı Başbakan ÖZAL'ın bir gazetecinin genel af konusundaki sorusuna "yetkimiz yoktur" şeklindeki cevabı ülkede geçildiği iddia edilen "Demokrasi" adına ilginç bir örnektir. Herşeyden önce 12 Eylül'den sonra hakim sınıfların cunta aracılığıyla halklarımıza zorla onaylattığı "A-yasası"nın kendisi emekçilerden yana her türlü demokratik talebin, burjuva anlamda bile bir demokrasinin önündeki en büyük engeldir.

TÜRKİYELİ VE TÜRKİYE KÜRDİSTANLI EMEKÇİLER

12 Eylül cuntasının beşinci yılında ülkede "Demokrasinin" adından başka birşey yoktur. Bizler çok iyi biliyoruz ki; cunta ve onun halklarımıza beş yıldır yaşattığı terör ve sefalet gün gelecek tarihin çöp sepetinde yerini bulacak, zafer emekçi halklarımızın olacaktır. Şehit düşen binlercemiz ve emekçi halklarımızın zaferi için girdiğimiz mücadele tek yaşam gerekçemiz ve namus borcumuzdur.

12 Eylül generaller cuntasının emekçi halklarımıza zulmünü protesto ve halklarımızın süren mücadelesini desteklemek için aşağıda imzası bulunan bizler bir yürüyüş düzenlemekteyiz. Cuntanın zulmüne karşı çıkmak herşeyden önce bir insanlık görevidir. Bu yürüyüşte bu görevi birlikte yerine getirelim.

- İŞKENCE VE İDAMLARA SON
- TÜM SİYASAL TUTUKLULARA ÖZGÜRLÜK
- KAHROLSUN EMPERYALİZM VE 12 EYLÜL GENARELLER CUNTASI
- KÜRDİSTANDA SOYKIRIMINA HAYIR
- YAŞASIN KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ

Ala Rızgari Fr. Kom.- A.T.T- Birlik Yolu- Denge Komal- İTİB- İşçi Gerçeği- KİP geçici Bir. Kom.- Koç Kak- Komkar- Kurtuluş-Trf. Kurtuluş Yolu Fr. Trf.- Partizan Yolu- Sosyalist İşçi- Tekoşin Trf.

YÜRÜYÜŞ: TARİHİ : 7 Eylül 1985
BAŞLANGIÇ YERİ : Gare de l'est
SAATİ : 11

**TÜRK VE KÜRT EMEKÇİLERİ,
AYDINLAR, GENÇLER, KADINLAR,
DEMOKRAT VE YURTSEVER İNSANLARIMIZ!**

Türkiye’de faşist diktatörlük beşinci yılını dolduruyor. O halklarımıza zulümden, gözyaşından, açlıktan başka birşey getirmedi. Bu beş yıl içinde emekçiler kat kat yoksullaştılar. İşçilerin satınalma gücü yarıdan fazla düştü. İşsizlerin sayısı 6 milyona ulaştı. Zam ve pahalılık zinciri durmak bilmiyor. Evren-Özal ekibi, IMF’nin ve öteki emperyalist kuruluşların güdümünde ülke ekonomisini tam bir yıkıma sürükledi. Dış borçlar 30 milyara tırmandı. Yatırımlar geriledi. Ülke giderek emperyalistlerin tam bir açık pazarına dönüştü.

Faşist diktatörlük ülke kaynaklarının büyük bir bölümünü silahlanmaya harcıyor. Milyonlar savaş uçaklarına, tanklara, çıkarma gemilerine harcanıyor. ABD emperyalistleri için yeni havaalanları, üstler yapılıyor. Evren-Özal ekibi, emperyalistlerin güdümünde, bölgede gerilimi arttıran barış düşmanı maceracı bir politika izliyor.

Bu yıkıcı politika halklarımıza süngü gücüyle dayatılmıştır. Faşist diktatörlük işçilerin, öteki emekçi halk kesimlerinin, gençliğin, aydınların, öğretmenlerin demokratik kitle ve meslek örgütlerini yasakladı, onbinlerce ilerici ve yurtseveri zindanlara doldurdu, bir dizi siyasi cinayetler işledi. İşkence çarkı, polis ve komando terörü bugün de tüm hızıyla devam ediyor. Diktatörlük Kürt halkına karşı pervasızca bir saldırganlığı, baskı ve zulmü günden güne arttırıyor.

Faşist diktatörlüğün “demokrasiye dönüş” sözlerinin tam bir aldatmaca, bir yalan olduğu bugün daha iyi anlaşılmıştır. Kukla parlamento ve hükümetin ardında asıl söz Cunta’nındır. Cunta’nın anayasası özgürlüklerin önündeki en büyük engel. O, temel hak ve özgürlükleri ortadan kaldırıyor ve faşist bir örgütlenme modeli getiriyor. Bu gerici anayasa diğer baskı yasaları ile desteklendi. Yeni polis yasası bunun somut örneği. Evren-Özal ekibi sıkıyönetimi polis eliyle sürdürmeye hazırlanıyor. Onlar halka demokrasi tanımaya asla niyetli değiller ve sopayı ellerinde hazır tutuyorlar. Onların bu vurgun, soygun ve talan düzenini sürdürmek için başlıca aracı jandarma süngüsü, polis copu, işkence çarkı ve zindandır.

Yurttaşlar,

Faşist rejimden demokrasi, barış ve ekmek umut etmemeliyiz. O kendiliğinden çekip gitmeyecek.

Onu ancak mücadele ile yıkabiliriz.

Politik ve sendikal hakları geri kazanmak, zindanları boşaltmak, işkence ve idamlara son vermek, komando ve polis terörüne son vermek için; ekonomiyi IMF’nin ve öteki emperyalist kuruluşların güdümünden kurtarmak, halka dayatılan kemer sıkma politikasına, açlığa, işsizliğe son vermek için; vurgun, soygun, talan ve rüşvet çarkının önünü almak için; Kürt ulusu üzerindeki baskı ve zulme son vermek için; bölgede ve dünyada barışçı bir dış politika izlemek için bu faşist rejimi devirmekten başka bir yol yoktur.

Yurttaşlar!

Türkiye ve Türkiye Kürdistan’ı **SOL BİRLİĞİ** halklarımıza tek doğru çıkış yolunu gösteriyor. Onun tüm anti-faşist güçlere sunduğu demokratik program üzerinde birleşelim. Ülkelerimiz üzerine çöken 5 yıllık karanlığı dağıtmak, aydınlığa çıkmak için Kürt olsun Türk olsun, işçi, köylü, genç, kadın, aydın, yurtsever, barışsever, tüm insanlar elele vermek zorundayız.

Güçlerimizi birleştirelim ve omuz omuza yürüyelim!

Faşist rejim çürüyor. Halkın birleşen gücü onun tüm zorbalık ve zulüm güçlerini dağıtacak, tarumar edecektir.

Kahrolsun faşizm!

Evren-Özal diktatörlüğüne hayır, demokratik bir hükümet!

İşkence ve idamlara son, zindanlar boşalsın!

SOL BİRLİK

Amsterdam &

KOG - KAK

Rizgari - 'KKC

Aunpa'da DEU-GENÇ

Devrimci İşçi

Devrimci Halkın Birliği

Soc Birlik Halk-Kem

Partizan - TKP - UL

Halkın Kurtuluşu TKP

TKP - B - İşçi Gençliği

Halkın Yolu

600'ü aşkın

h

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Türkiye Postası
Stuttgart Abone/Satış
Komitesi
Stuttgart

Stuttgart, den 5.9.85

An die
Türkiye Postası
4100 Duisburg-1

Stuttgart ve bölgesindeki ilerici, demokrat ve yurtseverlerin 6 demokratik örgütü Türkiye'deki faşist rejimin 5.yılına protesto eylemlerini bir basın toplantısı ile başlattı.

5.Eylül 1985'deki Stuttgart basın toplantısına çok sayıda yerli(yerel) ve yabancı basın çağrılı olduğu halde katılım az oldu. Katılanlar:

1-Yerli basın: Stuttgarter Zeitung, Stuttgarter Nachrichten

Her ikisinde Stuttgart'ta trajik büyük gazeteler.

2- Y.Basın : Türkiye Postası, Denge Komkar, YazınDergisi

DGB-Stuttgart bölge merkezinde 5 Eylül 1985 saat 14.00 deki basın toplantısında 6 demokratik örgütün sözcüleri, basın toplantısına katılan basın mensuplarına açıklamalar yaptılar, soruları yanıtladılar. 9-14 Eylül 1985 tarihleri arasındaki Eylem Haftasının Stuttgart ve çevresi programını açıkladılar ve birer dosya verdiler.

Basın toplantısı başarı ile sona erdi.

Sadık

9-14 Eylül tarihleri arasında yapılan eylemler
heftoradan

AUFRUF

FÜR MENSCHENRECHTE, DEMOKRATIE UND FRIEDEN IN DER
TÜRKEI UND TÜRKISCH-KURDISTAN

Der Militärputsch vom 12. September jährt sich zum fünften Mal. Die Militärs haben keine Gelegenheit außer Acht gelassen, für die Türkei die "Rückkehr zur Demokratie" zu versprechen. Unterstützung finden sie dabei auch durch die Bundesregierung. Ein Teil der Medien in der Bundesrepublik hat die Parolen der Junta und der von ihr abhängigen Özal - Regierung bereitwillig aufgegriffen.

Dieser Tendenz gilt es entgegenzuwirken. Gerade jetzt ist Solidarität unabdingbar geworden.

Die versprochene "Rückkehr zur Demokratie" ist lediglich Fassade, errichtet aus innen- und außenpolitischen Rücksichtnahmen des Regimes in Ankara.

Die Menschenrechtssituation in der Türkei hat sich heute eher verschärft. Die politischen Parteien und Gruppen, die vor dem Putsch existierten, sind nach wie vor verboten, die Gewerkschaften nach wie vor illegalisiert. Immer noch werden Schauprozesse gegen türkische Gewerkschafter, Intellektuelle und Mitglieder der türkischen Friedensbewegung inszeniert. Staatlicher Terror, Unterdrückung und Folter sind systematisiert worden und gehören zum Alltag. Zehntausende von politischen Gefangenen sitzen zur Zeit in türkischen Gefängnissen ein, leiden unter Mißhandlung und Folter. In Türkisch-Kurdistan führt das Regime einen unerklärten aber offenen Krieg gegen das kurdische Volk.

Die Ankündigung der Özal - Regierung, das Kriegsrecht aufzuheben, und damit einen Schritt zur "Demokratisierung" zu tun, ist schiere Demagogie. An seine Stelle tritt das im Sommer dieses Jahres verabschiedete neue Polizeigesetz, das den Behörden auch ohne Kriegsrecht uneingeschränkte Machtbefugnisse sichert. So kann die Polizei jetzt z.B. Gewerkschaften, Vereine, Berufsverbände, Kinos, Theater u.ä. schließen und verbieten.

Unter dem Vorwand, Demokratie und Menschenrechte vor dem Terrorismus zu schützen, wurden dieselben abgeschafft; heute gibt es keine Demokratie mehr, die angebliche Terroristen angreifen könnten.

Die Völker der Türkei und Türkisch-Kurdistans brauchen Menschenrechte, Demokratie und Frieden. Sie benötigen die Solidarität aller Demokraten der Welt.

Die Unterzeichner rufen die demokratische Öffentlichkeit auf: verstärkt Eure Bemühungen, um die Lüge von der "Rückkehr zur Demokratie in der Türkei" zu entlarven, unterstützt unseren Aufruf:

"Für Menschenrechte, Demokratie und Frieden in der Türkei und Türkisch-Kurdistan!"

Bisher unterstützen diesen Aufruf (alphabetische Reihenfolge):

Aktionsgruppe 3. Welt; Gisbert Bultmann, Rechtsanwalt; Wolfgang Florey, Komponist; Die Grünen, Stadtverband RE und Ratsfraktion; Friedensinitiative RE - West; Gewerkschaft Erziehung und Wissenschaft, Ortsverband RE; Wolfgang Gottschalk, Sprecher des Stadtverbandes RE der Jungsozialisten; Initiative gegen Ausländerfeindlichkeit; Initiative "Solidarität mit den Demokraten der Türkei", RE; Bernd Köhler, Regisseur; Heinz Kloss, Schauspieler; Sozialistische Deutsche Arbeiterjugend RE; Türkischer Arbeiterverein RE (RETİD); Hans-Werner Tschirch, Pfarrer; "Holzwurm", Zeitschrift für RE;

PODIUMSDISKUSTION: Heinrich-Pardon-Haus, Wichernstr.
Freitag, 13.9.1985, 19.00 Uhr

Frau Fleischmann - Sozial demokrat Bund
Pfleger Schröder

... Türkiye'nin Doğu bölgelerinde, Kürtlerin
yoğun olarak yaşadığı bölgede olayı bilen
lere dikkati çekiyorum. Buralarda kendilerine
kurtuluş hareketi, diyen, Türk hükümeti
tarafından ise teröristler, olarak ad-
landırılan Kürtler ile Türk askeri birlik-
leri arasında ve polis güçleri arasında
çatışmalar çıkıyor. Şimdiye kadar kendile-
nine 'kurtuluş hareketi' diyenler tarafında
100'ün üzerinde asker ve sivil öldürüldü.

Bu örgütler terörist mi yoksa kurtuluş hareketi mi?
karar vermeden önce Türk hükümetinin geçmiş-
te olsun, bugün olsun, Doğuda Kürt kök-
lerin yaşadığı bölgelerde kültürel ve
demokratik hakları tanımadığını ve bu
yüzden bu duruma karşı duyulan tepkinin
sonucu olarak bu tür eylemlerin yapılması
anlaşılabilir .

{ *gerildiğini
dikkate
almak
gerekir.*

Türk Silahlı Kuvvetleri yalnızca terö-
ristlerle mücadele etmeyip bölgedeki halkı
sindirmek için önlemler alıyor. Köylülerin
kışlık erzaklarına el koyuyor, veya bu
erzaklar imha ediliyor. Nusaybin, Bingöl ve
Tunceli'de bu oluyor. Şimdiye kadar
1000'den fazla aile zorla batıya göç
ettirildi.

4378

12 Eylül 1985 günü Bonn'da yapılan ~~basın toplantısı~~ "Türkiye'de insan hakları ve demokrasi" konulu basın toplantısında Prof. Server Tanilli, ~~askeri rejiminin~~ Türkiye'deki ~~rejim~~ ve Aydın düşmanlığı" konulu konuşmasında özetle şöyle dedi: →

42

anlatıldıktan sonra

1

Sayın Tanilli Aydınlar davasında ~~değil~~ olarak "Aziz Nesin'in savunmasına mahkeme yayın yasağı koymuştur. Zaten o koymasaydı Şikâyetim koyacaktı. Bu sanırım sizlere birşeyler anlatır" diyerek devam etti. → ~~devam etti~~ 2

404

Daha sonra söz alan Rene Böll konuşmasında, "Türkiye'de barış hareketi'nin koğuşturmayaya uğradığını belirterek " Babamın ölümünde Türkiye'de hapisteki siyasal tutuklular babamın eserlerini tercüme edip okumuşlar. Bu bizim için babamın anısına yapılan en önemli törenlerden biri oldu. Türkiyelilerle dayanışmayı sürdüreceğiz." dedi.

~~Jürgen~~ Vazar ve gazeteci Jürgen Roth konuşmasında " Bir kaç gün önce Federal Almanya Dışişleri Bakanlığı Federal Almanyada , Almanca yayınladığım bir kitaptan dolayı Türkiye'de hakkımda dava açıldığını ve İstanbul 2 . Ağır Ceza Mahkemesinde tutuklanmam istendiğini bildirdi. "ürkiye'de demokratikleşme denen şeyin ne olduğunu bu örnek gösteriyor. . . .

Basın toplantısına katılan GEW sendikası temsilcisi Reinhard Hocker'in konuşmasında, "İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesinde bir duruşmayı izleyen GEW sendikası delegasyonu duruşmada kendi kendine gülen ve duruşmayı izlemeyen bir genç tutuklu gördük. Bu genç işkence ve hapis sonunda akli dengesini kaybetmiş 23 yaşında 40 kilo ağırlıkta, uyumuyor, kimseyle konuşmuyor, durmadan hücrede dolaşıyor. İsmi Ahmet Uzar. Tıbbi yardım görmüyor ve açıkça görülen hastalığına rağmen hala mahkemesi sürüyor.

olozh

Davalar, tamamen bağımlı, yukardan emirle
çalışan, politik mahkemeler tarafından gö-
rülüyor. DİSK, Barış Derneği, Aydınlar Davası
TÖB-DER gibi davaların amacı sol muhalefeti
yok etmektir. Sol muhalefet derken vaktiyle
DİSK, TÖB-DER gibi örgütlerin vaktiyle teröre
karşı aktif mücadele etmiş olduklarını da
belirtiyim. Bu Sol muhalefetin yok edilmesi
ve işçi hareketinin herhangi bir rol oynamı-
yacağı bir düzenin kurulması Türkiye'deki
rejimin asıl amacıdır.

Barış Derneği Başkanı Mahmut Dikerdem'in
savunması uluslararası barış hareketi için
çok önemli bir belge niteliğindedir. »

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ

*zollodup yapı
atılarda*

DGB Eski Başkanı Heinz.O.Vetter yaptığı konuşmada " Türkiye demokrasiye geçmemiştir. Askeri mahkemelerde davalar ve idam istemleri sürmektedir. Davalarda savaş hali hükümleri uygulanmaktadır. Ankara'nın ortak pazarla ilişkilerinin düzelebilmesi için biz sosyal demokratlar, şu şartların yerine getirilmesini bekliyoruz.

Bunun için de askeri mahkemelerde devam eden davalar durdurulmalı, genel af çıkarılmalıdır. Askeri mahkemelerden verilen idam kararlarının uygulanmasına izin verilmemelidir. Sendikal haklar sağlanmalıdır. Bu şartlar oluşmadan Ankara'nın ortak pazarla ilişkilerinin düzelebilmesi mümkün değildir." dedi

Biz sosyal demokratlar, özgürlük ve demokrasi konusunda Ankara'dan bir sinyal görmek istiyoruz.

ILO'nun ilkelerine uygun şekilde

TÜRKİYE SOSYAL

Sa. **7** Sept.

,Judith

SA 6.44 — SU 19.55
MA 22.56 — MU 15.37

12 bis 20 Uhr, Musik-
theater und Bildungs-
zentrum: GE-Spektakel

Polizei 1 10
Rettungsdienst/Notarzt
Feuer/Unfall 1 12
Polizei Westerholt 35 80 67
Krankentransport/Auskunft
über Bereitschaftsdienste
1 52 31

BUERSCHE - ZEITUNG

LOKALES

Protest gegen politische Verhältnisse in der Heimat

Regime ist den kritischen Türken selbst bei uns auf den Fersen

Aktionswoche „Für Menschenrechte, Demokratie und Freiheit“ / Mahnwache

GELSENKIRCHEN. (nw) Was wissen wir eigentlich über die Türkei? Wir leben in Gelsenkirchen mit rund 15 000 türkischen Mitbürgern, der eine hat Kontakt zu ihnen am Arbeitsplatz, vielleicht noch im Sportverein oder hat die Ferien im neu entdeckten Urlaubsland Türkei verbracht – aber sonst? Der andere hat wohl im Hinterkopf, daß vor fünf Jahren dort Generäle die Macht an sich rissen, die Türkei ein Mitgliedsland der NATO ist. Doch wie sieht es politisch in diesem Land aus? Um darüber zu informieren, Mißstände aufzuzeigen, gegen Hinrichtungen und Folter zu protestieren, Freiheit für die politischen Gefangenen in der Heimat zu fordern und sich für ein Ende des Krieges gegen das kurdische Volk und die damit verbundene nationale Unterdrückung im Osten des Landes einzusetzen, findet bundesweit vom 9. bis 14. September eine Aktionswoche in der Bundesrepublik statt.

Diese Aktionswoche „Für Menschenrechte, Demokratie und Frieden“ wird in Gelsenkirchen vom türkischen Arbeiterverein und der Arbeitervereinigung durchgeführt. Unterstützt werden diese beiden Organisationen von zahlreichen deutschen Vereinen, Gruppen, Verbänden und Einzelpersonen.

Türken, deren Namen wir hier nicht nennen wollen, weil sie selbst in der Bundesrepublik mit Schwierigkeiten rechnen müssen, klagen an: „Seit fünf Jahren werden Menschenrechte, Grundrechte und Freiheiten mit Füßen getreten. Das faschistische Regime von 1982 legitimiert die Gewalt. Es wurden Gesetze erlassen über politische Parteien, Gewerkschaften, das Arbeitsleben, die Presse, Vereine, Berufskammern, Versammlungs- und Demonstrationsrecht und zuletzt ein Gesetz über die Pflichten und Befugnisse der Polizei. Seit fünf Jahren werden Unterdrückung, Folter und der Terror vom Staat aus systematisch praktiziert.“

Die Zahl der seit dem 12. September 1980 Festgenommenen wird auf über 300 000 geschätzt. „Seit diesem

Tag wurden 50 Gefangene gehängt, viele Menschen stehen vor Gericht, für die ebenfalls die Todesstrafe gefordert wird.“ Die „Rückkehr zur Demokratie“ sei eine Farce.

Kritisiert wird auch „eine von den USA abhängige Außenpolitik“ sowie die wirtschaftliche Lage der Türkei, die ein „vollständiger Bankrott“ sei. Nun wird sich der eine oder andere sagen, was geht mich das an. Mancher geht vielleicht gar soweit und meint, sollen sie doch in die Heimat zurückkehren und dort für Verbesserungen kämpfen.

Doch das ist nicht einfach. „Wir hören immer wieder von Schwierigkeiten, die Landsleute haben, wenn sie in die Türkei zurückkehren; besonders dann, wenn sie in der Bundesrepublik in einer Gewerkschaft organisiert waren.“ Probleme gibt es auch mit den türkischen Konsulaten, die ihre Landsleute dazu auffordern sollen, sich nicht gewerkschaftlich zu organisieren. Eines der Druckmittel ist die Verlängerung des Passes. Dazu ein Beispiel: Drei Türken, die in Essen leben, wurde in den letzten Monaten die Pässe aus diesem Grund nicht verlängert.

Das Resultat: Diese Türken müssen in die Heimat zurück. Die Angst vieler in der Bundesrepublik lebenden Türken geht mittlerweile soweit, daß sie nicht mehr auf Urlaub in die Heimat reisen – Angst vor Verhaftung, weil ein Foto in der Türkei vorliegt, das denjenigen zeigt, wie er gegen die politischen Verhältnisse in der Heimat demonstriert, Angst, daß einem die Mitgliedschaft in einer deutschen Gewerkschaft zum Verhängnis werden könnte. Die Konsulate forderten beispielsweise den DGB in Gelsenkirchen auf, Mitgliedszahlen und Namen von türkischen Gewerkschaftern zu nennen.

Um auf all diese Mißstände aufmerksam zu machen, wird am 12. September auf der Bahnhofstraße (10 bis 18 Uhr) eine Mahnwache abgehalten, Informationsschriften werden verteilt. Zu einer Podiumsdiskussion (Thema: „Menschenrechte, Demokratie und Freiheit in der Türkei“) sind alle Interessenten für den 14. September, Beginn 16 Uhr, ins AWO-Zentrum an der Grenzstraße eingeladen.

Bundesweite Aktionswoche der Türken und Kurden

Wahres Gesicht der Junta entlarven

Am Donnerstag, 12. September, jährt sich zum fünftenmal der Jahrestag der Machtübernahme der türkischen Junta. Aus diesem Anlaß findet vom 9. bis 14. September eine bundesweite Aktionswoche „Türkei und Türkisch-Kurdisten für Menschenrechte, Demokratie und Frieden in der Türkei“ statt. Ziel der Aktionswoche ist die Aufklärung der bundesdeutschen Öffentlichkeit über die „antidemokrati-

sche Situation“ in der Türkei seit dem Militärputsch im Jahr 1980.

Es sei an der Zeit, endlich allen Demokraten das wahre menschenverachtende Gesicht des Militär-Regimes aufzuzeigen, heißt es in einer **Presseerklärung des türkischen Arbeitervereins und der Arbeitervereinigung Gelsenkirchen**.

Quellen im In- und Ausland schätzen die seit dem Umsturz Festgenommenen auf über

300 000 50 Gefangene seien bereits gehängt, teilte der Vorstand der beiden türkischen Gruppen am Mittwoch auf einer Informationsveranstaltung mit.

Als Farce bezeichneten sie die unter dem Stichwort „Rückkehr zur Demokratie“ laufenden Bestrebungen des jetzigen Ministerpräsidenten Evren-Ozal. Vielmehr stehen Folter, Unterdrückung und Mißachtung der Menschenrechte weiterhin auf der Tagesordnung.

Deshalb fordern alle an der Aktionswoche beteiligten Organisationen Aufhebung der Hinrichtungen und Folterungen, Einführung der Generalamnestie, Schluß mit dem Krieg gegen das kurdische Volk und der nationalen Unterdrückung.

Veranstaltungen im Rahmen der Woche sind die Mahnwache und ein Infostand am Bahnhofscenter am 12. 9. (ab 10 Uhr) und eine Podiumsdiskussion am 14. 9. in der AWO, Grenzstraße.

Mahnwache erinnert an Folter in Türkei

Gelsenkirchen. Gegen die Unterdrückung, Folter und den systematischen Terror in ihrem Land beteiligt sich der türkische Arbeiterverein Gelsenkirchen an einer bundesweiten Aktionswoche vom 9. bis 14. September. Anläßlich des fünften Jahrestages des Militärputsches wollen sie zusammen mit zahlreichen anderen Organisationen auf zwei Veranstaltungen an die Zustände in der Türkei hinweisen.

Ein Infostand mit Mahnwache im Bahnhofscenter am 12. September und eine Podiumsdiskussion zwei Tage später um 16 Uhr in der AWO an der Grenzstraße sollen die Gelsenkirchener Bevölkerung daran erinnern, daß in der Türkei die Menschenrechte mißachtet werden. Mit den Aktionen will der Arbeiterverein „das wahre Gesicht des türkischen Regimes an die Öffentlichkeit bringen“ und den Forderungen nach Demokratie und Frieden mehr Nachdruck verleihen.

Auf rund 800 000 Personen schätzt man die Zahl der politisch Verfolgten; zur Zeit stehen 6250 Gefangene vor Gericht. Ihnen droht die Todesstrafe. Aus Angst vor Verhaftung würden es tausende von Türken nicht wagen, zum Urlaub an den Bosphorus zu fahren. Gewerkschaftsmitgliedern droht das türkische Konsulat, ihre Pässe nicht zu verlängern, falls sie mit der politischen Arbeit nicht aufhärten.

06.09.85

Ruhr Nachrichten

TÜRKİYE

Strasbourg'ta Avrupa Parlamentosunda
Fazilet Cuntasının 5. yılı protesto edildi.

Türkiye Cuntasının 5. yılı ve Şili
Cuntasının 12. yılı 11 Eylül'de Strasbourg'ta
AET parlamentosu önünde Türkiye'li ve Şili'li
Sol gruplar, protesto ettiler.

2 saatlik nöbet boyunca, Fransızca
dağıtılan bildiride; Türkiye'de tüm sol parti-
lerin ve demokratik örgütlerin, sosyal demokrat-
lar dışında yasa dışı olduğu, ama tüm partile-
rin, içinde SODEP, DYP ve REFAH partileri de olmak
üzere cuntasının baskısını yaşadıkları vurgulan-
dı. İdamların, işkencelerin devam ettiği somut
örneklerle sergilenirken, kürt halkı üzerindeki
baskılar ve katliamlar dile getirildi. Halk
herhangi bir demokrasi ve genel af istemi vurgu-
landıktan sonra Avrupa Ekonomik Topluluğun
Türkiye'yle ilişkilerini sürdürmelerinin
koşulunun demokrasi olması gerektiği
üzerinde duruldu. Eylül örgütleyen
Birlik Yolu, Devrimci-İşçi, KOMKAR ve FTİB (TİD)
tarafından oluşturan bir delegasyon,
dönem Avrupa Bakanlar Kurulu Başkanlığı
tarafından kabul edildi. Yapılan görüşme-
de, AET'te Türkiye'de insan haklarının
ciğnendiğini bildiği ve bunun için 12 Eylül
1980'den itibaren imzalanan mali protokol-
ün yasa dışı (70 Milyarlık Avrupa parası) geriktir-
mediğini anlattı. Hatta imzalanması
gereken 4. Mali yardım protokolünün

normal durumda imzalanması, gerekli olduğu, ama insan hakları ve demokrasi konusunda garanti alınmadıkça bu protokolün imzalanmaması, Türkiye'li deleges göre bildirildi.

Nöbet'e katılımı sınırlayan güvenlik sorunları, ~~tabii~~ zamanın da 2. saat'le sınırlandırdılar.

Nöbet boyunca Fransız, İtalyan, İngiliz, Hollanda ve Yunanlı her günün parlamentoları Türk ve Kıbrıs halkına olan sempatisine ve dayanışmalarını dile getiriyorlardı, nöbeti toplantı salonlarından çıkarak aktif olarak desteklediler. Bayı sayılarları da Türkiye'nin durumunun bu toplantıda gündeme gelmesi için cabace sarfedeceklerini bildiriyorlardı.

Ayrıca gündemde olan Güney Afrika ırkçı rejiminden olan dolaylı Portekiz'de bulunan Güney Afrika siyah halkının temsilcileri nöbetteki Türkiye'li ve Şili'li delegelere "Halkımız yalnız Güney Afrika ile çarpıyor, halkımız Türkiye ve Şili halkıyla beraber çarpıyor" sözlerine duyulanmamak ede mi? Bizim de kalbimiz Güney Afrikalı siyah kardeşlerimizle çarpıyor.

Ve aynı akşam kalbimiz Şili halkının yığit cumhurbaşkanı Salvador Allende anısına ve Şili halkı için çarpıyordu. Türkiye'li grup

PRESSEMITTEILUNG

AM 9. SEPTEMBER BEGINNT DIE BUNDESWEITE AKTIONSWOCHE!

Anlässlich des 5. Jahrestages des Putsches vom 12 September 1980 haben 6 demokratische Organisationen der türkischen und kurdischen Arbeitsimmigranten eine bundesweite Aktionswoche vom 9.-14. September 1985 mit dem Motto "für Menschenrechte, Demokratie und Frieden in der Türkei und Türkei-Kurdistan" angekündigt. Dieser Aufruf fand und findet eine breite Zustimmung und Unterstützung durch die demokratische Öffentlichkeit der Bundesrepublik Deutschland.

Bis jetzt wurden zahlreiche örtliche Aktionen bekanntgegeben. Demnach umfasst unsere Aktionswoche bereits 50 Bundesrepublikanische Städte. Bundesweit werden die Einwohner durch Informationsstände und unterschiedlichste Aktionen über die Lage in der Türkei und Türkei-Kurdistan informiert. Es finden 20 regionale Pressekonferenzen, 20 regionale Mahnwachen, in 20 Städten Podiumsdiskussionen, 25 regionale Fackelzüge und in 15 Städten Solidaritätsabende statt.

Wir bitten Sie höflichst in Rahmen Ihrer Möglichkeiten über unsere Aktionswoche sowie über die Situation in der Türkei und Türkei-Kurdistan zu berichten.

Nähere Informationen sind bei unserer Kontaktadresse -KOMKAR- zu erhalten.

Anlagen:

- Liste der Unterstützer,
- Ein ige Aktivitäten aus dem Programm der Aktionswoche

BİRLİK YOLU DİBAF FİDEF GERÇEK ADK KOMKAR KKDK.

Kontaktadresse: KOMKAR, Burgunder Str. 35 - 37, 5000 Köln 1, Tel.: 0221/21 19 32

Anlage 1

LISTE DER UNTERSTÜTZER (Stand 4.9.1985)

Folgende Organisationen und Personen haben uns schriftlich mitgeteilt, daß Sie unsere Aktionswoche unterstützen:

Deutsche Frieden Union, Bundesgeschäftsstelle - GEW, Stadtverband Köln - Verband Griechischer Gemeinden in BRD/WB - SDAJ Bundesvorstand - Initiative Solidarität mit den Demokraten der Türkei - Gesellschaft für bedrohte Völker - Demokratische Sozialisten Bundesverband - Ai Lübeck - DKP Gummersbach - Friedensappell Holland - Arbeiterverein Kurdistan in Holland - G.Gazioglu Vorsitzender der TÖB-DER - B.Heinrich, MdEP Grüne - J.Roth Journalist/Schriftsteller - Prof.Dr. I.Drewitz - R.Hocker, Vorsitzender GEW Stadtverband Köln - Prof.Dr. J.Rohwer - R.Reibolt, C.Beinter, S.Reibolt, I.Lehman - A.Kollbach, E.Mika, L.Müller Rechtsanwälte - Peter Schütt, Schriftsteller - H.Gertz, Pastor - M.Coppik, Rechtsanwalt - Prof.Dr. W.F. Haug, Herausgeber der Zeitschrift das Argument - K.Rolf Kreisvorsitzender DKP Stuttgart - G.Melzer Pleines, Pfarrer - W.Brehm, Pfarrer - J.Reents, ex MdB Grünen - Sanar Yurdatapan, Komponist - R.Noetzel, M.Orth - Wehret den Anfängen, die Kölner Gruppe gegen Ausländerfeindlichkeit - G.Vogel, Pastor - Die Falken, Bundesvorstand - Verband der fortschrittlich Demokratische Assyrer in Schweden - Petra Kelly, MdB Die Grünen - DS Oberhausen - Kemal Daysal, Mitglied der Exekutive vom DISK - Heinz Lang, DKP Parteivorstand - MSB, Bundesvorstand - Die Grünen Oberhausen - Circolo Culturale "Rinascita" - O.Wagner, DKP Kreisvorsitzender Frankfurt - FI Udenhausen - Geli Hill Friedensliste - Michael Müller, MdB SPD - Deutscher Freidenker Verband e.V. - VVN, Bund der Antifaschisten ; Landesverbände; Baden Württemberg, Bremen, NRW, Schleswig Holstein, Hamburg, Hessen, Bayern und Stadtverbände ; Hannover, Düsseldorf, Leverkusen sowie Kreisverband Vogelsberg - Iran Solidaritätskomitee e.V. - DKP Köln, Heidelberg und Krefeld - Prof.Dr. L.Peter - Die Grünen Düsseldorf - Asta Uni Düsseldorf - Arbeitsgemeinschaft Siegburg der Jungsozialisten - Marokanischer Arbeiterbund e.V. - Türkei Komitee Freiburg - Klaus Peter Wolf, Schriftsteller - Volkshaus London - Kölner Appell - Griechische Gemeinde Köln - Junge Pioniere, Kölner Flüchtlingsrat - H.Ruhrberg Pfarrer - Komitee für Grundrechte und Demokratie e.V. - FI Oberhausen - DFU Landesverband Hamburg - C.Hoch MSB Ortsvorsitzender Düsseldorf - IAF Bundesgeschäftsstelle - Die Grünen Alzey - H.Stein Mitglied des Präsidiums der VVN - Kurt Erlebach, Generalsekretär der VVN - H.J.Michels, H.Lederer, P.Thomas Rechtsanwälte - Grün Alternative Liste Fraktion Hamburg - P. Maler Gewerkschaftssekretär Heilbronn - Spanische Club für Kultur und Freizeitgestaltung Heilbronn - E.Löffelbein, S. Walzel Gewerkschaftssekretäre IGBSE Heilbronn - Betriebsgruppe des BZ der GFBA Arolsen - A.Schweiser Pfarrer - J.Jürglus Gewerkschaftssekretär - M. Rüder Friedensrat Heilbronn - R.Christian, Arzt - N.Musluoglu, Vertrauensmann der ÖTV und Mitglied der SPD Vorstand Heilbronn - Paul Schmidt Gewerkschaftssekretär IG Bergbau - H.J.Kutzner Pfarrer - Evangelische Studentenpfarrernamt Mainz - Peter Hofschulz Jugendleiter IGBE OG HN - M.Koester, Lehrerin - G.Costarelli Gewerkschaftssekretär IG Metall Frankfurt - BUKO, Bundeskongress entwicklungspolitische Aktionsgruppe - DGB Jugend Heilbronn - Prof. S.Gustavus - Prof.Dr. A. Biesecker

Anlage:2

EINIGE AKTIVITÄTEN AUS DEM PROGRAMM DER AKTIONSWOCHE :

Podiumsdiskussionen:

KÖLN : 13. September 1985 um 19.00 Uhr im DGB Haus
u.a. mit Vertretern der IG-Metall, GEW, SPD, CDU, FDP, Die Grünen, DKP
ESSEN : 10. September 1985 um 18.00 Uhr in der VHS-Essen
u.a. mit T. Arinir (Rechtsanwalt), R. Hocker (GEW Vorsitzender, Köln),
K. Thüsing (Initiative Solidarität mit den Demokraten der Türkei).
STUTTGART : 11. September 1985 um 19.00 Uhr im DGB Haus
mit Gewerkschaftern und Politikern
HEILBRONN : 12. September 1985 um 19.00 Uhr im DGB Haus
mit u.a. Vertretern der IG-Metall, DGB, VVN
GELSENKIRCHEN: 14.9.1985 um 16.00 Uhr in AWO-Grenzstr. 47

Mahnwachen:

- *uyarı nöbetleri*
MAINZ : 12. September 1985 ab 17.00 Uhr - vor dem Mainzer Theater
KÖLN : 13. September 1985 ab 11.00 Uhr - auf dem Wallrafplatz
DÜSSELDORF : 12. September 1985 ab 15.00 Uhr - auf dem Schadowplatz
DUISBURG : 12. September 1985 ab 15.00 Uhr - Königstr.
BONN : 14. September 1985 ab 10.00 Uhr - auf dem Münster Platz
MÜNCHEN : 14. September 1985 ab 10.00 Uhr - Sendlinger Tor

Fackelzüge:

- *mesaleli yürüyüş*
HAMBURG : 12. September 1985 um 18.00 Uhr ab Sternschanze
BREMEN : 11. September 1985 um 17.00 Uhr ab Marktplatz (Gemeinsam mit Chilenen)
MAINZ : 13. September 1985 um 17.00 Uhr ab Hauptbahnhof
NÜRNBERG : 12. September 1985 um 18.30 Uhr ab Nachbarschaftshaus-Gosterhof
FRANKFURT : 12. September 1985 um 17.00 Uhr ab Baselerplatz
W-BERLIN : 12. September 1985 um 21.00 Uhr ab Gedenknis Kirche

Solidaritätsabende:

- *deyisim geceleri*
MAINZ : 15. September 1985 um 19.00 Uhr im Haus der Jugend
STUTTGART : 14. September 1985 um 18.00 Uhr in Untertürkheim-Sänger Halle
NÜRNBERG : 14. September 1985 um 17.30 Uhr im Nachbarschaftshaus-Gostenhof
FRANKFURT : 14. September 1985 um 19.00 Uhr im DGB Haus
W-BERLIN : 13. September 1985 um 17.00 Uhr vor der Gedenknis-Kirche

DEMOKRATISCHES EINHEITSKOMITEE

Kontaktadresse: Türkenzentrum e.V., Schinkestr. 8-9
1000 Berlin 44, Tel: 691 1028

An

politische Parteien,
gewerkschaftliche und kirchliche Verbände,
demokratische Organisationen und Menschen,

25.8.1985

UNTERSTÜTZEN SIE DIE AKTIONSWOCH
TÜRKEI UND TÜRKISCH-KURDISTAN
FÜR MENSCHENRECHTE - DEMOKRATIE UND FRIEDEN
(10. - 14. SEPTEMBER 1985)

Anlässlich des 5. Jahrestags des Militärputsches am 12. September 1980 in der Türkei, führen wir demokratische Organisationen der türkischen und kurdischen Arbeiter eine Aktionswoche Türkei und Türkisch-Kurdistan in West Berlin durch, unter dem Motto: FÜR MENSCHENRECHTE - DEMOKRATIE UND FRIEDEN, vom 10. - 14. September 1985. Im Rahmen dieser Woche wird mit vielfältigen Aktionen auf die Situation in der Türkei und Türkisch-Kurdistan aufmerksam gemacht und für Solidarität geworben.

Die Menschen in der Türkei und in Türkisch-Kurdistan und die demokratischen Kräfte dort brauchen im Kampf für Menschenrechte, Demokratie und Frieden Ihre Solidarität.

Wir möchten Sie darum bitten, unsere Aktionswoche im Rahmen Ihrer Möglichkeiten zu unterstützen. Gleichzeitig bitten wir Sie, uns mitzuteilen, ob Sie mit Ihrer Unterschrift diese Aktionswoche unterstützen.

Wir hoffen auf Ihre Solidarität.

ANLAGE

AKTIONSWOCH PROGRAMM

Vom 10.9.85	Dienstag,	14.00 Uhr	"Mahnwache" an der Gedächtniskirche
Bis 14.9.85	Sonabend,	12.00 Uhr	
11.9.85	Mittwoch,	11.00 Uhr	Pressekonferenz an der Gedächtniskirche
12.9.85	Donnerstag,	10.30 Uhr	Protestaktion vor dem Türkischen Konsulat
		20.00 Uhr	Kundgebung mit Fakeln vor der Gedächtniskirche
13.9.85	Freitag,	17.00 Uhr	Kulturveranstaltung an der Gedächtniskirche
14.9.85	Sonabend,	15.00 Uhr	Teilnahme an der Antifaschistischen Großkundgebung für die Ehrung der Opfer des faschistischen Terrors, Gedenkstätte Plötzensee.

UNTERSTÜTZUNGSERKLÄRUNG

- ☐ Ich/Wir unterstütze(n) euere Aktionswoche
☐ Ich/Wir unterstütze(n) euere Forderungen
☐ Name, Titel und Anschrift der Person oder Organisation:
.....
.....
.....
Bitte ankreuzen, schneiden und an uns zurücksenden.

ARBEITSKREIS ATOMWAFFENFREIES EUROPA

FORDERT

FREIHEIT FÜR DEN TÜRKISCHEN FRIEDENSVEREIN

5 Jahre regiert das Militär in der Türkei. Der Putsch am 12. September 1980 setzte den Demokratisierungsbestrebungen in der türkischen Gesellschaft ein Ende. Die Obristen, deren Machtergreifung »Ruhe und Ordnung« herstellen sollte, haben stattdessen den Terror von Staats wegen eingeführt: Verfolgung Andersdenkender, Massenverhaftungen und Folterungen sind an der Tagesordnung.

5 Jahre wird nun auch schon der TÜRKISCHE FRIEDENSVEREIN, der von namenhaften Wissenschaftlern und Persönlichkeiten des öffentlichen Lebens gegründet wurde, unterdrückt. Der Friedensverein, der ausschließlich mit legalen Mitteln arbeitete und großes Ansehen genoß, wurde unmittelbar nach der Machtergreifung des Militärs verboten. Die Ziele des Friedensvereins (z.B. atomare Abrüstung in Ost und West, friedliche Beilegung des Konfliktes mit Griechenland) konnten den neuen Machthabern nur ein Dorn im Auge sein. Deswegen wurden 24 Vorstandsmitglieder des TÜRKISCHEN FRIEDENSVEREINS verhaftet und von einem Militärgericht zu zwischen 5 und 8 Jahren Zuchthaus verurteilt. Noch immer verbüßen 12 von diesen zu Unrecht Verurteilten ihre Strafe in Militärgefängnissen. Weitere 48 Gründungsmitglieder müssen in einem zweiten Prozeß Freiheitsstrafen bis zu 15 Jahren erwarten, und für einen dritten Prozeß wird noch gegen weitere Mitglieder ermittelt.

5 Jahre Regierung unter der Herrschaft von Evren bedeuten nicht nur Unterdrückung des Friedensvereins, sondern auch Unterdrückung und Verbot aller politischen Parteien und freien Gewerkschaften, die vor dem 20. Sept. 1980 noch legal arbeiten konnten. Dazu gehören die Massenprozesse, die gegen Zehntausende von Angehörigen politischer Organisationen, der Gewerkschaft DISK und des kurdischen Volkes sowie gegen Schriftsteller und Intellektuelle geführt werden. **Eine eindrucksvolle Bilanz:**

- Seit 1980 wurden laut ai viele Gefangene zu Tode gefoltert. Die genaue Zahl läßt sich nicht feststellen.
- Über 6000 Todesstrafen wurden beantragt, davon über 500 verhängt.

5 Jahre Unterdrückung der Friedensbewegung in der Türkei bedeutet auch, daß die Militärs und ihre Regierung ungehindert durch Kritik und öffentliche Diskussion ihre militärpolitischen Ziele verfolgen können. Die Westmächte sehen den Menschenrechtsverletzungen in der Türkei tatenlos zu; denn das strategisch wichtige Territorium zwischen der Sowjetunion und den Ölfeldern des Nahen Ostens muß »stabil« bleiben. Während die Militärausgaben dauernd steigen, sind die Arbeitslöhne in den letzten 5 Jahren um 56 Prozent gefallen. Insbesondere forciert auch die Bundesrepublik Deutschland die Aufrüstung und Militarisierung der Türkei. Bei seinem letzten Besuch am 9. Juli in der Türkei versprach Bundeskanzler Kohl für dieses Jahr eine Erhöhung der finanziellen Unterstützung auf 200 Mill. DM. Die Menschenrechtsverletzungen wurden mit Schweigen übergangen.

- Wir fordern:**
- KEINE MILITÄRHILFE FÜR DIE TÜRKISCHE MILITÄRDIKTATUR
 - FREIHEIT FÜR DEN TÜRKISCHEN FRIEDENSVEREIN
 - FREILASSUNG ALLER POLITISCHEN HÄFTLINGE
 - WIEDERHERSTELLUNG DER MENSCHENRECHTE

DİKTATÖRLÜĞÜN İKTİDARA EL KOYUŞUNUN 5. YILI İSVEÇ'te ÇEŞİTLİ EYLEMLERLE PROTESTO EDİLDİ.

Askersel diktatörlük , iktidara el koyuşunun 5. yılında İsveç'te çeşitli eylemlerle protesto edildi. Altı partinin oluşturduğu Sol Birliğin İsveç komitesi yayınladığı bir bildiri ile cuntanın gerçek yüzünü sergiledi. "Demokrasiye geçiş" manevrası ile faşizmi kamulaştırıldığı açıklanan bildiride , Genarallerin 5 yıllık iktidarlık süresinde yaptıkları örnekleriyle açıklandı. İsveç'ce olarak dağıtılan bildiride tüm demokrat ve barışsever insanlar, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı demokrasi güçleriyle dayanışmalarını yükseltmeye çağırıldı. Sol Birlik İsveç komitesi imzalı bir afiş , özellikle Tümmiyelilerin oturduğu semtlerde yoğun olarak yapıldı.

6 Eylül günü akşamı İsveç Barış Komitesi ile birlikte Sol Birlik ortak bir kapalı salon toplantısı düzenledi. Toplantıya 170 kişi katıldı. İsveç Barış komitesi temsilcisi toplantıya bir konuşma ile actı. Türkiye'deki rejimin anti-demokratik , savaş yanlısı Amerikancı tutumuna değinen temsiki , özellikle Barış derneği yöneticilerin yargılanmalarına dikkat çekerek , onların her tür zorluğa rağmen , mahkemelerde barışı savunmalarına yüksek değer biçtiklerini vurguladı. Tüm barış yanlısı güçleri Cunta'ya karşı tavır almaya çağırdı. Türkiye demokrasi güçleriyle dayanışma içinde olduklarını belirtti.

Daha sonra söz alan Maden - iş genel yönetim kurulu üyesi Ekrem Aydın , sendikalar ve diğer demokratik hak ve özgürlükler ile ilgili geniş bir konuşma yaptı. Sendikalar birliği üzerinde duran Aydın , Sol birliğin gelişmesinin

sendikal birlik açısından da büyük önem taşıdığını vurguladı. Evren-Özal ikilisinin «demokrasiye geçiş» adı altında yaptığı uygulamaları somut örneklerle anlatan Aydın, Türk ve Kürt halklarının nasıl bir demokrasi istediğini açarak, bunun ancak tüm anti-diktatörlük güçlerin birleşik çabası ile başlanabileceğini belirtti.

Daha sonra söz alan diğer bir konuşmacı Türkiye Kürdistanında uygulanan baskı ve soykırımın politikasını anlattı. Kürt halkının yok sayılan, gasbedilen haklarını ancak ortak düşmana karşı ortak mücadele ile alabileceğini vurguladı. Türkiye Kürdistanındaki kimi uygulamaları örnekleriyle anlatan konuşmacı, sol birliğin önemi üzerinde de durdu. Fasist cuntanın Kürt halkına karşı ~~aktarı~~ ^{aktarı} işlenmiş bir savaş yürüttüğünü açıklayan konuşmacı, tüm demokrat ve barışsever güçleri Türk ve Kürt halkı ile dayanışmaya çağırdı.

Yaklaşık 2 saat süren toplantının başından sonuna Türkiye gerçeğini sergileyen bir dia gösterisi de yapıldı.

T. Postası İsveç temsilciliği

Selamlar.

Not : 6 Eylül'deki toplantıyla ilgili fotoğraflar daha önce gönderildi.

12 Eylül 1985 Perşembe günü Yunanistan'daki Türkiye ve Türkiye Kürdistan'lı politik mülteciler, 5. yılında faşist cuntayı protesto miting ve yürüyüşü düzenledi. 9 örgütün (İGD, Birlik Yolu, Özgürlük Yolu kardeşlikleri, Pezeng kardeşlikleri, KOK, KAK, Tekhira, Sosyalist, Dev-Sol, İşçi Gerçeği, Devrimci Kuruluş) ortak düzenledikleri protesto yürüyüşüne Yunanistan Uluslararası Demokrasi Dayanışma Komitesi (EEDDA) genel sekreteri de katıldı. Yürüyüş Saat 12²⁰'de (öğlen) Atina'nın Propileo meydanında başladı. Atina'nın en merkezi ve işlek caddelerinden Türkçe, Kürtçe, Yunanca sloganlar coşkuyla haykırılarak söylendi ve 9 örgütün ortak hazırladıkları bildiriyi halka dağıtıldı. Yürüyüşte atılan sloganlar şunlardı: "Kahrolsun faşist Evren Cuntası", "Düşman tek tir, emperyalizmdir", "Kürdistan'a özgürlük", "Faşist Cunta Kürdistan'dan defol", "Yazın halkların kardeşliği". Yaklaşık yüz kişinin katıldığı yürüyüş, Türkiye Bayrak Elçiliğine gelinerek, faşist rejimi protesto eden bir yazı bırakıldıktan sonra barışla sona erdi.

AVUSTURYA'DA 12 EYLÜL'Ü PROTESTO EYLEMLERİ

Viyana'da 12.Eylül darbesini ve faşist rejimi protesto amacıyla bir eylem haftası düzenlendi.Devrimci İşçi,Avrupa'da Dev-Genç,DİBAF,Gerçek'le Dayanışma,İlerici İşçiler taraftarlarınca ortaklaşa yürütülen bu eylemler boyunca ;

Türkiyeli Anti-Faşistler imzası ile 5000 adet bildiri dağıtıldı.

Türkiye'de Zindanlar Boşalsın belgisinin yazılı olduğu 1000 adet afiş yapıldı.

Eylem haftası 7.Eylül.Cumartesi, şehrin merkezi yapılan bir gösteri ile başlatıldı.Darağaçlarının kurularak Türkiyedeki idamların protestô edildiği bu gösteride,aynı zamanda Info Stand'ta açıldı.Göstericilerin sembolik kendilerini asma eylemlerine polis müdahale etti.

9.Eylül Pazartesi günü,yine merkezi bir yerde stand açılarak Türkiyedeki baskılar hakkında bilgi verildi.

12.Eylül Perşembe akşamı meşaleli bir yürüyüş düzenlendi.Viyana'nın en kalabalık caddesinde yapılan bu yürüyüş büyük ilgi uyandırdı.Eylem birliği yapan örgütlerin ortak pankartlar altında,ortak sloganlarla ve hep birlikte karışık olarak yürüdükleri bu yürüyüşe yaklaşık 300 kişi katıldı.Şili'li,İran'lı ve Avusturyalı anti faşistlerin kalabalık olarak yer aldıkları bu eylem,sonunda yapılan bir mitingle bitti.Miting sırasında Avusturyalılar ve Türkiyeliler adına birer konuşma yapıldı.Konuşmada Türkiye'deki baskılar,işkenceler ve cuntanın halkın üzerindeki yıkım politikası dile getirilerek; bu halk düşmanı yönetime karşı birlikte savaşıarak kazanacağız diye haykırıldı.

Eylem haftasının sonucunda Türkiyelilerin yığinsal olarak katılmasının hedeflendiği bir salon toplantısı düzenlenecek(20.Eylül Cuma)

Ayrıca Avusturyanın Voralberg bölgesinde anti-faşist türkiyeli örgütlerin ortaklaşa çağrısı ile 14.Eylül Cumartesi günü bir yürüyüş ve miting yapılıyor.

13.Eylül.1985 - Viyana

85-09-12 15:20

*

855705 inmed d*

855705 inmed d

public vy paris f

paris le 12/09/85

olumunun i. yilinda
yilmaz guney'i anma toplantisi

gecen yil aramızdan ayrılan devrimci sanatçı yilmaz guney ,
olumunun birinci yi donumu dolayisiyla 7 eylul' de
paris' in mutualite salonlarında duzenlenen buyuk bir toplantı
ile anildi .

paris' teki kurt enstitusu tarafından duzenlenen gece tum
turkiye'li orgutler ve demokratlarca desteklendi . geceye
3000-3500 dolayinda buyuk bir turkiye' li ve fransiz toplulugu
katildi .

programda konusmaci olarak yer alan fatos guney , prof irene
melikoff , prof . server tanilli , kurt enstitusu baskani kendal
nazan yilmaz guney' in sanatçı-devrimci kisiliginin cesitli
yonlerini vurgulayan konusmalar yaptilar .

sanatçı olarak katılan sumeyra cakir , gulistan , nasire
rizazi , sivan , nihat behram , ayse emel , heuseyin erdem tur-
kuleri , siirleri , tiyatro oyunları ile geceye cosku kattilar .

konusmalar boyunca yilmaz gunay' in yasamindan , turkiye ve
turkiye kurdistanı'ndan cesitli slaytlar ve dokumanter filmler
gosterildi .

programda bujunmayan bir konusmacinin sosyalist ulkelere u
dil uzatan konusmasi ve salondaki cok kucuk bir azinligin da
ayni yonde sloganlar atmasi hem sanatçilar hem de geceye katılan
yogun kalabalık tarafından tepki ile karsitandi . kısa suren
olumsuz bir havaya ragmen gecenin agirligini bozmayi basaramadi-
lar .

12 mart'in 5. yilinda paris'te protesto yuruyusleri

12 eylul'un 5. yili paris'te 7. eylul cumartesi gunu uc ayri gosteri yuruyusu ile protesto edildi.

14 turkiye'li orgutun ortak cagrisi ile saat 11 de gare de l'est'ta toplanmaya baslayan ana yuruyus saat 12 de fransiz devriminin unlu bastille meudani'na dogru harekete gecti.

yuruyus cagrisini imzalayan 14 orgut (ala rizgari fr.kom. -a.t.t. -birlik yolu-denge komal-ftib-isci gercegi-kip gecic bir. kom.-koc kak-komkar-kurtulus trf.- kurtulus yolu fr.trf.-partizan yolu-sosyalist isci-tekosin trf.) bildiril-rinde su istemleri dile geitiriyorlardi:

- iskence ve idamlara son
- tum siyasal tutuklulara ozgurluk
- kahrolsun emperyalizm ve 12 eylul cuntasi
- kurdistan'da soy kirimina hayir
- yasasin kurdistan ulusal kurtulus mucadelesi

yuruyuse katilan 5 orgut (gercek,birlik yolu, ftib,komkar, kkdk fr.kom.) ayrica yayinladiklari bir bildiri ile tum uye ve ynasaslarini bu yuruyuste sol birlik pankarti altinda birlik yurumeye cagirdilar.

cosku ile gecen yuruyuste bildirideki istemler yonunde atilan belgilerin yaninda sik sik ''fasizme karsi omuz omuza '' ''yasasin uluslararası dayanisma'' belgileri de gransizca ve turkce olarak dile getirildi.

bulvarlar boyunca birikmi insanlar tarafından ilgiyle izlene yuruyus, 1798 da fransiz devriminde halk tarafından kapilari ve parmakliklari kirilan kral hapishanelerinin bulunduгу, fransiz halki tarafından ozgurluk simgesi durumuna gelen bastillealani'nda son buldu.

B. Berlin'de 12 Eylül'e
iliskin Eylem Perin progre-
minin ve eylem

haftasına burs derneği-
le dayanışması yücelte-
rek bekler bir örgütün
bildirisi gönderiyorum.

Eylemler izlenir, fotoğraflar
çekilir ; bu sayıya

Dayanışma
haberleri

İsveç

14. Eylül Gecesi Dostluk ve Dayanışma gecesi yapıldı.

14. Eylül cumartesi gecesi Stockholm'de sol-birliği destekleyen örgütlerce dostluk ve dayanışma gecesi yapıldı. Geceye 260 yakın insan katıldı. Gecenin amacı Sol-birliğe destekleyen örgütlerin üye ve sempatizanları arasında dostluğu ve birliği pekiştirmekti. Gecenin örgütlenmesi başından sonuna birlikte çalışarak örgütlendi.

Geceye folklor gösterisi, Türk ve Kürt ozan arkadaşlar Türkçe ve Kürtçe türküler söylediler. Ayrıca hep birlikte nataylar çekildi. Sol-birliği destekleyen örgütlerin her alanda birlikte yürürebileceği doğrultusunda örnek olan gece, çok kulu bir şekilde sona erdi.

T. Posta İsveç Temsilciliği

85-09-13 18:56

*

855705 inmed d

85-09-13 22:07

*

855705 inmed d*

855705 inmed d

public ty paris

paris 13 septembre 1985

fransiz liman iscileri guney afrika mallarini
fransaya sokmuyor.

11 eylul carsamba sabahi fransa'nin atlantik okyanusu uzerindeki
en buyuk limani olan bordeaux limaninda cgt'nin cagrisi uzerine

liman iscileri bir saatlik bir greve girdiler. grevin amaci
limana yanasan ''belgian pefter'' gemisinde yuklu bulunan 5000
rton''guney afrika'' dangali portakalların indirilmesini onlemektir.

greve gecen liman iscileri daha sonra gemiyi isgal ederek
mallarin bir bolumunu denize doktuler.

isciler bu eylemi ''nelson mandela''nin serbest birakilmasi ve
fransiz hukumetinin guney afrika'ya karsi gercek bir ekonomik
ve politik boykot uygulamasini'' istemlerini guclendirmek amaciyla
yaptiklarini belirttiler.

geminin yuku bosaltmadan limandan ayrilmak istegi uzerine
bordeaux liman iscileri, diger tum fransiz limanlarindaki
isci yoldaslarina ayni yonde harekete gecmeleri konusunda
uyarida bulunacaklarini acikladilar.

TÜRKİYE İRAN ve İRAK KÜRDÜSTANIDAKİ KATMLİAMLAR KINANDI.

Parisde;

Bir süre önce, Türkiye Irak İran Kürdistanındaki katliam ve baskılar kınandı. Iraklı, İranlı, Türk ve Kürdistanlı örgütler, taraftarları Demokratik yığın örgütleri bir araya gelerek Bu üç ülkedeki rejimlerin aralarında anlaşarak kürt halkı üzerindeki baskıları, ortaklaşa çıkardıkları, Fransızca, Türkçe, Kürtçe, Farsça bildirilerle kınadılar. Aynı örgütler birde Arapça, Fransızca, Türkçe-bildiri olarak ortaklaşa afiş çıkardılar. Onyed i türk ve Kürt örgütünün katıldığı çalışmaya, İranlı; Halkın Fedaileri (çoğunluk), TUDEH Fransa taraftarları, İranlı Re Politik göçmenler örgütü, İranda baskılara karşı dayanışma örgütü, Iraklı, Irak K omunist Partisi yandaşları, Irak Kürdistan Yurt severler Birliği katıldılar. Bu eylem birliğini, FKP si, Fransız işçilerinin sendikal örgütü CGT, Genç Komünistler, Fransı z Sosyalist Birlik Partisi de destekliyerek çıkartılan bildiri ve afişlerin altına imzalarını att ılar.

NOT : Konuya ilişkin Haberi yayınla yıp yayınlamamak T. Postasının kullanım hakkı olduğunu bildiğimiz halde; önemli gördüğümüz için ikinci kez, geç de olsa bir kez daha ileti yoruz. Konuyla ilgili haberin yayımlanmasını gerekli gördünüz takdirde, bildirilerden yararlanarak ayrı bir haber yazma hakkı elbetle, T. Postasına aittir.

FTİB - Genel Yönetim Kurulu,
Eylem Birliği Komitesi.

TÜRKİYE, İRAN, IRAK KÜRDİSTAN'INDA KATLIAMA SON!

Son dönemlerde, Türkiye, İran ve Irak diktatörlük rejimleri işbirliği halinde Kürt halkına karşı saldırılarını yoğunlaştırdılar.

Türkiye ve Irak rejimlerince yapılan ve 17 Ekim 1984'te ilan edilen antlaşma, Irak'taki Kürt halkını hedef alıyor.

Türkiye, İran ve Irak sınırında sürekli hareket halinde olan Türk Ordusu, yukarıda bahsettiğimiz antlaşmanın ilan edildiği 17 Ekim 1984'te Irak Kürdistan'ına girdi.

Yine Türkiye ve İran rejimlerinin işbirliği de İran Kürdistan'ında mücadele veren Kürt halkını hedef almaktadır.

Böylece üç gerici rejim, Kürt halkı üzerindeki baskıları yoğunlaştırmak için, ihtilaflarına rağmen birleşiyorlar.

Bu işbirliğinin nedeni, Kürt halkının Kürdistan'ın herhangi bir parçasında olası bir zaferinden duyulan korkudur. Kürt halkının zaferi bu gerici rejimleri sarsacak, demokratik dönüşümlere yol açacaktır.

Bunun içindir ki, bu üç rejim aralarında antlaşmalar yapıyorlar, birlikte hareket ediyorlar. Diğer yandan, bu üç rejimin NATO'nun himayesinde, kendi aralarında sağladıkları işbirliğinin vardığı düzeyi gösteriyor.

Son günlerde NATO üyesi Türkiye; İran ve Irak Kürdistan'ına birçok kez müdahale etti.

Türkiye Kürdistan'ındaki durum; Türk Devleti Kürt halkına karşı yeni bir savaş ilan etti. Binlerce yurtsever tutuklandı, onlarca öldürüldü, köyler boşaltıldı, toplama kampları kuruldu. Rejim sınır bölgesini militarize etmek istiyor ve yine Kürt halkını sindirmek amacıyla para-militer milis güçleri örgütüyor.

Türkiye Kürdistan'ındaki bu barbarca baskılarıyla yetinmeyen diktatörlük, emperyalist tekellerden aldığı jandarmalık misyonu gereğince eylemlerini İran ve Irak Kürdistan'ına da taşıyor.

Irak Kürdistan'ına gelince; sınır üçgeninde Bahdina bölgesine uzanan yörede Türk ve Irak ordularının yoğun bir askeri yığınakları vardır. Amacı Kürt silahlı güçlerine ve ilerici Irak güçlerine ağır bir darbe indirmektir.

Irak ordusu yoğun bir şekilde Kürt köylerini bombalarken, onlarca Kürt ve ilerici militanın idamı gündemdedir.

İran'a gelince; 300 000 kişinin ölümüne, 500 000 kişinin yaralanmasına yolaçan İran-İrak savaşına paralel olarak, ortaçağ Tahran rejimi Kürt halkı üzerindeki kanlı baskılarını yoğunlaştırıyor. Bu baskılar 20 000 Kürdün ölümüne ve 100 000 kişinin yaralanmasına veya göçmesine neden oldu. Diğer yandan bu yıl, rejim, Kürt halkına diğer bölgelere gitmesi için zoraki göçü dayattı.

Bu katliamlar ve savaşlar, ekonomik ve askeri planda gerici ve emperyalist ülkelerde yeniden ilişkiler kuran, gerici güçlere iktidarlarını sağlamlaştırma olanağı verdi.

Politik planda devrimci-demokratik güçler ağır bir baskı altındalar. Kürt halkının vahşice ezildiği bu üç rejimde, diğer ilerici-devrimci güçler, ulusal azınlıklar, halk kitleleri de ağır bir baskı görüyorlar.

Bunun için bu üç ülke de uluslararası düzeyde, insan haklarının düşmanı olarak kabul edilmelidirler.

Biz tüm demokratik güçleri, barışseverleri, insan hakları savunucularını. Kürt halkının kendi kaderini tayin etmek için verdiği mücadeleyi desteklemeye bu üç diktatörlük rejimlerinin Kürt halkı üzerinde uyguladıkları baskıyı, Kürt halkının katliamını amaç edinen askeri antlaşmalarının teşhir edilmelerini istiyoruz.

TÜRKİYE VE KÜRDİSTAN'DA İDAM CEZALARINI, İŞKENCELERİ VE KATLIAMLARI DURDURMA

KOMİTESİ: ATT, Anadolu-Der, Birlik Yolu, Gerçek, İşçi Gerçeği, Dengê Komal, FTİB, Ala Rizgari Fr. trf. , KOMKAR, Proleter Dayanışma, Kurtuluş, KURD-KOM, Partizan Yolu Fr.trf., KAWA Fr.trf. , KOÇ-KAK, KİB-GBK Fr.trf.

Kürdistan Yurtseverler Birliği (IRAK), Iraklı Öğrenciler Birliği, Iraklı Yazar ve Gazeteciler Birliği, Fransa'da TUDEH Taraftarları, İranlı Politik Göçmenleri Karşılama Komitesi, İran'da Baskılara Karşı Komite, Halkın Fedaileri (çoğunluk).

Destekleyen örgütler: F.K.P. , C.G.T. , P.S.U. , Fransa Komünist Gençlik Hareketi, C.G.T. / F.T.A.

HALTE AUX MASSACRES AU KURDISTAN DE TURQUIE D'IRAN, D'IRAQ !

Le peuple Kurde subit, ces derniers temps, une répression intensifiée menée en étroite collaboration par les régimes dictatoriaux de Turquie, d'Irak et d'Iran. En effet, l'accord annoncé le 17 Octobre 1984 entre les régimes de Turquie et d'Irak vise à frapper l'opposition du peuple Kurde.

Par ailleurs, une entente entre les régimes de Turquie et d'Iran a pour cible le peuple Kurde.

L'armée Turque, préalablement mobilisée sur les frontières Turco-Irano-Irakienne, pénétra en territoire Irakien le 17 Octobre 84, jour de l'annonce de l'accord précité. Ainsi, les trois régimes réactionnaires s'unissent malgré leurs divergences pour intensifier la répression sur le peuple Kurde. Cette collaboration à trois s'explique par la crainte de victoires du peuple Kurde dans chacun des trois régimes dictatoriaux. Ces victoires ouvriraient des perspectives de changements démocratiques qui ne pourraient qu'ébranler ces régimes réactionnaires.

C'est pourquoi, ces trois régimes agissent aussi promptement et liés par des accords. D'autre part, cette collaboration révèle le haut niveau de coordination atteint entre ces régimes, sous l'égide de l'OTAN.

Ces derniers jours, l'Etat Turc, membre de l'OTAN, est intervenu à plusieurs reprises au Kurdistan d'Irak et d'Iran.

La situation au Kurdistan de Turquie s'aggrave: L'Etat Turc a déclenché une nouvelle guerre ouverte contre le peuple Kurde. Des milliers de patriotes sont arrêtés et des dizaines sont tués, les villages sont vidés et des camps de concentration organisés. Le régime veut militariser la région frontalière et, pour ce faire, il a déjà recruté une milice composée de groupes para-militaires afin de terroriser le peuple Kurde. Non satisfait de cette répression barbare au Kurdistan de Turquie, le régime dictatorial soucieux de jouer pleinement son rôle de gendarme de la région (rôle attribué par l'Impérialisme des monopoles) étend ses tentacules criminelles sur le Kurdistan Iranien et Irakien.

Quant au Kurdistan Irakien, une concentration très importante de troupes irakiennes et Turques est en cours dans la Région s'étendant entre Bahdinan et le Triangle frontalier afin de porter un coup décisif aux forces armées Kurdes et progressistes Irakiennes. Pendant que l'armée Irakienne pilonne massivement les villages Kurdes, des dizaines d'exécutions de militants Kurdes et de militants progressistes sont à l'ordre du jour.

En ce qui concerne l'Iran, parallèlement à la guerre Irano-Irakienne qui se solde jusqu'à présent par plus de 300 000 morts et 500 000 de blessés dans les deux camps, le régime moyenâgeux de Téhéran a accentué la répression sanglante sur le peuple Kurde. Cette répression se chiffre à plus de 20 000 tués à des centaines de milliers de blessés ou de réfugiés.

D'autre part, cette année, le régime a imposé l'exode obligatoire du peuple Kurde vers d'autres régions.

Ces massacres et guerres ont permis aux forces réactionnaires de renforcer leur position dans le pouvoir et de rétablir rapidement les liens avec les pays impérialistes et réactionnaires sur le plan économique et militaire.

Politiquement, les forces démocratiques et révolutionnaires sont féroceement réprimées. Sous ces trois régimes, la répression du peuple kurde n'est pas isolée de tout un appareil répressif touchant les vastes couches populaires, les minorités nationales et les forces progressistes et révolutionnaires. C'est pourquoi, ces pays devraient être internationalement reconnus comme Ennemis des Droits de l'Homme.

Nous appelons toutes les forces Démocratiques et tous ceux épris de Paix, de Liberté et des Droits de l'Homme à soutenir la lutte du peuple Kurde pour son droit à l'auto-détermination et à dénoncer:

- Tout crime perpétré par l'un de ces trois Régimes dictatoriaux
- Tout accord militaire visant à massacrer le peuple Kurde

COMITE D'ARRET DES PEINES DE MORT, DES TORTURES ET DES MASSACRES EN TURQUIE ET AU KURDISTAN: (ATT, Anadolu-Der, Birlik Yolu, Gerçek, İşçi Gerçeği, Dengê Komal, FTIB, Ala Rizgari Fr. trf., KOMKAR, Proleter Dayanışma, Kurtuluş, KURD-KOM) Partizan Yolu Fr. trf., KAWA, KOÇ-KAK, KIP-GBK Fr. trf.

Sympathisants de l'Union Patriotique Du Kurdistan (IRAK), Ligue des Etudiants Irakien, Ligue des Ecrivains, Journalistes Irakien en France, Sympathisants du Tudeh en France, Comité d'accueil des Réfugiés Politiques Iraniens, Comité Contre La Repression en Iran, Fédayines du Peuple (Majorité)

Organisations de Soutien: PCF, CGT, PSU, MJCF, CGT-France Terre d'Asile